

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

Ex. A

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1954:24

Finansdepartementet

FÖRSLAG TILL

EFFEKTIVARE TAXERING

BETÄNKANDE AV

1950 ÅRS SKATTELAGSSAKKUNNIGA

STOCKHOLM 1954

Statens offentliga utredningar 1954

Kronologisk förteckning

1. Svensk namnbok 1954. Statens Reproduktionsanstalt. 224 s. **Fi**.
2. Musikliv i Sverige. Betänkande med förslag till åtgärder för att främja det svenska musiklivets utveckling. Idun. 447 s. **E**.
3. Kollektivhus. Victor Petterson. 116 s., 20 s. pl. **S**.
4. Moderskapsförsäkring m. m. Idun. 154 s. **S**.
5. Vården vid ungdomsvårdsskolorna. Victor Petterson. 138 s. **J**.
6. Ärvdabalk. Norstedt. 257 s. **Ju**.
7. Nordisk passfrihet. Del III. Upphävande av all passkontroll vid gränserna mellan de nordiska länderna. Gemandt. 39 s. **U**.
8. Nordisk kontakt. Betänkande om utgivande av en nordisk parlamentarisk tidskriftspublikation. Gummesson. 4 s. **Ju**.
9. Betänkande angående instansordningen i vattenmål m. m. Gummesson. 90 s. **Ju**.
10. Förslag till lag om sparbanker m. m. Victor Petterson. 330 s. **Fi**.
11. Yrkesutbildningen. Hæggström. 467 s., 2 kartor. **E**.
12. Elkraftförsöringen. Kihlström. 473 s. **K**.
13. En gemensam nordisk marknad. Victor Petterson. 120 s. **H**.
14. Betänkande med utredning och förslag rörande hörselvården. Norstedt. 165 + VI s. **S**.
15. Om kompetenskrav. Betänkande avgivet av kompetensutredningen. Gernandt. 55 s. **C**.
16. Förslag till jordrationaliseringslag m. m. Kata-log och Tidskriftstryck. 130 s. **Jo**.
17. Om proportionella val inom kommunala representationer m. m. 1950 års folkomröstnings- och valsåtsutrednings betänkande. 6. Kihlström. 72 s. **Ju**.
18. Förslag till förenkling av vissa beskattningsregler. Egnellska. 80 s. **Fi**.
19. Förslag till ändrad företagsbeskattning. Idun. 417 s. **Fi**.
20. Nordiska post- och teletaxor. Gummesson. 33 s. **U**.
21. Inrättande av ett sjöfartsverk. Gummesson. 112 s. **H**.
22. Ny arbetstidslagstiftning och partiell arbetstidsförkortning. 5. Beckman. 499 s. **S**.
23. Ny arbetstidslagstiftning och partiell arbetstidsförkortning. 5. Bilagor. Beckman. 234 s. **S**.
24. Förslag till effektivare taxering. Idun. 218 s. **Fi**.

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E**. = ecklesiastikdepartementet **Jo**. = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1954: 24

Finansdepartementet

FÖRSLAG TILL

EFFEKTIVARE TAXERING

BETÄNKANDE AV

1950 ÅRS SKATTELAGSSAKKUNNIGA

IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG ESSELTE AB

STOCKHOLM 1954

Innehåll

Skrivelse till chefen för finansdepartementet.....	5
--	---

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

Förslag till taxeringsförordning.....	7
Förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).....	58
Förslag till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.....	59
Förslag till förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.....	60

MOTIV

Kap. I. Utredningsdirektiven.....	61
Kap. II. Taxeringsväsendet enligt nu gällande bestämmelser såvitt angår taxering för inkomst och förmögenhet.....	64
Inledning.....	64
Taxeringsorgan och andra myndigheter för handläggning av taxeringsärenden.....	66
Deklarationsplikt.....	70
Uppgifter till ledning vid annans taxering.....	74
Taxeringsarbetet i första instans.....	77
Besvärs- och granskningsförfarandet hos prövningsnämnderna....	79
Besvär till kammarrätten och regeringsrätten.....	82
Kap. III. Brister i fråga om deklarations- och taxeringsförfarandet.....	84
Självdeklarationerna.....	84
Vid bokföringsgranskningar uppdagade brister i rörelseidkares deklara- tioner.....	93
Kontrollen.....	104
Taxeringsorganisationen och taxeringsarbetet på nämndsstadiet..	109
Besvärsförfarandet hos skattedomstolarna.....	115
Möjligheterna till rättelse i efterhand genom eftertaxering.....	117

Kap. IV. De sakkunnigas förslag rörande olika frågor av betydelse för er- nående av en riktigare taxering.....	120
Allmänna synpunkter rörande taxeringsförfarandet.....	120
Möjligheter till förenklat deklarations- och taxeringsförfarande be- träffande vissa skattskyldiga	125
Åtgärder för att främja ett riktigtare fullgörande av deklarations- plikten.....	126
Uppgifter till ledning vid annans taxering.....	131
Taxeringskontrollen.....	132
Taxeringsarbetet i första instans.....	135
Taxeringsavdelningar inom länsstyrelserna.....	141
Prövningsnämnderna.....	142
Centralt organ för taxeringsväsendet.....	146
Besvär förfarandet.....	151
Eftertaxering.....	153
Sekretessfrågor.....	155
Anteckningar till tabellbilagorna.....	162
Kap. V. Personalfrågor och kostnadsberäkningar.....	164
Kap. VI. Sammanfattning av de sakkunnigas förslag.....	170
Kap. VII. Specialmotivering till författningsförslagen	174
Förslaget till taxeringsförordning	174
Föreskrifter rörande eftertaxering.....	197

BILAGOR

Bilaga 1. Taxeringsmaterialets omfattning år 1953.....	200
Bilaga 2. Antalet allmänna självdeklarationer åren 1940, 1946 och 1953....	203
Bilaga 3. Prövningsnämndernas och taxeringssektionernas arbetsbörda år 1953. Jämförelse med åren 1939 och 1940.....	204
Bilaga 4. Uppgifter rörande bokgranskningsverksamheten år 1953.....	206
Bilaga 5. Antalet anmälningar för brott mot skattestrafflagen år 1952.....	207
Bilaga 6. Uppgifter rörande besvär och ansökningar av skattskyldig och kom- mun, som handlagts av Stockholms läns prövningsnämnd under verksamhetsåret 1/7 1951—30/6 1952.....	208
Bilaga 7. Utkast till förenklad deklarationsblankett för löntagare.....	214
Bilaga 8. Tablå utvisande nuvarande bestämmelsers motsvarighet i den före- slagna taxeringsförordningen	215

*Till Herr Statsrådet och Chefen för
Kungl. Finansdepartementet*

1950 års skattelagssakkunniga får härmed vördsamt överlämna betän-
kande med förslag till effektivare taxering.

Stockholm den 8 september 1954.

H. Björne

Åke Granlund

Sven Holdo

Hj. Norén

Förslag
till
Taxeringsförordning

Inledande stadganden.

1 §.

Taxering till beskattning enligt kommunalskattelagen samt enligt förordningarna om statlig inkomstskatt och om statlig förmögenhetsskatt sker i den ordning nedan stadgas. Därvid skall iakttagas, att taxeringen blir överensstämmande med nämnda skatteförfattningar samt i möjligaste måtto likformig och rättvis.

2 §.

1 mom. I denna förordning förstås med *allmän fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som enligt 12 § 1 mom. kommunalskattelagen skall verkställas vart femte år; *särskild fastighetstaxering*: sådan taxering av fastighet, som skall verkställas de år, då allmän fastighetstaxering icke äger rum; *inkomsttaxering*: taxering till kommunal inkomstskatt och till statlig inkomstskatt; samt *förmögenhetstaxering*: taxering till statlig förmögenhetsskatt.

Särskild fastighetstaxering samt inkomsttaxering och förmögenhetstaxering sammanfattas under benämningen *årlig taxering*.

2 mom. Beteckningarna *taxeringsår*, *beskattningsår* och *hemortskommun* hava i denna förordning samma innebörd som i kommunalskattelagen.

Huruvida någon är att anse såsom *bosatt här i riket*, skall avgöras efter de i anvisningarna till 53 § kommunalskattelagen stadgade grunder.

Vad i denna förordning stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall äga tillämpning jämväl å person, som i Sverige stadigvarande vistats utan att vara härstädes bosatt.

3 mom. Där ej annat anges eller av sammanhanget framgår, förstås i denna förordning med *län* jämväl Stockholms stad, med *länsstyrelse* jämväl överståthållarämbetet samt med *landskamrerare* jämväl skattedirektören hos överståthållarämbetet.

Taxering för inkomst och förmögenhet.

Den lokala taxeringsorganisationen.

Taxeringsdistrikt och taxeringsnämnder.

3 §.

Län skall vara indelat i *lokala taxeringsdistrikt*.

Lokalt taxeringsdistrikt skall utgöras av kommun eller del av kommun.

För varje lokalt taxeringsdistrikt skall finnas en *lokal taxeringsnämnd*, som har att verkställa taxering inom distriktet, i den mån taxeringens verkställande icke uppdragits åt nämnd, varom i nästföljande stycke förmäles.

Särskild taxeringsnämnd har att inom sitt *särskilda taxeringsdistrikt*, som skall bestå av län eller del av län, handhava inkomsttaxering och förmögenhetstaxering beträffande viss grupp eller vissa grupper skattskyldiga.

En taxeringsnämnd i Stockholm förordnas årligen av överståthållarämbetet att, utöver nämnden eljest tillkommande göromål, såsom en för riket gemensam taxeringsnämnd (*den gemensamma taxeringsnämnden*) verkställa dels taxering till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt av skattskyldiga, som sakna hemortskommun i riket, ävensom av sådana i 17 § förordningen om statlig inkomstskatt och 17 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt omförmälda skattskyldiga, som jämlikt 14 § 2 mom. och 36 § 1 mom. folkbokföringsförordningen skola mantalsskrivas i Storkyrkoförsamlingen i Stockholm, dels ock taxering till kommunal inkomstskatt, som skall ske för gemensamt kommunalt ändamål.

Taxering, som verkställas av den gemensamma taxeringsnämnden, anses äga rum å särskild ort och i särskilt taxeringsdistrikt.

4 §.

Länsstyrelsen har att meddela beslut om indelningen av län i lokala taxeringsdistrikt, om antalet särskilda taxeringsnämnder i länet samt om särskild taxeringsnämnds verksamhetsområde och uppgifter.

Beslut om indelning i lokala taxeringsdistrikt eller föreskrift om antalet särskilda taxeringsnämnder och deras verksamhetsområden skall avse tid från och med visst taxeringsårs ingång samt meddelas senast den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

Innan länsstyrelsen ändrar i stad tillämpad distriktsindelning, skall yttlande infordras från drätselkammaren ävensom, i stad med egen uppborðsförvaltning, från den lokala skattemyndigheten i staden. Vad nu sagts om inhämtande av yttrande från drätselkammaren skall dock icke gälla beträffande Stockholm.

5 §.

1 mom. Taxeringsnämnd består av ordförande och ledamöter.

Ordföranden och en ledamot förordnas av länsstyrelsen. Övriga ledamöter väljas på sätt i 2 mom. stadgas.

Till ordförande skall, där Kungl. Maj:t icke annorlunda föreskrivit, utses tjänsteman vid länsstyrelsen eller lokal skattemyndighet.

2 mom. Val av ledamöter i taxeringsnämnd verkställs av kommunens fullmäktige, om nämndens verksamhetsområde utgöres av kommun eller del av kommun. I annat fall förrättas valet av landstingets förvaltningsutskott. Antalet valda ledamöter av taxeringsnämnd skall utgöra minst tre och högst åtta samt bestämmas av dem, på vilka valet ankommer. I Kalmar län skall dock för det fall, att särskild taxeringsnämnd skall vara verksam inom båda landstingsområdena, antalet valda ledamöter i nämnden enligt länsstyrelsens bestämmande utgöra sex eller åtta, av vilka vardera landstingets förvaltningsutskott väljer halva antalet.

För en var av de valda ledamöterna skall utses en suppleant.

Val av ledamöter och suppleanter skall avse en tid av fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett. Valet skall ske i december månad under år, då tjänstgöringstiden för valda ledamöter och suppleanter utgår.

3 mom. Om utgången av de i 2 mom. omförmälda val skall den som därvid fört ordet omedelbart underrätta länsstyrelsen och de valda.

Besvär över val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnd må anföras hos länsstyrelsen senast inom tre veckor efter valets förrättande; och skall i övrigt om vals överklagande i tillämpliga delar gälla vad i kommunallagen är stadgat angående besvär över beslut av kommunens fullmäktige. Finner länsstyrelsen anledning förordna om nytt val på grund därav, att vid valet olika grupper av skattskyldiga icke blivit vederbörligen företrädda, har länsstyrelsen att meddela föreskrift, huru många ledamöter för varje grupp som skola väljas. Överklagas det därefter företagna valet och befinnes detsamma icke böra fastställas, äger länsstyrelsen utse ledamöter i nämnden.

Över länsstyrelsens beslut må klagan icke föras.

6 §.

Hos taxeringsnämnd skall finnas *taxeringskonsulent*, som förordnas av länsstyrelsen. Närmare föreskrifter om förordnande av taxeringskonsulent meddelas av Kungl. Maj:t.

Taxeringskonsulent skall

- 1) mottaga, ordna och granska för taxering avlämnade deklARATIONER, uppgifter och andra handlingar,
- 2) i erforderlig omfattning vidtaga åtgärder för felande deklARATIONER och andra uppgifters införskaffande,

- 3) med den befogenhet, som i sådant avseende enligt denna förordning tillkommer honom, utöva taxeringskontroll,
- 4) i övrigt söka inhämta upplysningar till ledning för en noggrann och tillförlitlig taxering,
- 5) i erforderlig omfattning bereda skattskyldig tillfälle att yttra sig, då avvikelser från den skattskyldiges självdeklaration ifrågasättes eller behov föreligger av uppgift i särskilt hänseende,
- 6) vara föredragande hos taxeringsnämnd,
- 7) ombesörja för taxeringsarbetet i första instans erforderliga göromål av expeditionell art, samt
- 8) i övrigt fullgöra de arbetsuppgifter, som åt honom uppdragas.

Vid fullgörande av honom åliggande uppgifter må taxeringskonsulent åtnjuta biträde av personal, som för sådant ändamål anvisas.

Prövningsdistrikt och prövningsnämnder.

7 §.

Varje län utgör ett *prövningsdistrikt*. Dock må Kungl. Maj:t, där så finnes erforderligt, förordna om uppdelning av län i två eller flera *prövningsdistrikt*.

För varje *prövningsdistrikt* skall finnas en *prövningsnämnd*.

Prövningsnämnd beslutar över anförda besvär och gjorda framställningar rörande taxeringar inom *prövningsdistriktet*. Har skattskyldig haft förvärvskälla, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till kommuner inom skilda *prövningsdistrikt*, skall fråga rörande hans taxering inom sådan kommun dock alltid handläggas av *prövningsnämnden* i det *distrikt*, inom vilket han skall taxeras till statlig inkomstskatt. Fråga rörande taxering, varmed den gemensamma taxeringsnämnden haft att taga befattning, skall handläggas av *prövningsnämnd* i Stockholm.

Prövningsnämnd har att fullgöra de åligganden, som enligt denna förordning eller föreskrifter i särskilda författningar ankomma på *prövningsnämnd*.

8 §.

Prövningsnämnd skall bestå av landskamreraren såsom ordförande samt fyra ledamöter. För ledamöterna skola finnas fyra suppleanter.

Ledamöterna och suppleanterna utses av Kungl. Maj:t för en tid av fyra år.

Suppleanterna skola i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes, kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för ledamot eller vid uppkommen ledighet.

Ledamöter och suppleanter utses bland personer, som äro valbara till ledamöter i taxeringsnämnd inom prövningsdistriktet.

Ledamot eller suppleant i prövningsnämnd må icke samtidigt vara medlem i taxeringsnämnd.

*För taxeringsnämnder och prövningsnämnder (beskattningsnämnder)
gemensamma bestämmelser.*

9 §.

1 mom. Till ledamöter och suppleanter i beskattningsnämnderna böra utses redliga och allmänt aktade personer, som kunna antagas besitta nödig insikt och erfarenhet för uppdragets fullgörande.

Av kommun må till ledamot eller suppleant i taxeringsnämnd väljas allenast den, som är inom kommunen mantalsskriven. Av landstings förvaltningsutskott må till ledamot eller suppleant i särskild taxeringsnämnd väljas allenast den, som är mantalsskriven i kommun inom nämndens verksamhetsområde. Består län av två landstingsområden skall därjämte iakttagas att den, som av någotdera landstingets förvaltningsutskott väljes, skall vara mantalsskriven i kommun inom samma landstings område.

Vid val av ledamöter och suppleanter i lokal taxeringsnämnd skall tillses, att om möjligt personer tillhörande olika inom distriktet förekommande grupper av skattskyldiga komma att tillhöra nämnden ävensom att såvitt möjligt kännedom om distriktets olika delar kommer att förefinnas inom densamma.

Till ledamöter och suppleanter i särskild taxeringsnämnd skola utses personer, som besitta särskild insikt och erfarenhet i de taxeringsfrågor, som ankomma på dylik nämnds handläggning.

2 mom. Den som uppnått sextio års ålder må avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant i beskattningsnämnd. Eljest må ej någon avsäga sig sådant uppdrag med mindre han uppger hinder, vilket beträffande den som förordnats av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse godkännes av Kungl. Maj:t eller länsstyrelsen och beträffande annan godkännes av den kommun eller det landstings förvaltningsutskott, som förrättat valet.

3 mom. Medlem i beskattningsnämnd skall vara svensk medborgare.

Sådant uppdrag må ej utövas av den, som är omyndig eller försatt i konkurstillstånd.

4 mom. Kommer ledamot eller suppleant i beskattningsnämnd efter valet i den ställning, att han ej längre är valbar till uppdraget, skall han omedelbart frånträda detsamma.

10 §.

1 mom. Av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse meddelat förordnande såsom

ordförande eller ledamot i beskattningsnämnd kan när som helst återkallas.

Avgår medlem eller suppleant i beskattningsnämnd, innan tjänstgöringstiden är till ända, skall efterträdare till honom för den återstående tiden förordnas eller väljas i den ordning, som gällt för förordnande eller val av den avgångne.

Sker under valperioden ändring i indelning i taxeringsdistrikt, skall i föreskriven ordning val av ledamöter och suppleanter, som därav föranledes, äga rum för den återstående tiden av valperioden.

2 mom. Uteblir vald ledamot i taxeringsnämnd från utlyst sammanträde och finnes icke utsedd suppleant för tillfället att tillgå, äga nämndens vid sammanträdet närvarande medlemmar att, om det för taxeringsförrättningens fortgång erfordras, inkalla annan till ledamot valbar person att delta i förrättningen.

11 §.

Vid behandling av taxeringsfråga, som kräver särskild sakkunskap, må beskattningsnämnd eller taxeringsintendent anlita biträde av sakkunnig.

Då fråga är om biträde åt taxeringsnämnd, tillkallas sakkunnig av vederbörande ordförande efter samråd med taxeringsintendenten.

Prövningsnämnd äger själv tillkalla sakkunnig.

Kommuns och lokal skattemyndighets medverkan vid taxeringsarbetet i första instans.

12 §.

1 mom. Där länsstyrelsen så förordnar, åligger det kommun att vidtaga anordningar för mottagande samt befordran till vederbörande myndighet av deklARATIONER och andra taxeringshandlingar. Därvid skola iakttagas de föreskrifter, länsstyrelsen meddelar.

2 mom. Stad med egen uppbördsförvaltning skall i enlighet med de föreskrifter, som länsstyrelsen äger meddela, ombesörja ordnande och numrering av deklARATIONER och andra till ledning för taxering i staden avlämnade handlingar. Uppläggandet, förandet och summeringen av taxeringslängderna skall, där länsstyrelsen icke annorlunda förordnar, i sådan stad ske genom den lokala skattemyndighetens försorg.

3 mom. Kommun må ställa en eller flera kommunens tjänstemän, som av länsstyrelsen för ändamålet godkännas, till förfogande för taxeringsarbete inom kommunen.

4 mom. I annan kommun än i 2 mom. sägs har lokal skattemyndighet att i den omfattning Kungl. Maj:t föreskriver medverka vid taxeringsarbetet.

Taxeringsavdelningar inom länsstyrelserna.

13 §.

I varje län skall inom länsstyrelsen finnas en *taxeringsavdelning* för handhavande av de göromål beträffande taxerings- och beskattningsväsendet, som enligt denna förordning ankommer på avdelningen och dess befattningshavare.

Uppgifter, som enligt denna förordning ankomma på *allmänt ombud*, skola fullgöras av vederbörande taxeringsintendent eller, enligt föreskrifter länsstyrelsen genom arbetsordning eller annorledes meddelar, av annan befattningshavare å taxeringsavdelningen.

Deklarationer och andra uppgifter till ledning vid egen taxering.

Deklarationsskyldighet.

14 §.

1 mom. Skyldighet att utan anmaning till ledning för egen taxering avlämna deklARATION (*självdeklARATION*) åligger

1) aktiebolag och ekonomisk förening, ävensom stiftelse, fond eller inrättning, som har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen;

2) annan juridisk person, om dess bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor;

3) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, till sammanlagt minst 1 200 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor;

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 50 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor; samt

5) fysisk eller juridisk person, för vilken garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst.

Vad i föregående stycke är föreskrivet om juridisk person skall gälla jämväl för annan fond eller inrättning än som avses under 1), även om densamma icke är att anse såsom juridisk person.

Vid bedömandet av deklARATIONSSKYLDIGHET enligt punkterna 2)—4) i första stycket skall hänsyn icke tagas till inkomst eller förmögenhet, för

vilken skattskyldighet enligt kommunalskattelagen, förordningen om statlig inkomstskatt eller förordningen om statlig förmögenhetsskatt icke föreligger.

Hava makar, som ingått äkenskap före ingången av beskattningsåret och levt tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst eller förmögenhet, skall vardera makens deklarationsskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas och boets sammanlagda inkomst och förmögenhet.

Skall skattskyldig enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt taxeras för förmögenhet, som tillhör barn eller annan, skall hänsyn därtill tagas vid deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning av vad i första stycket under 3) är stadgat, skall svensk medborgare, som tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, anses hava varit bosatt här i riket. Detsamma skall gälla sådan persons hustru samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons hustru, barn under 18 år och enskilda tjänare, därest de bott hos honom och icke varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket under 3) är stadgat icke hava varit här i riket bosatta.

I fråga om deklarationsskyldighet för oskift dödsbo efter skattskyldig, som avlidit under beskattningsåret, skall tillämpas vad som skolat gälla för den avlidne.

2 mom. Efter anmaning är jämnväl den, som icke på grund av bestämmelserna i 1 mom. har deklarationsskyldighet, skyldig avgiva självdeklaration.

Självdeklarations avfattning och innehåll.

15 §.

Självdeklaration skall avgivas på heder och samvete samt avfattas å blankett enligt formulär, som fastställs i anslutning till här nedan meddelade bestämmelser.

16 §.

1 mom. Självdeklaration är dels *allmän självdeklaration*, dels *särskild självdeklaration*.

Allmän självdeklaration avgives till ledning för taxering i kommun, där deklarationsskyldig är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt.

Särskild självdeklaration avgives till ledning för taxering till kommunal inkomstskatt i annan kommun än i föregående stycke sägs.

2 *mom.* Deklarationsskyldig, som är fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse skall avlämna *dels* allmän självdeklaration i den kommun, där den deklarationsskyldige var mantalsskriven för året näst före taxeringsåret eller, utan att hava varit mantalsskriven, är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt *dels ock* särskild självdeklaration i varje annan kommun, där han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt. Är deklarationsskyldig, som här avses, icke skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, skall särskild självdeklaration avlämnas i varje kommun, där han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt.

3 *mom.* Annan deklarationsskyldig än i 2 *mom.* avses skall avgiva allmän självdeklaration inom det län, där han är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt. Sådan deklarationsskyldig skall därjämte avgiva särskild självdeklaration i varje annat län, inom vilket han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt. Här avsedd deklarationsskyldig, som icke är skattskyldig till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt, skall avgiva särskild självdeklaration i varje län, inom vilket han är skattskyldig till kommunal inkomstskatt.

17 §.

1 *mom.* *Allmän självdeklaration* skall upptaga:

1) den skattskyldiges namn, hemortskommun, där sådan finnes, och hemvist därstädes samt nummer å för honom utfärdad debetsedel å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret ävensom beträffande utlänning nationalitet, beträffande utländsk juridisk person det land, där styrelsen haft sitt säte, samt beträffande skattskyldig, som allenast under någon del av beskattningsåret varit i riket bosatt, uppgift om den tid, han sålunda haft bostad härstädes;

2) alla förvärvskällor, beträffande vilka skattskyldighet för beskattningsåret åligger den skattskyldige; och skall därvid i fråga om förvärvskälla, i vilken skattepliktig fastighet ingått, särskilt angivas dels beskaffenheten av den skattskyldiges innehav av fastigheten, dels fastighetens taxeringsvärde året näst före taxeringsåret eller, om sådant värde det året icke varit fastigheten åsatt, dess eljest antagliga värde vid taxeringsårets ingång, dels ock, därest fastigheten icke ingått i förvärvskällan under hela beskattningsåret eller fastigheten ingått däri endast till viss del, huru lång tid eller till vilken del fastigheten sålunda ingått i förvärvskällan;

3) de intäkter och de avdrag, som äro att hänföra till varje förvärvskälla;

4) de allmänna avdrag, som den skattskyldige yrkar få tillgodonjuta vid taxeringen;

5) den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, ändå att förmögenheten icke uppgår till skattepliktigt belopp, dock endast om och i den mån skattskyldighet för förmögenhet åligger honom;

6) beloppet av den preliminära skatt, som genom skatteavdrag erlagts för året näst före taxeringsåret; ävensom

7) garantibelopp, vilket skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för den skattskyldige i dennes hemortskommun.

Allmän självdeklaration skall därjämte innehålla de uppgifter, som för särskilda fall i denna förordning äro föreskrivna.

2 mom. Intäkt eller tillgång må icke utelämnas på grund av att åtgärd eller anordning vidtagits i syfte att kringgå skatteförfattningarnas föreskrifter, den deklarationsskyldige obetaget att beträffande sådan intäkt eller tillgång framställa yrkande, vartill han anser sig äga fog.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande avdrag för omkostnad vid inkomstberäkning eller skuld vid förmögenhetsberäkning.

3 mom. Har skattskyldig under beskattningsåret varit gift, skall han jämväl uppgiva sådan boets eller andra makens inkomst och förmögenhet, över vilken förvaltningen rättsligen tillkommit honom. Åligger skattskyldigheten andra maken, skall uppgiften lämnas å särskild blankett. Då skattskyldig skall taxeras för barns eller annans förmögenhet, skall uppgift lämnas jämväl om sådan förmögenhet.

4 mom. Belopp, som upptagas i självdeklaration, skola utföras i jämna krontal, så att överskjutande öretal bortfalla.

18 §.

Redovisas inkomst av rörelse eller jordbruksfastighet med räkenskapsavslutning medelst vinst- och förlustkonto skall allmän självdeklaration utöver vad eljest är föreskrivet innehålla:

1) uppgift om storleken av omsättningen i rörelsen;

2) uppgifter huru värdesättningen av in- och utgående lager samt fordringar skett;

3) uppgift huru det bokföringsmässiga vinstresultatet justerats till överensstämmelse med inkomstberäkning enligt de i kommunalskattelagen eller eljest stadgade grunderna;

4) uppgifter rörande i räkenskaperna gjorda avdrag för värdeminskning;

5) uppgifter rörande gjorda avdrag för avsättningar till pensions- eller andra personalstiftelser eller till fonder eller stiftelser av annat slag;

6) uppgift om vad den skattskyldige dels i varor eller annat och dels i penningar uttagit ur rörelsen eller använt för tillgodoseende av levnads-kostnader och bestridande av utgifter, som icke äro hänförliga till omkostnader i rörelsen, ävensom om andra förmåner, som den skattskyldige åtnjutit av jordbruksfastigheten eller rörelsen;

7) uppgift om belopp, som vid inkomstberäkningen avdragits såsom rese- och representationskostnader, i den mån sådant belopp icke utgivits till anställda och upptagits å kontrolluppgifter rörande dessas förmåner;

8) uppgift om verkställda nedskrivningar av värdet å rättigheter till leverans av omsättningstillgångar samt maskiner och andra inventarier;

9) uppgift huruvida de räkenskaper, som ligga till grund för redovisningen i deklarationen, äro förda med iakttagande av föreskrifterna i bokföringslagen eller förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering, samt, om så ej skett, i vilka hänseenden avvikelse ägt rum. Därvid skall särskilt uppgivas, huruvida och på vad sätt inkomsterna kunna verifieras.

Redovisas inkomst av rörelse utan räkenskapsavslutning medelst vinst- och förlustkonto, skall allmän självdeklaration utöver vad eljest är föreskrivet i tillämpliga delar innehålla uppgifter som avses i första stycket.

19 §.

1 mom. Inländsk försäkringsanstalt, som är skattskyldig för inkomst av försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration meddela uppgift i de avseenden, som omförmälas i anvisningarna till 30 § kommunalskattelagen. Motsvarande gäller beträffande utländsk försäkringsanstalt, som här i riket drivit livförsäkringsrörelse, dock endast såvitt angår den till nämnda rörelse hänförliga verksamheten.

Med inländsk försäkringsanstalt förstås i denna förordning, förutom försäkringsbolag, jämväl sådan understödsförening, vilken enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem.

Utländsk försäkringsanstalt, som här i riket drivit försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration lämna uppgift å premieinkomsten här i riket, fördelad å dels livförsäkring, dels sjöförsäkring, dels trafikförsäkring, dels sjuk-, olycksfalls- och brandförsäkring och dels annan försäkring, samt uppgift å den eller de kommuner, där sysslomannen (generalagenten) haft kontor, ävensom, då flera kontor funnits, uppgift å de vid varje kontor influtna premieinkomsterna, fördelade på nämnda olika slag av försäkring. Beträffande annan än till livförsäkring hänförlig verksamhet föreligger icke skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att lämna uppgifter om intäkter och avdrag i förvärvskällan.

2 mom. Svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening, som haft intäkt genom utdelning, för vilken jämlikt 7 § h) förordningen om statlig inkomstskatt skatteplikt icke föreligger, skall i allmän självdeklaration lämna uppgift om utdelningens belopp.

20 §.

Särskild självdeklaration skall innefatta de uppgifter, som erfordras för taxeringen inom den eller de kommuner, deklarationen avser; och skall

om sådan deklaration i tillämpliga delar gälla vad om allmän självdeklaration är stadgat.

21 §.

Är skattskyldigs inkomst enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort att hänföra till mer än en kommun, skall i *allmän* eller *särskild självdeklaration* lämnas de uppgifter, som erfordras för tillämpning av bestämmelserna i 56—59 §§ kommunalskattelagen.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning i fall där skattskyldigs inkomst jämlikt 60 § kommunalskattelagen skall fördelas å olika administrativa områden inom samma kommun.

22 §.

Vid självdeklaration för deklarationsskyldig, som under beskattningsåret varit skyldig föra räkenskaper eller som, utan att sådan skyldighet förelegat, under beskattningsåret fört räkenskaper i av honom bedriven rörelse, skall fogas bestyrkt avskrift av balansräkning för beskattningsåret och balansräkning för det närmast föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räkning ingått i bokföringen. Har den deklarationsskyldige upprättat särskilt balanskonto, som avviker från balansräkningen, skall han vid deklarationen foga bestyrkt avskrift av sådant konto.

Vid självdeklaration för deklarationsskyldig, som vill tillgodonjuta avdrag för värdeminskning, skola vidare fogas uppställningar enligt fastställt formulär med uppgifter erforderliga för tillämpning av gällande bestämmelser rörande sådant avdrag. Deklarationsskyldig, som fört räkenskaper, skall därjämte bifoga utdrag ur bokföringen till styrkande av uppgifterna.

För aktiebolag, ekonomisk förening och ömsesidigt försäkringsbolag skall avlämnas bestyrkt avskrift eller tryckt exemplar av förvaltnings- och revisionsberättelser, som avgivits för beskattningsåret.

För inländsk försäkringsanstalt skall avlämnas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som utvisar, huru vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen för beskattningsåret slutgiltigt fastställts samt huru vinsten för samma år disponerats. Vad sålunda stadgats skall dock icke gälla beträffande försäkringsanstalt, som drivit enbart livförsäkringsrörelse.

23 §.

1 mom. Envar bör, utöver vad deklarationsformuläret föranleder, meddela de upplysningar till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet, som kunna vara av betydelse för åsättande av en riktig taxering. Har i deklaration upptagen intäkt, som icke utgör värde å naturaförmån,

helt eller delvis uppgivits efter uppskattning, skall upplysning härom lämnas. Har den skattskyldige för levnadskostnader och andra personliga utgifter använt eller för förmögenhetsökning disponerat medel till belopp av minst 1 000 kronor, som icke upptagits såsom skattepliktigt inkomst, bör upplysning därom meddelas.

2 mom. Efter anmaning är envar skyldig att i den omfattning, som i anmaningen angivits, meddela för egen taxering eller för kontroll av egen deklarations riktighet erforderliga upplysningar utöver dem, som föranledas av deklarationsformuläret. Dylika upplysningar skola avgivas skriftligen.

Uppgift för prövning av frikallelse från skattskyldighet.

24 §.

Är stiftelse eller förening helt eller delvis frikallad från skattskyldighet för inkomst eller förmögenhet, skall densamma i fall som nedan angives avlämna särskild uppgift rörande inkomst och förmögenhet, som icke i självdeklaration uppgivits till beskattning.

Uppgiftsskyldighet, som i första stycket sägs, åligger

- 1) pensionsstiftelse,
- 2) jämlikt lagen om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser bildad stiftelse för arbetslöshetsunderstöd, sjukhjälp eller hjälp vid olycksfall,
- 3) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar,
- 4) stiftelse som har till huvudsakligt ändamål att, utan begränsning till viss familj, vissa familjer eller bestämda personer, främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning,
- 5) förening som, utan att den i sin verksamhet tillgodoser medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen verkar för ändamål av den art, som angives under 3) och 4).

Uppgift avfattas å blankett enligt fastställt formulär och skall upptaga inkomster och utgifter under räkenskapsår som gått till ända närmast före den 1 mars under taxeringsåret samt tillgångar och skulder vid nämnda räkenskapsårs början och slut, ävensom upplysning om de omständigheter, vilka anses böra föranleda frikallelse från skattskyldighet.

Uppgift avlämnas varje år senast den 31 mars till länsstyrelsen i det län, där stiftelsens eller föreningens förvaltning huvudsakligen utövats, där icke taxeringsintendenten, sedan uppgiftsskyldighet minst en gång fullgjorts, finner skäl medgiva befrielse tills vidare från nämnda skyldighet. Medgivande som nyss sagts kan återkallas.

Det åligger stiftelse eller förening, som i denna paragraf avses, att efter anmaning av tjänsteman å länsstyrelsens taxeringsavdelning meddela de ytterligare upplysningar, som kunna erfordras för bedömandet av stiftelsens eller föreningens skattskyldighet.

Tid och plats för avlämnandet av deklARATIONER och andra uppgifter för egen taxering.

25 §.

1 mom. Självdeklaration, som det åligger deklARATIONSSKYLDIG att avgiva utan anmaning, skall vara avlämnad under taxeringsåret inom tid, som nedan anges.

DeklarationsSKYLDIG

Dag, å vilken deklARATIONEN senast skall vara avlämnad

1. Den för vilken icke annan tid här nedan föreskrives.

Den 15 februari.

2. Staten, landsting, kommun och annan dylik menighet.

Den 31 mars.

3. Den som under beskattningsåret varit skyldig att föra räkenskaper enligt bokföringslagen eller förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering och som haft räkenskapsår, vilket slutat senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

Den 31 mars.

2 mom. På ansökan av deklARATIONSSKYLDIG, som visar att i följd av hans förvärvskällors särskilda beskaffenhet eller verksamhetens mera betydande omfattning hinder möter att avlämna självdeklaration inom föreskriven tid, må genom särskilt beslut utsättas annan tid, inom vilken självdeklARATIONEN skall vara avlämnad.

Ansökan som i första stycket avses göres hos taxeringsintendenten i det län, där sökanden är skattskyldig till statlig inkomstskatt. Föreligger ej sådan skattskyldighet för sökanden, göres ansökningen hos taxeringsintendenten i det län, där självdeklARATIONEN skall avlämnas. Ansökan skall för att kunna upptagas till prövning vara inkommen före ingången av det taxeringsår, varunder deklARATIONEN skall avlämnas.

3 mom. Vad i 1 och 2 mom. är sagt skall hava motsvarande tillämpning å delägare i vanligt handelsbolag, kommanditbolag eller rederi.

4 mom. Förvaltnings- och revisionsberättelser, som det åligger vissa juri-

diska personer att avlämna, skola fogas vid självdeklaration, som skattskyldig avgiver. Möter hinder därför, skola handlingarna avlämnas inom två veckor efter det desamma upprättats. Vad nu sagts skall jämväl gälla protokollsavskrift rörande fastställande av försäkringsanstalts vinst- och förlusträkning samt balansräkning.

5 mom. Självdeklaration och annan uppgift eller upplysning till ledning vid egen taxering för inkomst eller förmögenhet, som skall avgivas på grund av anmaning, avlämnas inom den tid, som i anmaningen förelägges; dock att skyldighet icke föreligger att på grund av anmaning avlämna självdeklaration eller uppgift å tidigare dag än handlingen skolat avlämnas utan anmaning.

26 §.

Efter utgången av den tid, inom vilken självdeklaration skolat vara avlämnad, äger deklarationsskyldig icke påfordra att ändring sker beträffande värdering, uppskattning, avskrivning eller nedskrivning, som legat till grund för uppgift i deklarationen, med mindre ändringen avser rättelse av förelupen felaktighet.

27 §.

1 mom. Självdeklaration, som avgives utan anmaning, jämte tillhörande handlingar, skall avlämnas

antingen direkt till taxeringskonsulenten hos den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxering, för vilken deklarationen är avsedd att tjäna till ledning,

eller till länsstyrelsen i det län, den lokala skattemyndigheten å den ort eller landsfiskalen i det landsfiskalsdistrikt, där taxeringen skall äga rum,

eller, om taxeringen skall verkställas i stad utan egen uppbořdsförvaltning, till magistraten eller kommunalborgmästaren i staden.

Har på föranstaltande av eller i samråd med länsstyrelsen eller taxeringsintendenten i kommun vidtagits särskild anordning för mottagande av deklarationer, må deklaration i enlighet därmed avlämnas.

2 mom. Självdeklaration eller annan uppgift eller upplysning till ledning vid egen taxering, som efter anmaning skall avgivas, avlämnas till den, som infortrat densamma.

Anmaning rörande deklaration eller uppgift till ledning vid egen taxering.

28 §.

1 mom. Skattskyldig, från vilken självdeklaration icke inom föreskriven tid inkommit, må anmanas att avgiva självdeklaration.

2 mom. Är avlämnad självdeklaration icke så upprättad, som i denna för-

ordning föreskrives, må den deklarationsskyldige anmanas att inkomma med felande uppgift eller, där deklarationen är i väsentliga avseenden bristfällig, med ny på behörigt sätt upprättad deklaration.

3 mom. Skattskyldig må anmanas att meddela för egen taxering erforderliga uppgifter och upplysningar utöver dem, som föranledas av deklarationsformuläret. Dylika upplysningar skola avgivas skriftligen.

4 mom. Anmaning som i denna paragraf avses må utfärdas av taxeringskonsulent eller tjänsteman å länsstyrelsens taxeringsavdelning.

29 §.

1 mom. Anmaning skall innehålla föreläggande för den anmanade att avlämna självdeklaration, annan uppgift eller upplysning till den, som utfärdad anmaningen, inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst fem dagar efter delfäendet. Härutöver skall anmaningen innehålla uppgift om namn, tjänsteställning och postadress för den, som utfärdad anmaningen, samt om den påföljd, som underlåtenhet att hörsamma anmaningen kan medföra.

2 mom. Anmaning tillsändes den uppgiftsskyldige med posten. Där det finnes erforderligt må dock för anmaningens delgivning anlitas biträde av vederbörande polismyndighet.

Påföljd för försummelse vid fullgörande av deklarationsskyldighet.

30 §.

1 mom. Har självdeklaration icke blivit behörigen avlämnad inom föreskriven tid eller är innehållet i avlämnad självdeklaration så bristfälligt, att deklarationen icke är ägnad att ligga till grund för taxering, skall den skattskyldige, där ej nedan annorlunda stadgas, vara förlustig rätten att hos kammarrätten och Kungl. Maj:t överklaga taxering, för vilken deklarationen skolat ligga till grund.

Har skyldighet att jämte självdeklaration avlämna avskrifter av räkenskaphandlingar samt förvaltnings- och revisionsberättelser icke behörigen fullgjorts och hörsammas icke anmaning att avlämna sådana avskrifter, eller hörsammas icke anmaning att fullständiga ofullständig självdeklaration, skall den skattskyldige likaledes vara förlustig rätten att hos kammarrätten och Kungl. Maj:t överklaga taxering, för vilken deklarationen skolat ligga till grund.

2 mom. Vad i 1 mom. är sagt om förlust av rätt att hos kammarrätten och Kungl. Maj:t överklaga taxering har icke avseende å staten, landsting, kommun eller annan dylik menighet.

3 mom. Kan det antagas, att den som underlåtit avgiva självdeklaration haft skälig anledning därtill, eller förmår skattskyldig för annan under-

låtenhet visa giltig ursäkt, skall här ovan stadgad påföljd icke äga rum. För den, som är gift och som haft skyldighet att avgiva självdeklaration på den grund att även boet eller andra maken åtnjutit inkomst eller förmögenhet, inträder nämnda påföljd icke, med mindre det kan antagas såsom visst, att han ägt vetskap om att sådan inkomst och förmögenhet uppgått till så högt belopp, att på grund därav skyldighet för honom att avgiva självdeklaration förelegat.

Om kontrolluppgifter och andra uppgifter till ledning vid annans taxering.

Uppgifter att avlämnas utan anmaning.

31 §.

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering skola varje år utan anmaning uppgifter (*kontrolluppgifter*) för nästföregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Uppgift avlämnas be- träffande</i>	<i>Uppgift meddelas angående</i>
<p>1. a) Statlig eller kommunal myndighet, b) aktiebolag, ekonomisk förening, annan juridisk person samt fond eller inrättning, som icke är juridisk person, c) fysisk person, som bedrivit rörelse, jordbruk eller skogsbruk.</p>	<p>Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av den uppgiftsskyldige åtnjutit pension, livränta eller periodiskt utgående ersättning, ävensom den som åtnjutit förmån från personalstiftelse eller därmed jämförlig stiftelse.</p>	<p>Alla förmåner under nästföregående år i penningar, naturaförmåner eller annat, jämväl i vad förmånerna utgöra ersättning för kostnader, som mottagaren haft att bestrida. Har mottagaren haft att erlägga vederlag för naturaförmåner skall uppgift om förmånerna och vederlaget lämnas.</p> <p><i>Undantag:</i></p> <p>a) folkpension, b) ersättning och förmån för tillfälligt arbete, om det som mottagaren sammanlagt uppburit haft ett värde av mindre än 100 kronor för hela året, c) utbetalning till rörelseidkare, som enligt lag varit bokföringsskyldig, av ersättning för tillfälligt arbete, d) av statlig myndighet utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren.</p>

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Uppgift avlämnas be- träffande</i>	<i>Uppgift meddelas angående</i>
2. Fysisk person som enligt uppborðsförordningen varit skyldig att verkställa skatteavdrag beträffande belopp eller förmån, som utgivits till annan.	Den som mottagit beloppet eller åtnjutit förmånen.	Förmåner som avses under 1.
3. Försäkringsanstalt och understödsförening.	Den som från anstalten eller föreningen uppburit a) pension, b) livränta, c) ersättning på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring, tagen i samband med tjänst, d) ersättning på grund av försäkring av skog, gröda eller kreatur.	Utgivet belopp.
4. Den som bedrivit verksamhet, vari ingått inköp av jordbruks- eller trädgårdsprodukter samt husdjur och från dem erhållna produkter.	Den från vilken inköp skett.	Utgivet vederlag i penningar, naturaprodukter eller annat. <i>Undantag:</i> vederlag som gottgjorts bokföringsskyldig rörelseidkare.
5. Den som bedrivit verksamhet, vari ingått förvärv av avverkningsrätt eller inköp av virke och andra skogseffekter.	Den som ägt eller brukat fastighet, från vilken upplåtelsen eller försäljningen ägt rum.	Vederlag som utgivits eller gottgjorts, ävensom vederlag, om vars utgivande under senare år avtal träffats.
6. Den som utbetalt royalté eller periodiskt utgående avgift för rättighet av goodwill's natur, såsom varumärke, firmanamn o. dyl. eller för utnyttjande av patent, mönster o. dyl.	Den till vilken royaltén eller avgiften utbetalts.	Det utbetalda beloppet.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Uppgift avlämnas be- träffande</i>	<i>Uppgift meddelas angående</i>
7. Aktiebolag och ekonomisk förening.	Ägare av aktier eller andelar i företaget eller honom närstående person.	Förmån, som åtnjutits av vederbörande och icke upptagits å särskild uppgift rörande aktieutdelning.

Undantag: sådana rabatter och därmed jämförliga förmåner, som enligt anvisningarna till 38 § kommunal-skattelagen icke utgöra skattepliktig inkomst.

2 mom. Vid avlämnande av uppgifter, varom stadgas i 1 mom., skall iakttagas följande.

Avser uppgiven förmån, som avses under 1 mom. första och andra punkterna, endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått.

Har från annan arbetsgivare än statlig myndighet utgått särskild resekostnads- och traktamentsersättning, skall i kontrolluppgiften angivas beloppet av dels resekostnadsersättning och dels traktamentsersättning jämte antalet dagar för vilka traktamentsersättning utgått.

Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagares eller hans efterlevandes pensionering, skall kontrolluppgift upptaga bruttolön, avdraget belopp och nettolön.

I kontrolluppgift skall särskilt för sig upptagas sådant skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt.

Särskild uppgiftshandling skall avlämnas för varje person, varom fråga är. Uppgift skall fullständigt angiva personens namn, hemvist och bostadsadress. Där så kan ske, bör uppgift lämnas om hans födelseår, ävensom, om för honom utfärdad debetsedel eller skattekort å preliminär skatt för året näst före taxeringsåret överlämnats till den uppgiftsskyldige, numret å denna debetsedel.

Uppgift skall avfattas å blankett enligt fastställt formulär eller å annan för ändamålet lämpad blankett.

3 mom. Den som jämlikt punkt 1 i den i 1 mom. intagna förteckningen har att avlämna uppgifter till ett antal understigande tjugufem, skall samtidigt avlämna ett särskilt sammandrag över uppgifterna, upptagande namn å den eller de personer, varom fråga är, ävensom beträffande envar av dem uppgift angående belopp, som utbetalts, och förmån, som i övrigt åtnjutits.

4 mom. I denna paragraf omförmälda kontrolluppgifter skola avlämnas senast den 31 januari under taxeringsåret i den ordning, som gäller för avlämnande av självdeklaration. I fall, som avses i 3 mom. härovan, skola dock uppgifterna jämte därtill hörande sammandrag avlämnas till myn-

dighet, hos vilken den uppgiftsskyldiges allmänna självdeklaration må avlämnas.

Kontrolluppgifterna skola vid avlämnandet vara ordnade kommunvis eller, om i kommun ingå flera församlingar, församlingsvis och skall medelst särskilda omslag eller annorledes vara tydligt utmärkt, vilken kommun eller församling varje grupp av uppgifter avser.

32 §.

1 mom. Vanligt handelsbolag, kommanditbolag och rederi för registreringspliktigt fartyg skall varje år till ledning för delägares taxering utan anmaning avlämna följande uppgifter angående bolaget eller rederiet, nämligen

a) för varje kommun, där delägare är skattskyldig till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt: uppgift, särskilt för varje sådan delägare, vilken uppgift skall avfattas enligt reglerna för allmän självdeklaration och tillika innehålla upplysning om den delägaren tillkommande andelen av bolagets eller rederiets inkomst och värdet av hans andel eller lott i bolaget eller rederiet; samt

b) för varje kommun, dit någon av bolaget eller rederiet innehavd förvärvskälla är att hänföra: uppgift, avfattad enligt reglerna för särskild självdeklaration, med upplysning tillika om den andel av inkomsten, som å varje delägare belöper.

Äro bolagets eller rederiets samtliga delägare skattskyldiga till statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt i samma kommun, skall dock uppgift, som i b) avses, icke lämnas för den kommunen.

Finnes inom kommun administrativt område, inom vilket menighet äger utöva beskattningsrätt, skola vid avlämnande av uppgifter som ovan sägs i förekommande fall jämväl lämnas erforderliga uppgifter för tillämpning av bestämmelserna i 60 § kommunalskattelagen.

Vid uppgift, som i denna paragraf sägs, skall fogas bestyrkt avskrift av räkenskapshandlingar av den art, som skall avlämnas av den som är skyldig att föra räkenskaper, ävensom uppgifter för tillämpning av gällande bestämmelser om värdeminskningsavdrag.

2 mom. Uppgifter enligt 1 mom. skola vara avlämnade senast den 15 februari under taxeringsåret; dock må bolag eller rederi, som varit skyldigt att föra räkenskaper och vars räkenskapsår gått tillända senare än den 31 oktober under året före taxeringsåret, åtnjuta anstånd med uppgifternas avlämnande till den 31 mars under taxeringsåret.

I fråga om uppgifter, som här avses, skall vad som är stadgat rörande avlämnande av förvaltnings- och revisionsberättelser äga motsvarande tillämpning.

Uppgifterna skola avlämnas i den ordning, som är föreskriven för avlämnande av självdeklaration.

Uppgifter att avlämnas efter anmaning.

33 §.

1 mom. I särskilda fall skola efter anmaning kontrolluppgifter för näst-föregående kalenderår avlämnas på sätt framgår av följande uppställning:

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Uppgift avlämnas be- träffande</i>	<i>Uppgift meddelas angående</i>
1. Den som är skyldig att utan anmaning avlämna kontrolluppgift.	Den som hos den uppgiftsskyldige innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete.	Förmåner, som åtnjutits, därest icke uppgiftsskyldighet utan anmaning föreligger, med upplysning, då förmånerna avse kortare tid än helt år, om den tidrymd, för vilken de åtnjutits.
2. Den som för arbetslag eller liknande grupp av personer i en summa uppburit visst avlöningsbelopp såsom ackordsöverskott eller dylikt för att fördelas inom laget eller gruppen.	Medlem av arbetslaget eller gruppen.	Utgivet belopp.
3. Företag eller inrättning, i vars verksamhet ingår inlåning av penningar.	Namngiven skattskyldig.	Gottgjord ränta ävensom beloppet av den skattskyldiges inestående medel vid viss angiven tidpunkt.
4. Annan än penningförvaltande inrättning, därest han under näst-föregående år utbetalt gäldränta eller haft skuld, ej avseende lån mot obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar.	Varje borgenär.	Borgenärens namn och hemvist, gäldräntans belopp under föregående år och skulden vid viss angiven tidpunkt.
5. Fysisk eller juridisk person, som haft fordran.	Namngiven skattskyldig.	Ränteinkomst från den skattskyldige ävensom beloppet av den skattskyldiges skuld vid viss angiven tidpunkt.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Uppgift avlämnas be- träffande</i>	<i>Uppgift meddelas angående</i>
6. Försäkringsanstalt eller understödsförening.	Namngiven skattskyldig.	Arten av uppgiven försäkring hos anstalten, beloppet av premien, tid då denna erlagts, samt beloppet och arten av utgivet försäkringsbelopp, som icke enligt annan föreskrift uppgivits.
7. Den som bedrivit jordbruk, skogsbruk eller rörelse.	Namngiven annan näringsidkare.	Belopp för vilket den uppgiftsskyldige under viss angiven tid köpt eller sålt varor, därest beloppet i säljarens eller köparens hand är skattepliktig intäkt eller avdragsgill utgift, med angivande där så begäres av varuslag och myckenhet.

2 mom. Den som bedrivit jordbruk, skogsbruk eller rörelse är skyldig att, ändå att mottagarna icke i anmaningen namngivas, avlämna följande uppgifter:

a) Uppgift om belopp, som han utbetalt till andra näringsidkare, i den mån beloppen äro av beskaffenhet att i mottagarens hand utgöra intäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse samt uppgift därom icke skolat lämnas på grund av andra föreskrifter i denna förordning. Uppgift skall därvid lämnas jämväl om mottagarnas namn och adress.

b) Uppgift om belopp, för vilka han under viss angiven tid sålt varor till andra näringsidkare, i den mån beloppen äro av beskaffenhet att i köparens hand utgöra avdragsgill utgift. Uppgift skall därvid lämnas jämväl om köparnas namn och adress.

3 mom. Styrelse för bank eller annan penningförvaltande inrättning är skyldig att efter anmaning lämna uppgift om namngiven persons insättningar och uttag under viss tid.

4 mom. Anmaning som avses i 2 och 3 mom. må endast utfärdas av taxeringsintendent. I övrigt må anmaning om uppgift, som avses i denna paragraf, utfärdas av taxeringskonsulent eller tjänsteman å länsstyrelsens taxeringsavdelning.

34 §.

Styrelse för bank eller annan penningförvaltande inrättning åligger, utöver vad eljest stadgas, att efter förordnande av Kungl. Maj:t, i den omfattning och ordning som anges vid förordnandets meddelande, lämna uppgift om storleken av insättares ränteinkomst under viss angiven tid och beloppet av insättares inestående medel vid viss angiven tidpunkt samt

om insättares fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress ävensom, därest annan än räkningshavare äger förfoga över räkningen, uppgift om den sålunda berättigades fullständiga namn och senast för inrättningen kända bostadsadress.

35 §.

Aktiebolag är pliktigt att efter anmaning av taxeringsintendent till ledning vid värdesättning av aktier i bolaget avlämna uppgift enligt fastställt formulär rörande bolagets tillgångar och skulder jämte andra omständigheter av betydelse för värdesättningen. Motsvarande skyldighet åligger ekonomisk förening.

Särskilda uppgifter från bostadsföreningar och bostadsaktiebolag.

36 §.

1 mom. Har medlem av bostadsförening eller delägare i bostadsaktiebolag under hela eller större delen av beskattningsåret helt eller till övervägande del till annan upplåtit honom i nämnda egenskap tillkommande lägenhet, skall till ledning för medlemmens eller delägarens taxering för inkomst eller förmögenhet varje år av föreningen eller bolaget lämnas uppgift om beloppet av medlemmens eller delägarens inbetalningar till föreningen eller bolaget och huru mycket därav som utgör kapitaltillskott ävensom angående värdet av medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet. Omförmälda uppgift skall utan anmaning avlämnas senast den 15 februari under taxeringsåret i den ordning, som gäller för avlämnande av självdeklaration.

Uppgiften skall avfattas å blankett enligt fastställt formulär.

2 mom. Efter anmaning av taxeringsintendent åligger det bostadsförening eller bostadsaktiebolag att även beträffande andra medlemmar eller delägare än som avses i 1 mom. i den omfattning, som i anmaningen angives, avlämna uppgift angående värdet av medlems eller delägares andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet.

3 mom. Det åligger bostadsförening eller bostadsaktiebolag att senast den 8 februari under taxeringsåret underrätta medlem eller delägare om värdet av medlemmens eller delägarens andel i föreningens eller bolagets behållna förmögenhet.

I fall som avses i 1 mom. åligger det bostadsföreningen eller bostadsaktiebolaget att senast den 8 februari under taxeringsåret tillstålla medlemmen eller delägaren uppgift angående de i berörda moment omförmälda förhållanden, i vad medlemmen eller delägaren angår.

37 §.

1 mom. Envar, som utbekommit utdelning å svenska aktier, så ock envar, som här i riket utbekommit

a) utdelning å andelar i svensk ekonomisk förening eller från utländsk juridisk person eller

b) ränta, vilken erlagts mot avlämnande av kupong eller kvitto, å obligation, förlagsbevis eller annan för den allmänna rörelsen avsedd förskrivning,

är skyldig att till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet vid mottagandet av utdelningen eller räntan avgiva särskild uppgift härom. Lyftes beloppet för annans räkning, och överlämnas ej därvid en av denne avgiven vederbörlig uppgift, skall uppgift i stället avgivas av den, som lyfter beloppet, och därvid uppgivas namn och hemvist å den, för vars räkning beloppet lyftes. Utbekommer någon utdelning eller ränta mot kupong, som han förvärvat utan det värdepapper kupongen tillhör, skall jämväl uppgivas namn och hemvist å den, från vilken kupongen förvärvats.

Uppgift avfattas enligt fastställt formulär och avlämnas till den, som utbetalar utdelning eller ränta. Denne skall tillse att uppgift avlämnas, innan betalning sker.

2 mom. Med uppgifter, som avgivits enligt 1 mom. och röra utdelning å svenska aktier, skall förfaras på sätt stadgas i förordningen om kupongskatt.

Övriga enligt 1 mom. avgivna uppgifter, som avse utdelning, skola för varje år senast den 31 januari nästföljande år av den som mottagit uppgifterna avlämnas i enahanda ordning, som gäller för avlämnande av kontrolluppgifter. Har i något fall utbetalning av utdelning skett utan att uppgiftsskyldighet vederbörligen fullgjorts, skall vid uppgifternas avlämnande lämnas upplysning härom.

Enligt 1 mom. avgivna uppgifter, som avse ränta, skola avlämnas i den mån Kungl. Maj:t så förordnar och i den ordning, som därvid av Kungl. Maj:t bestämmes. Hava avlämnade uppgifter icke inom fem år infodrats, må de förstöras.

3 mom. Kungl. Maj:t äger förordna, att även för andra fall än de, då uppgiftsskyldighet för mottagare av utdelning eller ränta jämlikt 1 mom. föreligger, uppgift till ledning vid annans taxering för inkomst eller förmögenhet skall avlämnas, av svenskt bolag eller svensk ekonomisk förening rörande utbetald utdelning samt av den, som här i riket utfärdat obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, rörande utbetald ränta. Kungl. Maj:t bestämmer i sådant fall jämväl i vilken omfattning och i vilken ordning uppgift skall lämnas.

4 mom. Kungl. Maj:t må, där så kan ske utan att åsyftad kontroll efter-sattes eller då eljest särskilda omständigheter därtill föranleda, förordna om jämkning av den i 1 mom. stadgade uppgiftsskyldigheten.

5 mom. Taxeringsintendent eller, efter hans förordnande, annan tjänsteman å länsstyrelses taxeringsavdelning är berättigad att hos den, som mottagit uppgifter som i 1 mom. sägs, för taxeringskontroll taga del av dessa uppgifter. Den hos vilken uppgifterna förvaras är därvid skyldig att lämna det biträde, som erfordras för kontrollens genomförande.

Uppgifter från statlig och kommunal myndighet.

38 §.

För taxering erforderlig, i denna förordning icke särskilt omförmäld uppgift skall lämnas av statlig eller kommunal myndighet, allmän inrättning eller överförmyndare, då begäran därom framställes av taxeringskonsulent eller tjänsteman å länsstyrelses taxeringsavdelning, såvida icke Kungl. Maj:t på framställning av myndigheten annorlunda förordnat.

Taxeringsintendent eller den han därtill förordnar, må ur handlingar, som förvaras hos myndighet, som nyss sagts, inhämta för taxeringskontroll erforderliga uppgifter.

Införande av uppgifter till ledning vid annans taxering.

39 §.

1 mom. Hava uppgifter, som utan anmaning skolat avlämnas till ledning vid annans taxering, icke inkommit, må uppgiftspliktig anmanas att avlämna uppgifterna.

2 mom. Äro uppgifter, som utan anmaning eller efter anmaning avlämnats till ledning vid annans taxering, icke upprättade enligt föreskrifterna i denna förordning, må den uppgiftspliktige anmanas att inkomma med uppgifter, som äro behörigen upprättade.

3 mom. Rätt att utfärda anmaning, som i 1 och 2 mom. sägs, tillkommer taxeringskonsulent eller tjänsteman å länsstyrelses taxeringsavdelning.

4 mom. Vad som är stadgat rörande anmaning att inkomma med självdeklaration eller annan uppgift till ledning vid egen taxering skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande anmaning att avlämna uppgift till ledning för annans taxering.

Uppgifter till ledning vid beskattning utom riket.

40 §.

Har här i riket bosatt person eller här verksamt företag gottgjort person eller företag i utlandet belopp eller förmån, som därest det gottgjorts person

eller företag här i riket skulle hava föranlett skyldighet att avlämna kontrolluppgift, skall den som utgivit beloppet eller förmånen vara skyldig att på sätt och i den omfattning Kungl. Maj:t föreskriver avlämna kontrolluppgift till ledning vid beloppets eller förmånens beskattning utom riket.

Gemensamma bestämmelser rörande deklarationer och andra uppgifter.

41 §.

Skyldighet att avgiva deklaration eller annan uppgift, varom i denna förordning sägs, skall fullgöras

1) för omyndig av förmyndare eller god man, som förordnats enligt 18 kap. 1 § föräldrabalken, beträffande vad förmyndaren eller gode mannen har under sin förvaltning;

2) för sådan person, för vilken god man förordnats enligt 18 kap. 3 eller 4 § föräldrabalken, av gode mannen beträffande vad han har under sin förvaltning;

3) för avliden person och hans dödsbo av dödsbodelägare eller testaments-exekutor, som har att förvalta den dödes egendom, dock att där egendomen avträtts till förvaltning av boutredningsman, denne har att fullgöra deklarations- eller uppgiftsskyldigheten;

4) för dödsbo, som ej längre består, av den vilken deklarations- och uppgiftsskyldighet senast ålegat;

5) för konkursbo av förvaltare beträffande vad han haft under sin förvaltning;

6) för annan deklarations- eller uppgiftsskyldig än enskild person och dödsbo av vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman, förvaltare eller ombud, där ej beträffande staten, landsting, kommun eller annan dylik menighet Kungl. Maj:t annorlunda förordnar; samt

7) för bolag eller förening som upplösts eller annan juridisk person, som ej längre består, av den vilken deklarations- och uppgiftsskyldighet senast ålegat.

42 §.

Blanketter till sådana deklarationer och uppgifter, för vilka formulär fastställas, skola kostnadsfritt tillhandahållas i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver.

43 §.

Deklarationer, uppgifter och andra taxeringshandlingar må till behörig mottagare inlämnas genom bud eller insändas med posten i betalt brev. Handlingen skall anses inkommen, då handlingen eller avi om försändelse, i vilken handlingen finnes innesluten, avlämnats till mottagaren.

44 §.

Skattskyldig skall i självdeklaration lämna fullständig uppgift om sin postadress.

Anmaningar och andra handlingar, som från taxeringsmyndighet ut-sändas i rekommenderat brev, är adressaten pliktig att utlösa.

45 §.

För de fall, då i denna förordning stadgats skyldighet att efter anmaning lämna uppgift eller upplysning till ledning vid taxering, föreligger sådan skyldighet jämväl i fråga om förhållanden, som avse tid före beskattnings-året och som hava betydelse för åsättande av taxering eller eftertaxering.

46 §.

Granskning av självdeklarationer må verkställas endast av ämbets- eller tjänsteman, på vilken dylik granskning till följd av be-stämmelserna i denna förordning ankommer,

ordförande och av länsstyrelsen förordnad ledamot i vederbörande taxe-ringsnämnd,

en av taxeringsnämnden utsedd vald ledamot i nämnden samt, för sär-skilt fall, ytterligare en av nämnden utsedd vald ledamot, samt ordförande och ledamöter i vederbörande provningsnämnd.

Sakkunnig må granska självdeklaration, för vars behandling hans biträde påkallas.

Vid taxeringsarbete anlitat biträde må taga del av deklaration i den omfattning, som bestämmes av den för arbetets utförande ansvarige.

För innehållet i självdeklaration må icke inom beskattningsnämnd lämnas vidare redogörelse än som för taxeringen erfordras. Självdeklaration må icke intagas i beskattningsnämnds protokoll i vidare mån än som ound-gängligen erfordras.

Självdeklaration skall tillhandahållas de ämbets- och tjänstemän, vilka i och för sin befattning böra erhålla del därav, ävensom, i den mån så är erforderligt, annan beskattningsnämnd än den som har att verkställa taxe-ring, för vilken deklarationen skall ligga till grund.

Självdeklaration må, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk be-arbetning utlämnas till den ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

Den som har att utföra talan för besvärberättigad menighet i fråga om viss skattskyldigs taxering, äger taga del av självdeklaration, som skolat ligga till grund för taxeringen.

Då besvär anförts, skall självdeklaration, som har avseende å taxeringen i fråga, biläggas besvärshandlingarna, där ej vid delgivning med menighet sådant anses vara för målets utredning obehövt. Handlingarna skola vid

förekommande delgivningar alltid inneslutas i förseglat konvolut, vilket skall förses med påskrift om innehållet och i obrutet skick tillställas den förklaringskyldige eller annan vederbörande.

Självdeklaration, som tillhandahålles polis- eller åklagarmyndighet eller som åberopas vid allmän domstol, må icke utan den skattskyldiges samtycke offentligen föredragas eller i protokoll, utslag eller annan expedition intagas eller omnämnas i vidsträcktare mån än som oundgängligen erfordras.

I övrigt må självdeklaration icke vara för någon tillgänglig, utan att den, som avgivit deklarationen, lämnat skriftligt medgivande därtill.

Självdeklarationer skola förvaras hos länsstyrelsen, där de ej för taxeringsarbetets utförande skola vara tillgängliga för taxeringsmyndighet eller annat föranledes av stadgandena här ovan. Sedan sex år förflutit, skola deklarationerna förstöras, där ej Kungl. Maj:t annorlunda föreskriver.

Vad ovan är sagt om självdeklaration gäller i tillämpliga delar även beträffande andra uppgifter, vilka avlämnats till ledning vid taxering, ävensom av myndighet i samband med taxeringskontroll upprättade handlingar.

Är det med hänsyn till pågående utredning av betydelse att innehållet i kontrolluppgift eller annan för taxeringskontroll avsedd handling icke kommer till skattskyldigs kännedom, må vederbörande myndighet så länge utredningen pågår vägra att utlämna uppgiften eller handlingen.

47 §.

Den som tager del i taxeringsarbete får icke, utom vid beskattningsnämnds sammanträde och jämväl då endast med iakttagande av vad i denna förordning är stadgat om hemlighållandet av deklarationer och andra för taxering avsedda uppgifter, yppa innehållet i nämnda handlingar för annan än den, som själv må taga del av desamma. Ej heller må annan, som, utan att deltaga i taxeringsarbetet, erhållit del av nämnda deklarationer och uppgifter, till obehörig yppa något av deras innehåll.

Under överläggningarna inom nämnd lämnade upplysningar och yttrade åsikter rörande enskildas ekonomiska ställning må icke på något sätt utspidas.

48 §.

Underlåter någon att behörigen fullgöra skyldighet att avlämna självdeklaration eller kontrolluppgift, äger länsstyrelsen att på anmälan av taxeringsintendent förelägga den försumlige lämpligt vite. Avser föreläggandet kontrolluppgifter, bör vite bestämmas till visst belopp för varje uppgift, som skall avlämnas.

Om uttagande av förelagt vite förordnar länsstyrelsen efter anmälan av vederbörande taxeringsintendent.

**Om skyldighet att föra räkenskaper eller anteckningar om
inkomster och utgifter.**

49 §.

1 mom. I fråga om idkare av jordbruk eller skogsbruk, som påyrkar att bli taxerad för inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder, skall gälla vad särskilt är stadgat.

2 mom. Den som är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen skall fullgöra denna skyldighet på sådant sätt, att räkenskaperna kunna tjäna såsom underlag för fullgörande av deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt denna förordning samt att kontroll av skyldighetens behöriga fullgörande kan ske.

3 mom. Den som driver rörelse med vars utövande icke följer bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen är pliktig att i fråga om rörelsen dag för dag föra anteckningar angående inkomster och utgifter samt vid beskattningsårets utgång upprätta förteckning över varulager, fordringar och skulder. Anteckningarna skola utvisa, vad som i penningar eller eljest i rörelsen insatts eller därur uttagits. I övrigt skola anteckningarna föras på sådant sätt, att de kunna tjäna såsom underlag för fullgörande av deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt denna förordning samt möjliggöra kontroll av att sådan skyldighet behörigen fullgjorts. Vad i bokföringslagen är stadgat rörande förvaring av handelsbok m. m. skall äga motsvarande tillämpning beträffande anteckningar och förteckningar, som nu sagts, jämte tillhörande handlingar.

4 mom. Den som innehar tjänst, uppdrag eller arbetsanställning, på grund varav han uppbär inkomster från allmänheten eller eljest från annan än arbetsgivaren, är pliktig att i fråga om dessa inkomster dag för dag föra anteckningar, som erfordras för fullgörande av deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt denna förordning. Anteckningarna skola förvaras under minst tre år från utgången av taxeringsåret.

5 mom. Föreligger enligt denna förordning deklarations- eller uppgiftsskyldighet för annan än den, som avses i 1—4 mom., skall han föra anteckningar om inkomster och utgifter till ledning för skyldighetens behöriga fullgörande, såvida han icke på annat sätt sörjer för tillfredsställande underlag för uppgiftsskyldighetens fullgörande. Anteckningar eller handlingar, som här avses, skola förvaras under minst tre år från utgången av taxeringsåret.

6 mom. Riksskattenämnden äger utfärda anvisningar att för viss grupp eller vissa grupper skattskyldiga tjäna till ledning vid fullgörande av bokförings- eller anteckningsskyldighet. Innan sådana anvisningar utfärdas, bör där så kan ske branschsammanlutning eller liknande organisation beredas tillfälle avgiva yttrande.

50 §.

Har skattskyldig uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosatt honom åliggande bokförings- eller anteckningsskyldighet eller skyldighet att förvara handlingar, så att den skattskyldiges inkomst av viss förvärvskälla icke kan noggrant beräknas, skall vid åsättande av taxering eller eftertaxering den skattskyldiges inkomst av förvärvskälla, beträffande vilken försummelse ägt rum, uppskattas efter vad med hänsyn till verksamhetens art och omfattning finnes skäligt, där icke den skattskyldige förebringat tillfredsställande utredning till grund för inkomstens beräkning.

Taxeringsrevision.

51 §.

1 mom. För kontroll av att deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt denna förordning riktigt och fullständigt fullgjorts eller för att eljest bereda beskattningsmyndighet upplysning till ledning vid beslut om taxering må *taxeringsrevision* äga rum hos

- 1) den som är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen;
- 2) den som är skyldig att föra räkenskaper enligt förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering;
- 3) den som enligt denna förordning är pliktig att föra anteckningar om inkomster eller utgifter;
- 4) annan som fört räkenskaper eller andra anteckningar såsom underlag för fullgörande av deklarations- eller uppgiftsskyldighet enligt denna förordning.

Vid taxeringsrevision må granskning i den omfattning, som finnes erforderlig, ske av bokföring, räkenskaper och anteckningar med därtill hörande verifikationer ävensom av korrespondens, protokoll och andra handlingar rörande verksamheten.

2 mom. Taxeringsrevision skall såvitt möjligt ske på sådant sätt och på sådan tid att den icke förorsakar hinder i verksamheten för den, hos vilken revisionen sker. Där han det begär och det lämpligen kan ske, skall revisionen verkställas hos honom. Hava böcker eller handlingar överlämnats för revision, skola de så fort ske kan återställas. Meddelande om resultatet av revisionen skall snarast lämnas den, hos vilken revisionen skett, i vad angår hans taxering.

3 mom. Den som har att verkställa taxeringsrevision må påfordra att genast få taga del av handlingar, som skola granskas, i den utsträckning som är erforderlig för det med granskningen avsedda syftet.

4 mom. Då taxeringsrevision för visst eller vissa beskattningsår verkställs, må jämväl det löpande årets räkenskaper och handlingar granskas.

5 mom. Vid taxeringsrevision är den, hos vilken revisionen sker, pliktig att lämna de upplysningar, som för revisionens verkställande erfordras.

6 mom. Den som verkställer taxeringsrevision må taga del av handlingar av betydelse för revisionens verkställande utan hinder av att tystnadsplikt åligger den, hos vilken revisionen verkställs, eller att dessa handlingar enligt gällande föreskrifter icke må utlämnas till annan.

52 §.

Taxeringsrevision må jämväl verkställas hos den som bedriver förmedlingsverksamhet eller annan verksamhet av sådan beskaffenhet, att uppgifter av betydelse för taxeringskontrollen kunna hämtas ur anteckningar eller andra handlingar, som föras vid verksamhetens bedrivande.

53 §.

1 mom. Beslut om taxeringsrevision meddelas av taxeringsintendenten i det län, där den hos vilken revisionen skall ske skall taxeras till statlig inkomstskatt, eller av taxeringsintendenten i det län, där revisionen skall äga rum.

2 mom. Taxeringsrevision skall verkställas av taxeringsintendenten eller av tjänsteman, åt vilken taxeringsintendenten uppdrager revisionens verkställande. Taxeringsrevision må jämväl uppdragas åt annan i bokföring och taxering sakkunnig person, som därtill godkänts av länsstyrelsen.

54 §.

Underlåter någon, hos vilken taxeringsrevision enligt meddelat beslut skall äga rum, att tillhandahålla räkenskaper eller andra handlingar, må anmälan göras hos länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige lämpligt vite.

Om uttagande av förelagt vite förordnar länsstyrelsen.

Taxeringsnämndernas verksamhet.

55 §.

Taxeringsintendenten har att vaka över att taxeringsarbetet i första instans inom länet ordnas och bedrivs ändamålsenligt.

56 §.

Länsstyrelsen må då så finnes lämpligt kalla ordföranden och högst två andra medlemmar från varje taxeringsnämnd inom länet eller del därav att å lämplig ort sammanträda för överläggningar rörande taxeringsarbetet, och må till dylikt sammanträde jämväl särskilda sakkunniga kallas för lämnande av upplysningar. Vid överläggningarna bör uppmärksamhet

ägnas åt åtgärder för befordrande av en likformig och rättvis taxering. Vid sammanträde som nu sagts föres ordet av den länsstyrelsen därtill förordnat.

57 §.

1 mom. Taxeringsnämnds sammanträden hållas å tid och plats, som bestämmas av ordföranden med iakttagande av de föreskrifter, länsstyrelsen därom meddelar, och efter samråd med taxeringskonsulenten. Möter för ordinarie ledamot hinder att tillstädeskomma, skall han i sitt ställe kalla för honom utsedd suppleant samt tillika härom underrätta ordföranden.

Vid sammanträdena föres protokoll i erforderlig omfattning. Protokollet justeras av ordföranden.

2 mom. I de taxeringsdistrikt, där taxering av inkomst av renskötsel ifrågakommer, böra sammanträden för förrättande av dylik taxering hållas i god tid före den 15 april; och åligger det taxeringskonsulenten att om tid och plats för sammanträdena samråda med vederbörande lappfogde. Lappfogden samt ordningsman i lappby inom taxeringsdistriktet skola särskilt kallas till dylikt sammanträde.

Vid sådant sammanträde skall ordningsman, som nu nämnts, vara närvarande, då fråga är om taxering av lappar, som tillhöra ordningsmannens lappby, med rätt för ordningsmannen att deltaga i nämndens överläggningar men ej i besluten. Ordningsmannen skall till dylikt sammanträde medföra det hos honom förvarade exemplaret av senast upprättade renlängd. Där så ske kan skall jämväl lappfogden vara tillstädes vid sådant sammanträde med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

3 mom. Sammanträde med taxeringsnämnd skall hållas inom slutna dörrar. Skattskyldig är dock berättigad att företräda inför taxeringsnämnd för att meddela upplysningar till ledning vid taxering, som berör honom.

4 mom. Taxeringsintendenten eller av honom beordrad tjänsteman å taxeringsavdelningen äger närvara vid sammanträde med taxeringsnämnd och därunder deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

58 §.

1 mom. Ordförande eller ledamot i taxeringsnämnd skall avträda:

då fråga förekommer om taxering, som angår honom själv, hans hustru, föräldrar, barn eller syskon eller oskift dödsbo, däri han äger del,

då fråga är om taxering av bolag eller förening, vars styrelse eller förvaltning han tillhör, så ock

då fråga är om taxering av någon, för vilken han är förmyndare, god man eller ombud eller vilken han mot ersättning biträtt med upprättande av deklaration, som skall tjäna till ledning vid taxeringen.

2 mom. Är ordförande i taxeringsnämnd på grund av vad i 1 mom. stadgats hindrad att i nämnden deltaga i behandling av visst taxeringsärende

och finnes ej ställföreträdare för honom förordnad, utser nämnden inom sig viss ledamot att vid behandlingen av ärendet föra ordet.

59 §.

Beslut må icke fattas av taxeringsnämnd, såvida icke ordföranden och minst tre ledamöter samt taxeringskonsulenten äro tillstädes. Dock skall den omständigheten, att medlem av nämnden har att avträda vid behandling av viss taxering icke utgöra hinder mot att beslut fattas rörande ifrågasvarande taxering.

Taxeringskonsulenten skall i taxeringslängd eller protokoll angiva den taxering, han ansett böra åsättas, i de fall, då taxeringsnämndens beslut utfallit på annat sätt.

Medlem i taxeringsnämnd, som deltagit i nämndens beslut, äger anföra reservation mot beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

Av nämnden anlita sakkunnig och lappfogde äga att beträffande taxering, vid vars handläggning de biträtt, anteckna särskild mening till protokollet.

60 §.

Uppstå skiljaktiga meningar inom taxeringsnämnd och måste till följd därav omröstning anställas, skall denna vara öppen och den mening bliva gällande, vilken flertalet biträtt, eller, om rösterna utfalla lika, den som länder till den skattskyldiges förmån. Kan denna grund ej tillämpas, gälla den mening, som biträdes av ordföranden.

61 §.

Förekommer under taxeringsarbetet anledning att åsätta skattskyldig taxering med avvikelse från självdeklaration, må meddelande därom av taxeringskonsulenten tillställas den skattskyldige med angivande av skälen och uppgift om den taxering, som följer av avvikelsen. I meddelandet skall upplysas, att den skattskyldige äger att inom viss i underrättelsen angiven tid inkomma med erinringar jämte den utredning, den skattskyldige vill åberopa, samt att särskild underrättelse om taxeringsnämndens beslut icke kommer att utsändas, om erinringar icke inkomma och taxering åsättes på sätt i meddelandet angivits. Därjämte skall meddelandet innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över taxeringsnämndens beslut rörande taxeringen.

62 §.

Skall skattskyldig åsättas taxeringar i skilda taxeringsdistrikt, skall tillses, att taxeringarna bliva likformiga. Åtgärder skola vidtagas för att dubbeltaxeringar må undvikas.

För ändamål som i denna paragraf sägs skall samråd ske mellan föredragande eller ordförande i vederbörande taxeringsnämnder. Kvarstå det oaktat skiljaktiga meningar skall anmälan göras till taxeringsintendenten i län, som beröres av taxering, varom är fråga. Denne har att, i förekommande fall efter samråd med taxeringsintendent i annat län, meddela anvisning till förekommande av olikformighet eller dubbeltaxering.

63 §.

Taxering, som åsatts i enlighet med självdeklaration, må under taxeringsåret av taxeringsnämnden upptagas till förnyad handläggning. Så må även ske beträffande taxering, som åsatts med avvikelse från självdeklaration, där inkomna taxeringshandlingar eller vidtagna kontrollåtgärder därtill föranleda. Hava besvär rörande viss taxering anförts hos prövningsnämnden, må taxeringen dock av taxeringsnämnden upptagas till förnyad handläggning endast efter förordnande av prövningsnämnden.

64 §.

Av taxeringsnämnd beslutade taxeringar skola införas i taxeringslängd med angivande av taxeringens belopp och den skattskyldiges namn.

I taxeringslängd antecknas särskilt

dels i avseende å statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst med angivande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, enligt vilken skatten skall beräknas;

dels i avseende å statlig förmögenhetsskatt skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet;

dels i avseende å kommunal inkomstskatt taxerad och beskattningsbar inkomst;

dels ock till ledning för skattskyldigs påförande av skogsvårdsavgift, uppgift om de värden å skogsmark och växande skog, varå avgiften skall beräknas.

Uppgår den enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 1 200 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 1 200 kronor för makar, som samtaxeras, skall den beräknade taxerade inkomsten införas i taxeringslängd, även om beskattningsbar inkomst eller förmögenhet icke uppkommer för vederbörande.

Närmare föreskrifter om taxeringslängds förande meddelas av Kungl. Maj:t.

Taxeringslängd underskrives av taxeringsnämndens ordförande, en av nämnden utsedd ledamot samt taxeringskonsulenten.

Taxeringslängd skall i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver tillhanda-

hållas dem, som hava att debitera på grund av taxeringen utgående utskylder.

65 §.

Vidtages ändring i taxering, sedan taxeringslängd överlämnats till vederbörande debiteringsmyndighet, skall underrättelse om den vidtagna ändringen tillställas debiteringsmyndigheten i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver.

66 §.

1 mom. Har självdeklaration icke blivit följd vid taxeringen, åligger det taxeringskonsulenten att förse deklarationen med uppgift om avvikelser och skälen därför samt att i rekommenderat brev tillsända den skattskyldige underrättelse om, i vilka hänseenden deklarationen frångåtts, samt om skälen därför. Detsamma gäller beträffande annan av skattskyldig till ledning för egen taxering lämnad uppgift eller upplysning.

Underrättelse som i första stycket sägs skall icke utsändas, om meddelande rörande skäl för avvikelse från deklaration och därav föranledd taxering utsänts till den skattskyldige och taxering åsattes på sätt i meddelandet angivits.

Har taxering för inkomst eller förmögenhet åsatts skattskyldig, som icke avgivit deklaration och som icke heller därtill anmanats, skall underrättelse om taxeringen i rekommenderat brev sändas till den skattskyldige, dock att sådan underrättelse icke är erforderlig, då den som i fastighetslängden för året näst före taxeringsåret upptagits såsom ägare till fastighet åsattes allenast taxering till kommunal inkomstkatt för garantibelopp för fastigheten.

2 mom. Skall i fråga om stiftelse den statliga inkomstkatten beräknas enligt 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstkatt eller den statliga förmögenhetsskatten beräknas enligt 11 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, åligger det taxeringskonsulenten att ofördröjligen i rekommenderat brev med posten tillsända stiftelsen underrättelse därom.

3 mom. Har dödsbo gjort framställning om befrielse från erläggande av skatt, skall underrättelse om taxeringsnämndens beslut tillsändas dödsboet i samma ordning som gäller för underrättelse om avvikelse från deklaration.

4 mom. Har skattskyldig åsatts eftertaxering, skall underrättelse om eftertaxeringen jämte redogörelse för de därvid följda grunderna avlåtas till den skattskyldige i samma ordning som gäller för underrättelse om avvikelse från deklaration.

5 mom. Underrättelse, som i denna paragraf omförmäles, skall innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över taxeringsnämndens beslut.

67 §.

Taxeringsnämnds arbete beträffande visst års taxering skall vara avslutat före taxeringsårets utgång. Eftertaxering må åsättas inom tid, som är föreskriven i skatteförfattningarna.

68 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter angående ordnandet av taxeringsnämnds arbete, som må erfordras utöver vad denna förordning innehåller.

Prövningsnämndernas verksamhet.

69 §.

Tid och plats för sammanträde med prövningsnämnd bestämmes av ordföranden, som har att kalla ledamöterna till sammanträdet. Där icke särskilda skäl till annat föranleda, skall sammanträde hållas i residensstaden. Är ledamot hindrad att inställa sig, bör anmälan därom göras hos ordföranden, som inkallar suppleant i hans ställe.

Ordföranden är föredragande i nämnden, där icke för vissa mål eller ärenden annan föredragande av länsstyrelsen utsetts.

Nämnden är beslutför, då ordföranden och fyra ledamöter eller suppleanter för dem äro tillstädes.

Allmänt ombud skall närvara vid nämndens sammanträden och äger därvid yttra sig.

Landshövdingen äger närvara vid nämndens sammanträden samt deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Sammanträde med prövningsnämnd skall hållas inom slutna dörrar. Skattskyldig är dock berättigad att företräda inför prövningsnämnd för att meddela upplysningar till ledning vid taxering, som berör honom.

Skattskyldig må, när omständigheterna därtill föranleda, kallas att personligen lämna upplysningar inför prövningsnämnden vid äventyr att mål eller ärende avgöres på förhandenvarande skäl.

70 §.

1 mom. Ordförande eller ledamot i prövningsnämnd skall avträda: då fråga förekommer om taxering, som angår honom själv, hans hustru, föräldrar, barn eller syskon eller oskift dödsbo, däri han äger del, då fråga är om taxering av bolag eller förening, vars styrelse eller förvaltning han tillhör,

då fråga är om taxering av någon, för vilken han är förmyndare, god man eller ombud eller vilken han mot ersättning biträtt med upprättande av deklARATION, som skall tjäna till ledning vid taxeringen, samt

då fråga förekommer om taxering, i vars behandling inom annan beskattningsnämnd han tidigare deltagit.

2 mom. Är landskamrerare på grund av vad i 1 mom. stadgas hindrad att i prövningsnämnd deltaga i behandling av visst taxeringsärende, inträder i hans ställe den befattningshavare hos länsstyrelsen, som av länsstyrelsen förordnats att i denna del fullgöra landskamrerarens åligganden.

71 §.

Uppstå skiljaktiga meningar inom prövningsnämnd och måste till följd därav omröstning anställas, skall denna vara öppen och den mening bliva gällande, vilken flertalet biträtt, eller om rösterna utfalla lika, den som länder till den skattskyldiges förmån. Kan denna grund ej tillämpas, gälla den mening, som biträdes av ordföranden.

72 §.

Besvär och andra ärenden, som det ankommer på prövningsnämnd att avgöra, skola beredas å länets taxeringsavdelning och yttrande däröver avgivas av allmänt ombud.

Där yttrande från annan än allmänt ombud anses böra infordras eller tillfälle bör beredas vederbörande att avgiva påminnelser, har landskamreraren att förordna därom.

73 §.

Prövningsnämnd må vid prövning av besvär eller framställning bestämma taxering till högre eller lägre belopp än som i besvären eller framställningen yrkats.

74 §.

Innefatta besvär av skattskyldig yrkande om rättelse av uppenbar felaktighet eller därmed jämförlig ändring i taxering, må besvären å prövningsnämndens vägnar avgöras av landskamreraren eller ock av denne överlämnas till vederbörande taxeringsnämnd för vidtagande av erforderlig åtgärd.

75 §.

Beträffande den, som är skattskyldig i olika prövningsdistrikt, skall tillses att taxeringarna bliva likformiga.

Kan samstämmighet icke uppnås i fråga om å vilken ort skattskyldig skall taxeras till statlig inkomstskatt, skall sådan fråga hänskjutas till riksskattenämndens avgörande, innan beslut av prövningsnämnd meddelas.

76 §.

Prövningsnämnd skall avgöra mål och ärenden så snart ske kan. Besvär och framställningar rörande visst års taxering, som inkommit under taxeringsåret, skola vara avgjorda senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret.

77 §.

Vid prävningsnämnds sammanträde skall föras protokoll av sekreterare, som förordnas av länsstyrelsen.

Det för varje sammanträdesdag förda protokollet skall senast inom åtta dagar därefter justeras av ordföranden, som har att å protokollet anteckna dagen för justeringen.

Av landskamreraren å prävningsnämndens vägnar meddelat beslut antecknas i en över sådana beslut förđ förteckning.

78 §.

Sekreterare hos prävningsnämnd skall inom två veckor efter det nämndens protokoll justerats, i rekommenderat brev med mottagningsbevis tillsända skattskyldig, vilkens taxering varit föremål för nämndens beslut, underrättelse om beslutet. Där så finnes erforderligt, må beslutet delgivas den skattskyldige genom polismyndighets försorg.

Annan klagande än skattskyldig skall i enahanda ordning underrättas om prävningsnämnds beslut med anledning av anförda besvär.

Underrättelse, som i denna paragraf omförmäles, skall innehålla upplysning om vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över beslutet.

Prävningsnämnds beslut skall delgivas myndighet, som har att verkställa debitering eller restitution av utskylder på grund av beslutet.

79 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter angående ordnandet av prävningsnämnds arbete, som må erfordras utöver vad denna förordning innehåller.

Besvär och framställningar rörande taxering.

Skattskyldigs och kommuns besvär hos prävningsnämnd över taxeringsnämnds beslut.

80 §.

Skattskyldig äger anförä besvär över taxeringsnämnds beslut rörande taxering, såvitt honom rör.

Kommun må anförä besvär i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt.

Besvär som ovan sägs skola anföras skriftligen och ställas till vederbörande prövningsnämnd samt ingivas till länsstyrelsen i det län, där den överklagade taxeringsåtgärden vidtagits. Avse besvären taxeringar inom mer än ett län, skola desamma ingivas till länsstyrelsen i det län, där vederbörande skattskyldig taxerats till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt. Har sådan taxering ej åsatts, ingivas besvären till länsstyrelsen i det län eller något av de län, där taxering åsatts.

Skattskyldig skall hava inkommit med besvären senast den 31 juli under taxeringsåret. Har taxeringsnämnden meddelat beslut rörande den överklagade taxeringen efter utgången av juni månad samma år, skola besvären hava inkommit inom två månader från det den skattskyldige erhållit under rättelse om taxeringsnämndens beslut.

Kommun skall hava inkommit med besvären senast den 15 augusti under taxeringsåret. Har taxeringsnämndens beslut rörande den överklagade taxeringen meddelats efter utgången av juni månad samma år, skola besvären hava inkommit inom två månader efter det meddelande om beslutet inkommit till den lokala skattemyndigheten.

Allmänt ombuds framställning hos prövningsnämnd.

81 §.

Allmänt ombud må göra framställning hos prövningsnämnd rörande taxeringsåtgärd, som i första instans vidtagits eller bort vidtagas. Sådan framställning skall, om den icke avser eftertaxering, hava gjorts senast den 30 juni året efter taxeringsåret.

Hava besvär anförts rörande viss skattskyldigs taxering, må allmänt ombud icke hos prövningsnämnd göra framställning rörande samma taxering efter det nämnden avgjort nyssnämnda besvär.

Besvär över prövningsnämnds beslut.

82 §.

1 mom. Besvär över prövningsnämnds beslut må anföras hos kammarrätten i fall som nedan i 2, 3 och 4 mom. angivas.

2 mom. Skattskyldig må anföra besvär över honom åsatt taxering

a) om han inom föreskriven tid besvärat sig hos prövningsnämnden över taxeringsnämndens beslut men hans talan icke bifallits,

b) om prövningsnämnden ändrat den skattskyldiges taxering utan att sådan ändring yrkats av den skattskyldige.

3 mom. Allmänt ombud må anföra besvär, om prövningsnämnden icke bifallit av allmänt ombud inom föreskriven tid gjord framställning eller prövningsnämnden efter besvär ändrat taxeringsnämnds beslut.

4 mom. Kommun må anföra besvär såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt

a) om kommunen inom föreskriven tid fört talan rörande viss taxering hos prövningsnämnden men icke vunnit bifall,

b) om prövningsnämnden ändrat taxeringsnämnds beslut utan att sådan ändring yrkats av kommunen.

5 mom. Besvär till kammarrätten må endast innefatta fullföljande helt eller delvis av yrkande, som klaganden framställt hos prövningsnämnden. Har denna ändrat taxeringsnämnds beslut utan att yrkande därom framställts av klaganden, må besvären till kammarrätten icke innefatta längre gående yrkande än taxeringens bestämmande i enlighet med taxeringsnämndens beslut.

83 §.

Besvär till kammarrätten skola vara skriftligen avfattade och ingivas till länsstyrelsen i det län, där den överklagade taxeringsåtgärden vidtagits. Avse besvären skattskyldigs taxeringar i flera län, må de ingivas till länsstyrelsen i ett av dessa län.

Besvären skola vara inkomna till vederbörande länsstyrelse,

om de anföras av skattskyldig, inom två månader från det den skattskyldige erhållit del av det överklagade beslutet, samt

om de anföras av allmänt ombud eller kommun, inom två månader från den dag, då prövningsnämndens protokoll justerades.

Försummas något av vad nu föreskrivits, skola besvären icke upptagas till prövning. Ej må dock den omständigheten, att besvären i stället för till vederbörande länsstyrelse ingivits direkt till kammarrätten, utgöra hinder för besvärens upptagande till prövning, därest besvären till kammarrätten inkommit före utgången av den stadgade besvärstiden. I sådant fall skall kammarrätten omedelbart överlämna besvären till vederbörande länsstyrelse för vidare handläggning.

Hava besvär, som avse skattskyldigs taxeringar i mer än ett län, inkommit till annan länsstyrelse än länsstyrelsen i det län, där skattskyldig taxerats eller skolat taxeras till statlig inkomstskatt, skola besvären jämte den överklagade taxeringen berörande handlingar snarast översändas till sistnämnda länsstyrelse för vidare handläggning.

84 §.

Länsstyrelsen har att vid besvär över prövningsnämnds beslut foga såväl utdrag av taxeringslängd och beskattningsnämndernas protokoll, såvitt den överklagade taxeringsfrågan angår, som ock de till nämnderna i frågan ingivna handlingarna. Länsstyrelsen har att infordra förklaring över besvären samt, där förklaring därtill föranleder, bereda vederbörande tillfälle till den skriftväxling, som i övrigt kan anses erforderlig för målets utredning.

Besvärsakt skall insändas till kammarrätten inom sex månader efter det att besvären inkommit till länsstyrelsen.

Besvär och framställning i extraordinär ordning.

85 §.

1 mom. Besvär i fråga om inkomsttaxering och förmögenhetstaxering må hos prövningsnämnd anföras i extraordinär ordning av

1. den som taxerats för inkomst eller förmögenhet, som icke är av skattepliktig natur,

2. den som taxerats för inkomst eller förmögenhet, för vilken han icke är skattskyldig,

3. den som taxerats till kommunal inkomstskatt för garantibelopp för fastighet, vilket icke bort för honom upptagas såsom skattepliktig inkomst,

4. den som taxerats för samma inkomst eller förmögenhet å mer än en ort,

5. den som inom föreskriven tid och på behörigt sätt fullgjort sin deklarationsskyldighet samt

a) före utgången av juni månad under taxeringsåret taxerats med avvikelse från avlämnad självdeklaration och icke erhållit underrättelse eller meddelande om avvikelser senast den 10 juli under taxeringsåret, eller

b) efter utgången av juni månad under taxeringsåret taxerats med avvikelse från avlämnad självdeklaration och icke erhållit underrättelse om avvikelser,

6. den som taxerats å ort, där han icke varit deklarationsskyldig, utan att underrättelse därom tillställts honom,

7. så ock av den vilkens taxering på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende blivit felaktig.

2 mom. Besvär i fråga om inkomsttaxering och förmögenhetstaxering må förutom i fall, som i 1 mom. sägs, hos prövningsnämnd anföras i extraordinär ordning, om någon underlåtit att behörigen avlämna självdeklaration eller i avlämnad självdeklaration av uppenbart förbiseende lämnat oriktig uppgift samt han till följd därav taxerats till väsentligt högre belopp än som svarar mot hans verkliga inkomst eller förmögenhet.

Av skattskyldig anförda besvär, som i första stycket sägs, må upptagas till prövning endast om han förebringar tillfredsställande utredning om sin verkliga inkomst och förmögenhet samt det med hänsyn till de omständigheter, som föranlett underlåtenheten eller den oriktiga uppgiften, finnes skäligt att besvären prövas.

3 mom. Prövningsnämnd må upptaga besvär, som i 1 och 2 mom. avses, till prövning utan hinder av att taxeringen redan varit föremål för nämndens beslut. Så må dock ej ske, om taxeringen är eller varit föremål för prövning av kammarrätten.

4 mom. I fall som i denna paragraf sägs äger jämväl allmänt ombud göra framställning om ändring i taxering.

86 §.

Besvär i extraordinär ordning skola vara inkomna till länsstyrelsen före utgången av kalenderåret näst efter taxeringsåret, dock att skattskyldig, som icke under taxeringsåret erhållit debetsedel å slutlig eller tillkommande skatt i anledning av den överklagade taxeringen, äger inkomma med besvären inom ett år efter det han erhållit sådan debetsedel. Framställning av allmänt ombud i extraordinär ordning skall göras före utgången av andra året efter taxeringsåret.

Avse besvären dubbeltaxering, och har klaganden erhållit debetsedlar å olika tider, räknas besvärstiden från den senaste tidpunkten.

I övrigt skola beträffande besvär i extraordinär ordning gälla de föreskrifter, som i denna förordning äro meddelade i fråga om besvär över taxeringsnämnds och prövningsnämnds beslut.

Besvär över utslag av kammarrätten.

87 §.

Den som icke åtnöjes med kammarrättens utslag i mål rörande inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering äger hos Kungl. Maj:t söka ändring genom besvär, som skola vara inkomna till finansdepartementet inom två månader efter det klaganden erhållit del av kammarrättens utslag.

Särskilda bestämmelser rörande besvär.

88 §.

Har skattskyldig anfört besvär över prövningsnämnds beslut eller kammarrättens utslag i mål angående inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering, äger allmänt ombud vid avgivande av förklaring över besvären framställa yrkande innebärande höjning av åsatt taxering, även om besvär över beslutet eller utslaget icke av allmänt ombud anförts inom föreskriven tid. Sådan talan (*anslutningsbesvär*) må endast innefatta yrkanden, som genom besvär inom föreskriven tid kunnat av allmänt ombud göras gällande. Hava anslutningsbesvär anförts, skall den skattskyldige beredas tillfälle avgiva yttrande däröver.

Har allmänt ombud inom föreskriven tid anfört besvär över prövningsnämnds beslut eller kammarrättens utslag utan att vederbörande skattskyldig besvärat sig, äger skattskyldig inom tid, som förelagts honom för avgivande av förklaring i målet, till vederbörande myndighet inkomma med

anslutningsbesvär, innefattande fullföljande av tidigare i målet framställda yrkanden.

89 §.

I fråga om besvär enligt denna förordning skall vad som är stadgat för kommun gälla jämväl för landsting samt municipalsamhälle och annat administrativt område, inom vilket menighet äger utöva beskattningsrätt.

90 §.

Den som vill anföra besvär över beskattningsnämnds beslut är berättigad att av vederbörande myndighet eller tjänsteman kostnadsfritt erhålla för dylikt besluts överklagande erforderligt utdrag av taxeringslängd samt av nämndens protokoll; och må ej heller lösen fordras för andra protokollsutdrag och expeditioner, som till följd av vederbörande nämnders beslut böra utfärdas.

91 §.

Skattskyldig skall i besvärsskrifter och övriga inlagor i taxeringsärenden lämna fullständig uppgift om sin postadress.

Vid besvär i taxeringsmål skall fogas den utredning, klaganden utöver vad i målet tidigare anförts vill åberopa till stöd för sin talan.

92 §.

Äro besvär eller inlaga rörande taxering på grund av fullmakt undertecknade av annan än den skattskyldige, må denne av den myndighet, vilken har att infordra förklaring över besvären eller pröva desamma, föreläggas att å besvärsskriften meddela egenhändigt undertecknad förklaring, huruvida den skattskyldige vitsordar riktigheten av i besvären eller inlagan lämnade uppgifter.

93 §.

Av prövningsnämnd behandlad taxeringsfråga må återförvisas till nämnden för förnyad behandling.

Särskilda taxeringsåtgärder i samband med prövning av besvär.

94 §.

Vid prövning av besvär i taxeringsmål må ändring i vederbörande skattskyldigs taxering för annat år än det, varom i målet är fråga, eller i annan skattskyldigs taxering efter vederbörandes hörande vidtagas i följande fall:

1) Befinnes att taxering verkställdes å orätt ort eller å rätt ort underlåtit eller ej skett till riktigt belopp, må vidtagas erforderlig rättelse å ort som

vederbör; dock må skattskyldigs hela taxering icke höjas utöver vad tidigare bestämts, därest besvären icke innefatta yrkande om sådan höjning.

2) Ändras taxering på den grund, att inkomst eller utgift bör hänföras till annat beskattningsår än det, vilket taxeringen avser, må härav föranledd ändring vidtagas i den skattskyldiges taxering för det beskattningsår, till vilket inkomsten eller utgiften rätteligen är att hänföra.

3) Nedsättes skattskyldigs inkomsttaxering på den grund, att annan skattskyldig bort i stället taxeras för viss inkomst, må den sistnämndes taxering i motsvarande mån höjas. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning om förmögenhetstaxering nedsättes på den grund, att skattskyldigheten för viss tillgång ålegat annan.

4) Nedsättes inkomsttaxering på den grund, att skattskyldig är berättigad till avdrag för belopp, som för mottagaren utgör skattepliktig inkomst, och har mottagaren icke beskattats för beloppet, må mottagarens taxering höjas med belopp motsvarande det, för vilket avdrag medgives. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, om förmögenhetstaxering nedsättes på den grund, att skattskyldig är berättigad till avdrag för skuld med belopp, som för annan skattskyldig bort upptagas såsom tillgång vid förmögenhetsberäkningen.

5) Höjes inkomsttaxering på den grund, att skattskyldig icke är berättigad till avdrag för belopp, för vilket mottagaren beskattats, må därav påkallad nedsättning i mottagarens taxering ske. Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning, om förmögenhetstaxering höjes på den grund, att skattskyldig icke är berättigad till avdrag för skuld med belopp, som av annan upptagits såsom skattepliktig förmögenhetstillgång.

6) Höjes någons taxering på den grund, att han är skattskyldig för belopp, vilket för den som utbetalat beloppet eller häftar i skuld därför utgör avdragsgill utgift eller skuld, och har den sistnämnde icke erhållit avdrag för detsamma, må dennes taxering i motsvarande mån nedsättas.

7) Ändras taxering, som åsatts gift skattskyldig, må härav påkallad ändring vidtagas i andra makens taxering.

8) Ändras taxering, som åsatts avliden person eller hans dödsbo, och har dödsboet tidigare befriats från att erlagga skatt på grund av taxeringen, må beslutet om skattebefrielse i erforderlig mån ändras.

95 §.

Har fastighets taxeringsvärde legat till grund för inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering, och sker beträffande fastighetstaxeringen sådan ändring att inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen bör bestämmas till annat belopp, skall förfaras på sätt nedan anges.

Är inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen fortfarande beroende på prövning, skall den myndighet, som har att verkställa prövningen, även om yrkande därom ej framställts, vidtaga den ändring i inkomsttaxeringen

eller förmögenhetstaxeringen, som föränledes av den ändrade fastighetstaxeringen.

Föreligger beslut, som vunnit laga kraft, beträffande inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen, skall landskamreraren i det län, där taxeringen skett, å prövningsnämndens vägnar meddela beslut om den ändring i inkomsttaxeringen eller förmögenhetstaxeringen, som föränledes av den ändrade fastighetstaxeringen.

96 §.

Sker efter besvär eller eljest ändring i fråga om taxering till statlig inkomstskatt, skall samtidigt vidtagas den ändring i taxering till statlig förmögenhetsskatt, som därav må föränledas.

Centrala myndigheter för taxeringsväsendet.

97 §.

1 mom. Kungl. Maj:t förordnar en för hela riket gemensam nämnd (riksskattenämnden) med uppgift att genom rådgivande och vägledande verksamhet främja en riktig och enhetlig tillämpning av denna förordning ävensom av de skatteförfattningar, enligt vilka taxering verkställas på sätt i denna förordning sägs.

Nämnden äger, i enlighet med vad därom särskilt är stadgat, på begäran meddela förhandsbesked i taxeringsfrågor.

2 mom. Nämnden består av ordförande och ytterligare sex ledamöter, vilka utses för en tid av fyra år. En av ledamöterna skall förordnas till vice ordförande att vid förfall för ordföranden tjänstgöra i sådan egenskap.

Ordföranden skall vara lagfaren. Vice ordföranden och ytterligare två av nämndens ledamöter skola vara lagfarna eller hava avlagt examen vid handelshögskola. De nu nämnda ledamöterna skola tillika vara erfarna i domarvärv eller i administrativ verksamhet. Övriga ledamöter skola utses så att kändedom om förhållandena inom olika områden av förvärvslivet kommer att förefinnas hos nämnden.

För envar ledamot, som skall vara lagfaren eller hava avlagt examen vid handelshögskola, skall utses en suppleant samt för övriga ledamöter sammanlagt sex suppleanter. Vad ovan stadgats angående ledamöterna skall äga motsvarande tillämpning beträffande suppleanterna.

Förordnande såsom ledamot eller suppleant kan när som helst återkallas. Avgår ledamot eller suppleant, skall annan förordnas för återstående delen av den tid, för vilken den avgångne var utsedd.

3 mom. Ledamöter och suppleanter skola vara svenska medborgare. Ej må uppdraget utövas av den, som är omyndig eller i konkurstillstånd.

4 mom. Kungl. Maj:t äger meddela föreskrifter angående när nämnden

är att anse som beslutför samt angående inkallandet av suppleanter så ock de föreskrifter i övrigt som finnas erforderliga för nämndens verksamhet.

98 §.

För ledning och samordning av taxeringskontrollen samt för bedrivande av sådan kontrollverksamhet, som lämpligen bör utövas centralt, skall finnas ett särskilt organ (taxeringsstyrelsen). Taxeringsstyrelsen skall jämväl fullgöra de övriga uppgifter med avseende å taxeringsväsendet, som åt densamma uppdragas.

Vid utövningen av taxeringskontroll äga taxeringsstyrelsens chef och, efter dennes föreskrift, befattningshavare vid taxeringsstyrelsen samma befogenheter som enligt denna förordning tillkomma taxeringsintendent. Taxeringsstyrelsens chef eller, efter dennes föreskrift, annan befattningshavare vid styrelsen, äger att närvara vid riksskattenämndens sammanträden och därvid deltaga i överläggningarna men ej i besluten.

Närmare bestämmelser om taxeringsstyrelsens organisation och verksamhet meddelas av Kungl. Maj:t.

Särskilda föreskrifter.

99 §.

Vid granskning av statsverkets räkenskaper inom riksräkenskapsverket må med avseende å verkställd taxering anmärkning icke framställas.

100 §.

Konungen äger meddela de föreskrifter med avseende å taxeringsförfarandet, som finnas erforderliga för tillämpning av överenskommelse med främmande stat till förekommande av eller lindring i dubbelbeskattning.

101 §.

Formulär till blanketter och längder, varom i denna förordning förmäles, ävensom formulär till andra för taxeringsarbetet erforderliga blanketter fastställas av riksskattenämnden, därvid skola iakttagas de bestämmelser, som kunna av Kungl. Maj:t meddelas.

102 §.

Underlåter skattskyldig eller annan uppgiftsskyldig att utlösa anmängningar eller andra handlingar, som från taxeringsmyndighet utsändas i rekommenderat brev, och sker i anledning därav delgivning genom stämningssman eller polismyndighet, må den försumlige av länsstyrelsen förpliktas att erlægga kostnaderna för delgivningen med dels belopp, som vederbörande förrättningsman enligt gällande bestämmelser äger uppbära, dels ock ett belopp av trettio kronor.

**Skyldighet att erlægga särskild avgift såsom bidrag till
kostnaderna för taxeringskontrollen.**

103 §.

1 mom. Skattskyldig är pliktig att erlægga en särskild avgift såsom bidrag till kostnaderna för taxeringskontrollen, om vid taxerings åsättande avvikelse från självdeklaration, som avlämnats till ledning vid taxeringen, finnes böra ske på grund av att

a) inkomst eller förmögenhetstillgång, som bort upptagas i deklARATIONEN, utelämnats,

b) beträffande i deklARATIONEN upptagen inkomst eller förmögenhetstillgång lämnats oriktig eller vilseledande uppgift ägnad att leda till för låg taxering,

c) avdrag skett för belopp, som icke motsvaras av verklig kostnad eller skuld,

d) vid beräkning av inkomst från förvärvskälla avdrag skett för utgift eller kostnad, vilken icke är avdragsgill vid taxering, utan att riktiga upplysningar om utgiften eller kostnaden och dess beskaffenhet lämnats,

e) belopp obehörigen avdragits såsom allmänt avdrag utan att upplysningar rörande det avdragna beloppets beskaffenhet lämnats, eller

f) vid beräkning av skattepliktig förmögenhet avdrag skett för skuld, vilken icke är avdragsgill vid taxering, utan att riktiga upplysningar om skulden och dess beskaffenhet lämnats.

Den särskilda avgiften skall beräknas på grundval av det belopp, med vilket avvikelse skett vid taxering till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt samt utgå med:

1. då avvikelse sker vid taxering till statlig inkomstskatt tio procent av det belopp, avvikelsen avsett, dock högst tio procent av den skattskyldiges beskattningsbara inkomst, samt

2. då avvikelse sker vid taxering till statlig förmögenhetsskatt en procent av det belopp, avvikelsen avsett, dock högst en procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet, eller, om han är gift, å den skattskyldige efter förhållandet mellan makarnas skattepliktiga förmögenheter belöpande andel av makarnas gemensamma beskattningsbara förmögenhet.

2 mom. Vad i 1 mom. sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande skattskyldig, vilkens deklARATION, då eftertaxering åsättes, befinnes felaktig på sätt i 1 mom. avses.

3 mom. Fråga om skyldighet att erlægga särskild avgift såsom bidrag till kostnaderna för taxeringskontrollen prövas av den myndighet, som åsätter taxering eller eftertaxering, i samband med taxeringens eller eftertaxeringens åsättande; och skall i övrigt å beslut därom tillämpas vad som är föreskrivet rörande beslut om taxering eller eftertaxering.

4 mom. Särskild avgift såsom bidrag till kostnaderna för taxerings-

kontrollen tillfaller staten. Föreskrifter angående uppbörd av sådan avgift meddelas av Kungl. Maj:t, som därvid jämväl äger föreskriva att uppbördsförrordningens bestämmelser eller vissa av dem skola äga motsvarande tillämpning å ifrågavarande avgift.

Ansvarsbestämmelser.

104 §.

Underlåter ordförande i taxeringsnämnd utan att vara hindrad av laga förfall att vidtaga erforderliga åtgärder för nämndens sammanträden eller uteblir han därifrån, straffes, där han icke är underkastad ansvar för tjänstefel, med böter från och med trettio till och med tvåhundra kronor.

Ledamot eller tillkallad suppleant i beskattningsnämnd, som utan att vara hindrad av laga förfall uteblir från sammanträde, straffes med böter från och med tio till och med ethundra kronor.

105 §.

Bryter någon mot tystnadsplikt, som enligt denna förordning åligger honom, vare, där han ej för sitt brott är underkastad ansvar enligt allmän lag, straffad med dagsböter.

Vad som med stöd av bestämmelserna i denna förordning inhämtats vid taxeringsrevision må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med revisionen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot straffes, där han ej för sitt brott är underkastad ansvar enligt allmän lag, med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Brott, som i denna paragraf omförmäles, må av allmän åklagare åtalas endast där målsägande angivit detsamma till åtal.

106 §.

1 mom. Om ansvar i vissa fall för den, som lämnat oriktig uppgift i självdeklaration eller till sådan deklaration hörande handling eller i upplysning, som meddelats till ledning för egen taxering, stadgas i skattestrafflagen.

2 mom. Förekommer under taxeringsarbetet anledning till antagande, att oriktig uppgift, som i 1 mom. sägs, kan medföra ansvar enligt skattestrafflagen, skall vederbörande taxeringskonsulent eller tjänsteman å länsstyrelsens taxeringsavdelning därom skriftligen underrätta taxeringsintendenten.

3 mom. Taxeringsintendent skall till vederbörande åklagare för beivran anmäla begångna brott, som avses i skattestrafflagen eller nedan i denna förordning meddelade straffbestämmelser. Förekommer anledning att så-

dant brott förövats, må taxeringsintendenten därom göra anmälan till åklagare eller polismyndighet för inledande av förundersökning.

107 §.

Underlåter den som uppbär belopp, beträffande vilket uppgiftsskyldighet enligt denna förordning åligger beloppets utbetalare, att på anfordran lämna upplysning rörande namn eller andra förhållanden av betydelse för uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes med dagsböter. Den som lämnar oriktig upplysning under sådana omständigheter, att det kan antagas hava skett i syfte att försvåra uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes med dagsböter, minst trettio.

Vad i denna paragraf är stadgat skall äga motsvarande tillämpning, om någon till bank eller penningförvaltande inrättning lämnar ofullständig, oriktig eller vilseledande uppgift av beskaffenhet att försvåra behörigt fullgörande av den uppgiftsskyldighet, som enligt denna förordning åligger banken eller inrättningen.

108 §.

Med dagsböter straffes

- 1) den som icke hörsammar anmaning att inkomma med självdeklaration och icke kan visa giltig ursäkt för sin underlåtenhet;
- 2) den som i allmän självdeklaration eller i annan uppgift till ledning för taxering uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift rörande förmögenhet, vilken skolat i deklarationen upptagas, och ej för sin förseelse är underkastad ansvar enligt skattestrafflagen;
- 3) den som icke behörigen fullgör skyldighet enligt 22 § att avlämna förvaltnings- och revisionsberättelse för aktiebolag, ekonomisk förening och ömsesidigt försäkringsbolag;
- 4) den som icke fullgör i 24 § föreskriven skyldighet att avlämna uppgift för prövning av frikallelse från skattskyldighet;
- 5) den som ej behörigen fullgör honom enligt 31 eller 32 § åliggande skyldighet att utan anmaning avlämna kontrolluppgifter till ledning vid annans taxering;
- 6) den som ej behörigen efterkommer anmaning enligt 33 § att avlämna kontrolluppgifter till ledning vid annans taxering;
- 7) den som ej behörigen fullgör vad honom åligger på grund av förordnande som i 34 § sägs;
- 8) den som icke hörsammar anmaning att inkomma med uppgifter, som i 35 § avses;
- 9) den som ej fullgör i 36 § föreskriven skyldighet att avlämna särskilda uppgifter från bostadsföreningar och bostadsaktiebolag;
- 10) den som ej fullgör i 37 § 2 mom. andra och tredje styckena samt 37 §

3 mom. föreskriven skyldighet att avlämna uppgifter om utdelningar och räntor;

11) den som icke efterkommer vad i 37 § 5 mom. föreskrives;

12) den som icke fullgör skyldighet att avlämna i 40 § omfördäld uppgift till ledning vid beskattning utom riket;

13) den som icke fullgör honom på grund av föreskrifterna i 41 § åliggande skyldighet att fullgöra deklarationsskyldighet för annan skattskyldig än fysisk person;

14) den som icke behörigen fullgör åliggande enligt 49 § att föra och förvara räkenskaper eller anteckningar, som erfordras för upprättande av föreskrivna uppgifter till ledning vid annans taxering;

15) den som icke fullgör honom enligt 51 eller 52 § åliggande skyldighet att tillhandahålla räkenskaper och andra handlingar för taxeringsrevision eller att lämna medverkan vid sådan revision.

Vad i denna paragraf stadgas äger icke tillämpning, därest den försumlige för sin underlåtenhet är underkastad ansvar för tjänstefel.

109 §.

1 mom. Till kostnaderna för göromål i samband med taxeringsarbetet, vilka det åligger stad att låta utföra, utgår bidrag av statsmedel enligt grunder, som Kungl. Maj:t bestämmer.

2 mom. Har kommun åtagit sig kostnader för särskilda anstalter till båt- nad för taxeringsarbetet, må statsbidrag därtill utgå med belopp, som fast- ställes av Kungl. Maj:t.

3 mom. Det åligger kommun att utan ersättning tillhandahålla lämplig lokal för sammanträden med taxeringsnämnd, vilkens ledamöter skola väl- jas av kommunen.

4 mom. Av kommun valda ledamöter i taxeringsnämnd skola, därest kommunen så beslutar, för deltagande i sammanträde åtnjuta dagtraktamente, resekostnadsersättning och ersättning för särskild resdag av kom- munens medel efter de grunder, som i kommunallagen stadgas angående sådan gottgörelse till ledamöter i styrelser och nämnder. Ersättning efter enahanda grunder må utgå av kommunens medel jämväl till ordningsman i lappby för inställelse vid sammanträde, vartill han kallats enligt denna förordning.

Av landstings förvaltningsutskott valda ledamöter i särskild taxerings- nämnd skola för sin inställelse vid nämndens sammanträden åtnjuta dag- traktamente och resekostnadsersättning av landstingets medel efter de för landstingsmän stadgade grunder.

110 §.

Av taxeringsarbetet föranledda kostnader, som icke avses i 109 §, be- stridas av statsmedel i enlighet med de föreskrifter, Kungl. Maj:t därom meddelar.

Fastighetstaxering.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock skola förordningens bestämmelser om åtgärder, vilka för verkställande av taxering skola enligt denna förordning företagas före taxeringsårets ingång, träda i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Genom denna förordning upphäves taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Efter den nya förordningens ikraftträdande skall iakttagas:

1. I fråga om mål och ärenden, som avse taxering, verkställd före år 1956, skola äldre bestämmelser fortfarande gälla.
2. Där i lag eller författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna förordning, skall denna i stället tillämpas.

Förslag
till
lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928
(nr 370).

Härigenom förordnas, att 62 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

62 §.

1 mom. Har skattskyldig inom vederbörande kommun icke blivit taxerad till kommunal inkomstskatt, ehuru så bort ske, eller blivit för lågt taxerad, skall han där eftertaxeras till sådan skatt för vad som förut undgått taxering.

Eftertaxering skall dock icke åsättas, om den skattskyldige behörigen fullgjort honom åliggande skyldighet att i självdeklaration eller eljest lämna riktiga uppgifter om sina inkomster och övriga förhållanden av betydelse för taxeringen.

Eftertaxering må icke ske senare än tio år efter det år, då taxeringen rätteligen bort av beskattningsnämnd i första instans verkställas. Har den skattskyldige avlidit, åsättes taxeringen hans dödsbo; dock att sådan taxering icke må ske senare än tre år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

2 mom. Allmän kommunalskatt, som beräknas på grund av eftertaxering, skall höjas med fem procent för varje år räknat från och med året före det, då den eftertaxerade inkomsten undgått taxering, till och med det år, under vilket beslutet om eftertaxeringen meddelas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1956; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år.

Förslag

till

**förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576)
om statlig inkomstskatt.**

Härigenom förordnas, att 13 § förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

13 §.

1 mom. Har skattskyldig icke blivit taxerad till statlig inkomstskatt, ehuru så bort ske, eller blivit för lågt taxerad, skall han eftertaxeras till sådan skatt att utgå med det belopp, som förut icke påförts.

Eftertaxering skall dock icke åsättas, om den skattskyldige behörigen fullgjort honom åliggande skyldighet att i självdeklaration eller eljest lämna riktiga uppgifter om sina inkomster och övriga förhållanden av betydelse för taxeringen.

Eftertaxering må icke ske senare än tio år efter det år, då taxeringen rätteligen bort av beskattningsnämnd i första instans verkställas. Har den skattskyldige avlidit, åsättes taxeringen hans dödsbo; dock att sådan taxering icke må ske senare än tre år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

2 mom. Statlig inkomstskatt, som beräknas på grund av eftertaxering, skall höjas med fem procent för varje år räknat från och med året före det, då den eftertaxerade inkomsten undgått taxering, till och med det år, under vilket beslutet om eftertaxeringen meddelas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år.

Förslag

till

**förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577)
om statlig förmögenhetsskatt.**

Härigenom förordnas, att 13 § förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

13 §.

1 mom. Har skattskyldig icke blivit taxerad till statlig förmögenhetsskatt, ehuru så bort ske, eller blivit för lågt taxerad, skall han eftertaxeras till sådan skatt att utgå med det belopp, som förut icke påförts.

Eftertaxering skall dock icke åsättas, om den skattskyldige behörigen fullgjort honom åliggande skyldighet att i självdeklaration eller eljest lämna riktiga uppgifter om sin förmögenhet och övriga förhållanden av betydelse för taxeringen.

Eftertaxering må icke ske senare än tio år efter det år, då taxeringen rätteligen bort av beskattningsnämnd i första instans verkställas. Har den skattskyldige avlidit, åsättes taxeringen hans dödsbo; dock att sådan taxering icke må ske senare än tre år efter utgången av det kalenderår, under vilket bouppteckning efter honom blivit ingiven för registrering.

2 mom. Statlig förmögenhetsskatt, som beräknas på grund av eftertaxering, skall höjas med fem procent för varje år räknat från och med året före det, då den eftertaxerade förmögenheten undgått taxering, till och med det år, under vilket beslutet om eftertaxeringen meddelas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1956; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om eftertaxering för år 1955 eller tidigare år.

KAPITEL I

Utredningsdirektiven

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 15 maj 1952 rörande en översyn av taxeringsförordningens bestämmelser yttrade chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, följande:

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 17 mars 1950 tillkallade jag sakkunniga för verkställande av en teknisk revision av inkomstskattelagstiftningen. Utredningen skulle bl. a. ta sikte på att anpassa beskattningsreglerna till det nya uppördssystemet, varvid förenklingar skulle eftersträvas. I direktiven för utredningen berörde jag även frågan om en översyn av taxeringsorganisationen. Jag förklarade sålunda, att det vore min avsikt att sedermera — när resultatet av den då förordade utredningen föreläge och det sålunda blivit klarlagt i vad mån arbetsuppgifter av enklare beskaffenhet på denna väg kunde avlastas från taxeringsmyndigheterna — upptaga frågan om en översyn av taxeringsorganisationen i syfte att mera effektivt inrikta denna på kvalificerat taxeringsarbete med därav följande bättre taxeringsresultat.

Frågan om en revision av taxeringsbestämmelserna har också varit föremål för behandling i riksdagen. Sålunda anhöll riksdagen (skr. nr 219:1950) i anledning av vissa motioner att Kungl. Maj:t måtte, med beaktande av vad bevillningsutskottet anfört i sitt betänkande nr 46:1950, låta verkställa en allsidig och förutsättningslös utredning rörande taxeringsförfarandet och taxeringsprocessen. Över de nämnda motionerna hade bevillningsutskottet låtit inhämta yttranden från ett antal myndigheter och organisationer. I betänkandet framlade bevillningsutskottet åtskilliga synpunkter på revisionsfrågan.

Beträffande vissa åtgärder som sedan dess vidtagits för att göra taxeringsarbetet effektivare torde jag få hänvisa till det svar, som jag i anledning av en interpellation i ämnet lämnade i riksdagens andra kammare den 13 maj 1952.

Såsom jag även nämnde i interpellationssvaret har vissa förberedande undersökningar, som utförts av 1950 års skattelagssakkunniga, givits vid handen att man redan nu bör kunna sätta i gång med en översyn av taxeringsförordningen.

Nämnda förordning innehåller bestämmelser dels om skyldigheten att avlämna deklARATIONER och andra uppgifter till ledning vid taxering dels ock om beskattningsnämndernas organisation och verksamhet. Därförutom innehåller förordningen bestämmelser om fullföljd av talan i taxeringsmål samt vissa särskilda föreskrifter, bl. a. ansvarsbestämmelser och regler om bestridande av kostnaderna för taxeringsförfarandet.

Sedan gällande taxeringsförordning år 1928 utfärdades, har åtskilliga detaljer däri ändrats, men någon mera allmän översyn av förordningen har icke skett. Behovet av en sådan översyn har emellertid, såsom bl. a. kommit till uttryck i

nysnämnda riksdagsskrivelse, alltmera gjort sig gällande, bl. a. på grund av den allmänna utvecklingen på det ekonomiska området och de erfarenheter, som gjorts under taxeringsarbetet. En utredning i ämnet bör nu komma till stånd. Den bör avse i huvudsak sådana bestämmelser som kan omprövas oberoende av de skattelagssakkunnigas författningsrevision av kommunalskattelagen och inkomstskatteförordningen.

Vid översynen av taxeringsbestämmelserna bör sålunda undersökas, i vad mån bestämmelserna om deklarationsplikt och påföljd för deklarationsförsummelse behöver revideras. Såsom taxeringsnämndsordföranden riksförbund i skrivelse till finansdepartementet nyligen anfört kan exempelvis nu gällande föreskrifter om tiden för avlämnande av självdeklaration — med den tolkning därav som regeringsrätten kommit till i ett den 20 november 1951 avgjort mål — kringgås på ett sätt, som kan lända till avsevärt men för taxeringsarbetet. I förevarande sammanhang bör övervägas, om den nu stadgade påföljden för deklarationsförsummelse — förlust av besvärsrätten — kan anses ändamålsenlig.

Beträffande innehållet i självdeklarationerna har erfarenheterna från taxeringsarbetet givit vid handen, att beträffande vissa kategorier skattskyldiga upplysning stundom saknas om väsentliga omständigheter av betydelse för taxeringen och att uppgifter härom måste inhämtas genom tidsödande skriftväxling. Undersökning bör ske, i vad mån sådana uppgifter redan från början kan ställas till taxeringsmyndigheternas förfogande genom ändrade bestämmelser om vad deklaration skall innehålla.

Bestämmelserna om skyldigheten att avlämna uppgifter till ledning vid annans taxering bör granskas för att utröna i vad mån föreskrifterna bör ändras eller fullständigas. Såsom exempel på fall, där bestämmelserna behöver kompletteras, kan åberopas att de allt vanligare pensionsstiftelserna för närvarande icke är skyldiga att avlämna uppgifter om utbetalda pensioner. I fråga om skyldigheten att avlämna uppgifter till ledning vid annans taxering bör uppmärksammas det förhållandet, att gällande bestämmelser i vissa fall visat sig icke vara fullt effektiva, enär uttryckliga föreskrifter saknas om skyldighet att föra anteckningar eller räkenskaper av den beskaffenhet, att uppgiftsskyldigheten kan behörigen fullgöras.

För att möjliggöra kontroll av deklarationerna finnes i taxeringsförordningen — förutom föreskrifter om skyldighet att avlämna uppgifter till ledning vid annans taxering — bestämmelser om rätt för vissa taxeringsfunktionärer att utfärda anmaningar samt om bokföringsgranskning. I vissa fall torde dessa bestämmelser i sin nuvarande utformning icke vara tillräckliga för att möjliggöra en effektiv taxeringskontroll. Det bör övervägas, i vilken omfattning en utvidgning av taxeringsmyndigheternas befogenhet kan anses av omständigheterna påkallad.

Bestämmelserna om åsättande av eftertaxering bör överses till utrönande av om dessa bestämmelser i sin nuvarande utformning är ändamålsenliga. I samband därmed bör undersökas, om de möjligheter, som enligt nu gällande föreskrifter stå de skattskyldiga till buds för att efter den vanliga besvärstidens utgång erhålla rättelse i en materiellt sett för hög taxering, är tillfredsställande.

Undersökning bör ske om nuvarande bestämmelser om påföljd för avgivande av oriktig deklaration eller lämnande av felaktiga upplysningar och uppgifter är väl avvägda. I vissa fall torde med nuvarande regler någon påföljd icke inträda oaktat vederbörande sakligt sett måste antagas ha betänkligt brustit i sin uppgiftsskyldighet.

Vid övervägande av de i det föregående berörda frågorna, som syftar till en effektivare taxeringsverksamhet, bör även spørsmålet om taxeringsorganisationen uppmärksammas. Effektiviteten av taxeringsarbetet är nämligen i hög grad be-

roende av taxeringsorganisationens förmåga att fungera. Uppmärksamhet bör därför ägnas åt möjligheterna att genom ändringar i taxeringsförfarandet åstadkomma ett mera ändamålsenligt handhavande av taxeringsgöromålen. Vid behandlingen av härmed sammanhängande frågor bör emellertid beaktas, att den förenkling av de materiella skattereglerna, som åsyftas med 1950 års skattelags-sakkunnigas revision, kan leda till en avlastning av taxeringsmyndigheternas arbete. Såvitt avser organisatoriska frågor bör den nu ifrågasatta översynen därför få endast i viss mån provisorisk karaktär.

I fråga om arbetet i den för taxeringsresultatet utomordentligt viktiga första instansen, taxeringsnämnderna, torde för närvarande gälla, att nämnderna är i behov av yrkeskunnigt biträde i avsevärt större omfattning än som för närvarande genom taxeringsavdelningarnas försorg kan beredas dem. Möjligen kan det befinnas lämpligt att i viss utsträckning bereda sådant biträde genom heltidsanställda tjänstemän med arbetsuppgifter motsvarande de nuvarande taxeringskonsulenternas. Jämväl frågan om det lämpligaste sättet för utförande av de med arbetet i första instans förenade tekniska göromålen är av vikt.

Beträffande det arbete, som nu utföres på prövningsnämndsstadiet, kan ifrågasättas, om icke åtskilliga ärenden av rutinartad beskaffenhet kunde avgöras i enklare former än som för närvarande sker. Vidare bör undersökas i vad mån de göromål och befogenheter, som nu enligt taxeringsförordningen ankommer utslutande på taxeringsintendent, kan fördelas på olika befattningshavare i syfte att möjliggöra en ändamålsenlig arbetsfördelning inom länsstyrelsernas taxeringsavdelningar.

Även åtskilliga andra bestämmelser på taxeringsområdet torde vara i behov av översyn och bör, i den mån de faller inom ramen för utredningens allmänna syfte, närmare undersökas. Därvid bör särskilt uppmärksammas de föreskrifter, som berör taxeringsorganens förhållande till de skattskyldiga och andra uppgiftsskyldiga. Resultatet av taxeringsarbetet är i väsentlig mån beroende av samverkan mellan taxeringsorganen och de uppgiftsskyldiga, varför man bör eftersträva en sådan utformning av taxeringsförordningens föreskrifter, som främjar en sådan samverkan och i möjligaste mån förebygger motsättningar och irritation. I den mån ytterligare direktiv erfordras för utredningsarbetet torde sådana under arbetets gång få lämnas av chefen för finansdepartementet. Utredningens resultat bör, om så finnes lämpligt, kunna framläggas efter hand.

KAPITEL II

Taxeringsväsendet enligt nu gällande bestämmelser såvitt angår taxering för inkomst och förmögenhet

Inledning

Genom det årliga taxeringsförfarandet fastställs underlaget dels för allmän kommunalskatt och dels för de huvudsakliga direkta skatterna till staten, statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt. Därjämte prövas skattskyldigheten enligt särskilda å speciella förhållanden tillämpliga skatteförfattningar, exempelvis förordningen om utskiftningskatt och förordningen om ersättningskatt.

Enligt kommunalskattelagen erlägges allmän kommunalskatt i förhållande till det antal skattekronor och skatteören, som påföres en var skattskyldig. Ett skatteöre påföres för varje krona beskattningsbar inkomst.

Enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknas statlig inkomstskatt på grundval av en för varje skattskyldig bestämd beskattningsbar inkomst.

Enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt beräknas skatten å en för varje skattskyldig bestämd beskattningsbar förmögenhet.

Huvudreglerna för den taxeringsmässiga inkomstberäkningen är meddelade i kommunalskattelagen, och taxeringsförfarandet går därför i materiellt hänseende främst ut på tillämpningen av nämnda lag. Förordningen om statlig inkomstskatt hänvisar i väsentliga avseenden till kommunalskattelagen och innehåller därutöver de särskilda bestämmelserna för beräkning av det statliga skatteunderlaget.

Kommunalskattelagen innehåller icke någon allmän bestämning av inkomstbegreppet. I stället förklaras att skatt utgår för följande slag av inkomst, nämligen för inkomst av jordbruksfastighet, av annan fastighet, av rörelse, av tjänst, av tillfällig förvärvsverksamhet och av kapital. För vart och ett av dessa slag av inkomst anges vad som skall hänföras till bruttoinkomst och vad som får avdragas såsom omkostnad. Beräkningen av skattskyldigs inkomst verkställs särskilt för varje slag av inkomst och, i förekommande fall, särskilt för varje förvärvskälla. I vissa fall skall en skattskyldigs inkomst fördelas till beskattning i olika kommuner. Har

fastighet ingått i förvärvskälla, skall nettointäkten minskas med s. k. procentavdrag. Utöver avdragen för omkostnader i varje särskild förvärvskälla är skattskyldig berättigad till s. k. allmänna avdrag, nämligen för underskott å förvärvskälla, för periodiskt understöd, för avgift till folkpensionering och pensionsförsäkring samt för vissa premier. I vissa fall tillkommer s. k. förvärvsavdrag för gift kvinna.

Sammanlagda beloppet av en skattskyldigs i viss kommun skattepliktiga inkomst med avdrag av allmänna avdrag benämnes taxerad inkomst. Denna skall minskas med ortsavdrag samt i vissa fall särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga. Återstoden utgör beskattningsbar inkomst.

Framräknandet av beskattningsbar inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt skiljer sig från beräkningen enligt kommunalskattelagen i huvudsak däri, att beskattning av varje skattskyldig alltid sker endast på en ort, varför fördelning av skattskyldigs inkomst å olika kommuner icke ifrågakommer, att s. k. procentavdrag icke skall ske, att ett allmänt avdrag, nämligen för kommunala utskylder tillkommer, att vissa gifta skattskyldiga, vilkas hustrur utfört arbete i sina mäns jordbruk eller rörelse, är berättigade till ett särskilt allmänt avdrag, samt att ortsavdragen är högre än vid den kommunala beskattningen.

För bestämmande av beskattningsbar förmögenhet beräknas först skattepliktig förmögenhet. Denna beräkning innefattar bedömning av de tillgångar, vartill hänsyn skall tagas, värdering av tillgångarna samt bestämmande av skuldbelopp som skall avgå. Återstoden utgör skattepliktig förmögenhet. Denna skall i vissa fall reduceras för erhållande av den beskattningsbara förmögenheten.

Vid taxeringens praktiska utförande sker inkomstberäkning i första hand genom bestämmande av taxeringen till statlig inkomstskatt. Taxeringen innefattar i huvudsak beslut om vilka som skall upptagas såsom skattskyldiga samt — för varje skattskyldig — beräkning av bruttoinkomst och avdrag för omkostnader i varje den skattskyldiges förvärvskälla, prövning av allmänna avdrag, bestämmande av taxerad inkomst, prövning av avdrag för nedsatt skatteförmåga samt angivande av beskattningsbar inkomst.

Den därefter verkställda taxeringen till kommunal inkomstskatt sker på grundval av de bedömanden, som gjorts vid taxeringen till statlig inkomstskatt, med beaktande av de för taxeringen till kommunal inkomstskatt gällande särskilda bestämmelserna.

Beträffande ett mindre antal skattskyldiga ifrågakommer taxering endast till statlig inkomstskatt eller endast till kommunal inkomstskatt.

Ehuru syftet med inkomsttaxeringen i främsta rummet är att underlag för de direkta skatterna skall erhållas, tjänar densamma även vissa andra ändamål. Sålunda sker påföring av avgift enligt pensionsförsäkringslagen på grundval av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten. Taxe-

ringen till statlig inkomstskatt är enligt vissa författningar av betydelse för olika sociala förmåner.

Såväl i kommunalskattelagen som i förordningen om statlig inkomstskatt och förordningen om statlig förmögenhetsskatt hänvisas beträffande taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering till vad som stadgas i gällande taxeringsförordning. Nämnda författning är utfärdad den 28 september 1928 (nr 379) och har sedermera ändrats vid upprepade tillfällen.

Taxeringsorgan och andra myndigheter för handläggning av taxeringsärenden

Taxeringsdistrikt

För den årliga taxeringens verkställande indelas varje län i taxeringsdistrikt. Två slag av distriktsindelning tillämpas. För taxeringen av fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser indelas län i lokala taxeringsdistrikt, vart och ett omfattande en kommun eller del av kommun. I särskilda fall kan dock två eller flera kommuner förenas till ett lokalt taxeringsdistrikt. För taxeringen av andra skattskyldiga — aktiebolag, ekonomiska föreningar och andra juridiska personer — kan län i dess helhet utgöra s. k. särskilt taxeringsdistrikt men län kan även uppdelas i särskilda taxeringsdistrikt. Beslut om indelningen i taxeringsdistrikt meddelas av vederbörande länsstyrelse. Sådant beslut meddelas formellt för varje taxeringsår senast den 30 november året före taxeringsåret.

Taxeringsnämnder

I varje lokalt taxeringsdistrikt skall finnas en lokal taxeringsnämnd, bestående av en av länsstyrelsen förordnad ordförande, en av länsstyrelsen förordnad ledamot, benämnd kronombud, samt minst tre och högst åtta av vederbörande kommun valda ledamöter. Omfattar taxeringsdistrikt två eller flera kommuner, kan antalet kommunvalda ledamöter uppgå till tio. Har kommun indelats i två eller flera lokala taxeringsdistrikt, må länsstyrelsen förordna att beträffande viss grupp eller vissa grupper skattskyldiga eller vid fastighetstaxering annan indelning skall tillämpas än som föreskrives för taxeringen i övrigt. Denna bestämmelse har tillämpats för att inom en större stad taxeringen av samtliga skattskyldiga, vilkas taxering medför speciella och likartade problem, exempelvis handelsresande eller personer med större förmögenhet, skall kunna uppdragas åt samma taxeringsnämnd. Denna har därvid brukat sammansättas med hänsyn till de särskilda uppgifterna. Dessa nämnder, vilka enligt taxeringsförordningens terminologi är lokala taxeringsnämnder, har brukat benämnas speciella taxeringsnämnder.

Inom särskilt taxeringsdistrikt skall enligt länsstyrelsens bestämmande finnas en eller flera särskilda taxeringsnämnder. Finnes mer än en sådan

nämnd inom ett särskilt taxeringsdistrikt, fördelas taxeringen av de olika grupperna skattskyldiga mellan nämnderna. Särskild taxeringsnämnd består av en av länsstyrelsen förordnad ordförande, en av länsstyrelsen förordnad ledamot, benämnd kronoombud, samt ett antal ledamöter, som väljes av vederbörande landstings förvaltningsutskott. Skall nämnden tjänstgöra i stad, som ej deltagar i landsting, väljes ledamöterna av stadsfullmäktige. Antalet av de valda ledamöterna skall utgöra minst fem och högst åtta. I stad utgör dock minsta antalet tre.

En lokal taxeringsnämnd i Stockholm förordnas årligen att, utöver nämnden eljest tillkommande göromål, såsom en för riket gemensam taxeringsnämnd handhava taxeringen av skattskyldiga, som saknar hemortskommun i riket, m. m.

Uppdragen såsom ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna innehaves såsom bisysslor och ersättning därför utgår med ett för uppdraget bestämt arvode. Enligt den för överståthållarämbetet gällande organisationen skall dock i Stockholm tjänsteman vid överståthållarämbetet i sin tjänst fullgöra uppdrag såsom kronoombud i särskilda och s. k. speciella taxeringsnämnder.

Såväl ordförande som kronoombud och ledamöter utses för ett år i sänder.

Taxeringskonsulenter

I samband med förordnande av ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna skall för visst antal lokala taxeringsdistrikt förordnas lämplig person till taxeringskonsulent med uppgift att biträda taxeringsnämnderna med handläggningen av mera komplicerade taxeringar. Taxeringskonsulent förordnas icke för de s. k. speciella taxeringsnämnderna, enär dessa förutsättes bli så sammansatta, att erforderlig sakkunskap finnes företrädd inom nämnderna.

Jämväl uppdragen såsom taxeringskonsulenter innehaves såsom bisyssla.

Länsprövningsnämnder

Varje län utgör ett prövningsdistrikt med en länsprövningsnämnd. Stockholms stad utgör ett särskilt prövningsdistrikt med en prövningsnämnd.

Prövningsnämnd fungerar både såsom besvärinstans och såsom beskattningsnämnd över taxeringsnämnderna. Sålunda kan skattskyldig, ävensom kommun eller därmed jämställd kommunal samfällighet, anföra besvär hos prövningsnämnd över taxeringsnämnds beslut. Kommuns besvärsmätt omfattar taxeringar av betydelse för dess skatteunderlag. Prövningsnämnd kan emellertid även utan att besvär av skattskyldig eller kommun anförts ändra av taxeringsnämnd åsatt taxering eller själv åsätta taxering, där sådan underlåtit. Fråga härom kan upptagas till behandling på yrkande

av ombud för det allmänna eller på förslag, som framställs av medlem av nämnden.

Utom de uppgifter, som nu nämnts, har prövningsnämnd att årligen utfärda anvisningar för taxeringen. Dessa anvisningar brukar innehålla normer för värderingen av naturaförmåner och behandlingen av vissa uppskattningsfrågor.

Prövningsnämnd skall bestå av landskamreraren (i Stockholm skattedirektören) såsom ordförande samt minst fyra och högst åtta ledamöter jämte suppleanter för dem, en för varje ledamot. Ledamöter och suppleanter utses av Kungl. Maj:t för en tid av fyra år.

Mellankommunala prövningsnämnden

Vid sidan av de länsvis fungerande prövningsnämnderna finnes en för hela riket gemensam prövningsnämnd, den mellankommunala prövningsnämnden. Dess uppgift är att i stället för länsprövningsnämnd (eller Stockholms stads prövningsnämnd) taga befattning med taxering för inkomst och förmögenhet av skattskyldig, vilken har förvärvskälla berörande olika prövningsdistrikt, samt av skattskyldig beträffande vilken det är tvistigt inom vilket prövningsdistrikt han skall taxeras.

Den mellankommunala prövningsnämnden utgöres av ordförande och sju ledamöter, vilka förordnas av Kungl. Maj:t. För varje ledamot utser Kungl. Maj:t en suppleant. En av de ordinarie ledamöterna förordnas till vice ordförande.

Länsstyrelserna

Ledningen av taxeringsarbetet inom varje län ankommer på länsstyrelsen. I sådant hänseende har länsstyrelsen att verkställa indelning i taxeringsdistrikt samt förordna ordförande och en ledamot i varje taxeringsnämnd ävensom taxeringskonsulenter. Länsstyrelsen skall vidare vaka över att taxeringsarbetet ordnas och bedrivs ändamålsenligt.

Den ene av länsstyrelsens två avdelningschefer, landskamreraren, är självskriven ordförande i länets prövningsnämnd och tillika chef för landskontoret, inom vilket skatte- och taxeringsfrågor handlägges å en särskild sektion, taxeringssektionen, med en sektionschef, benämnd taxeringsintendent. Denne skall vara jurist eller civilekonom. Å taxeringssektion finns inrättade vissa befattningar, vilkas innehavare skall vara civilekonomer. De övriga befattningar, för vilka kompetensvillkor är föreskrivna, skall besättas med jurister eller civilekonomer.

Kansligöromål för prövningsnämnden utföres inom landskontoret och dess taxeringssektion.

För mellankommunala prövningsnämndens vidkommande finns särskild personal anställd för utförande av sådana göromål, som inom visst län

beträffande prövningsnämndsarbetet ankommer på länsstyrelsens taxeringssektion.

Riksskattenämnden

Något organ för central ledning av taxeringsverksamheten finnes icke inrättat.

Emellertid har från och med den 1 juli 1951 en för hela riket gemensam nämnd (riksskattenämnden) funnits med uppgift att genom rådgivande och vägledande verksamhet främja en riktig och enhetlig tillämpning av taxeringsförordningen och de skatteförfattningar, enligt vilka taxering verkställs på sätt taxeringsförordningen föreskriver.

Förutom utövningen av sin nyssnämnda allmänna verksamhet har nämnden att meddela förhandsbesked i taxeringsfrågor, fastställa för taxeringsväsendet erforderliga blanketter, handlägga åtskilliga dispensfrågor och ärenden rörande dubbelbeskattning m. m. Nämnden består av ordförande och ytterligare sex ledamöter, vilka jämte suppleanter utses av Kungl. Maj:t för en tid av fyra år.

För nämndens verksamhet finnes inrättat ett kansli, vars personal utgöres av en byråchef, en bokföringssakkunnig samt ytterligare personal för föredragning och expeditionsgöromål.

Kammarrätten

Kammarrätten är besvärinstans för överklagande av prövningsnämnds beslut rörande taxering.

Ehuru kammarrätten jämväl handlägger vissa andra slag av mål — mantalsskrivningsmål, vissa socialvårdsmål av ekonomisk natur och mål rörande statliga avlöningsförmåner m. m. — är beskattningssmålen så övervägande till antalet, att kammarrätten huvudsakligen kan betraktas såsom en central administrativ domstol i skattemål. För ledamotskap erfordras juridisk examen, som medför behörighet till domarbefattning i allmänhet. Rekryteringen sker i huvudsak på det sättet, att jurister efter tingsmeritering antages såsom aspiranter för att efter godkännande erhålla anställning såsom extra föredragande. Från de extra föredragandena rekryteras assessorerna, vilka sedermera efter tjänstgöring såsom föredragande i regeringsrätten utnämnes till ordinarie ledamöter.

Det må framhållas, att kammarrätten uteslutande är besvärinstans. Den är alltså icke befogad att ingripa i länsstyrelsernas eller beskattningsnämndernas handhavande av på dem ankommande göromål.

Regeringsrätten

Över kammarrättens utslag i mål rörande taxering för inkomst eller förmögenhet må besvär anföras hos Kungl. Maj:t. Sådana besvär avgöres i regeringsrätten.

Deklarationsplikt

Ett taxeringsförfarande, som går ut på beräkning av varje skattskyldigs verkliga inkomst och förmögenhet på sätt i skatteförfattningarna angives, förutsätter självfallet medverkan från de skattskyldigas sida. Endast de skattskyldiga själva kan ha kännedom om alla de omständigheter, som inverkar på beräkningen. I följd därav innehåller taxeringsförordningen bestämmelser, vilka ålägger de skattskyldiga plikt att årligen avlämna deklara-tioner rörande inkomst och förmögenhet att tjäna till ledning vid taxeringarnas åsättande.

De deklara-tioner, som skall avlämnas enligt taxeringsförordningen, är av två slag, allmän självdeklara-tion och särskild självdeklara-tion.

Allmän självdeklara-tion avlämnas å den ort, där skattskyldig skall taxeras till statlig inkomstskatt, d. v. s. i hemortskommunen. Saknar skattskyldig hemortskommun, avlämnas deklara-tion och verkställes taxering i Stockholm. Å den ort, där skattskyldig skall taxeras till statlig inkomstskatt, skall han även taxeras till statlig förmögenhetsskatt. Den allmänna självdeklara-tionen skall vara fullständig och upptaga alla de förhållanden, som är av betydelse för taxerings åsättande.

Förutom allmän självdeklara-tion skall vissa skattskyldiga avlämna en eller flera särskilda självdeklara-tioner. Sådan skyldighet åligger den som haft förvärvskälla, varav inkomsten enligt kommunalskattelagens regler om beskattningsort skall beskattas å annan ort än i den skattskyldiges hemortskommun, d. v. s. i regel skattskyldig, som haft fastighet eller drevet rörelse utom hemortskommunen. Särskild självdeklara-tion avlämnas i varje kommun, där inkomst av sådan förvärvskälla skall beskattas. Vissa juridiska personer behöver dock avlämna särskild självdeklara-tion endast i varje län, där beskattning kan ifrågakomma. Sådana skattskyldiga, som icke skall taxeras till statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt utan endast till kommunal inkomstskatt, skall icke avlämna allmän självdeklara-tion utan endast särskild självdeklara-tion där taxering till kommunal inkomstskatt kan komma i fråga.

Särskild självdeklara-tion är av mera begränsad omfattning än den allmänna självdeklara-tionen, eftersom den skall upptaga endast sådana uppgifter, som är av betydelse för taxeringen till kommunal inkomstskatt.

Bestämmelserna om innehållet i allmän självdeklara-tion anknyter till skatteförfattningarnas föreskrifter om huru inkomst och förmögenhet skall beräknas. Sålunda är föreskrivet, att allmän självdeklara-tion förutom uppgift om den skattskyldiges person och hans förvärvskällor skall upptaga

de intäkter, som är att hänföra till varje förvärvskälla,

de avdrag, som är att hänföra till varje förvärvskälla,

de allmänna avdrag, som den skattskyldige yrkar att få tillgodonjuta vid taxeringen,

uppgifter i förekommande fall till ledning vid fördelning av inkomst till beskattning i olika kommuner,

den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, beloppet av preliminär skatt, som genom skatteavdrag erlagts för året näst före taxeringsåret.

Beträffande vissa speciella kategorier skattskyldiga finns särskilda regler om ytterligare uppgifter i deklarationerna.

Om innehållet i särskild självdeklaration föreskrives, att den skall innehålla sådana i allmän självdeklaration förekommande uppgifter som erfordras för taxering till kommunal inkomstskatt i den kommun, deklarationen avser.

Självdeklarationer skall avfattas å blanketter enligt formulär, som fastställs av riksskattenämnden. Blanketter tillhandahålles på statsverkets bekostnad.

Skyldighet att självant avlämna deklaration åligger varje fysisk person, som haft bruttoinkomst å minst 1 200 kronor eller tillgångar, vartill hänsyn skall tagas vid förmögenhetsberäkning, till ett värde av minst 50 000 kronor. Har en fysisk person varit bosatt här i riket blott under viss del av beskattningsåret, inträder deklarationsplikt redan vid en bruttoinkomst av 100 kronor.

Aktiebolag och ekonomiska föreningar är alltid deklarationspliktiga. Annan juridisk person är deklarationspliktig, om dess bruttoinkomst uppgått till minst 100 kronor.

Vissa särskilda regler är meddelade för speciella kategorier skattskyldiga.

Den som icke är pliktig att enligt angivna bestämmelser självant avlämna deklaration, blir deklarationsskyldig, om han av taxeringsmyndighet anmanas att avlämna självdeklaration.

I fråga om tiden för deklarations avlämnande är stadgat, att deklaration skall vara avlämnad senast den 15 februari under taxeringsåret. Anstånd med avlämnandet till den 31 mars åtnjutes *dels* av staten, landsting, kommun och annan dylik menighet, *dels* av aktiebolag, *dels* ock av annan, som nästföregående år enligt lag varit bokföringsskyldig, om räkenskapsåret slutat senare än den 31 oktober året före taxeringsåret.

Vederbörande taxeringsintendent kan på framställning av skattskyldig utsätta särskild tid för deklarations avlämnande, om hinder möter för densamma avlämnande inom eljest föreskriven tid till följd av förvärvskällornas särskilda beskaffenhet eller verksamhetens mera betydande omfattning eller annan omständighet av säregen beskaffenhet. Vid utsättande av sådan tid är taxeringsintendenten icke bunden av särskild föreskrift om tid, då deklarationen senast skall vara avlämnad.

Beträffande plats för deklARATIONERS avlämnande är föreskrivet, att avlämnande utan anmaning skall ske till någon av följande myndigheter:

ordföranden i den taxeringsnämnd, som har att verkställa taxeringen; länsstyrelsen i det län, den lokala skattemyndigheten eller, där staden icke har egen uppbördsförvaltning, magistraten eller kommunalborgmästaren i den stad eller landsfiskalen i det distrikt, där taxeringen skall äga rum.

Deklaration, varom anmaning utfärdats, avlämnas till den som utfärdat anmaningen.

Vissa påföljder är stadgade för försummelser i fråga om deklARATIONSPLIKTENS behöriga fullgörande.

Den som underlåter avlämna självdeklARATION, vilken skolat avlämnas utan anmaning, kan anmanas att avlämna självdeklARATION. Underlåtenhet att hörsamma sådan anmaning straffas med dagsböter.

Är någon deklARATIONSSKYLDIG först efter anmaning, inträder bötesstraff, om två efter varandra utfärdade anmaningar icke efterkommes.

För underlåtenhet att fullgöra deklARATIONSPLIKT, som föreligger utan anmaning, eller att efterkomma en första anmaning, som tillställs den vilken är deklARATIONSSKYLDIG först efter anmaning, inträder vidare den påföljden, att den försumlige förlorar rätten att hos kammarrätten och Kungl. Maj:t överklaga taxering, för vilken deklARATIONEN skulle ha legat till grund. Den deklARATIONSSKYLDIGE måste alltså åtnöjas med den taxering, som beslutas av taxeringsnämnden eller av prövningsnämnden. Förlust av besvärsrätt inträder emellertid ej, om det kan antagas, att skälig anledning förelegat för underlåtenhet att lämna deklARATION.

Är avlämnad självdeklARATION ofullständig, medför detta i och för sig icke någon påföljd. Den skattskyldige kan emellertid anmanas att fullständiga deklARATIONEN, och om denna anmaning icke hörsammats går den skattskyldige förlustig sin besvärsrätt.

Lämnas i avgiven deklARATION uppsåtligen eller av grov oaktsamhet oriktig uppgift, ägnad att leda till för låg taxering för den som avgivit deklARATIONEN eller den han företräder, kan åtal ske vid allmän domstol och straff ådömas enligt skattestrafflagen. Föreligger uppsåt, dömes för falskdeklARATION till böter eller fängelse eller, där omständigheterna är synnerligen försvårande, till straffarbete i högst två år. Böter för falskdeklARATION skall bestämmas till högst fem gånger det skattebelopp, som undandragits eller kunnat undandragas genom den oriktiga uppgiften, dock minst 100 kronor. Straffet för grov oaktsamhet vid avgivande av deklARATION — grov vårdslöshet — är böter eller, där omständigheterna är synnerligen försvårande, fängelse i högst sex månader. Böterna skall bestämmas till högst två och en halv gånger det undandragna beloppet, dock minst 50 kronor. Vid ådömande av fängelse eller straffarbete kan därjämte utdömas straffskatt med högst tre gånger det skattebelopp, som

undandragits eller kunde ha undandragits. Möjligheten att utdöma straffskatt jämsides med frihetsstraff har införts, emedan frihetsstraffen eljest i vissa fall skulle komma att framstå såsom alltför lindriga vid jämförelse med de mycket höga bötesbelopp, som eljest skulle ifrågakomma.

Beträffande utdelningar å aktier och andelar samt räntor å obligationer föreligger en särskild form av skyldighet att lämna uppgifter till ledning vid egen taxering. Den som lyfter utdelning eller ränta skall avgiva en särskild uppgift härom till den som utbetalar utdelningen eller räntan. Uppgifter beträffande utdelningar, som skall taxeras såsom inkomst, överlämnas påföljande år till vederbörande taxeringsmyndighet. Beträffande uppgifter om räntor å obligationer sker sådant överlämnande endast i viss omfattning, i det att Kungl. Maj:t varje år föreskriver, vilka obligationslån överlämnandet skall omfatta. I fråga om uppgiftsskyldigheten för utdelning har stadgats viss begränsning beträffande mindre belopp i vissa fall.

Till bestämmelserna om skyldighet att avlämna självdeklarationer och andra uppgifter till ledning för egen taxering är fogade vissa kompletterande föreskrifter.

För näringsidkare med bokföringsskyldighet gäller, att räkenskapsavskrifter, avseende in- och utgående balansräkning samt vinst- och förlusträkning, skall fogas vid deklarationerna. Vissa juridiska personer skall därutöver avlämna avskrifter av förvaltnings- och revisionsberättelser.

Enligt särskild föreskrift är det envar obetaget att, utöver vad deklarationsformuläret föranleder, meddela upplysningar till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet.

Vidare är stadgat att envar efter anmaning av taxeringsnämndsordförande, taxeringskonsulent eller taxeringsintendent är skyldig att i den omfattning, som i anmaningen angivits, meddela för egen taxering för inkomst eller förmögenhet erforderliga upplysningar utöver dem, som föranledes av deklarationsformuläret.

Såsom ett komplement till deklarationsplikten kan betecknas den skyldighet att för granskning tillhandahålla bokföring med därtill hörande handlingar, vilken åligger vissa skattskyldiga. Sådan skyldighet åligger den som är bokföringsskyldig eller, ehuru icke bokföringsskyldig, fört räkenskaper i av honom bedriven rörelse. Motsvarande skyldighet åligger idkare av jordbruk, skogsbruk eller rörelse, som ej fört räkenskaper, beträffande förda anteckningar om inkomster och utgifter jämte därtill hörande handlingar.

Fullgörandet av skyldigheten att avgiva självdeklaration får ej uppdragas åt annan. För omyndig och den, för vilken god man förordnats, skall deklaration avgivas av förmyndaren eller godemannen samt för annan än enskild person av vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud.

De till ledning för taxering avlämnade självdeklarationerna med därtill hörande handlingar åtnjuter ett jämförelsevis starkt sekretesskydd. Gransk-

ning av självdeklarationer får verkställas endast av särskilt angivna personer och för innehållet i självdeklaration får ej ens inom beskattningsnämnd lämnas vidare redogörelse än som erfordras för taxeringen. Brott mot sekretessbestämmelserna straffas såsom tjänstefel eller, där den brottslige ej är tjänsteman, med dagsböter.

Vad som inhämtats vid granskning av räkenskaper får ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med granskningen avsedda ändamålet. Brott häremot av tjänsteman straffas såsom tjänstefel, därvid straffet är suspension, avsättning, fängelse eller böter. Annan än tjänsteman straffas med dagsböter eller fängelse.

Uppgifter till ledning vid annans taxering

I taxeringsförordningen föreskrives att vissa uppgiftsskyldiga årligen skall avlämna uppgifter till ledning vid *annans* taxering i den omfattning, som i förordningen anges. Sådana uppgifter tjäna dels till kontroll av avlämnade självdeklarationers tillförlitlighet och dels till ledning vid taxering av sådana skattskyldiga, som icke avlämnat självdeklaration.

Uppgifterna till ledning vid annans taxering hänför sig i huvudsak till inkomst av tjänst och anställning. Beträffande sådan inkomst är uppgiftsskyldigheten så utformad, att den omfattar i det närmaste all sådan inkomst av betydelse. Beträffande övriga inkomstslag är uppgiftsskyldigheten jämförelsevis begränsad.

Uppgifter skall i allmänhet avlämnas utan anmaning. Därutöver skall emellertid vissa uppgifter lämnas efter anmaning.

Här nedan lämnas en sammanfattning av den uppgiftsskyldighet, som avser upplysning om andras inkomster av olika slag, därvid först anges vilka uppgifter som skall avlämnas utan anmaning. Därefter redogöres för vissa uppgifter, som skall lämnas först efter anmaning.

Uppgifter att avlämnas utan anmaning

Beträffande inkomst av jordbruksfastighet

Av den som bedriver trävarurörelse eller eljest yrkesmässigt avverkar skog å annans mark, beträffande dem, till vilka han under nästföregående år utgivit vederlag för upplåten avverkningsrätt till skog: uppgift för envar angående det utbetalda beloppet, dock att uppgift ej behöver lämnas rörande avverkningsrätt från allmän skog.

Beträffande inkomst av annan fastighet

Ingen uppgiftsskyldighet.

Beträffande inkomst av rörelse

Av den som utbetalt royalty eller periodiskt utgående avgift för utnyttjande av patent, mönster eller dylikt: uppgift om till vem royaltyn eller avgiften utbetalats och om det utbetalda beloppet.

Beträffande inkomst av tjänst

a) Av arbetsgivare: uppgift beträffande person, som hos honom innehaft anställning eller uppdrag eller utfört tillfälligt arbete eller som av honom åtnjutit pension, om hans avlönings- eller pensionsförmåner.

Undantag: 1) fysisk person är skyldig avlämna uppgift endast i fråga om förmåner, som utgått från rörelse, jordbruk eller skogsbruk. Fysisk person, som haft någon anställd för personliga behov, exempelvis såsom hembiträde eller privatchaufför, är alltså ej skyldig avlämna uppgift, ej heller om han haft någon anställd för arbete å annan fastighet, exempelvis såsom portvakt.

2) uppgiftsskyldighet för ersättning för tillfälligt arbete föreligger ej, om sådan ersättning under året utgått med mindre än 100 kronor till samma mottagare eller om beloppet utgått till den som enligt lag varit skyldig föra räkenskaper.

b) Av försäkringsbolag ävensom understödsförening: uppgift för envar, som under nästföregående år uppburit belopp på grund av försäkring av den art, att skatteplikt för beloppet föreligger, angående sådant belopp, dock endast om det under ett år uppburna beloppet uppgår till minst 200 kronor.

Anm. Den under b) angivna uppgiftsskyldigheten torde i allmänhet tolkas så, att den anses omfatta endast pensioner, livräntor, ersättningar på grund av sjukförsäkringar, tagna i samband med tjänst, samt därmed jämförliga belopp.

Beträffande inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet

Ingen uppgiftsskyldighet utom beträffande arvoden från arbetsgivare för tillfälligt arbete.

Beträffande inkomst av kapital

Styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning är skyldig att enligt förordnande av Kungl. Maj:t, i den omfattning som i förordnandet anges, lämna uppgift om banktillgodohavanden och räntor. Här avsedd föreskrift har brukat tillämpas på det sättet, att Kungl. Maj:t varje år meddelat föreskrift att uppgifter skall lämnas om sådana insättare, vilkas efternamn börjar med vissa bokstäver, exempelvis på något av följande sätt: Al, Bj och Sk. Uppgiftsskyldigheten har brukat begränsas till behållningar å minst 3 000 kronor.

Uppgifter att avlämnas efter anmaning

Skyldighet att efter anmaning avlämna uppgift rörande *viss namngiven* skattskyldig föreligger i följande fall:

a) arbetsgivare är pliktig lämna uppgift om avlöningsförmåner, som utgått till hos honom anställd namngiven person, i sådana fall, då uppgift icke skall avlämnas utan anmaning;

b) bank eller annan penningförvaltande inrättning har att lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst och vid viss angiven tidpunkt inestående medel;

c) försäkringsbolag eller understödsförening skall lämna uppgift rörande arten av namngiven skattskyldigs personförsäkring hos anstalten samt beloppet av premien;

d) den som bedriver jordbruk, skogsbruk eller rörelse är skyldig lämna uppgift om belopp, som utbetalts till namngiven annan näringsidkare, om beloppet i mottagarens hand utgör intäkt av jordbruksfastighet eller rörelse.

Skyldighet att efter anmaning lämna uppgifter om utbetalningar till *icke namngivna* personer föreligger i följande fall:

a) den som för arbetslag eller liknande grupp av arbetare i en summa uppburit visst avlöningsbelopp såsom ackordsöverskott eller dylikt för att fördelas inom laget eller gruppen har att lämna uppgift angående beloppets fördelning;

b) den som i sin självdeklaration gjort avdrag för gälldranta eller skuld är skyldig att, i den mån så kan ske, lämna uppgift om borgenärens namn och hemvist, dock ej i vad avser lån mot obligationer eller dylikt;

c) den som idkat jordbruk, skogsbruk eller rörelse är, dock endast efter anmaning av taxeringsintendent, skyldig att avlämna uppgifter om belopp, som han utbetalt till andra näringsidkare, om beloppet i mottagarens hand utgör intäkt av jordbruksfastighet eller av rörelse. (Anmaning om uppgifter av denna art har oftast avsett utbetalningar till personer, vilkas efternamn börjat med viss bokstav.)

För möjliggörande av kontroll över fullgörandet av sådan skyldighet att lämna uppgifter till ledning vid annans taxering, som föreligger oberoende av anmaning, är den uppgiftsskyldige pliktig att efter anmaning av taxeringsintendent tillhandahålla räkenskaper eller anteckningar om inkomster och utgifter.

Utom för ändamål, som nyss sagts, föreligger skyldighet att hålla bokföring tillgänglig för granskning från taxeringsmyndigheternas sida i syfte att kontrollera andras taxering endast i ett fall. Rörelseidkare, som från rörelsen utbetalt ränta å gäld, exempelvis bank, är nämligen skyldig att tillhandahålla bokföring för att bereda beskattningsmyndighet upplysning om räntebetalningar, dock ej i vad avser lån mot obligationer eller dylikt.

Försummelse att fullgöra uppgiftsskyldighet, som avser annans taxering, straffas med böter högst 300 kronor. Efterkommes ej anmaning att avlämna uppgifter eller tillhandahålla räkenskaper för granskning, kan anmälan ske till länsstyrelsen, som äger förelägga den försumlige vite.

En speciell form av skyldighet att lämna uppgifter till ledning vid annans taxering föreligger för handelsbolag, kommanditbolag och vissa redier. Dessa subjekt, för vilkas inkomst delägarna och icke subjekten skall beskattas, har att avlämna uppgift angående varje delägars andel i bolagets eller rederiets inkomst eller förmögenhet. Sådan uppgift skall avfattas enligt reglerna för självdeklaration.

Jämväl för statligt eller kommunalt verk, allmän inrättning eller överförmyndare föreligger en särskild uppgiftsskyldighet. Sådan myndighet skall nämligen på begäran av taxeringsnämndsordförande, taxeringskonsulent eller taxeringsintendent lämna för taxering erforderlig uppgift, om vars lämnande särskild föreskrift icke finnes meddelad. Därvid skall iakttagas de närmare bestämmelser angående uppgiftspliktens fullgörande, som kan av Kungl. Maj:t meddelas.

Uppgifter som avlämnats till ledning för annans taxering åtnjuter samma sekretesskydd som självdeklarationer.

Taxeringsarbetet i första instans

Den årliga taxeringen verkställs av taxeringsnämnderna, som var för sitt distrikt har att redovisa resultatet av sitt arbete i form av taxeringslängder. Dessa utgöres av förteckningar över skattskyldiga, som åsatts taxeringar, med angivande av taxeringarnas belopp. Taxeringsarbetet i första instans är av grundläggande betydelse för beskattningen med hänsyn till att vad som där göres eller underlåtes blir avgörande för skyldigheten att erlægga skatt, i den mån ändring icke vidtages i någon av de högre instanserna.

Såsom arbetsmaterial erhåller taxeringsnämnd *dels* stomme till inkomstlängd, upptagande inom taxeringsdistriktet mantalsskrivna personer vilkas skattskyldighet bör prövas, mantalslängd, självdeklarationer med tillhörande handlingar samt kontrolluppgifter å löner m. m., *dels ock* föregående års taxeringslängder och deklarationsmaterial.

Beslut om åsättande av taxering fattas av taxeringsnämnden vid sammanträden, vid vilka för beslutförhet fordras att ordföranden, kronoombudet samt minst två, i vissa fall tre av de valda ledamöterna är närvarande.

Innan taxeringsnämnd kan fatta beslut måste ett vidlyftigt expeditions- och kontrollarbete utföras. Detta arbete ankommer på ordföranden, som även har att vara föredragande i nämnden samt föra dess längder och protokoll. Ordföranden skall vidare fullgöra de expeditionsgöromål, som skall utföras i anslutning till nämndens beslut.

De omfattande uppgifter, som ankommer på ordförandena, består i huvudsak av följande göromål:

- a) att på begäran av skattskyldiga lämna erforderliga uppgifter om dem åliggande deklarationsskyldighet och sättet för dess fullgörande;
- b) att mottaga och ordna deklarationer, uppgifter och andra handlingar;
- c) att genom anmaningar införskaffa felande deklarationer och andra uppgifter;
- d) att granska deklarationerna, jämföra dessa med inkomna eller eljest tillgängliga kontrolluppgifter och där så erfordras med föregående års deklarationer, genom anmaningar och förfrågningar inhämta upplysningar rörande omständigheter av betydelse för taxeringen, ävensom bereda skattskyldiga tillfälle att yttra sig över ifrågasatta avvikelser från deklarationer;
- e) att taga ställning till tveksamma frågor om skatteplikt för inkomst eller avdragsrätt för utgifter jämte andra frågor av betydelse för taxeringen;
- f) att hålla sammanträden med taxeringsnämnden och vara föredragande vid dessa sammanträden;
- g) att föra taxeringslängderna eller ansvara för desammas förande;
- h) att avsända underrättelser till de skattskyldiga i de fall, då taxering åsatts med avvikelse från avlämnad självdeklaration;
- i) att expediera meddelanden om vissa taxeringar till andra taxeringsnämnder;
- j) att därest besvär över taxeringsnämndens beslut anföres, avgiva yttrandet över besvären.

Ordföranden skall i sitt arbete biträdas av kronoombudet i taxeringsnämnden. Kronoombudets arbetsinsats är dock mycket olikartad. I vissa fall fungerar kronoombudet i huvudsak blott på samma sätt som kommunvald ledamot av nämnden. I andra fall, särskilt i Stockholms stad, har i lokala taxeringsnämnder en verklig arbetsfördelning skett mellan ordförande och kronoombud. I särskilda och s. k. speciella taxeringsnämnder i Stockholm, där, såsom tidigare framhållits, tjänstemän hos överståthållarämbetet i sin tjänst fullgör uppdrag såsom kronoombud, åvilar övervägande delen av nämndernas arbetsuppgifter dessa tjänstemän.

Vid granskning och föredragning i taxeringsnämnden av vissa deklarationer, i huvudsak deklarationer som avgivits av rörelseidkare, biträdas — utom vad beträffar Stockholm — ordföranden av den för distriktet förordnade konsulenten. Denna arbetsuppgift fullgöres i Stockholm av kronoombudet.

Taxeringsarbetet i första instans påbörjas under taxeringsåret så snart deklarationer och taxeringsmaterial i övrigt inkommer. Deklarationer från skattskyldiga i allmänhet liksom kontrolluppgifter inkommer till största delen senast den 15 februari, medan deklarationer från aktiebolag, ekonomiska föreningar och rörelseidkare inkommer först mot slutet av mars eller än senare.

För arbetet å taxeringsnämndsstadiet är begränsad tid anslagen, i det att detta arbete för lokal taxeringsnämnds vidkommande skall vara avslutat senast den 15 maj. Länsstyrelsen kan dock, där så finnes oundgängligen erforderligt, medgiva utsträckning av tiden för arbetets avslutande till den 15 juni. Länsstyrelsernas möjligheter att medgiva sådan utsträckning är dock begränsad med hänsyn till angelägenheten av att de lokala skattemyndigheterna skall få erforderlig tid för de åtgärder i samband med taxeringen och debiteringen, som på dem ankommer. För taxeringsnämnd i Stockholm gäller, att arbetet skall vara avslutat senast den 15 juni. Samma tid gäller för avslutande av det arbete, som åligger de särskilda taxeringsnämnderna i länen.

Efter taxeringsarbetets avslutande överlämnas de upprättade taxeringslängderna till de lokala skattemyndigheterna, som har att uträkna beskattningsbara inkomster, verkställa avskrifter av längderna samt utföra debiteringsarbetet. Taxeringsnämndernas arbetsmaterial i övrigt insändes till vederbörande länsstyrelse för att vara tillgängligt vid arbetet å prövningsnämndsstadiet.

I städer med egen uppbördsförvaltning skall den lokala skattemyndigheten lämna taxeringsnämndsordförandena erforderligt biträde med uppläggandet och kompletterandet av taxeringslängderna. I vissa städer utföres hela arbetet med längdföringen av organ inom stadens uppbördsförvaltning.

Under taxeringsarbetet äger taxeringsnämndsordförande erhålla råd och upplysningar av vederbörande taxeringsintendent och övrig personal å länsstyrelsens (resp. överståthållarämbetets) taxeringsavdelning liksom även biträde med utredning i invecklade taxeringsärenden och med bokföringsgranskningar.

Rörande förfarandet i taxeringsnämnd kan slutligen antecknas, att sammanträdena hålles inom slutna dörrar samt att skattskyldig är berättigad att personligen företräda inför taxeringsnämnden för att meddela upplysningar rörande taxeringen, i vad honom angår.

Besvärs- och granskningsförfarandet hos prövningsnämnderna

Under tiden från slutet av maj till slutet av juni under taxeringsåret inkommer varje år från taxeringsnämnderna till vederbörande länsstyrelse hela det arbetsmaterial, som legat till grund för taxeringsnämndernas arbete. Under juli månad inkommer vidare från de lokala skattemyndigheterna avskrifter av taxeringslängderna. Därefter kan handläggningen å prövningsnämndsstadiet av årets taxeringar börja.

Prövningsnämnden har till uppgift *dels* att besluta över besvär, som av skattskyldiga (eller kommuner) anförts över taxeringsnämndernas beslut, *dels ock* att granska och pröva årets taxeringar i övrigt.

Besvärspövnningen

Besvärspövnningen avser så gott som uteslutande besvär av skattskyldiga. Besvär av kommun, som kan avse blott taxeringen till kommunal inkomstskatt, förekommer endast undantagsvis.

Varje skattskyldig äger rätt att hos prövningsnämnden anföra besvär över honom åsatt taxering. Besvärerna skall vara inkomna senast den 31 juli under taxeringsåret. Besvärerätt föreligger oavsett om klagandens deklARATION frångåtts vid taxeringen eller ej och oavsett om självdeklARATION av klaganden avlämnats till ledning vid den överklagade taxeringen eller ej.

Kommuns besvärstid utgår den 15 augusti under taxeringsåret.

Om den förberedande behandlingen av besvär är stadgat, att landskamreraren har att sörja för införskaffandet av erforderliga yttranden över besvärerna och, där yttrandena föranleder därtill, påminnelser samt att taxeringsintendenten har att åvägabringa för besvärens prövnig eljest erforderlig utredning. Yttranden över besvär brukar infordras från vederbörande taxeringsnämndsordförande. Därjämte brukar, i regel utan formell remiss, yttrande avgivas av taxeringsintendenten. I Stockholms stad infordras dock ej yttrande från taxeringsnämndsordföranden.

Förutom den besvärerätt i vanlig ordning, som nu nämnts, finns föreskrifter meddelade om rätt för skattskyldig att i vissa fall hos prövningsnämnd anföra besvär i särskild ordning, sedan den ordinarie besvärstiden utgått. Denna s. k. extraordinära besvärerätt föreligger huvudsakligen, då taxering skett i strid mot skatteförfattningarnas bestämmelser om objektiv skatteplikt eller subjektiv skattskyldighet eller om beskattningssort, då skattskyldig icke inom behörig tid fått föreskriven underrättelse om avvikelse från deklARATION eller om taxering samt då taxering blivit felaktig på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende. Föreligger sistnämnda förhållande, tillkommer besvärerätt även taxeringsintendent och kommun.

Granskning och prövnig i övrigt

Prövningsnämnden äger befogenhet att, även om besvär icke anförts av skattskyldig eller kommun, till behandling och avgörande upptaga fråga om ändring av taxering, som påförts inom prövningsdistriktet, eller om påförande av taxering. Initiativrätt i sådant hänseende tillkommer medlem av prövningsnämnden samt vederbörande taxeringsintendent. Den initiativrätt, som tillkommer medlemmarna av prövningsnämnden, utnyttjas endast undantagsvis. I allmänhet sker den prövnig, som här avses, på yrkande vilket framställes av taxeringsintendenten såsom resultat av den granskning av årets taxeringar, han enligt vad nedan sägs har att med biträde av till förfogande stående personal verkställa. Beträffande yrkande av taxeringsintendent eller medlem av prövningsnämnden gäller, att detsamma

skall framställas senast den 31 december under taxeringsåret. Yrkandet behöver ej preciseras redan då det framställes utan kan sedermera närmare utformas.

Taxeringsintendenten har att varje år beträffande taxeringarna inom länet (med undantag av taxeringar som hör till mellankommunala prövningsnämndens kompetensområde) noggrant undersöka, huruvida dessa taxeringar är med skatteförfattningarna överensstämmande samt likformiga och rättvisa, samt för sådant ändamål granska tillgängliga handlingar rörande samma taxeringar. Under granskningsarbetet må företagas samma anmanings- och kontrollåtgärder, som kan ifrågakomma under taxeringsarbetet i första instans.

Finner taxeringsintendenten anledning till erinran mot vidtagen eller underlåten taxeringsåtgärd, skall han hos prövningsnämnden framställa yrkande om de åtgärder, som erfordras för åvägbringande av en riktig taxering.

Handläggningen hos prövningsnämnd

Ordföranden (landskamreraren, i Stockholm skattedirektören) är föredragande i prövningsnämnden, där icke för vissa mål eller ärenden annan föredragande av länsstyrelsen utsetts.

Nämnden är beslutför, då ordföranden och fyra ledamöter eller suppleanter för dem är tillstädes.

I ärende, som skall handläggas av prövningsnämnd, skall upprättas föredragningspromemoria, innehållande kort redogörelse för ärendet med däri framställda yrkanden. Föredragningspromemoria är dock icke erforderlig i ärende av enklare beskaffenhet.

I god tid före sammanträde med nämnden skall förteckning över de ärenden, som skall förekomma vid sammanträdet, jämte avskrift av föredragningspromemoriorna översändas till varje ledamot. Handlingarna i ärendena skall granskas av en ledamot före sammanträdet. Denna granskning har ledamöterna att fördela mellan sig. Ordföranden kan besluta, att sådan granskning icke skall ske, om densamma finnes onödig med hänsyn till ärendets enkla beskaffenhet. Senast tre dagar före sammanträde skall föredragningslista för sammanträdet anslås inom nämndens lokaler.

Taxeringsintendenten har att övervara nämndens sammanträden med skyldighet att bevaka det allmännas intresse under iakttagande tillika att de taxeringar, som åsättes, bliva med skatteförfattningarna överensstämmande samt likformiga och rättvisa.

Över beslut av prövningsnämnd skall föras såväl protokoll som särskilda längder (ändringslängder). I ändringslängd antecknas dock ej beslut, som rörande viss taxering fattas senare än den 30 juni året efter taxeringsåret. Protokolls- och längdföringen ombesörjes av personal vid länsstyrelsen.

Skattskyldig, som klagat hos prövningsnämnden, tillstalles protokoll med nämndens beslut i rekommenderat brev med mottagningsbevis. Jämväl annan skattskyldig, vilkens taxering ändrats, erhåller på motsvarande sätt del av prövningsnämndens beslut.

Prövningsnämndsbeslut, som föranleder ändrad debitering, delges myndigheter, som har att verkställa debitering eller, om skatt redan erlagts, återbetalning av för mycket erlagd skatt.

Sammanträde med prövningsnämnd hålles inom slutna dörrar.

Skattskyldig samt annan klagande, som besvärat sig hos prövningsnämnd, är berättigad att personligen vara tillstädes inför prövningsnämnden vid handläggning av mål eller ärende, som angår den skattskyldige, samt därvid utföra sin talan.

Rörande den mellankommunala prövningsnämnden och dess verksamhet finnes bestämmelser, som i huvudsak motsvarar de ovan återgivna för övriga prövningsnämnder.

Besvär till kammarrätten och regeringsrätten

Över prövningsnämnds beslut i fråga om taxering kan besvär anföras hos kammarrätten för fullföljande av yrkande som i besvär eller eljest inom behörig tid framställts hos prövningsnämnden men icke bifallits.

Besvär må vidare anföras, om prövningsnämnd ändrat av taxeringsnämnd åsatt taxering utan att ändringen påyrkats av klaganden. Sistnämnda stadgande innebär, att den skattskyldige kan klaga över höjning, som vidtagits på yrkande av taxeringsintendenten eller kommun, och de sistnämnda över nedsättning, som skett på yrkande av den skattskyldige.

Någon begränsning av besvärsrätten föreligger icke i princip, men förlust av besvärsrätten till kammarrätten är föreskriven såsom påföljd för vissa fall av försummelse att i rätt tid inkomma med självdeklaration, som skall avlämnas utan anmaning, eller att efterkomma anmaning om avgivande eller komplettering av deklaration.

Besvärstiden är 60 dagar och räknas för skattskyldig från delfåendet av prövningsnämndens beslut och för taxeringsintendent från justeringen av prövningsnämndens protokoll. Kommuns besvärstid räknas från sistnämnda tidpunkt och utgör 90 dagar.

Besvär till kammarrätten ingives till vederbörande länsstyrelse, som har att komplettera besvären med självdeklaration och samtliga övriga handlingar, som rör den överklagade taxeringen, samt infordra yttranden över besvären. Yttrande brukar infordras från taxeringsintendenten, om den skattskyldige klagat, och från den skattskyldige, om det är taxeringsintendenten, som anfört besvär. Därutöver infordras i viss utsträckning yttrande från vederbörande taxeringsnämndsordförande. Besvären skall av läns-

styrelsen insändas till kammarrätten inom sex månader från det de inkommit till länsstyrelsen.

Förfarandet i kammarrätten är skriftligt och handläggningen äger rum inom slutna dörrar. Formella hinder föreligger dock icke mot att muntligt förfarande äger rum, då sådant i visst mål begäres och finnes kunna lända till utredning i målet.

Kammarrättens beslut i taxeringsmål meddelas i form av utslag och delgives den skattskyldige och taxeringsintendenten genom vederbörande länsstyrelse, som jämväl i förekommande fall har att överlämna exemplar av utslagen till vederbörande för verkställande av restitution eller ytterligare debitering.

Över kammarrättens utslag i taxeringsmål kan besvär anföras hos Kungl. Maj:t för fullföljande av yrkande, som icke vunnit bifall i kammarrätten. Besvär kan vidare anföras över att kammarrätten bifallit yrkande, som framställts av annan än den klagande. Besvärsrätten är i princip oinskränkt, fränsett att förlust av nämnda rätt i vissa fall inträder såsom påföljd för försummelse i fråga om fullgörande av deklarationsplikten. Besvär kan anföras av såväl skattskyldig som av taxeringsintendent eller kommun. Besvärstiden är 60 dagar från delfäendet av kammarrättens utslag.

Besvär till Kungl. Maj:t skall ingivas till finansdepartementet. Över besvären brukar infordras förklaringar i den ordning, som angivits beträffande besvär till kammarrätten.

Hos Kungl. Maj:t anförda besvär föredrages inför och avgöres av regeringsrätten. Förfarandet är helt skriftligt.

KAPITEL III

Brister i fråga om deklarations- och taxeringsförfarandet

Självdeklarationerna

Deklarationsplikten är så utformad, att, om densamma fullständigt och riktigt fullgjordes av alla skattskyldiga, taxeringen skulle innebära ett minimum av arbete, huvudsakligen bestående i ordnande av deklarationsmaterialet och registrering av de belopp, som uppgivits att taxera, jämte bedömning av ett mindre antal i egentlig mening tveksamma spörsmål och prövning av vissa avdrag för nedsatt skatteförmåga o. d.

Erfarenheterna från taxeringsarbetet visar emellertid, att allvarliga brister föreligger i fråga om fullgörandet av deklarationskyldigheten. Bristerna består framför allt däri att deklarationerna i betydande omfattning är oriktiga i den meningen att inkomster utelämnats eller obehöriga avdrag skett. I övrigt kan anmärkas

att ett avsevärt antal skattskyldiga helt underlåter att avlämna självdeklaration,

att deklaration i för taxeringsarbetet hinderlig omfattning avlämnas först efter utgången av föreskriven tid,

att avlämnade deklarationer ej sällan är ofullständiga, ibland till den grad att deklarationerna ej ens är avsedda att ligga till grund för taxeringen utan avlämnas under uppgivna förutsättningen att definitiv deklara- tion senare skall avlämnas.

Underlåten eller försenad självdeklaration

Antalet skattskyldiga i riket utgör för närvarande i avrundat tal 4 miljoner. Vid 1953 års taxeringsarbete utfärdades omkring 425 000 anmaningar att deklarerera. Det helt övervägande antalet av dessa riktade sig mot skattskyldiga, som varit skyldiga att utan anmaning avlämna deklara- tion. Utfärdandet av dessa anmaningar innebär ett avsevärt arbete för taxeringsmyndigheterna. Härtill kommer det extra arbete, som orsakas av mottagan- de och insortering i efterhand av de försenade deklara- tionerna, jämte det hinder i arbetets kontinuerliga förlopp, som föranledes av uppskov med taxeringen av försumliga deklara- ter. Om taxering i brist på deklara- tion

åsättes skönsmässigt, måste i regel ändring vidtagas, om deklARATION senare inkommer. Även detta är hindrande för taxeringsarbetet.

Flertalet av dem, som anmanas, åttlyder anmaningen och avlämnar självdeklARATION. Emellertid torde beskattningsnämnderna nödgas årligen åsätta taxeringar utan tillgång till deklARATION beträffande 100 000 à 200 000 skattskyldiga.

Vid beaktande av de olägenheter, som vållas av deklARATIONSFÖRsummelse liksom av andra för taxeringsarbetet hindrande omständigheter, måste särskilt beaktas den tidsnöd, varunder taxeringsarbetet i första instans i allmänhet måste äga rum.

Verkställande av taxering utan tillgång till självdeklARATION måste alltid präglas av stor osäkerhet, eftersom beskattningsnämnd endast i vissa fall kan ha så god kännedom om den skattskyldige, att en behörig taxering kan åsättas utan deklARATION. Blir taxeringen för låg, gör det allmänna en skatteförlust. Blir den för hög, drabbas den skattskyldige därav, om han kan betala utskylderna, men kan han icke betala, åsamkas statsverket en förlust, eftersom staten tillgodoför kommuner och andra samfälligheter de debiterade skattebeloppen, oavsett om dessa kunnat uttagas eller ej.

Avlämnande av provisorisk deklARATION, som senare — stundom på ett så sent stadium av taxeringsarbetet att vanliga kontrollåtgärder ej medhinnes — åtföljes av definitiv deklARATION har på vissa håll av personer, som yrkesmässigt sysslar med att biträda andra vid upprättande av deklARATIONER, utnyttjats systematiskt i syfte att kringgå bestämmelserna om tiden för avlämnande av deklARATION.

Av det allmännas företrädare har hävdats, att deklARATIONSSKYLDIGHETEN icke borde anses fullgjord genom avlämnandet av en inom föreskriven tid inkommen deklARATIONSBANKETT, som icke varit ägnad eller ens avsedd att ligga till grund för taxeringen, samt att den skattskyldige förty borde anses underkastad påföljd för deklARATIONSFÖRsummelse. Genom utslag i visst mål (R.Å. 1951 not. 1436) har regeringsrätten emellertid förklarar, att den först avlämnade å vederbörlig blankett avfattade uppgiften måste oaktat dess ofullständighet anses innefatta avgiven allmän självdeklARATION. Någon påföljd har därmed ansetts icke böra inträda med anledning av det relaterade förfarandet.

Oriktiga och felaktiga självdeklARATIONER

Antalet till ledning vid 1953 års taxeringar för inkomst och förmögenhet avlämnade allmänna självdeklARATIONER framgår av följande uppställning:

deklARATIONER från fysiska personer	ca 4 074 000
deklARATIONER från aktiebolag och andra juridiska personer	ca 74 000

Summa 4 148 000

Underrättelser om vid taxeringarna beslutade avvikelser från självdeklarationerna expedierades till ett antal av omkring 1 200 000. Avvikelse befanns alltså böra ske beträffande mer än var fjärde deklaration. Antalet avvikelser giver vid handen, att deklarationerna i avsevärd omfattning är så upprättade, att de icke kan utan erinran godtagas såsom underlag för taxeringen. Med hänsyn till sin art torde de erinringar, som befunnits böra framställas mot deklarationerna, kunna hänföras till följande huvudkategorier:

- 1) viss intäkt har vid jämförelse med tillgängliga kontrolluppgifter befunnits vara utelämnad eller upptagen med för lågt belopp;
- 2) naturaförmån har upptagits till lägre värde än enligt ortens pris;
- 3) avdrag har skett för utgift som ansetts icke utgöra avdragsgill omkostnad;
- 4) visst omkostnadsavdrag har ansetts överstiga den verkliga, avdragsgilla kostnaden;
- 5) i deklarationen redovisad inkomstberäkning för viss förvärvskälla har ansetts otillförlitlig, i följd varav skönsmässig uppskattning av inkomsten vidtagits;
- 6) allmänt avdrag har beräknats till oriktigt belopp;
- 7) felräkning eller annat tekniskt fel har förekommit;
- 8) avdrag för nedsatt skatteförmåga har yrkats utan att förutsättningar förelegat för erhållande av sådant avdrag.

Anledningarna till att deklarationerna i så stor omfattning måste frångås är flera. Uppsåtlig falskdeklaration förekommer i icke ringa omfattning. Oaktamhet förekommer beträffande vissa grupper skattskyldiga i sådan utsträckning, att den måste betecknas såsom vanlig. I fråga om naturaförmåner föreligger sedan gammalt en allmän benägenhet att undervärdera desamma. Genom taxeringsmyndigheternas anvisningar angivna normalvärden å vissa förmåner betraktas gärna såsom maximibelopp, varför normalvärdena begagnas även där skäl till högre värdering föreligger. Vad beträffar avdragen torde det — fränsett fallen av falskdeklaration och vårdslös deklaration — främst vara obenägenheten att tillräckligt klart skilja mellan å ena sidan verkliga omkostnader och å andra sidan levnads-kostnader eller utgifter för grundförbättring o. d., som föranleder avvikelser.

I viss omfattning föranledes utan tvivel felaktigheter av bristande insikter om vad som skall upptagas såsom skattepliktig intäkt och vad som får avdragas såsom omkostnad. Ett bedömande därav förutsätter — även i många till synes enkla fall — ett skattetekniskt kunnande, som en deklaratant eller hans medhjälpare icke alltid besitter. Detta förhållande tillika med de olikheter vid bedömningen, som faktiskt förekommer i praxis, har skapat en ej ringa osäkerhet bland allmänheten om hur deklaration i speciella fall bör upprättas. De anvisningar för självdeklarations upprättande, som tillhandahålles i samband med deklara-tionsblanketterna, innehåller i allmänhet icke något utöver en redogörelse för skatteförfattningarnas stadganden och

lämnar alltså ingen vägledning för dessa författningars tolkning i särskilda fall.

Ett klart samband råder mellan deklARATIONERNAS kvalitet och befintliga möjligheter att kontrollera deklARATIONERNAS riktighet. Ju mindre kontroll-möjligheterna är, desto sämre är deklARATIONERNA.

Några mera exakta beräkningar av de belopp, som genom oriktig deklARATION årligen undanhålles från taxering, kan av naturliga skäl icke göras. Vissa försök till sådana beräkningar har dock i olika sammanhang gjorts.

En överslagskalkyl rörande omfattningen av oriktig deklARATION gjordes för ett antal år sedan med ledning av vissa uppgifter om omsättningen inom detaljhandeln, som lämnats för taxeringen till allmän omsättningsskatt. Denna kalkyl gav vid handen, att de obeskattade inkomsterna vid den tiden kunde beräknas till 3 å 4 miljarder kronor om året. Efter en beskattning av i genomsnitt 25 procent skulle detta innebära en årlig skatteförlust för stat och kommun å 750 å 1 000 miljoner kronor.

Liknande resultat har erhållits vid en senare företagen undersökning, som verkställdes av dåvarande aktuarien vid Industriens Utredningsinstitut, filosofie licentiaten Ragnar Bentzel, och som redovisas i ett år 1952 utgivet arbete »Inkomstfördelningen i Sverige». Författaren har bl. a. gjort följande överslagskalkyler beträffande underdeklARATIONENS omfattning och lokalisering under år 1948.

Fysiska personers totalinkomster år 1948 utgjorde enligt beräkningar i annat sammanhang mellan 21,3 och 22,2 miljarder kronor. Det totala inkomstbelopp, som för detta år deklarerades av fysiska personer, uppgick till 18,0 miljarder. Den totala underdeklARATIONEN kan således antagas ha belöpt sig till mellan 3,3 och 4,2 miljarder kronor eller till ett medelvärde av 3,7 miljarder. Om man frånräknar allmänna barnbidragen å ca 400 miljoner, vilka ju icke är skattepliktiga och därför ej redovisas i deklARATIONERNA, kvarstår ett underdeklarerat belopp å 3,3 miljarder. Härav kan enligt författaren ca 1,3 miljarder hänföras till förvärvskällan tjänst. Denna summa består av flera poster: undervärdering av naturaförmåner, inkomster under »skattestrecket», pensionsavgifter, ersättning för olycksfall samt falskdeklARATION. Sistnämnda post beräknas till mellan 300 och 1 000 miljoner kronor. Av återstående underdeklarerade belopp 2,0 miljarder kan man först lokalisera ungefär 100 miljoner kronor till ränteavkastning på livförsäkringsbolagens premiereserv samt ävenledes omkring 100 miljoner till inkomster under »skattestrecket» samt avkastning av spar- och premieobligationer. Härfter återstår en underdeklARATION av fastighets- och rörelseinkomster samt »kapitalinkomster» på 1,8 miljarder. Hur stor del därav, som består av oriktig deklARATION, är inte möjligt att annat än gissningsvis uppskatta. Man torde dock enligt författaren kunna utgå ifrån, att det ej deklarerade beloppet är av storleksordningen 1 miljard, kanske ett par tre hundra miljoner mer eller mindre.

Dessa beräkningar avser som förut nämnts beskattningsåret 1948, då fysiska personers deklarerade inkomster utgjorde 18,0 miljarder kronor. Sedan dess har inkomsterna inom samtliga förvärvskällor stigit avsevärt och utgjorde enligt taxeringen år 1952 23,6 miljarder kronor, och det kan därför antagas att jämväl det belopp, som obehörigen undgått taxering, numera är högre än som framgår av de anförda beräkningarna.

De antaganden om förekomsten av oriktig deklaration i stor omfattning, som enligt vad ovan anförts gjorts på grundval av beräkningar av allmän natur, vinner stöd av de erfarenheter, som gjorts under taxeringsarbetet.

En av revisionsintendenten vid överståthållarämbetets skatteavdelning och chefen för dess bokgranskningskontor E. Hjohlman gjord sammanställning rörande resultat av bokföringsgranskningar, som utförts i Stockholms stad, visar sålunda följande.

Höjningar utöver sänkningar av deklarerade belopp:

År	Antal granskade företag	För granskade företag			För tredje man		
		kommunal inkomstskatt	statlig inkomstskatt	statlig förmögenhetsskatt	kommunal inkomstskatt	statlig inkomstskatt	statlig förmögenhetsskatt
1950	410	4 709 194	4 770 723	3 711 967	2 088 884	2 110 036	5 489 846
1951	246	5 612 598	5 709 844	9 271 199	2 106 655	2 203 011	13 876
1952	264	4 057 804	4 052 204	1 377 824	1 809 875	1 822 839	1 535 281
1953	385	5 217 756	6 578 161	671 105	2 388 308	2 392 652	8 431 166

Utöver ovanstående har granskningarna även föranlett höjningar av taxeringar till allmän omsättningsskatt, investeringsskatt och konjunkturskatt. Med uttrycket »tredje man» förstås här närmast delägare i familjebolag och anställda i det granskade företaget, beträffande vilka bokgranskningskontoret framlagt förslag till ändring i taxeringarna. Däremot har vid undersökningen icke kunnat beaktas sådana höjningar av taxering för tredje man, som föranletts av kontrolluppgifter, som granskningsmannen översänt till vederbörande beskattningsnämnd för undersökning av vederbörandes deklamationer. Det är känt, att dylika kontrolluppgifter om provisioner och försäljningar av skilda slag ej sällan föranleder höjning av tredje mans taxering. Det verkliga resultatet av granskningsverksamheten är således större än vad här angivits. Härtill kommer sedan de betydande indirekta verkningarna av granskningsverksamheten. Vid taxeringsarbetet har nämligen iakttagits, att en ett år företagen granskning beträffande viss kategori skattskyldiga inom ett område medfört att vederbörande under följande år deklarerar på ett betydligt riktigare sätt än tidigare.

Revisionsintendenten Hjohlman har till de sakkunniga överlämnat en redogörelse för utfallet av vissa granskningar, som företagits i Stockholms stad under senare år. Därav framgår, att skattefusket rör sig om mycket

betydande summor även inom branscher, där man ansett möjligheterna till sådant förfarande relativt begränsade. Som exempel härpå kan nämnas att en hösten 1952 påbörjad granskning av vissa droskägares och deras anställdas inkomster gav vid handen, att inkomster i avsevärd omfattning undanhållits från deklaration och beskattning. Granskningen resulterade i förslag om höjning av deklarerade inkomster samt eftertaxeringar å sammanlagt 3 370 000 kronor.

Vidare kan åberopas, att en år 1952 i en stad företagen granskning av läkares och sjukgymnasters taxeringar föranledde förslag om taxering av i deklarationer undanhållna inkomster med sammanlagt 483 000 kronor. Åtal, som följde på denna granskning, föranledde utdömande av böter å sammanlagt 106 450 kronor. Under åren 1953 och 1954 deklarerade de skattskyldiga inkomster, som med resp. 69,4 och 93,5 % översteg de år 1952 deklarerade inkomsterna. Att dessa ökningarna i huvudsak beror på de vidtagna kontrollåtgärderna synes otvivelaktigt.

De sakkunniga har från länsstyrelserna inhämtat uppgifter om det antal bokföringsgranskningar, som utförts i riket under år 1953, och resultatet därav. Uppgifterna utvisar, att granskningarna avsett 7 339 skattskyldiga. Beträffande 1 015 därav har granskningen icke föranlett erinran mot avgiven deklaration, men beträffande 6 324 skattskyldiga har på grundval av vad vid granskningarna iakttagits föreslagits höjningar av deklarerade inkomster med i runt tal 52 500 000 kronor. Antalet enskilda rörelseidkare och aktiebolag i riket kan uppskattas till omkring 300 000, varför granskningarna omfattat endast omkring 2,5 % av antalet skattskyldiga, som kunnat bli föremål för bokföringsgranskning eller liknande undersökning.

Beträffande resultatet av bokgranskningsverksamheten kan framhållas att de förslag om avvikelser från deklarationer, som framställs på grundval av bokföringsgranskning, i allmänhet följes vid det därpå följande bedömandet av vilka taxeringar, som skall åsättas. Visserligen sker på grund av senare utredning i ett och annat fall reduktion av de belopp, varmed deklarerade inkomster föreslagits skola höjas, men å andra sidan konstateras i andra fall, att samtliga felaktigheter icke alltid uppdagas vid bokföringsgranskningar. Det saknas därför anledning antaga, att ovan angivna belopp å 52 500 000 kronor överstiger vad ifrågavarande skattskyldiga, vilkas bokföring under år 1953 varit föremål för granskning, underlåtit att i sina deklarationer uppgiva.

De iakttagelser om det sätt varpå deklarationsskyldigheten fullgjorts, som enligt vad ovan anförts och i övrigt kunnat göras, visar enligt de sakkunnigas uppfattning, att deklarationsskyldigheten för närvarande i betydande omfattning fullgöres på ett mindre tillfredsställande sätt. Det torde vidare kunna fastslås, att tendenserna att deklarerera oriktigt är i hög grad beroende av den brist på kontroll, som för närvarande föreligger beträffande vissa kategorier skattskyldiga.

Underlaget för självdeklarationerna

Beträffande innehållet i självdeklaration föreskrives i 29 § taxeringsförordningen, att deklarationen skall upptaga de intäkter och de avdrag, som är att hänföra till varje förvärvskälla. Författningen utgår därmed från att deklarationen för varje förvärvskälla skall innehålla en redovisning såväl för samtliga bruttoinkomster som för de avdrag, den skattskyldige yrkar att få tillgodonjuta.

För vissa skattskyldiga, exempelvis löntagare med tjänsteinkomst från en arbetsgivare och rätt till avdrag endast för regelbundna resor till och från arbetsplatsen o. d., ställer det sig i allmänhet enkelt att utan förberedande åtgärder i självdeklarationen lämna en riktig redovisning för inkomster och utgifter. För andra kategorier skattskyldiga, framför allt rörelseidkare samt vissa jordbrukare och utövare av fria yrken, ställer sig förhållandena annorlunda. Såväl inkomster som avdrag hänför sig till ett stort antal ekonomiska transaktioner, fördelade över hela beskattningsåret. Upprättandet av en riktig och fullständig självdeklaration förutsätter i dessa fall tillgång till räkenskaper eller anteckningar, som förts fortlöpande i omedelbar anslutning till transaktionerna.

Taxeringsförordningen innehåller icke några föreskrifter om skyldighet för den, som är deklarationspliktig, att sörja för att räkenskapsmaterial av angiven beskaffenhet eller annat material finns tillgängligt såsom underlag för deklarationer och i förekommande fall kontroll av deklarationerna. Dock förutsattes, att skattskyldig, som är bokföringskyldig enligt bokföringslagen, skall upprätta självdeklaration på grundval av den bokföring, han enligt nämnda lag är skyldig att ha.

I fråga om de skattskyldiga, som är bokföringskyldiga, gäller bokföringslagen den 31 maj 1929. Om denna lags syfte uttalades vid dess tillkomst av vederbörande riksdagsutskott att förpliktelsen att föra handelsböcker vore förestavad av önskemålet att inom sådana näringsgrenar, där anlåtande av kredit regelmässigt förekomme, bereda fordringsägarna möjlighet att vid näringsidkarens obestånd erhålla en överblick över det sätt, varpå denne handhaft sin rörelse. Men samtidigt vore denna förpliktelse ägnad att befordra ordning och reda och att för näringsidkaren själv möjliggöra kontroll över rörelsens gång och över sin ekonomiska ställning. Bokföringskyldigheten gäve härigenom borgenärerna en viss garanti för att en förlustbringande verksamhet icke fortsattes dem till förfång. Härtill komme ytterligare, att balansräkningen i nutida affärsliv fått en alltmer ökad betydelse såsom grundval för kreditgivning.

Varken bokföringslagen eller taxeringsförordningen föreskriver emellertid skyldighet att vid fullgörande av bokföringslagens föreskrifter taga hänsyn till vad som erfordras för att en bokföring skall utgöra ett tillfredsställande underlag för upprättande av en riktig självdeklaration eller för avlämnande av föreskrivna uppgifter till ledning vid annans taxering.

Visserligen utgör enligt nämnda lags föreskrifter förda räkenskaper i allmänhet ett fullgott underlag för deklaration, men erfarenheterna från bokföringsgranskningarna visar, att de bokföringsskyldiga i avsevärd omfattning underlåter att nöjaktigt följa bokföringslagens bestämmelser. Detta förhållande torde sammanhånga med att sådana avvikelser från bokföringslagens föreskrifter, som är ytterst betänkliga med hänsyn till bokföringens tjänlighet såsom underlag för deklaration och uppgiftsskyldighet, föga eller ej alls förringar bokföringens i bokföringslagen avsedda förstahandssyfte att bereda skydd åt näringsidkarens borgenärer. En rörelseidkare, som exempelvis ur rörelsen för personliga behov uttager mera än som bokföres å konto för levnadskostnader, bereder icke sina borgenärer något förfång, så länge balansräkningarna är riktiga och näringsidkarens solvens icke påverkas. Även den omständigheten att oriktig bokföring drabbas av straffpåföljd endast om näringsidkaren råkar på obestånd — i följd varav straffpåföljden blir aktuell endast i enstaka undantagsfall — torde ha bidragit till att mången näringsidkare uppfattar bokföringen såsom en angelägenhet, som berör blott honom själv, i den mån han icke genom bokföringen påverkar någon borgenärs rätt eller intresse.

En icke obetydlig grupp rörelseidkare och utövare av s. k. fria yrken är icke underkastad bokföringslagens föreskrifter. Ej heller i övrigt finns för denna grupp bestämmelser om skyldighet att genom fortlöpande anteckningar om inkomster och utgifter sörja för att deklarationerna skall kunna grundas på ett tillfredsställande underlag. Även för en del skattskyldiga med inkomst av tjänst föreligger liknande förhållanden. Såsom exempel må nämnas vissa läkare i allmän tjänst samt anställda, vilkas inkomster i tjänsten helt eller till avsevärd del utgöres av belopp, som uppbäres av allmänheten, bl. a. servitörer, droskchaufförer m. fl. Frånvaron av varje bestämmelse om anteckningsskyldighet medför, att skattskyldiga av denna kategori ofta uppgiver sina inkomster utan stöd av anteckningar eller med endast ofullständiga sådana såsom grund. Den uppskattning, som den skattskyldige därvid företager, blir ofta mycket för låg.

För jordbrukare, som yrkar att bli taxerade enligt bokföringsmässiga grunder, föreligger numera bokföringsskyldighet i sådan omfattning, att, om den fullgöres, ett tillfredsställande underlag för deklaration erhålles. Beträffande övriga jordbrukare hör åtskillnad göras mellan olika kategorier. I fråga om vissa jordbruk, framför allt de större, får det anses såsom en brist, att föreskrifter om anteckningsskyldighet saknas. För mindre och medelstora jordbruk torde deklarationsskyldigheten ofta kunna tillfredsställande fullgöras, även om fortlöpande fullständiga anteckningar icke föres.

Påföljd för oriktig deklaration

Den som till ledning för sin taxering avlämnar en oriktig deklaration kan för närvarande icke drabbas av annan påföljd än åtal enligt skatte-

strafflagen. Sådan påföljd inträder emellertid endast under förutsättning att oriktig uppgift lämnats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet samt att uppgiften skall vara ägnad att för den skattskyldige eller den han företräder leda till frihet från skatt eller till för låg skatt.

Tillämpningen av skattestrafflagen måste betecknas såsom mycket ojämn. En undersökning av de åtalsanmälningar, som gjorts under år 1952, visar att i somliga län förekommit endast några få anmälningar — i ett län 2, i ett 4, i ett 13 — under det att i andra län anmälningarna är väsentligt flera. Det kan icke antagas, att denna skillnad i åtalsfrekvens motsvaras av variationer i deklarationsmoralen, utan skillnaden torde i huvudsak vara att hänföra till den olika praxis, som tillämpas av taxeringsintendenten och åklagare. Denna praxis torde i sin tur i viss mån vara påverkad av de olikheter i bedömningen, som kommit till synes i domstolarnas utslag.

Antalet åtalsanmälningar var — enligt vad ovanstående för år 1952 verkställda undersökning giver vid handen — omkring 2 400 och antalet åtal omkring 1 600. Till jämförelse kan nämnas att antalet anmälningar till åtal för oriktiga deklARATIONER, som avlämnats vid 1944 års taxering, utgjorde omkring 3 900. Det förefaller alltså som om åtalsanmälan numera sker i mindre omfattning än tidigare.

Erfarenheterna från taxeringsarbetet ger vid handen, att skattestrafflagen icke är tillräcklig för att inskräpa vikten av att deklarationsplikten fullgöres på riktigt sätt. Brottbeskrivningen är tämligen allmänt hållen, varför tvekan ej sällan yppats om när en deklARATION, som vid taxeringen uppenbarligen måste frångås, skall anses oriktig i skattestrafflagens mening. Än större svårigheter möter ofta, när det gäller att bedöma, huruvida en oriktig uppgift lämnats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Det ligger givetvis nära till hands för en skattskyldig att göra gällande, att en oriktig uppgift lämnats helt oavsiktligt eller på grund av oaktsamhet, som icke kan betecknas såsom grov. Bevisning om uppsåt kan sällan förebringas, även där förhandenvaron därav med starka skäl kan misstänkas. Förhållandena är sådana, att ett åtalsförfarande med framgång kan tillgripas mot löntagare och andra skattskyldiga, vilkas inkomster jämförelsevis lätt kan kontrolleras, medan åtal på grund av bevisningssvårigheterna måste underlåtas beträffande skattskyldiga av andra kategorier, trots att deras förfarande medfört väsentligt större risk för ett riktigt taxeringsresultat. Vad nu anförts torde ha bidragit till att åtalsfrekvensen blivit mindre än om möjligheterna till beivran av oriktigheter varit lika beträffande alla skattskyldiga.

I fråga om de enligt skattestrafflagen utmätta straffen synes en förskjutning under senare år ha skett i den riktningen, att utdömda bötesbelopp minskat vid jämförelse med de belopp, som skulle ha undandragits om de oriktiga deklARATIONERNA följts. Möjligen kan detta bero på att domstolarna icke ansett sig böra låta de senaste årens skattehöjningar helt

påverka straffmätningen. Fängelse har ytterligt sällan ådömts för oriktig deklaration.

Över huvud taget måste erfarenheterna från det praktiska arbetet anses giva vid handen, att skattestrafflagen icke är tillräcklig såsom enda medel för att trygga efterföljden av bestämmelserna rörande deklarationsplikens fullgörande. Utan tvivel förefaller det att vara en brist, att icke vid sidan av skattestrafflagen finns påföljder, som direkt anknyter till taxeringsförfarandet och därigenom på ett effektivare sätt kan inskräpa vikten av att deklARATIONERNA upprättas riktigt och med nödig omsorg.

Vid bokföringsgranskningar uppdagade brister i rörelseidkares deklARATIONER

Med hänsyn till de särskilda svårigheter som möter vid kontroll av rörelseidkares och därmed jämförliga skattskyldigas deklARATIONER och arten av de brister, som därvid kan konstateras, lämnas här nedan kortfattade uppgifter ur ett antal bokgranskningsrapporter från olika delar av riket, varav de sakkunniga tagit del. Av uppgifterna framgår att ifrågasvarande form av taxeringskontroll för att kunna tjäna till ledning för åsättande av en riktig taxering ofta måste förbindas med mera ingående och omfattande undersökningar än som täckes av taxeringsförordningens nuvarande uttryck för denna kontrollåtgärd »granskning av skattskyldigs bokföring». Uppgifterna är vidare ägnade att belysa de stora kvalifikationer i fråga om kunskaper och erfarenhet, initiativ och omdöme, som erfordras för att undersökningarna skall kunna verkställas på ett ur olika synpunkter tillfredsställande sätt. Slutligen ger uppgifterna vid handen, att det ej sällan är mycket betydande belopp, som framtages till beskattning såsom resultat av dessa kontrollåtgärder.

1) *Droskägare; taxering år 1952*

Deklarationen upptog inkomst av rörelse (drosktrafik och bensinstation) å 14 890 kronor.

Vid granskningen anmärktes bl. a.:

Vissa personliga utgifter såsom för elektricitet, telefon och transporter hade avdragits såsom omkostnader i rörelsen.

Vissa kostnader för fastighet, bl. a. räntor, hade avdragits dubbelt, nämligen både å rörelsebilaga och å fastighetsbilaga.

Tre bilar hade sålts. På grund av ofullständiga uppgifter i räkenskaper och deklARATIONER kunde ej utrönas, om den skattskyldige genom försäljningen gjort realisationsvinst eller återvunnit värdeminskningssavdrag, som borde beskattas.

Såsom inkomstverifikationer hade företetts körpass-sedlar. Ett stort antal sådana — ca 170 stycken — saknades. De för dessa beräknade inkörs-summorna hade endast i mindre omfattning bokförts. Även där körpass-sedlar fanns, hade inkomsterna i vissa fall bokförts för lågt. För en bil hade under fyra månader avdragits bensinkostnader å 1 084 kronor utan att någon inkomst redovisats. För en annan bil hade under en månad avdragits bensinkostnader med 529 kronor, medan inkörssumman upptagits till blott 57 kronor.

Med ledning av vad vid granskningen iakttagits beräknades, att inkomsten borde upptagas till 45 000 kronor i stället för deklarerade 14 890 kronor.

2) *Specerihandlare (gift kvinna); taxering år 1953*

Deklarationen utvisade underskott å rörelsen till ett belopp av 2 695 kronor.

Vid granskning av räkenskaperna antecknades bl. a.:

Trots att den skattskyldiga innehade kassaapparat med kontrollremсор, kunde några verifikationer å inkomsterna icke företes. Med ledning av verifikationer å varuinköp och beräkning av normal bruttovinst å olika varuslag beräknades bruttovinsten till 11 913 kronor. Räkenskaperna angav bruttovinsten till blott 4 935 kronor.

Någon granskning av hur värdering skett av varor, som uttagits till hushållet, kunde icke ske, då anteckningar härom enligt uppgift icke fanns i behåll.

En kontantsammanställning för den skattskyldiga och hennes make utvisade ett underskott å 1 675 kronor, egentliga levnadskostnader oräknade.

På grundval av granskningen föreslogs, att inkomsten skönsmässigt skulle uppskattas till 2 000 kronor.

3) *Köpman, kvarnägare; taxering år 1952*

Vid bokgranskning anmärktes, att såsom omkostnad obehörigen bokförts grundförbättring å byggnader, inventarieinköp samt kostnader för personbil (av lyxtyp), som använts för personligt bruk, i följd varav den deklarerade inkomsten borde höjas med 49 682 kronor.

4) *Köpman (charkuteri-, mejeri- och trädgårdsprodukter); taxering år 1953*

Den skattskyldige hade anfört besvär över att värdet å produkter, som från rörelsen uttagits till hushållet, höjts från deklarerade 500 kronor till 2 000 kronor.

Vid bokföringsgranskning anmärktes, att tre utbetalningar å sammanlagt 2 201 kronor dubbelförts, att kassarabatter å 1 031 kronor bokförts såsom utgift ehuru de delvis lämnats i form av varor och i övrigt icke kunde styrkas samt att in- och utgående varuskulder angivits oriktigt. Efter juste-

ring med hänsyn till gjorda anmärkningar blev nettointäkten 11 082 kronor i stället för deklarerade 3 444 kronor.

5) *Möbelhandlare; taxering år 1953*

Vid granskning antecknades bl. a.:

Kassaremsor över inkomster kunde icke företes, varför verifikationer å inkomsterna saknades. För två dagar befanns stora kassaunderskott föreligga utan att någon förklaring kunde lämnas. Under mars och maj månader hade den skattskyldiges kontantuttag för egna behov bokförts till 1 000 kronor under vardera månaden, men den skattskyldige hade det oaktat under såväl mars som maj betalat ej bokförda skatter å 3 974 kronor.

Enligt deklARATIONEN hade varulagret ett anskaffningsvärde av 22 810 kronor och ett bokfört värde av 6 844 kronor. Vid granskningen uppgav den skattskyldige, att anskaffningsvärdet rätteligen utgjorde 89 116 kronor och att bokföringsvärdet bort vara 11 730 kronor. Varufordringar hade i deklARATIONEN upptagits till 5 320 kronor, medan fordringarnas verkliga belopp uppgick till 22 288 kronor. Härav ansåg dock den skattskyldige att 6 224 kronor var helt värdelösa och att ytterligare 9 939 kronor var osäkra. Någon utredning härom hade ej verkställts.

Såsom skuld å fastighet hade uppgivits 270 792 kronor, medan verkliga skuldbeloppet var 244 417 kronor. Anledningen härtill var att den skattskyldige vid förvärv av fastigheten år 1950 kontant betalat 38 110 kronor, som icke redovisats i bokföringen.

Med anledning av vad vid granskningen iakttagits föreslogs, att inkomsten av rörelse vid den aktuella taxeringen borde beräknas 30 000 kronor högre än den skattskyldige deklarerat samt att eftertaxering borde ske för det beskattningsår, då fastigheten förvärvats, för 32 000 kronor.

6) *Fabriksinnehavare; taxeringar åren 1948—1951*

Vid bokföringsgranskarens besök hos den skattskyldige den 25 april 1951 uppgav denne, att han bränt firmans bundna bokföringsböcker för åren 1943—1950 med undantag av kassabok för tiden den 17 maj 1949—den 31 januari 1951, huvudbok för åren 1946—1950 och inventariebok för åren 1947—1950. Han sade sig därjämte ha bränt postgirotalonger, postgirobeked m. m.

Sedan vid granskning av den bevarade kassaboken befunnits, att vissa likvider från en större kund icke bokförts, togs bokföringsböcker och handlingar i beslag av vederbörande landsfiskal.

Efter ett omfattande utredningsarbete, som på grund av att bokföringsböcker förstörts och att noteringar i tillgängliga böcker var felaktiga i stor utsträckning måste ske genom förfrågningar och undersökningar hos den skattskyldiges affärsförbindelser, upprättades förslag till taxering och eftertaxering enligt följande uppställning:

taxeringsår	för lågt deklarerad	
	inkomst	förmögenhet
1948	40 536	100 000
1949	60 700	100 000
1950	132 170	155 939
1951	135 593	176 801

7) *Fabrikör; taxeringar åren 1948—1953*

Den grundläggande bokföringen sköttes av en kvinnlig kontorist, som emellertid icke haft hand om kassan. Den skattskyldige hade själv omhändertagit inflytande likvider och givit order om vad som skulle bokföras. Efter varje års utgång hade kassaboken överlämnats till bokförare, som upprättat en ny kassabok och gjort bokslut, varefter den ursprungliga kassaboken förstörts.

Då det på ett tidigt stadium stod klart, att den skattskyldige begått brott mot skattestrafflagen, skedde anmälan till vederbörande åklagare, varefter statspolisen verkställde förundersökning jämsides med taxeringsrevisionen. Denna försvårades av att den skattskyldige gång på gång lämnade oriktiga uppgifter och att han icke ville eller kunde lämna erforderliga upplysningar.

Under den vidlyftiga utredning, som ägde rum, befanns bl. a. att den skattskyldige för att nedbringa sin bankbehållning omedelbart före slutet av varje år uttagit stora belopp, för vilka han köpt postväxlar, som icke upptagits som förmögenhet. Vissa fordringar, bl. a. en å 200 000 kronor, hade utelämnats.

Utredningen resulterade i att icke uppgivna inkomster och icke uppgiven förmögenhet kunde beräknas till följande belopp:

taxeringsår	icke uppgiven	
	inkomst	förmögenhet
1948	126 754	346 934
1949	80 711	425 845
1950	47 805	517 412
1951	120 471	595 396
1952	14 771	646 705
1953	52 470	635 268

8) *Innehavare av begravningsbyrå; taxering år 1952*

Vid granskningen befanns att inkomster å sammanlagt 9 098 kronor icke bokförts. In- och utgående varufordringar och varuskulder hade upptagits till felaktiga belopp. Inkomsten ansågs icke ha understigit 30 000 kronor.

9) *Aktiebolaget A och dess huvudaktieägare; taxeringar åren 1946—1948*

Rörande verkställda granskningar av vidlyftig beskaffenhet antecknades bl. a. följande:

Den 31 december 1945 hade bokförts utbetalning å 9 000 kronor till annat bolag och såsom skuld till detta bolag per den 31 december 1945 hade bokförts 5 320 kronor. Några motsvarigheter härtill hade icke kunnat återfinnas i det sistnämnda bolagets bokföring, och dess direktör förnekade, att bolaget haft andra mellanhavanden med aktiebolaget A än de bokförda.

I utgående balansräkningen den 31 december 1948 hade bolaget för att nedbringa sin vinst upptagit fiktiva skulder. Sålunda hade skulden till en firma upptagits till 11 811 kronor, medan firman redovisade en fordran å blott 2 689 kronor. Skulden till en annan firma hade upptagits till 13 769 kronor, under det att firman bokfört sin fordran till 7 943 kronor.

Huvudaktieägaren drev en firma, till vilken bolaget levererade varor. Dessa betalades allenast till en del, varigenom huvudaktieägaren osynligt till sig överförde en del av bolagets vinst. En kontantberäkning för huvudaktieägaren för år 1947 utvisade ett underskott å ca 200 000 kronor, med vilket belopp inkomsten finge antagas ha redovisats för lågt. En månad efter utgången av ifrågavarande år hade huvudaktieägaren haft 300 000 kronor inestående i bank, till vilket förhållande någon godtagbar förklaring icke lämnats. Huvudaktieägaren hade uppgivit, att han tillfälligt upplånat beloppet men icke kunnat verifiera denna uppgift.

10) Rörelseidkare; *taxering år 1952*

Aktiebolag, till vilket den skattskyldige levererat vissa varor, hade såsom varuskuld till rörelseidkaren per den 31 december 1951 upptagit kr 29 009:40. Rörelseidkaren hade i sin bokföring upptagit sin fordran till blott kr 3 595:—.

Ett annat aktiebolag hade såsom varuskuld till rörelseidkaren per den 31 december 1951 upptagit kr 45 875:07 utan att rörelseidkaren upptagit motsvarande fordran.

Ett tredje aktiebolag hade enligt sin bokföring under år 1951 till rörelseidkaren utbetalat kr 35 582:30. Rörelseidkaren hade emellertid såsom inkomst bokfört blott kr 31 199:75, varför inkomsten upptagits kr 4 382:55 för lågt.

11) *Vägbyggnadsfirma (tre delägare); taxeringar åren 1948—1952*

Granskningen av räkenskaperna ledde vid första påseende icke till påvisandet av några materiella brister. Emellertid framgick av delägarnas deklARATIONER, att de under åren före granskningen byggt två bostadshus, och vissa bokföringstransaktioner i samband därmed ansågs innefatta skäl för närmare undersökning. Sedan delägarna på anmodan företett firmans korrespondens för två år, kunde med ledning därav konstateras, att avsevärda inkomster icke blivit bokförda. Beträffande tidigare korrespondens

gjordes gällande, att den förkommit, men den påträffades sedermera i en garderob.

Efter genomgång av korrespondensen och utredning i annan ordning uppgjordes en specificerad förteckning över icke bokförda inkomster, uppgående till

för år 1947	kr	1 274: 80
» » 1948	»	35 017: 40
» » 1949	»	70 889: 64
» » 1950	»	84 598: 68
» » 1951	»	95 700: 79
		Kr 287 481: 31

Sedan delägarna tagit del av utredningen uppgav de, att de inköpt grävmaskiner för 96 275 kronor, som icke bokförts i räkenskaperna, och yrkade att få åtnjuta värdeminskningssavdrag därå.

Vid granskningen konstaterades, att bankbehållningar å betydande belopp icke bokförts och ej heller deklarerats.

12) Aktiebolag för drift av industrirörelse; taxeringar åren 1948—1952

Vid granskningen konstaterades, att bolagets räkenskaper icke förts på tillfredsställande sätt. På grund därav verkställdes undersökning rörande de inbetalningar, som bolagets kunder gjort. Det befanns därvid, att ägaren till aktierna i bolaget av inbetalningarna gottgjort sig följande belopp, vilka icke deklarerats:

år 1946	8 720	(för sent att eftertaxera)
» 1947	13 328	
» 1948	13 719	
» 1949	12 819	
» 1950	14 987	
» 1951	2 199	

13) Trafikbilägare; taxering år 1953

Det antecknades att 1952 års räkenskaper i likhet med vad som konstaterats vid granskningar under tidigare år icke var i godtagbart skick. Sålunda saknades fortfarande utgiftsverifikationer, trots att detta påtalats vid tidigare granskning. Vid denna hade värdeminskningsplan upprättats åt den skattskyldige, men planen hade sedermera icke av honom följts.

Vidare antecknades, att likvid för en under året för 15 000 kronor såld tidigare helt avskriven lastbil icke deklarerats, samt att andra inkomster till ett sammanlagt belopp av 16 469 kronor icke deklarerats.

14) Boktryckare; taxeringar åren 1950—1952

Vid granskningen har bl. a. följande felaktigheter konstaterats:

Försäkringsersättning å 5 000 kronor för en förstörd, i räkenskaperna tidigare helt avskriven bil hade icke bokförts eller deklarerats.

Inköp av en personbil för 4 600 kronor hade likviderats med trycksaker utan att värdet av dessa upptagits såsom inkomst. Bilen hade sedermera sålts med en vinst av 3 000 kronor utan att denna deklarerats.

Under allmänna avdrag hade avdragits pensionsförsäkringspremie å 5 307 kronor. Vid kontroll hos bolaget utröntes, att premien utgjorde 3 875 kronor.

Å rörelsebilaga hade avdragits 5 436 kronor, utgörande överskjutande preliminär skatt. Då beloppet emellertid ej bokförts såsom inkomst, var avdraget felaktigt.

Vissa inkomstposter hade icke bokförts, ej heller försäljning av helt avskrivna inventarier för 18 000 kronor.

I avdrag för allmänna skatter hade medräknats även statlig inkomstskatt med 14 480 kronor.

15) *Charkuterihandlare; taxering år 1953*

Den skattskyldige, som innehaft två charkuteriaffärer jämte korvstånd och smörgåsaautomater, uppgav i deklarationen sin inkomst av rörelse till 7 685 kronor.

Vid bokföringsgranskning antecknades bl. a.:

Bokföringen var gemensam för de olika rörelsegrenarna, i viss omfattning även beträffande notering av dagskassor. Vid genomgång av kassakladden iaktogs, att de ursprungligen bokförda dagskassorna i ett flertal fall sänkts till lägre belopp genom ändring av hundratalsiffrorna, exempelvis 545 kronor till 345 kronor. För att undersöka bokföringsmetoden tog granskningsmannen del av jämväl det löpande årets bokföring (granskningen ägde rum den 27 augusti 1953). Det visade sig då, att kassakladden var förd endast fram till den 17 juni 1953. På förfrågan meddelades att dagskassorna för tiden därefter antecknats på lösa lappar, som förvarades i ett vindsutrymme. Då granskningsmannen begärde, att lapparna skulle hämtas ned, meddelades att desamma var i sådan oordning att det skulle ta lång tid att reda upp dem. Trots upprepade förfrågningar företeddes icke dessa dagskassenoteringar.

Med ledning av inköpssummor för varor beräknades bruttovinsten av rörelsen till 53 350 kronor. Därjämte befanns, att den skattskyldige borde taxeras för icke deklarerad ersättning å 37 500 kronor för goodwill och inventarier vid överlåtelse av viss del av den skattskyldiges rörelse.

Med avdrag för omkostnader enligt deklarationen borde inkomsten av rörelse beräknas till 56 464 kronor i stället för deklarerade 7 685 kronor. Såvitt av det ofullständiga grundmaterialet för deklarationen kunde bedömas, kunde stöd för den föreslagna höjningen erhållas genom förmögenhetsjämförelser.

16) *Innehavare av bilverkstad; taxering år 1952*

Den skattskyldige hade uppgivit sin inkomst till 37 237 kronor.

Vid granskning av räkenskaperna kontrollerades med utnyttjande av bilregistret en del av den skattskyldiges försäljningar av begagnade bilar. Av undersökningen framgick att likvider å 7 700 kronor icke bokförts. Såsom omkostnader hade bokförts bl. a. specieräkning 304 kronor, 55-års-present 46 kronor, »privata uttag» 3 445 kronor, utbetalning till resebyrå 200 kronor, inköp av tavlor 1 107 kronor, resor till Tyskland och Italien 721 kronor, studie-, försäljnings- och inköpsresor samt representation i hemmet 1 200 kronor. Det antecknades, att granskningen av omkostnadsavdragen i dess helhet icke kunde verkställas, då en dylik granskning på grund av räkenskapernas uppläggning skulle ha blivit oerhört tidsödande.

Med hänsyn till vad som antecknats och då räkenskaperna icke kunde tillerkännas vitsord föreslog granskningsmannen, att inkomsten skulle uppskattas skönsmässigt. Efter jämförelse med omsättning och vinst under föregående år ansågs rörelseinkomsten böra uppskattas till 100 000 kronor i stället för deklarerade 37 237 kronor.

17) *Aktiebolag, som bedriver fruktaffärer; taxeringar åren 1951—1953*

Vid granskning av räkenskaperna konstaterades, att ett stort antal affärs-händelser icke bokförts i räkenskaperna. Vinsten därå hade bolagets direktör och huvudaktieägare tillgodogjort sig utan att uppgiva den i sin deklaration.

De undanhållna beloppen uppgick

år 1950 till kr	29 315
» 1951 » »	3 965
» 1952 » »	63 120

Bolaget hade vidare såsom omkostnader bokfört utgifter å 3 500 kronor för inköp av tavlor. Beloppen kunde icke anses avdragsgilla.

18) *Aktiebolag (familjebolag); taxeringar åren 1951—1953*

Vid granskning av räkenskaperna antecknades bl. a.:

Bolaget inköpte år 1951 en fastighet för 45 000 kronor. Den genomgick en grundlig förbättring för kr 19 109: 61, vilket belopp bokfördes såsom omkostnad hos bolaget. Fastigheten såldes därefter för 52 000 kronor till en av aktieägarna.

Bolaget hade bekostat arbeten å två fastigheter, som tillhörde en aktie-ägare, för resp. kr 32 778: 58 och 37 998: 61. Det uppgavs, att bolaget för- hyrde dessa fastigheter för användning såsom personalbostäder.

Bolaget hade år 1952 inköpt en personbil för 10 450 kronor. Bilen hade

samma år försålts till huvudaktieägarens svåger för 3 000 kronor. Bilen hade aldrig använts för bolagets räkning.

19) *Rörelseidkare; taxering år 1952*

Inkomsten av rörelse hade i deklarationen uppgivits till 66 252 kronor.

Vid räkenskapsgranskning antecknades:

Den inlämnade dagboken syntes ha upprättats i efterhand och utgöra en bearbetad upplaga av den ursprungliga dagboken.

Utgående fakturor å sammanlagt kr 35 043: 63 hade icke bokförts. Inköp av maskiner och inventarier för kr 59 937: 23 hade bokförts dels på varukonto och dels på omkostnadskonto. Avdrag hade sålunda skett på en gång, ehuru avdrag bort få ske endast genom årliga värdeminskningssavdrag med 10 % av anskaffningsvärdet.

Rese- och representationskostnader hade avdragits med kr 43 072: —. Verifikationer saknades för större delen av beloppet. En del av de befintliga verifikationerna utgjordes av bensinnotor, räkningar från blomsteraffärer samt postkvittenser å belopp, som sänts till en i Lund studerande dotter till den skattskyldige.

Såsom resultat av granskningen antecknades, att en uppskattning av rörelseinkomsten till 200 000 kronor icke syntes oskäligen.

20) *Droskägare; taxering år 1952*

Nettointäkten hade i deklarationen uppgivits till 4 806 kronor.

Vid granskning av räkenskaperna antecknades, att bruttointkomsten i deklarationen uppgivits till kr 45 334: 80. Emellertid hade den till grund för deklarationen liggande kassaboken uppenbarligen upprättats i efterhand. Detta framgick bl. a. av att chaufförernas löner, utgörande daglöner jämte 10 procent av inkörda belopp, i flera fall bokförts redan under de första dagarna av den månad, för vilken lönerna utgätt. Åtskilliga kör-rapporter saknades och i flera fall stämde de bokförda beloppen icke med körrapporterna. En chaufförs inkörssummor för tre månader hade icke bokförts. Beräkning av inkörssummorna med ledning av verifikationerna gav till resultat, att den verkliga bruttointkomsten överstigit den uppgivna med 14 719 kronor, varmed den uppgivna inkomsten borde höjas.

21) *Rörelseidkare (ingenjör); taxering år 1952*

Inkomsten av rörelse hade uppgivits till 9 035 kronor.

Vid granskning av bokföringen för åren 1948—1951 antecknades bl. a.:

I boksluten hade avskrivning å kontraherade varor verkställt med följande belopp:

år 1948	kr	106 537
» 1949	»	85 823
» 1950	»	124 085
» 1951	»	68 460

För de båda sista åren omfattade avskrivningen hela värdet av de kontraherade varorna. I bokslutet för år 1951 hade 1950 års avskrivning å 124 085 kronor icke återförts. Å andra sidan hade 1951 års avskrivning icke påverkat resultatet, varför 1951 års inkomst av denna anledning redovisats 55 625 kronor för lågt. Specifikationer över kontraherade varor hade icke kunnat företes och någon motivering för nedskrivningarna kunde ej lämnas.

På grund av betydande bokföringstekniska fel i räkenskaperna ansågs dessa icke kunna läggas till grund för taxeringen, varför inkomstberäkning enligt formulär 8 a icke kunde ske. En inkomstberäkning enligt formulär 7 a gav till resultat, att inkomsten borde upptagas till 159 395 kronor i stället för deklarerade 9 035 kronor.

22) Tandläkare; taxering år 1952

Den skattskyldiges kassabok granskades. För utgifterna fanns verifikationer. Inkomster hade noterats utan text. Patientkortet ville den skattskyldige icke förete. Postgirobeked och talonger fanns ej bevarade, ej heller beställningsbok. Uttag för egna levnadskostnader o. d. hade ej noterats. En s. k. kontantberäkning utvisade att för bestridande av levnadskostnader utom bostad och skatter skulle ha återstått 12 091 kronor. Familjen bestod, utom av den skattskyldige, av hustru och tre barn, varav det äldsta gick i läroverk i annan stad och de två andra i läroverk i hemstaden. Hembiträde hade varit anställt i hushållet med månadslön av 160 kronor. Kostnader för barnen och deras skolgång, hembiträdeslön, bil, båt och mathållning beräknades av granskningsmannen till 12 038 kronor. Några medel skulle alltså icke ha funnits disponibla för den skattskyldiges och hans hustrus kläder och skor, elektrisk ström för bostaden, privat telefon, husgeråd, rengöringsmedel, tvätt, kropps- och sjukvård, intellektuella ändamål, nöjen, tobak, sprit, vin, julgåvor och andra gåvor.

23) Innehavare av bilskola; taxering år 1953

Den skattskyldige hade icke efterkommit anmaning att förete 1952 års räkenskaper. Enligt den skattskyldiges uppgift skulle räkenskaperna jämte verifikationer ha förstörts. Elevkort för 116 bilelever hade dock företetts. Emellertid hade vid kontroll befunnits, att den skattskyldige i en av honom till länsstyrelsens trafikavdelning enligt åliggande lämnad redogörelse uppgivit att han haft 166 elever för bilkörkort och 4 elever för motoreykelkörkort. Det kunde antagas, att den skattskyldige underlåtit deklarerera inkomst, uppskattad till 10 140 kronor, från elever för vilka elevkort ej företetts.

Granskning av föregående års räkenskaper, som uppvisades, gav anledning till åtskilliga erinringar. En kontantberäkning utvisade underskott å 6 160 kronor, med vilket belopp inkomsten finge antagas vara för lågt uppgiven.

24) *Tandläkare; taxering år 1952*

Inkomsten hade uppgivits till 17 999 kronor.

Vid stickprovsgranskning konstaterades, att åtta inkomstbelopp å sammanlagt 299 kronor icke bokförts i den kassabok, som legat till grund för deklARATIONEN. En kontantberäkning utvisade, att den skattskyldiges utgifter för rörelsen samt för försäkringspremier, bilköp, skuldbetalning, skatter m. m. överstigit de uppgivna inkomsterna med 4 362 kronor. Därutöver saknades medel för bestridande av levnadskostnaderna. Granskningsmannen beräknade, att inkomsterna uppgivits för lågt med 12 000 kronor.

25) *Kommanditbolag (importfirma) och dess delägare; taxeringar åren 1949—1952*

En delägare hade i sina deklARATIONER årligen yrkat avdrag för premier för pensionsförsäkring med 27 238 kronor, ehuru försäkringen var en s. k. RMG-försäkring och endast ett belopp av 20 596 kronor var att anse såsom avdragsgillt. En kontantberäkning utvisade, att endast 10 313 kronor återstått till bestridande av levnadskostnader, ehuru den skattskyldiges levnadsstandard uppenbarligen var mycket hög. Den skattskyldige hade under år 1950 företagit en utrikes resa under två månader. Resekostnaderna för den skattskyldige och medföljande värdinna, med vilken den skattskyldige sedermera ingick äktenskap, uppgick till kr 29 460: 70 och bokfördes såsom omkostnad i bolagets räkenskaper. Vid granskningen ifrågasattes, om icke viss del av beloppet borde betraktas såsom icke avdragsgill levnadskostnad.

En son till förenämnde delägare, vilken var anställd hos bolaget, företog under år 1950 efter ingående av äktenskap en utrikes resa. Kostnaden för sonen och hans hustru uppgick till kr 22 460: 13 och bokfördes såsom omkostnad i bolagets räkenskaper. Det uppgavs, att hustrun medföljde såsom värdinna och tolk. Det ifrågasattes vid granskningen om kostnaden för resan, som åtminstone delvis syntes ha haft karaktären av bröllopsresa, borde i sin helhet anses såsom avdragsgill omkostnad.

26) *Grossist i manufakturbranschen; taxeringar åren 1945—1950*

Vid bokföringsgranskning utröntes, att den skattskyldige icke bokfört eller deklarerat belopp, som kunder inbetalat såsom ränta och andra kostnader vid växelomsättningar. De från beskattning under fem år undanhållna beloppen beräknades till sammanlagt 51 200 kronor.

27) *Homeopat; taxering år 1950*

Vid granskning av den skattskyldiges räkenskapsanteckningar konstaterades vissa felaktigheter. En kontantberäkning för den skattskyldige och hans hustru utvisade ett underskott å minst 10 000 kronor. I samband med utredning uppdagades, att den skattskyldige i brev till annan person bett denne utfärda ett intyg om att han lämnat den skattskyldige ett lån å 6 000 kronor, ehuru något sådant lån icke lämnats. Såsom skäl för sin begäran uppgav den skattskyldige i brevet, att han inköpt en fastighet och betalat en del av köpeskillingen med icke deklarerade tillgångar. Intyget vore avsett att företes i kammarrätten.

28) *Sågverksägare; taxering år 1952*

Inkomsten av rörelse uppgavs i deklarationen till 31 990 kronor.

Vid granskning av räkenskaperna anmärktes bl. a. följande:

Kontanta inkomster å kr 2 253:12 hade icke bokförts. Utgående varufordringar till ett belopp av kr 11 866:— hade icke bokförts. Utgiven servitutsersättning och andra icke avdragsgilla utgifter å sammanlagt kr 1 439:68 hade bokförts såsom omkostnader. Såsom omkostnader hade vidare bokförts inventarieanskaffning för 23 290 kronor. Utgifter å sammanlagt 2 945 kronor hade avdragits såväl i rörelsens räkenskaper som å bilaga rörande en den skattskyldiges jordbruksfastighet. Förmån av bil för personligt bruk hade icke deklarerats.

De framställda anmärkningarna föranledde förslag att inkomsten skulle beräknas till 74 363 kronor i stället för deklarerade 31 990 kronor.

29) Vid en under åren 1953—1954 i ett län vidtagen undersökning av läkartaxeringar verkställdes kontroll av ett antal läkares inkomster från sjukkassor, vissa försäkringsinrättningar samt riksförsäkringsanstalten. Undersökningen, som avsåg endast vissa delar av länet, omfattade 77 läkare och ledde till att förslag om höjning av deklarerad inkomst framställdes beträffande 24 av de undersökta fallen. De föreslagna höjningarna belöpte sig till sammanlagt 438 358 kronor för tre beskattningsår. I undersökningen ingick icke granskning av vederbörande läkares egna anteckningar om inkomster, varför lasarettsläkares operationsarvoden o. d. icke omfattades av undersökningen.

Kontrollen

a) *Inkomst av tjänst*

Skyldigheten för arbetsgivare att utan anmaning avlämna uppgifter till taxeringsmyndigheterna om utgivna löneförmåner och pensioner jämte

möjligheten att genom anmaning införskaffa ytterligare uppgifter därom medför, att man för närvarande i allmänhet kan på ett nöjaktigt sätt kontrollera löntagares och andra anställdas bruttoinkomster. Dessa inkomster skall nämligen specifikt upptagas i den skattskyldiges deklaration och kan därför lätt jämföras med uppgifterna. I den mån brister föreligger, hänför de sig i huvudsak till att gällande bestämmelser i viss omfattning åsidosattes. För att trygga efterlevnaden av dessa bestämmelser erfordras en noggrannare och mera systematiskt genomförd kontroll över uppgiftsskyldighetens fullgörande än som är möjlig med nuvarande personalresurser. Frågan om den komplettering av kontrollen, som är erforderlig, är därför i huvudsak en personal- och organisationsfråga. Påföljden för försummelser — böter högst 300 kronor — torde dock vara alltför lindrig för att innebära en effektiv garanti för uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande. Vidare bör uppgiftsskyldighetens omfattning i vissa hänseenden jämkas och dess innebörd noggrannare angivas.

Beträffande innehållet i löneuppgifterna föreligger stundom anledning till erinran i det avseendet, att vissa naturaförmåner uteslutes, exempelvis förmån att få nyttja bil eller förmån att få varor eller nyttigheter utan ersättning eller till underpris. Ibland utelämnas vid uppgifternas upprästande belopp, som uppburits såsom ersättning för kostnader eller utlägg men som helt eller delvis i realiteten är att anse såsom skattepliktig förmån på grund av anställningen. Vad här anmärkts avser särskilt sådana fall, då den anställde är intressent i det företag, som utbetalar lönen. En icke ovanlig brist hos uppgifterna är att namn och bostadsadress icke uppgivits fullständigt och tillförlitligt.

I fråga om uppgiftsskyldighetens omfattning kan erinras, att skyldighet att utan anmaning lämna uppgifter åligger förutom stat och kommun och annan juridisk person endast arbetsgivare, som drivit rörelse eller jordbruk eller skogsbruk. Utanför uppgiftsskyldigheten faller sålunda löner, som utbetalats för arbete å annan fastighet, exempelvis till portvakter o. d., samt för anställning i personlig tjänst, exempelvis såsom personlig tjänare. Pensionsstiftelser är icke skyldiga lämna uppgifter om utbetalade pensioner.

Bestämmelserna om skyldighet att lämna uppgifter innehåller icke någon direkt föreskrift om skyldighet för uppgiftspliktig att föra nödiga anteckningar till ledning vid uppgiftsplikstens fullgörande. Detta måste betecknas såsom en brist med hänsyn till att uppgiftsskyldigheten i regel icke kan fullgöras utan sådana anteckningar.

Beträffande vissa slag av tjänst föreligger icke den möjlighet till kontroll, som här berörts, nämligen beträffande verksamhet, där vederbörande yrkesutövare uppbär hela eller viss del av inkomsten icke från sin arbetsgivare utan från allmänheten. Så är framför allt fallet beträffande läkare i allmän tjänst samt sådan personal, som har inkomst av drickspengar, såsom serveringspersonal, droskchaufförer m. fl. Skattskyldiga av denna

kategori är i avseende å taxeringskontrollen närmast att hänföra till de under b) här nedan avsedda yrkesutövarna. Detsamma kan sägas om personer, som regelbundet utför korttidsarbete i hem och hushåll.

Kostnadsavdragen erbjuder, då det gäller inkomst av tjänst, icke några svårare kontrollproblem. Avdragen skall specificeras. Om avdragsrätten anses tveksam, lägges bevisbördan i allmänhet på den skattskyldige, som har att förebringa utredning till stöd för sina avdragsyrkanden.

b) *Inkomst av rörelse*

Då det gäller att för taxeringskontroll granska självdeklarationer rörande inkomst av rörelse, föreligger icke några utan anmaning inkommande kontrolluppgifter av det slag, som gör kontrollarbetet jämförelsevis enkelt och rutinmässigt beträffande inkomst av tjänst. Endast i ett specialfall, som förekommer jämförelsevis sällan, föreligger skyldighet att utan anmaning avlämna kontrolluppgifter till ledning för annans taxering av betydelse för rörelseidkare, nämligen i fråga om utbetalningar av royaltyn eller periodiskt utgående avgifter för utnyttjande av patent, mönster eller dylikt. Den möjlighet att efter anmaning erhålla uppgifter om näringsidkares utbetalningar till andra näringsidkare, som föreligger enligt 35 § taxeringsförordningen, kan i allmänhet ej tjäna såsom material för direkt kontroll av deklarationerna, eftersom dessa icke innehåller någon specifikation av inkomsterna. Bokföringsgranskning måste i regel ske, för att sådana uppgifter skall kunna utnyttjas.

Den så gott som enda möjlighet, som står till buds för verklig kontroll av rörelseidkares deklarationer, är granskning av underlaget för deklarationerna, nämligen bokföring eller räkenskapsanteckningar jämte sådant material, med vilket riktigheten av räkenskaperna och deklarationerna kan kontrolleras. Taxeringsförordningen innehåller redan nu bestämmelser om befogenhet för taxeringsmyndigheterna att granska räkenskaper i syfte att kontrollera riktigheten av rörelseidkares deklarationer, men bestämmelserna härom behöver revideras för att bli tillräckligt effektiva.

I detta hänseende må först erinras om vad tidigare anförts därom att taxeringsförordningen icke innehåller några bestämmelser om skyldighet för rörelseidkare att föra räkenskaper såsom underlag för deklaration. Ej heller är rörelseidkare ålagd att vid fullgörande av den bokföringskyldighet, som åligger honom enligt bokföringslagen, beakta vad som kräves med hänsyn till angelägenheten av en nöjaktig taxeringskontroll. För en stor grupp rörelseidkare — de som faller utanför bokföringslagens tillämpningsområde och ej ändock för räkenskaper — saknas helt bestämmelser. Den nu medgivna granskningsbefogenheten är alltför begränsad, då den omfattar endast dens bokföring, om vilkens taxering är fråga. En tillfredsställande kontroll kräver emellertid, att en rörelseidkares bok-

föring får granskas för erhållande av upplysningar av betydelse för kontrollen av annan rörelseidkares taxering. Det föreligger i detta hänseende för närvarande en väsentlig olikhet beträffande kontrollen av löntagare och av rörelseidkare. Myndigheterna kan sålunda granska en rörelseidkares bokföring för utrönande av vad han utbetalat till anställda men icke för undersökning av vad han utbetalat till rörelseidkare.

Föreskrifterna om en bokgranskares befogenhet är ej tillräckligt tydligt angivna, varför i praxis uppkommit tvekan om dess omfattning. Visserligen visar flertalet rörelseidkare sådant tillmötesgående, att svårigheter ej uppstår, men vid olika tillfällen — och framför allt då granskningen avser skattskyldiga, som i deklaraionshänseende har något att dölja — har konstaterats försök att sabotera granskningsförfarandet. Påföljden för underlåtenhet att tillhandahålla bokföring är ej tillräckligt effektiv. Mindre nogräknade skattskyldiga kan förhålla företendets av räkenskaperna i sådan omfattning, att ändamålet med granskningen äventyras. Stundom begagnas det på sådant sätt vunna uppskovet till att konstruera en helt ny bokföring, där anmärkningsvärda förhållanden utelämnats. I viss omfattning anses för närvarande sekretesshänsyn hindra tillhandahållande av material av väsentligt värde för kontrollen. Det är av vikt att sådana hinder elimineras. Där sekretesshänsyn åberopats såsom skäl att icke tillhandahålla material för granskning, torde det verkliga skälet i vissa fall ha varit en önskan att undanhålla taxeringsmyndigheterna visst för granskningen betydelsefullt material.

Bestämmelserna om bokföringsgranskning uppfattas i sin nuvarande utformning ej sällan såsom om granskningen vore avsedd att komma till användning endast undantagsvis och i fall, där misstanke för oriktig deklaraion på grund av särskilda skäl föreligger. Det torde vara av vikt att i bestämmelserna om bokföringsgranskning markeras dennas karaktär av en kontrollåtgärd, vilken är av lika självfallen natur som arbetsgivares löneuppgifter beträffande anställda. Endast därigenom kan likformighet i kontrollen beträffande olika grupper av skattskyldiga ernås.

c) *Inkomst av jordbruksfastighet*

Beträffande inkomst av jordbruksfastighet, som deklarerar enligt bokföringsmässiga grunder, skall skattskyldig enligt numera gällande bestämmelser genom förande av räkenskaper sörja för underlag för taxeringen. Kontroll av deklaraion kan ske genom bokföringsgranskning i samma ordning som gäller för bokföringsskyldiga rörelseidkare, och de kontrollproblem, som här möter, är av samma beskaffenhet som tidigare berörts för rörelseidkares vidkommande.

Det stora flertalet jordbrukare deklarerar emellertid enligt kontantprincipen, och kontrollen av dessas deklaraioner bereder åtskilliga svårig-

heter, bl. a. emedan jordbruken är av skiftande beskaffenhet. Kontrollen av inkomsterna kan för närvarande ske stickprovsviis genom anmaning till uppköpare av jordbruksprodukter att lämna uppgifter om utbetalade likvider. Detta system fungerar jämförelsevis väl i fråga om likvider, som utbetalas av företag inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse, medan på samma sätt infordrade uppgifter från andra yrkesmässiga köpare enligt vad erfarenheten givit vid handen icke alltid är lika tillförlitliga. Till huvudsaklig del torde detta bero på att företagen inom föreningsrörelsen av naturliga skäl måste ha noggrann bokföring med särskilt konto för varje leverantör, under det att andra uppköpare — eftersom någon regelbunden uppgiftsplikt icke existerar — ofta icke har ett tillfredsställande material för att kunna lämna uppgifter. Det torde med hänsyn till det anförda kunna betecknas såsom en brist, att icke regelbunden uppgiftsplikt föreligger beträffande yrkesmässigt uppköp av produkter från jordbruk.

Kontrollen av utgiftssidan å jordbruksbilagorna är tidsödande och besvärlig, framför allt med hänsyn till svårigheterna att särskilja avdragsgilla och icke avdragsgilla utgifter. Några möjligheter att genom ändrade bestämmelser underlätta denna kontroll torde dock ej föreligga. Man måste alltfört lita till granskningen av deklarationerna och i samband därmed förekommande kontroll. Viss lättnad vid kontrollarbetet torde dock kunna vinnas genom ändringar i jordbruksbilagornas avfattning.

d) *Övriga inkomstslag*

Kontrollen av självdeklarationerna i vad beräkningen avser inkomst av annan fastighet torde — sedan de förenklade bestämmelserna om beräkning av inkomsten av en- och tvåfamiljsfastigheter samt bostadsföreningars fastigheter trätt i tillämpning — i allmänhet icke komma att erbjuda större svårigheter.

Beträffande inkomst av kapital föreligger i stort sett tillfredsställande kontrollmöjligheter genom de föreskrifter, som nu gäller. Emellertid bör beaktas, att åtskilliga av de bankuppgifter rörande räntor och banktillgodohavanden, som enligt gällande bestämmelser årligen erhålles, icke kan utnyttjas för sitt syfte på grund av att vederbörande skattskyldiga icke kan identifieras med ledning av de upplysningar, som lämnats i uppgifterna. Stundom föreligger härvidlag anledning misstänka, att vederbörande insättare genom oriktiga, otydliga eller vilseledande uppgifter velat hindra, att eventuell uppgift om tillgodohavandena skall kunna användas för taxeringskontroll. Missbruk av sådan art torde emellertid böra förebyggas i annan ordning än genom taxeringsförordningens bestämmelser om kontrolluppgifter.

Beträffande inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet torde särskilda kontrollföreskrifter i taxeringsförordningen icke vara erforderliga. Det kan

visserligen ifrågasättas, om taxeringsmyndigheterna regelbundet borde tillhandahållas uppgifter om köp och försäljningar av fastigheter samt av aktier och värdepapper för kontroll av eventuella realisationsvinster. Emellertid skulle i så fall inkomma ett stort antal uppgifter, av vilka blott ett fåtal vore av direkt betydelse för taxeringen. Det synes därför tillräckligt med den stickprovskontroll, som kan ske med utnyttjande av de allmänna kontrollmöjligheterna.

e) Uppgifter till ledning vid beräkning av förmögenhet

Vid taxering till statlig förmögenhetsskatt skall aktier och andelar i ekonomiska föreningar upptagas till sitt saluvärde. Beträffande icke börsnoterade värdehandlingar måste en värdering ske, och då representativa försäljningar ofta saknas, måste värderingen ske på grundval av uppgifter om bolaget eller föreningen. Taxeringsförordningen innehåller icke några bestämmelser om skyldighet för aktiebolag eller ekonomisk förening att lämna uppgifter till ledning för värdering av aktier och andelar, vilket måste betecknas såsom en brist. Visserligen lämnas för närvarande sådana uppgifter allmänt efter framställning från taxeringsmyndigheterna, men för att ett mera systematiskt värderingsförfarande skall kunna genomföras, synes föreskrifter om uppgiftsskyldighet erforderliga.

I åtskilliga fall är det av betydelse vid taxeringskontroll att kunna konstatera, huruvida och med vilket belopp en skattskyldig har fordran hos eller skuld till annan. För närvarande saknar taxeringsmyndigheterna generell befogenhet att i sådant fall avfordra gäldenären resp. borgenären erforderlig upplysning.

Taxeringsorganisationen och taxeringsarbetet på nämndsstadiet

På grund av skattelagstiftningens utformning och beskaffenheten av de ekonomiska förhållanden, till vilka den anknyter, kräver taxeringens behöriga verkställande numera icke endast ingående kunskaper om och förtrogenhet med skattelagstiftningen utan även insikter i bokföring och andra det ekonomiska livet berörande ämnen. Det tekniska arbete, som erfordras för taxeringen, är mycket omfattande och delvis av komplicerad natur. Trots att taxeringsarbetet med hänsyn till anförda omständigheter erfordrar yrkesmässig kunskap och rutin, skall detta arbete, som i huvudsak ankommer på taxeringsnämndernas ordförande, enligt gällande organisation alltjämt utföras såsom bisysslor av personer, som icke är utbildade eller tränade för sådant arbete. Taxeringsnämndsordförandena är verk samma blott en kortare tid — tre à fyra månader — varje år och ombyte av ordförande sker jämförelsevis ofta. Arbetet får därför i viss mån provisorisk karaktär, helst som detsamma med hänsyn till den därför anslagna begränsade tiden i allmänhet måste utföras under stor tidsnöd.

Taxeringsnämnderna och deras ordförande utför väl i allmänhet ett med hänsyn till omständigheterna berömvärt arbete, men resultatet därav — de av nämnderna åsatta taxeringarna — lider av betänkliga brister.

Å ena sidan undgår inkomster till väsentliga belopp taxering på grund av att taxeringsnämndsordförandena icke hinner med de ofta tidsödande och besvärliga utredningar, som måste vidtagas för att kontrollera i vad mån inkomster riktigt deklarerats eller avdrag är lagligen grundade. En ordförande måste med hänsyn till mängden av arbetsuppgifter ofta begränsa sig till en blott jämförelsevis ytlig granskning av deklARATIONER och kontrolluppgifter. Vad i annat sammanhang anförts om resultatet av bokgranskningens verksamheten och erfarenheterna i övrigt från taxeringsverksamheten giver emellertid vid handen, att mera djupgående undersökningar — såväl genom bokföringsgranskning som på annat sätt — måste ske i jämförelsevis stor omfattning, om en riktig taxering skall uppnås.

Å andra sidan är emellertid den bristande yrkesmässigheten i taxeringsnämndernas arbetssätt och det summariska förfaringssättet ej sällan till avsevärt men för de skattskyldiga. Sålunda sker ofta avvikelser från självdeklaration utan att tillräcklig utredning kunnat verkställas med påföljd att den skattskyldige nödgas anlita klagovägen för att få taxeringsnämndens beslut ändrat. Detta bidrager icke till att öka förtroendet för taxeringsnämnderna. Stundom kan erinringar riktas mot taxeringsnämndernas bedömningar. Detta torde i viss utsträckning sammanhänga med att ordföranden har att verkställa utredningar till grund för taxeringen och därefter i egenskap av ordförande och föredragande i nämnden bedöma dessa utredningar. I andra fall sker nämndernas bedömning med hänsynstagande till lokal- och personkännedom och uppfattningar, som icke kommer till uttryck i handlingarna i målet och icke bringas till den skattskyldiges kännedom. Ett beslut kan därför ibland framstå såsom mera godtyckligt än det i själva verket är.

Det har icke varit ovanligt, att en taxeringsnämnd utan närmare utredning skönmässigt uppskattat en inkomst i syfte att besvär skulle anföras och närmare utredning verkställas å provningsnämndsstadiet.

I tekniskt hänseende lider taxeringsnämndernas arbete av ganska omfattande brister. Särskilt försummas kommunikationen med de skattskyldiga och behörigt fullgörande av underrättelseplikten. Mången skattskyldig får exempelvis en underrättelse om avvikelser från deklARATION, vilken icke ger honom nöjaktig eller fullständig upplysning om skälen för avvikelserna. De tekniska bristerna torde ibland vara att hänföra till att även det tekniska arbetet utföres inom ramen för ett uppdrag av förtroendepuppdragets karaktär och att uppdragens innehavare på grund därav icke tillbörligt beakta vanliga regler för tjänstemannamässigt utförande av förekommande göromål.

Det sätt, varpå första instansens taxeringsorgan fungerar har medfört,

att taxeringarna i denna instans i alltför stor omfattning betraktas och behandlas såsom en lokal angelägenhet. Denna inställning är förklarlig med hänsyn till att skatterna ännu för ett par tre årtionden sedan till sin huvuddel var av kommunal natur och att en central ledning av taxeringsväsendet i riket fortfarande saknas. Följden har i varje fall blivit, att taxeringsarbetet i första instans företer avsevärda lokala variationer, både i fråga om materiella bedömanden och effektiviteten i taxeringsarbetet. Med hänsyn till att de statliga skatterna numera är av dominerande betydelse inom den direkta beskattningen och att kraven på likformighet och rättvisa vid taxeringen bör gälla likformighet och rättvisa inom riket i dess helhet, måste de lokala variationerna vid taxeringarnas handhavande betecknas såsom en brist.

Olika åtgärder har vidtagits i syfte att stödja taxeringsarbetet i första instans. Från och med år 1944 förordnas såsom tidigare berörts för varje lokalt taxeringsdistrikt en taxeringskonsulent med uppgift att bistå lokal taxeringsnämnd (dock ej s. k. speciell nämnd) med granskning av självdeklarationer från rörelseidkare och andra skattskyldiga med mera invecklade inkomstförhållanden. Jämväl uppdragen såsom taxeringskonsulent innehaves emellertid såsom bisysslor och konsulenterna har ytterligt kort tid för fullgörande av sina uppdrag. Konsulentinstitutionens möjligheter att verka för bättre taxeringar är därför starkt begränsade. I allmänhet torde konsulenterna ha sett sig nödsakade att inskränka granskningen till det rent tekniska eller att föreslå avvikelser från självdeklaration efter schematiska grunder. — Länsstyrelsernas taxeringssektioner har efter hand förstärkts för att bättre kunna fullgöra desamma bl. a. åliggande uppgift att lämna taxeringsnämndsordförandena råd och upplysningar samt åt ordförandena verkställa utredning i invecklade taxeringsärenden. Emellertid har dessa sektioners arbetsuppgifter beträffande prövningsnämndsärenden samtidigt ökat i sådan omfattning, att deras möjligheter att ägna sig åt taxeringsarbetet i första instans starkt nedskurits. — Enligt särskild föreskrift i taxeringsförordningen föreligger möjlighet för länsstyrelsen att förordna häradsskrivare att bistå vid taxeringsarbetet i första instans. Denna möjlighet har, enligt vad gjorda förfrågningar givit vid handen, kunnat utnyttjas endast i mycket obetydlig omfattning.

En omständighet, som icke får förbises vid bedömningen av den nuvarande taxeringsorganisationens förmåga att fungera på tillfredsställande sätt, är den ökade betydelse som skatterna efter hand fått. Skattetryckets ökning har medfört, att varje skattskyldig numera ägnar sina skatteangelägenheter ett helt annat intresse än tidigare. Detta har haft till följd, att deklARATIONERNA blivit mer komplicerade. Försök att nedbringa taxeringen genom avdragsyrkanden av de mest skiftande slag och genom skatteflyktsåtgärder av olika art förekommer allt oftare. Kontrollen blir besvärligare, eftersom benägenheten att deklarerera oriktigt ökar med den bristande möj-

ligheten för nuvarande organisation att utöva erforderlig kontroll. De skattskyldiga bevakar allt noggrannare sina intressen och anlitar flitigt besvärs-
möjligheterna. Taxeringsnämnderna kan därför icke såsom under tidigare
skeden var vanligt grunda avvikelser från deklARATIONER på sin allmänna
lokal- och personkänedom och sina uppfattningar. Utredningar måste
verkställas angående en skattskyldigs verkliga inkomstförhållanden, då
fråga uppkommer huruvida en deklARATION kan godtagas.

Bland de många problem, som under senare år mött de myndigheter
som har att leda taxeringsarbetet i första instans, märkes även de alltmera
ökade svårigheterna att erhålla lämpliga taxeringsnämndsordförande. Här-
till har flera omständigheter bidragit. Den allmänna intensifieringen av
förvärvslivet har medfört, att kvalificerade personer är så upptagna av sina
ordinarie sysselsättningar att de icke kan åtaga sig en bisyssla av den
omfattning, som ett uppdrag såsom taxeringsnämndsordförande innebär.
Den fortgående kompliceringen av taxeringsarbetet har kommit många an-
svarsställande personer att avsäga sig dessa uppdrag på grund av att
de funnit det omöjligt att — med de krav som nu ställes — på ett till-
fredsställande sätt såsom bisyssla handha taxeringsgöromålen. Ett upp-
drag av denna art förutsätter, att vederbörande, om uppdraget skall full-
göras omsorgsfullt, under icke obetydlig del av året avstår från praktiskt
taget all fritid. Det är allt färre personer som är villiga härtill.

Svårigheterna att få andra ordförande har föranlett länsstyrelserna att
i avsevärd omfattning för sådana uppdrag anlita egna tjänstemän. Ehuru
det utan tvivel varit till stort gagn för taxeringsarbetet att dessa tjänste-
män funnits att tillgå, torde dock vissa nackdelar ha varit förbundna med
att länsstyrelsetjänstemännen engagerats i taxeringsarbetet i den omfatta-
ning som skett.

I motsats till vad som gäller beträffande taxeringsarbetet i första in-
stans utföres det egentliga arbetet å provningsnämndsstadiet av yrkesmäs-
sigt arbetande tjänstemän. Landskamreraren har att i tjänsten fullgöra
uppdrag såsom ordförande i provningsnämnden (övriga medlemmar däri
har i huvudsak endast att delta i nämndens sammanträden). Beredningen
av besvär, kansligöromål i övrigt samt den granskning av taxeringarna,
som skall ske å provningsnämndsstadiet, fullgöres av tjänstemännen å taxe-
ringssektionen, på vissa håll under någon medverkan av viss landskonto-
rets personal utanför taxeringssektionen. I den mån arbetet å provnings-
nämndsstadiet icke fungerat på avsett sätt, är detta följaktligen i huvud-
sak en fråga om taxeringssektionernas möjligheter att fylla den uppgift,
som dessa sektioner enligt taxeringsförordningens föreskrifter förutsättes
skola fullgöra.

Beträffande de nu gällande föreskrifter, som reglerar provningsnämnder-
nas och taxeringssektionernas arbete, kan framhållas följande omständig-
heter av beskaffenhet att böra föranleda övervägande av ändringar.

1) Taxeringsförordningen förutsätter, att hela det av taxeringsnämnderna behandlade deklarations- och kontrollmaterialet skall underkastas eftergranskning och att alla av taxeringsnämnd åsatta taxeringar, som icke skett till riktigt belopp, skall ändras.

Sådan eftergranskning medhinner för närvarande i mycket ringa omfattning, i vissa län ej alls, och kan ej ske utan en väsentlig personalökning. Emellertid kan icke genom eftergranskning — även om en sådan genom erforderlig personalökning skulle möjliggöras — alla fel upptäckas och föranleda ändring. Ett bristfälligt arbete i första instans kan endast delvis bättras genom eftergranskning, eftersom denna granskning i viss utsträckning måste bygga på vad som skett i första instans. Det synes vidare föga rationellt att anordna arbetet i första instans på sådant sätt, att arbetsresultatet skall behöva underkastas en tidsödande och dyrbar eftergranskning med ett stort antal ändringar såsom följd.

2) Prövningsnämndernas arbetsformer är jämförelsevis tunga och personalkrävande. Enligt 93 § taxeringsförordningen har taxeringsintendent att åvägbringa för besvärs och framställningars prövning erforderlig utredning. Därav föranledes ett tidsödande och vidlyftigt arbete å taxeringssektionen i många fall, där det bort åligga den skattskyldige, vilken själv är i besittning av bevismaterialet, att förebringa erforderlig utredning till stöd för de i besvären framställda yrkandena. Bestämmelsen om upprättande av skriftliga föredragningspromemorior till ledning för prövningsnämndsbehandlingen har medfört ett mycket omfattande och personalkrävande arbete. Protokollföringen sker i vissa fall jämförelsevis vidlyftigt genom att såväl den skattskyldiges yrkanden som avgivna yttranden däri återges. I ej ringa grad torde arbetsformerna ha påverkats av önskemålet att — med hänsyn till mängden av de på prövningsnämndens handläggning ankommande ärendena — förelägga nämnden dess arbetsmaterial i en så lättillgänglig form som möjligt.

3) De befogenheter och åligganden, som enligt taxeringsförordningen tillkommer det allmännas företrädare, har tillagts endast taxeringsintendent. Det är alltså denne, som har att utfärda anmaningar, förordna om bokföringsgranskningar, framställa yrkanden, avgiva yttranden i besvärs mål, avlåta anmälningar till åtal o. d. Visserligen har taxeringsintendenten personal till förfogande, men föreskrifternas utformning innebär att intendenten är den formellt ansvarige. Med hänsyn till den stora mängden av ärenden, som på detta sätt skall passera taxeringsintendenten, har dennes genomgång av ärendena i många fall kommit att bli en »flaskhals», som vållat hinder i arbetet. I viss utsträckning har lättnad kunnat beredas genom förordnande av biträdande taxeringsintendenter, men någon riktigt rationell arbetsfördelning och undvikande av onödigt dubbelarbete har icke kunnat åstadkommas på detta sätt.

4) Ledningen av taxeringsarbetet och taxeringskontrollen är icke orga-

nisatoriskt väl utformad. I taxeringsförordningen har taxeringsintendenten markerats såsom ansvarig såväl för ledningen av arbetet å taxeringsnämndsstadiet som för taxeringssektionens arbetsuppgifter. Enligt länsstyrelseinstruktionen skall taxeringsintendenten närmast under landshövdingen tillse att taxeringsarbetet i länet ordnas och bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Beträffande sistnämnda stadgande torde kunna erinras, att dess innebörd icke är fullt klar. Det utsäger nämligen ej, om med »taxeringsarbetet i länet» avses endast arbetet å taxeringsnämndsstadiet eller jämväl det arbete, som är att hänföra till provningsnämndsstadiet. Emellertid har taxeringsintendenten icke den självständiga tjänsteställning, som motsvarar de honom ålagda uppgifterna och som torde vara en oundgänglig förutsättning för dessa uppgifters behöriga fullgörande. Sålunda ingår taxeringssektionen i landskontoret, för vilket landskamreraren är chef. Landskamreraren är därmed chef såväl för taxeringsintendenten som för övrig personal å taxeringssektionen, som har att syssla med taxeringskontroll och bevakande av det allmännas intresse i taxeringsfrågor. Lämpligheten av detta chefsskap kan ifrågasättas med hänsyn till landskamrerarens självskrivna ordförandeskap i provningsnämnden. Visserligen torde landskamrerarens chefsskap för landskontoret och därmed jämväl för taxeringsintendenten och taxeringssektionen icke inrymma befogenhet för landskamreraren att exempelvis i särskilda ärenden ge intendenten direktiv hur det allmännas talan skall bevakas, men landskamreraren har dock genom sitt allmänna chefsskap för landskontoret jämte därav följande inflytande på personal- och anslagsdispositioner enligt länsstyrelseinstruktionen så mycken bestämmanderätt jämväl i fråga om taxeringssektionens personal, att ansvaret för denna sektionens arbete måste anses åvila honom i avseenden, som är av väsentlig betydelse för arbetet å sektionen. Önskemålen att ordföranden i provningsnämnden skall vara helt fri från engagement i taxeringsarbetet i övrigt är sålunda för närvarande icke helt tillgodosedda. Det bör dock understrykas, att landskamrerarnas chefsskap för landskontoren icke kan antagas ha medfört, att deras obundenhet eller opartiskhet vid avgörandena i provningsnämnden kunnat ifrågasättas. Däremot torde den dubbla ställningen såsom landskontorschef och provningsnämndsordförande i ej ringa utsträckning ha påverkat den allmänna uppläggningsen av taxeringssektionernas arbete på det sättet, att handläggningen av de hos provningsnämnden anförda besvären fått gå i första rummet, med följd att ledning och understödjande av taxeringsarbetet i första instans samt eftergranskning och taxeringskontroll måst inskränkas. Såsom exempel kan anföras, att personal, kvalificerad och närmast avsedd för bokföringsgranskning och liknande uppgifter, i alltför stor utsträckning disponerats för utredning och upprättande av föredragningspromemorior i jämförelsevis enkla besvärsärenden.

5) Med hänsyn till arten av de uppgifter, som ledningen av taxerings-

arbetet och taxeringskontrollen innefattar, måste det anses såsom en brist, att något centralt organ icke finns inrättat för samordning av dessa uppgifter och för utförande av däri ingående göromål, som är av betydelse för taxeringsarbetet inom riket i dess helhet. Av de iakttagelser, som kunnat göras, framgår att ifrågavarande arbete bedrivs på olika sätt och med variationer, som icke är betingade av olikheter i rådande förhållanden. Särskilt gäller detta taxeringskontrollen, vars effektivitet för närvarande i ej ringa mån torde växla. De åtgärder för samordning, som vidtagits genom inrättandet av riksskattenämnden och anordnandet av möten med landskamrerare, taxeringsintendenter och revisorer, har i detta hänseende varit av jämförelsevis begränsad betydelse.

I fråga om möjligheterna för beskattningsnämnderna att med nu gällande bestämmelser om deklaration och taxeringskontroll åsätta riktiga taxeringar bör beaktas, att varje taxering — fränsett de fåtaliga fall då den skattskyldige genom deklara-tionsförsummelse gått förlustig sin besvär-srätt — genom besvär kan dragas under prövning av skattedomstolarna. Vid denna prövning ägnas i rättssäkerhetens intresse särskild uppmärksamhet åt att handlingarna i varje mål innehåller tillräckligt stöd för varje vid taxeringen gjord avvikelse från skattskyldigs självdeklaration. Det är ej ovanligt, att skattedomstol undanröjer eller nedsätter en taxering med följande motivering: »Enär, såvitt handlingarna utvisa, tillräckliga skäl ej förelegat att frångå klangandens självdeklaration, finner etc.» En beskatt-ningsnämnd har alltid att räkna med möjligheten av ett överklagande och torde därvid, även om den på grund av sin allmänna erfarenhet och sin mången gång goda person- och lokalkännedom känner sig övertygad om det sakligt berättigade i en avvikelse, ej sällan anse sig tvungen avstå därifrån med hänsyn till svårigheterna att åstadkomma en bevisning, som kan väntas bli godtagen av skattedomstolarna. Även där bedömningarna helt eller huvudsakligen innebär uppskattning, exempelvis av hyresvärde eller avdrag för representationskostnader, där lokal- och personkännedomen är av synnerlig betydelse men där det är förenat med stora svårigheter eller omöjligt att förebringa utredning i egentlig mening till stöd för en i och för sig välgrundad uppfattning, kan en beskattningsnämnd stundom få se sitt bedömande underkänt.

Besvär-förfarandet hos skattedomstolarna

Under det att taxeringsförordningen tämligen utförligt reglerar förfaran-det hos beskattningsnämnderna, är bestämmelserna om besvär-förfarandet hos skattedomstolarna mycket knapphändiga och utsäger egentligen endast, att besvär må anföras såväl av skattskyldig som av företrädare för det all-männa (taxeringsintendent eller ombud för kommun).

Förfarandet har i praxis utvecklats så, att skattedomstolarna i huvud-

sak begränsar sig till att bedöma målen på grundval av de inkomna besvärskakterna, dock med beaktande av att såväl skattskyldig som det allmännas företrädare skall ha haft tillfälle att yttra sig över varandras utredning och argumentering, i den mån de tillmätas betydelse för målet. Någon aktiv ledning av förfarandet eller därmed jämförlig verksamhet i syfte att, där så är erforderligt, införskaffa underlag för bedömandet av hur taxeringarna med hänsyn till de faktiska förhållandena bör bestämmas förekommer i allmänhet ej. Härav torde föränledas, att hos skattskyldiga och företrädare för det allmänna tvekan stundom uppkommer om beskaffenheten av den utredning som bör förebringas och om vem det åligger att förebringa utredningen. Den jämförelsevis passiva inställningen hos skattedomstolarna torde ock leda till att bevisprövningen stundom blir schematisk. De skiftande faktiska förhållandena samt angelägenheten av att taxeringarna såvitt möjligt grundas å dessa förhållanden och ej blott å vad som under den tidigare handläggningen blivit antecknat i akterna blir icke alltid tillbörligt beaktade.

Ett gammalt önskemål i fråga om skattedomstolarna är, att motivering skall lämnas i större utsträckning än nu är fallet. En nackdel är att utslagen mera sällan innehåller skäl för bedömningen av bevisfrågor. Om sådana skäl i lämplig omfattning lämnades, skulle det minska den ovisshet, som nu ofta råder hos skattskyldiga och det allmännas företrädare om bevisbördans fördelning samt om arten och innebörden av den utredning, som i olika fall bör förebringas.

Till allvarlig olägenhet för taxeringsförfarandet är den tidsutdräkt, som förekommer vid handläggningen av besvärsmål. Den i 122 § taxeringsförordningen stadgade tiden för länsstyrelses insändande av besvärsmål iakttages på åtskilliga håll icke. Vid vissa länsstyrelser överskrides tiden avsevärt.

Kammarrättens handläggning av skattemål framgår av följande siffror:

År	Antal inkomna mål	Antal avgjorda mål	Antal oavgjorda mål vid årets slut
1945	10 641	10 028	11 801
1946	13 738	10 525	15 014
1947	11 668	11 236	15 446
1948	6 820	11 091	11 175
1949	9 000	9 450	10 725
1950	8 769	8 829	10 665
1951	8 170	9 364	9 471
1952	8 561	9 409	8 623
1953	13 134	10 621	11 810

Kammarrättens balans motsvarar för närvarande i huvudsak det antal mål, som avgöres under ett år. Väntetiden är därför i allmänhet något mindre än ett år.

Antalet hos regeringsrätten anförda oavgjorda besvär i skattemål framgår av följande uppställning:

År	Antal inkomna mål	Antal avgjorda mål	Antal oavgjorda mål vid årets slut
1943	—	—	635
1944	1 674	1 235	1 074
1945	1 900	1 149	1 825
1946	2 013	1 224	2 614
1947	1 794	1 641	2 767
1948	1 712	1 252	3 227
1949	1 809	1 433	3 603
1950	1 968	1 388	4 183
1951	1 813	1 496	4 500
1952	2 016	1 434	5 086
1953	2 426	1 959	5 581

I följd av balansens ökning förflyter för närvarande omkring tre år från dagen för kammarrättens utslag innan regeringsrättens utslag meddelas.

Förseeningen av taxeringsmålens avgörande är till avsevärt men för såväl de skattskyldiga som det allmänna. De skattskyldiga åsamkas besvär och kostnader genom att deras skattefrågor förblir svävande under många år. Statsverket åsamkas avsevärda utgifter för räntor vid restitutioner. Även för taxeringsmyndigheterna vållas merarbete och olägenheter genom att besked i uppkommande tveksamma spörsmål icke någorlunda snabbt kan erhållas till ledning för taxeringsverksamheten. En balans av taxeringsmål har sålunda en viss tendens att växa på grund av att samma fråga återkommer vid följande års taxeringar och drar med sig nya besvär.

Möjligheterna till rättelse i efterhand genom eftertaxering

Skatteförfattningarnas bestämmelser om förutsättningarna för eftertaxering är knapphändiga och jämförelsevis allmänt avfattade. Möjligheterna att genom eftertaxering beskatta inkomster, som tidigare undgått taxering, är därför i väsentlig grad beroende av skattedomstolarnas praxis. Innebörden av denna är vanskelig att närmare angiva, eftersom utgången ofta är beroende av hur bevisskyldigheten fördelas eller hur orsakssammanhanget mellan uppgifterna i en deklARATION och en åsatt taxering bedömes och skattedomstolarnas utslag ytterst sällan innehåller besked härom. Helt allmänt kan dock sägas, att bevisbördan för en eftertaxerings befogenhet i helt övervägande omfattning lägges på taxeringsmyndigheterna. Följden härav blir, att omständigheter av formell natur stundom hindrar att skattskyldiga, som har svårkontrollerade inkomster eller som avsiktligt försvå-

rar taxeringsmyndigheternas utredning, åsättes sakligt befogade eftertaxeringar.

I ett speciellt mål undanröjdes en eftertaxering, som materiellt var befogad, med motiveringen »att vid deklarationen fogade räkenskapsutdrag skäligen bort föranleda till antagande, att den skattskyldige tillgodofört sig avdrag av icke avdragsgill natur». Man kan ifrågasätta, om det är lämpligt att utesluta möjligheten till eftertaxering av sådana skäl. De skattskyldiga kan därigenom frestas att på försök göra obehöriga avdrag eller med ett omnämmande i förbigående utesluta inkomster i förhoppning, att taxeringsmyndigheterna — kanske i förlitande på den skattskyldiges sakkunskap och tillförlitlighet — skall underlåta att närmare forska i saken och de skattskyldiga därmed undgå beskattning vid den ordinarie taxeringen. Om det sedermera befinnes, att taxeringen till följd av den missvisande avfattningen av deklarationen blivit för låg, och eftertaxering ifrågasättes, kan de skattskyldiga emellertid framställa formella invändningar.

Om möjligheterna till eftertaxering bibehålles så begränsade som de enligt nu rådande praxis är, måste det leda till att taxeringsmyndigheterna visar större misstänksamhet och besvärar de skattskyldiga med frågor och utredningar i större omfattning än som är erforderligt om eventuella fel kan rättas senare genom eftertaxeringar. Begränsning av möjligheterna till eftertaxering kan därför knappast betraktas såsom önskvärt ur de korrekta och lojala deklaranternas synpunkt.

Då det gäller rörelseidkare, anses möjligheterna till eftertaxering för närvarande i allmänhet begränsade till direkt påvisbara fel, även om dessa är av den art, att de ådagalägger bokföringens bristande tillförlitlighet i allmänhet och därmed befogenheten av en skönsässig uppskattning av inkomsten. Detta kan betecknas som en brist i gällande ordning och gynnar otillbörligt de mindre nogräknade skattskyldiga. En rörelseidkare, vilkens räkenskaper granskats för det löpande beskattningsåret och därvid befunnits oriktiga eller otillförlitliga, kan helt undandraga sig eftertaxeringar för tidigare år, för vilka räkenskaperna är i samma underhaltiga skick, genom att helt enkelt förklara att räkenskaper ej förts eller att förda räkenskaper ej finns i behåll. Detta förfaringsätt har i åtskilliga fall praktiserats. Skall gällande praxis bibehållas, måste den årliga bokgranskningsverksamheten utsträckas väsentligt mera än om möjlighet föreligger att vid en granskning — då skäl därtill kan antagas föreligga — gå tillbaka till och ompröva ett föregående års taxering.

Beträffande frågan om eftertaxering kan åsättas, när ordinarie taxering åsatts efter det bokgranskning ägt rum, har praxis i vissa fall intagit en hållning, som är ägnad att komplicera bokgranskningsarbetet. Stundom kan det nämligen vara tillräckligt att räkenskaper granskas partiellt. Om en sådan granskning försvårar eller omintetgör möjligheterna till en eventuell framtida eftertaxering, kan det föranleda till att granskningarna måste

göras mera omfattande än som i och för sig är nödvändigt. Förutom att detta hindrar ett rationellt ordnande av bokgranskningsarbetet kan det vålla olägenhet för de skattskyldiga, vilkas räkenskaper skall granskas.

Över huvud taget synes för närvarande föreligga en tendens att betrakta eftertaxering såsom ett ingripande, som är mera kännbart och av principiellt annan art än vanlig taxering. Det måste ifrågasättas, om detta betraktelsesätt är motiverat och till gagn för taxeringsförfarandet. Genom eftertaxering uttages ju endast den skatt, som den skattskyldige rätteligen bort erlægga redan tidigare. Det synes mera ändamålsenligt att utforma eftertaxeringsinstitutet så att det kan utnyttjas för rättelse i alla de fall, då skattskyldig enligt vanlig bedömning taxerats för lågt och detta äger samband med underlåtet eller otillfredsställande fullgörande av deklaraionsplikt eller bokföringsskyldighet.

KAPITEL IV

De sakkunnigas förslag rörande olika frågor av betydelse för ernående av en riktigare taxering

Allmänna synpunkter rörande taxeringsförfarandet

Det förfarande, som är anordnat för taxeringen av inkomst och förmögenhet, kan indelas i tre huvudled. Såsom det första ledet betraktas härvid upprättandet och avlämnandet av dels självdeklarationer och dels uppgifter till ledning vid annans taxering. Fullgörandet av vad därom är föreskrivet ankommer på de skattskyldiga och andra uppgiftsskyldiga. Såsom det andra ledet i taxeringsförfarandet kan betecknas de kontrollåtgärder och de beslut om åsättande av taxering, som ankommer på taxerings- och prövningsnämnder under ledning och medverkan av länsstyrelsernas taxeringssektioner. Det tredje ledet utgöres av besvär förfarandet, som kan sträcka sig över tre instanser, prövningsnämnd, kammarrätten och regeringsrätten.

Av stor betydelse för deklarations- och taxeringsförfarandets funktion är det samband, som råder mellan de olika leden i förfarandet.

Kvaliteten hos deklarationer och kontrolluppgifter är sålunda beroende av de påföljder, som förbindes med försummelse, och den kontroll, som utövas. Ju lindrigare påföljderna är, desto sämre blir deklARATIONERNA och desto mera måste kontrollapparaten utbyggas. Å andra sidan torde kontrollapparaten kunna begränsas, om deklARATIONERNAS kvalitet genom skärpta påföljder kan förbättras. Vid den avvägning, som här bör ske, synes det skäligt att i ej ringa mån skärpa nu tillämpade påföljder för de försumliga. En utvidgning av kontrollen kan nämligen icke undgå att bli besvärande för samtliga skattskyldiga, även de noggranna och omsorgsfulla. Det synes riktigare, att de deklaranter, som icke ordentligt fullgör dem åliggande skyldigheter, får bära följderna därav, än att samtliga deklaranter skall betungas. I samband härmed kan betonas vikten av att *möjligheterna* till kontroll väsentligt vidgas. Detta innebär icke, att dessa kontrollmöjligheter behöver begagnas i någon större utsträckning. Snarare bör väl följderna antagas bli, att vidgade kontrollmöjligheter begränsar antalet av dem, som deklarerar felaktigt, och därmed bidrager till att kontrollapparaten kan hållas inom rimliga gränser.

Den återverkan som bedömningen i skattedomstolarna, framför allt i regeringsrätten, får å arbetet å beskattningsnämndsstadiet, bör icke förbises. Frågan om möjligheterna att åstadkomma en rättvis och likformig taxering är — här bortses från fall, då en tveksam taxering är beroende uteslutande av lagtolkning — beträffande vissa grupper skattskyldiga beroende av arten och omfattningen av den utredning, som av taxeringsmyndigheterna kan verkställas och skriftligen fogas vid en deklaration för att skäl för avvikelse därifrån skall anses föreligga. Ju större krav som härvidlag — i rättssäkerhetens intresse — uppställas av skattedomstolarna, desto vidlyftigare blir arbetet å beskattningsnämndsstadiet. Detta arbete kommer nämligen av naturliga skäl att inrikta sig på åstadkommande av sådan utredning till stöd för gjorda avvikelser från deklaration, att taxeringarna icke ändras vid överklagande. Att uppfattningarna i detta avseende kan vara olika framgår bl. a. därav, att regeringsrätten av meddelade utslag att döma jämförelsevis ofta ställer större krav på utredning till stöd för frångående av deklaration än vad såväl taxeringsnämnd och prövningsnämnd som kammarrätten gjort. Att beskattningsnämndernas bedömanden i många sådana fall har stöd i de verkliga förhållandena, även om utredning därom med hänsyn till utredningssvårigheter o. d. icke kan förebringas, torde erfarenheterna från taxeringsarbetet utvisa. Det torde kunna sägas, att det för närvarande föreligger en mindre god avvägning mellan å ena sidan kontrollmöjligheterna och taxeringsorganens arbetskraftsresurser och å andra sidan de krav på utredning, som enligt regeringsrättens praxis uppställas för att deklaration skall få frångås. Om en likformig och rättvis taxering med beaktande av rättssäkerhetskraven skall kunna åstadkommas, kräves sålunda väsentligt vidgade kontrollmöjligheter och avsevärt förbättrade organisatoriska resurser.

Såväl under allmänna diskussioner om taxeringsförfarandets utformning som vid handläggning av särskilda ärenden har det efter hand blivit allt vanligare, att förfarandet vid de allmänna domstolarna ansetts kunna tjäna såsom förebild. Man har därvid velat konstruera ett partsförhållande mellan å ena sidan den eller de myndigheter, som haft att kontrollera deklarationerna och i första hand åsätta taxering eller eljest företräda det allmänna, och å andra sidan vederbörande skattskyldig. Stundom har detta resonemang förts ganska långt, i det att en skattskyldig ansett sig kunna intaga en helt negativ hållning och därvid förutsätta, att hela utrednings- och bevisbördan skulle komma att åvila taxeringsmyndigheterna.

Det kan i fråga om jämförelsen med förfarandet i allmän civil- och straffprocess erinras, att en skattskyldig visserligen har att bevaka sitt intresse av att icke bli för högt taxerad men att han å andra sidan genom skyldigheten att avgiva en fullständig och riktig deklaration är författningssenligt pliktig att positivt medverka till att en riktig taxering skall kunna åsättas.

Förpliktelsen till sådan medverkan bör kvarstå även sedan deklaration avlämnats. Eftersom icke heller taxeringsmyndigheterna eller det allmännas företrädare har annan uppgift än att eftersträva en riktig taxering, synes förutsättningar saknas för att i princip konstruera taxeringsförfarandet såsom ett förfarande för avgörande av tvister mellan två parter med mot varandra stridiga intressen.

Beträffande frågan i vad mån vid taxeringsförfarandet en efterbildning av förfarandet vid de allmänna domstolarna kan eller bör eftersträvas, må följande återgivnas ur ett av kammarrätten till riksdagens bevillningsutskott avgivet, vid utskottets betänkande nr 46/1950 såsom bilaga fogat yttrande över vissa motioner:

»Den i motionerna framförda kritiken mot det nuvarande taxeringsförfarandet grundas delvis på jämförelser mellan nämnda förfarande och processförfarandet vid de allmänna domstolarna utan att därvid beaktats, i vad mån förutsättningar för jämförelser över huvud taget föreligga. Ifrågavarande rättsliga förfaranden förete emellertid så avsevärda skiljaktigheter med avseende å ändamål och därav betingad utveckling, att direkta jämförelser enligt kammarrättens uppfattning äro av tämligen begränsat värde.

Förfarandet vid de allmänna domstolarna innebär, vad beträffar civilprocessen — och annat processförfarande torde, trots taxeringsprocessens i väsentliga avseenden offentligrättsliga karaktär, knappast kunna komma i fråga för jämförelse — i huvudsak handläggning och avgöranden av mellan enskilda parter uppkomna tvister, beträffande vilkas utgång samhället och dess i de särskilda tvisterna ej indragna medlemmar i allmänhet icke hava annat intresse än det i ett rättssamhälle självfallna, att parterna skola hava möjlighet att förebringa all utredning av betydelse samt att avgörandena skola ske objektivt och i överensstämmelse med gällande rätt. Detaljerna i processförfarandet hava utbildats med hänsyn härtill.

Taxeringsförfarandet åter har rönt stark inverkan av den direkta beskattningens karaktär av repartition, dvs. fördelning enligt vissa regler å de skattskyldiga av belopp, som för bestridande av samhällets utgifter skola uttagas genom direkta skatter. Resultatet av taxeringsförfarandet liksom varje särskild taxering är sålunda i princip av betydelse såväl för samhället såsom sådant som för samtliga skattskyldiga. I enlighet härmed har i 109 § taxeringsförordningen beskattningsnämndernas uppgift förklarats innefatta åliggande att efter samvetsgrann prövning av meddelade uppgifter och för övrigt kända förhållanden, efter bästa förstånd åsätta taxering, så att densamma varder i möjligaste måtto likformig och rättvis. Förfarandet i de båda första instanserna har i huvudsak utformats med hänsyn till angivna uppgift och sålunda icke såsom en process för avgörande av tvister mellan skattskyldiga och det allmänna. De uppgifter att iakttaga kronans eller det allmännas intresse, som författningens ålagt den såsom kronoombud betecknade ledamot av taxeringsnämnd, som utses av länsstyrelsen, och taxeringsintendenten kunna principiellt icke anses konstituera något partsförhållande i vanlig mening mellan det allmänna och de skattskyldiga. Ovan återgivna föreskrift i 109 § taxeringsförordningen om beskattningsnämnds åliggande gäller nämligen även den medlem av taxeringsnämnd, som benämnes kronoombud, och taxeringsintendents uppgift med avseende å prövningsnämndsarbetet förklarar i 93 § nyssnämnda förordning vara att undersöka, huruvida taxeringarna äro med skatteförfattningarna överensstämmande, likformiga och rättvisa.

Först i de två högsta instanserna för prövning av taxeringar, kammarrätten och

regeringsrätten, har förfarandet givits en mera processliknande karaktär, och där iakttagas jämväl i tillämpliga delar gängse grundläggande, i rättegångsbalken angivna processregler.

Möjligen kan man teoretiskt tänka sig taxeringsförfarandet redan i de båda första instanserna anordnat efter mönster av domstolsförfarandet. En sådan anordning skulle emellertid förutsätta en så vidlyftig organisation för undersökning, kontroll och utredning samt sådana åligganden för medborgarna i fråga om bokförings- och uppgiftsskyldighet, personlig inställelse, vittnesplikt m. m., att genomförandet därav icke kan betecknas såsom en praktisk möjlighet.

Av det anförda framgår, att förefintliga skiljaktigheter mellan taxerings- och domstolsförfarandena enligt kammarrättens uppfattning i och för sig icke motivera den kritik, som riktats mot taxeringsförfarandet. Detta förfarande bör bedömas med hänsyn till den uppgift detsamma har att fylla, och de krav, som i anslutning därtill böra ställas på detsamma.»

I fråga om utformningen av kontrollmöjligheterna må främst framhållas angelägenheten av att olika kategorier skattskyldiga i möjligaste mån likställas. För närvarande råder en ytterst betänklig olikhet i detta avseende i så måtto, att vissa grupper, framför allt huvuddelen av arbetare och löntagare i allmän och enskild tjänst, är underkastade praktiskt taget fullständig kontroll, under det att kontrollen beträffande andra grupper är mycket ofullständig. Det är angeläget, att kontrollen i effektivitetshänseende blir så likformig som möjligt. Utformningen av kontrollåtgärderna måste därvid rätta sig efter de olika gruppernas art av inkomst. Av vikt är att myndigheterna beredes tillgång till allt material, som kan tjäna en ändamålsenlig och effektiv taxeringskontroll. I princip bör intet material få undanhållas, om det kan befordra en riktig och rättvis taxering. Skattskyldiga, som icke vill lämna skälig medverkan till nöjaktig kontroll, bör få finna sig i en skönsmässig uppskattning av inkomsten. De erfarenheter från taxeringskontrollen, varför i annat sammanhang redogjorts, visar att det ofta är illa beställt med tillförlitligheten hos deklARATIONERNA från sådana skattskyldiga, vilkas inkomster för närvarande icke kan i erforderlig utsträckning kontrolleras.

I fråga om möjligheterna att, sedan taxering blivit åsatt genom laga kraftägande beslut, vidtaga ändring i taxering, har lagstiftningen sedan gammalt intagit en jämförelsevis restriktiv ståndpunkt. Detta har gällt både i fråga om möjligheterna för skattskyldig att få en taxering, som blivit för hög, nedsatt eller undanröjd och i fråga om befogenheten för taxeringsmyndigheterna att genom eftertaxering beskatta belopp, som undgått taxering. I förstnämnda hänseende har efter hand vissa uppmjukningar skett. Beträffande efterbeskattning åter måste på grund av gällande bestämmelser och rådande praxis eftertaxeringar ej sällan underlåtas även i fall, då en rättelse av tidigare åsatt taxering ter sig sakligt motiverad. Uppställandet av jämförelsevis stränga villkor för eftertaxering torde ha tett sig naturligt, då taxeringen huvudsakligen grundade sig på ungefärlig uppskattning efter allmänt

kända förhållanden. En uppskattning, som en gång gjorts, borde ej få rivas upp endast därför att uppfattningen om hur uppskattningen borde ske växlade. Sedan taxeringen numera i huvudsak fått karaktären av en på faktiska siffror grundad beräkning, bör det ej vara ägnat att väcka betänkligheter att i väsentligt större omfattning än vad för närvarande anses kunna ske möjliggöra rättelse av taxeringar, som på grund av bristfälligt eller underlåtet fullgörande av deklarationsskyldighet blivit för låga. Någon orätt sker icke härigenom mot den skattskyldige.

Mot de krav, som för närvarande uppställas för eftertaxering, vore intet att invända, om granskningen och kontrollen vid den årliga taxeringen kunde göras tillräckligt omfattande och ingående. Att så förfara skulle emellertid ställa stora krav på kontrollapparaten och medföra betungande plikter för de skattskyldiga. Det synes innebära en lämpligare avvägning, om den årliga kontrollen kan begränsas men möjligheterna att i efterhand rätta för låga taxeringar utökas. En sådan utökning är även ägnad att främja deklarationspliktens riktiga fullgörande.

Taxeringsorganen och taxeringsorganisationen bör anpassas till den ändrade karaktär, som det egentliga taxeringsarbetet efter hand fått. Detta arbete förutsätter numera sådan rutin och sådana specialkunskaper, att endast ett yrkesmässigt handhavande därav kan väntas leda till ett tillfredsställande resultat. En kvalitativ förbättring av taxeringsarbetet får anses påkallad ej blott med hänsyn till det allmännas och samtliga skattskyldigas intresse av en effektivare och riktigare taxering. För varje enskild skattskyldig är det nämligen angeläget att hans taxeringsangelägenheter handlägges på ett sätt, som är ägnat att bereda honom minsta möjliga besvär och irritation. Även om det egentliga taxeringsarbetet — tekniska göromål och kontrollåtgärder — lämpligast bör omhändervaras av taxeringstekniskt utbildad och rutinerad personal under sakkunnig ledning, är emellertid själva fastställandet av taxeringarna av den beskaffenhet, att medverkan av de skattskyldiga är synnerligen värdefull. Systemet med taxeringsnämnder såsom i första instans beslutande organ bör därför bibehållas. Den huvudsakliga taxeringskontrollen bör förläggas till denna instans, som bör få sådan tid för sitt arbete, att ett tillfredsställande resultat därav kan uppnås. Prövningsnämndernas funktion kan därvid begränsas till huvudsakligen besvärspövning.

Med hänsyn till taxeringsarbetets och taxeringskontrollens alltmer utpräglade karaktär av riksangelägenhet bör verksamma åtgärder vidtagas för tryggande av likformighet i fråga om taxeringskontrollens effektivitet och de beslutande organens bedömningar. Tillfredsställande resultat i berörda hänseende lär icke kunna uppnås utan centralt organ med resurser och befogenheter att leda, samordna och understödja taxeringsarbetet i länen samt att aktivt delta i taxeringskontrollen genom utförande av kontroll-

göromål, som avser hela riket eller eljest lämpligen bör ombesörjas av personal vid ett centralt organ. Åt ett sådant organ bör vidare anförtros uppgiften att i lämpliga former bedriva upplysningsverksamhet för främjande av ett riktigt fullgörande av den deklarations- och uppgiftsskyldighet, som föreskrives i taxeringsförfattningarna.

Möjligheter till förenklat deklarations- och taxeringsförfarande beträffande vissa skattskyldiga

Frågan om deklarations- och taxeringsförfarandet och dess rationella anordnande kompliceras i icke ringa mån av den olika beskaffenheten av de taxeringar, som skall behandlas. Vissa skattskyldiga har så enkla inkomst- och beskattningsförhållanden, att deklarationskontrollen och taxeringen under förutsättning att vissa förenklingar i beskattningsreglerna genomföres i huvudsak blir av mycket enkel natur, medan taxeringen för andra skattskyldiga innefattar kontrollproblem och skatterättsliga bedömanden av mera invecklad art. Det bör beaktas att kompliceringen beträffande sistnämnda skattskyldiga, till vilka framför allt kan räknas juridiska personer och rörelseidkare samt vissa grupper jordbrukare, tenderar att öka allteftersom dem berörande skattelagstiftning genom anpassning till de ändrade ekonomiska förhållandena blir mer och mer invecklad. Ej minst med hänsyn till sistnämnda omständighet och de anspråk, som på grund därav ställes på taxeringsorganisationen, är det angeläget att överväga, om man kan minska arbetet med taxeringen av sådana kategorier skattskyldiga, vilkas inkomst- och beskattningsförhållanden är av den enklare natur som ovan angivits.

I ett tidigare innevarande år avlämnat betänkande (SOU 1954: 18) har de sakkunniga framlagt förslag till förenkling av vissa materiella beskattningsregler. Om dessa förenklingar — eller med dem till sina verkningar jämförliga ändringar — skulle genomföras, kommer deklaration och taxeringskontroll att kunna göras föga komplicerade beträffande skattskyldiga, i fråga om vilka gäller,

att de icke har annan inkomst än stadigvarande inkomst av tjänst eller anställning eller, förutom sådan inkomst, inkomst av kapital till så lågt belopp att den icke skall taxeras (högst 200 kr),

att de icke har rätt till avdrag för omkostnader med högre belopp än 100 kr, samt

att de icke gör anspråk på andra allmänna avdrag än för försäkringspremier, inberäknat sjukförsäkringsavgift, med högst 150 kr i vad avser ensamstående och 300 kr i vad avser äkta makar, och ej heller har nedsatt skatteförmåga, för vilken avdrag bör beviljas.

För dessa skattskyldiga kan taxering beräknas på grundval av uppgift endast om inkomsten jämte uppgifter om namn och adress, civilstånd m. m. Det bör därför övervägas att för underlättande av dessa skattskyld-

digas deklaration fastställa formulär till en deklarationsblankett av enklare typ än den för skattskyldiga i allmänhet avsedda. Ett utkast till sådan blankett har upptagits å särskild bilaga.

Kontrollen av deklARATIONER av den föreslagna enklare typen skulle i huvudsak inskränka sig till kollationering av att deklARATIONERNA överensstämde med inkomna kontrolluppgifter. Denna kontroll kan liksom annan kontroll av enkel och mera rutinmässig karaktär — om den av de sakkunniga föreslagna taxeringsorganisationen genomföres — under erforderlig arbetsledning utföras av biträdespersonal.

Att helt slopa deklARATIONSPLIKTEN för den kategori skattskyldiga, för vilken den föreslagna enklare deklARATIONSBLANKETTEN är avsedd, torde för närvarande icke vara genomförbart. Om så skedde, skulle taxeringsmyndigheterna icke ha annat underlag för taxeringens åsättande än arbetsgivarnas kontrolluppgifter rörande utbetalda löner, vilket i sin tur skulle tvinga till en besvärlig och svårbemästrad kontroll över fullgörandet av denna uppgiftsskyldighet. Grunden till att taxeringen av tjänsteinkomst för närvarande fungerar i stort sett tillfredsställande är utan tvivel den, att inkomsten både skall deklarerars av den, som mottagit ett belopp, och för kontroll av deklARATIONEN uppgivas av den som utbetalat beloppet. Den skattskyldiges plikt att vid straffansvar uppgiva sina inkomster möjliggör i sin tur tillsyn över att arbetsgivare fullgör sin uppgiftsskyldighet och sin skyldighet att verkställa skatteavdrag å lön.

Det skulle kunna diskuteras att låta taxeringen av skattskyldiga av den kategori, varom nu är fråga, ske i enklare form än genom beslut av taxeringsnämnd, exempelvis genom beslut av vederbörande föredragande eller taxeringsnämndsordförande. Emellertid torde detta icke medföra någon större vinst, eftersom behandlingen av ifrågavarande skattskyldiga i taxeringsnämnden kan ske mycket summariskt och därför tager föga tid i anspråk. En uppdelning av handläggningen skulle vidare medföra svårigheter vid längdföring och därmed sammanhängande göromål.

Åtgärder för att främja ett riktigare fullgörande av deklARATIONSPLIKTEN

Eftersom de brister, som föreligger i fråga om deklARATIONSPLIKTENS fullgörande, kan betecknas såsom huvudorsaken till att taxeringsförfarandet för närvarande icke fungerar tillfredsställande, är det av vikt att åtgärder vidtages för att främja ett riktigare och fullständigare fullgörande av deklARATIONSPLIKTEN, så att alla inkomster uppgives och obehöriga avdrag icke sker.

I nämnda hänseende torde det vara av betydelse, att de skattskyldiga kan erhålla snabba och vederhäftiga upplysningar om vilka inkomster som skall uppgivas och vilka avdrag som får ske. Det är därför önskvärt att skattskyldig beredes möjlighet att hos en sakkunnig taxeringsmyndighet

skriftligen begära besked, huruvida en inkomst skall deklarerars eller ej och om en utgift är avdragsgill eller ej. Därmed skulle den ovisshet i nämnda hänseenden, som nu ofta åberopas såsom förklaring till att en deklaration är felaktig, bortfalla. Denna upplysningsverksamhet, som i likformighetens intresse och med hänsyn till angelägenheten av rationalisering lämpligen bör ankomma på en central myndighet, skulle givetvis vara objektiv. Föreligger tvekan i visst fall, bör den skattskyldige anvisas att uppgiva förhållandet i sin deklaration och därvid framställa de yrkanden, vartill han anser sig äga fog. Denna upplysningsverksamhet behöver icke bli betungande, om till ledning för dess bedrivande ett fullständigt rättsfallsregister upplägges.

För att varje skattskyldig skall ha tillgång till ett nöjaktigt underlag för upprättande av självdeklaration bör uttryckliga bestämmelser meddelas om skyldighet att sörja för sådant underlag genom förande av räkenskaper eller anteckningar om inkomster och utgifter. Någon ny belastning för de skattskyldiga innebär en sådan föreskrift egentligen icke, eftersom den redan föreliggande deklarationsplikten måste anses förutsätta en dylik skyldighet. Det är emellertid av vikt att denna skyldighet uttryckligen föreskrives och att i samband därmed fastslås, att en deklarant, som försummar denna skyldighet, icke kan göra anspråk på att hans på otillfredsställande material grundade deklaration skall godtagas.

I fråga om den som är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen synes tillräckligt med en hänvisning till denna lag. Beträffande övriga inkomsttagare bör bokförings- eller anteckningsskyldigheten omfatta dem, som icke utan ett sådant underlag kan på tillfredsställande sätt fullgöra sin deklarationsskyldighet. Då dessa inkomsttagare bedriver sin förvärvsverksamhet under mycket växlande förhållanden, lärer det icke vara möjligt att genom enhetliga föreskrifter i detalj reglera anteckningsskyldigheten. Föreskrifterna bör därför få den enkla form, som motsvarande bestämmelser i 1940 års förordning om allmän omsättningsskatt erhöi. Det torde emellertid vara lämpligt att för vissa branscher utfärda anvisningar om hur skyldigheten bör fullgöras. Utfärdandet av sådana anvisningar bör ankomma på riksskattenämnden. Det förutsättes att riksskattenämnden där så kan ske inhämtar yttrande i sådan fråga från vederbörande branschorganisation.

I allmänhet behöver icke någon tvekan råda om vilka grupper skattskyldiga, som bör vara skyldiga att föra räkenskaper eller anteckningar om inkomster och utgifter såsom underlag för taxering. Avgörande bör vara om vederbörande uppbär sina inkomster under sådana förhållanden, att uppgift om inkomsterna kan erhållas och kontroll utövas utan att anteckningsskyldighet föreskrives. En särställning intager i detta hänseende jordbrukarna. Vissa jordbrukare är redan nu skyldiga att föra räkenskaper på grund av att de deklarerar enligt bokföringsmässiga grunder. Av de övriga är det ett stort antal, som säljer sina produkter endast till ett litet

fåtal uppköpare, exempelvis till jordbrukarnas ekonomiska föreningar. Beträffande dessa kan uppgifter om inkomsterna erhållas genom att föreskriva en allmän uppgiftsskyldighet för uppköparna. Avdragen sker vanligen med stöd av verifikationer och kan därför kontrolleras. Med hänsyn härtill och då en generell anteckningsskyldighet för alla jordbrukare utan tvivel skulle verka betungande med hänsyn till de omständigheter, varunder flertalet jordbrukare bedriver sin näring, torde särskilda bestämmelser för jordbrukare icke behöva meddelas.

För att bestämmelserna om bokförings- och anteckningsskyldighet skall behörigen iakttagas erfordras att påföljd för försummelse stadgas. Det är tveksamt, om straffpåföljd lämpligen bör stadgas, eftersom det föreligger stora svårigheter att med tillräcklig noggrannhet precisera, hur ifrågasvarande skyldighet skall fullgöras, och det är vanskligt att tillfredsställande övervaka skyldighetens fullgörande. Ett annat sätt att inskräpa vikten av bestämmelsernas efterföljd är att föreskriva, att vid taxering skönsmässig uppskattning av inkomst skall ske, om räkenskaper av tillfredsställande beskaffenhet saknas, och att det åligger den skattskyldige att förebringa tillförlitlig utredning om sina inkomster, om han är missnöjd med sådan uppskattning. Sistnämnda påföljd synes naturlig, eftersom den som har inkomster av sådant slag, att en riktig deklaration icke kan upprättas utan ett tillfredsställande underlag, icke kan anses äga befogade anspråk på att en deklaration skall godtagas, om den upprättats på grundval av ett mindre tillfredsställande underlag och därför i realiteten grundar sig på en skönsuppskattning av den skattskyldige. Bedömningen bör här bli strängare än vad som stundom är fallet för närvarande. Trots att fel av sådan art påvisats, att tilltron till bokföringens och deklarationens tillförlitlighet över huvud taget måste anses allvarligt rubbad, ser man för närvarande många exempel på att en deklaration frångås endast i de avseenden, där felaktigheter direkt påvisats.

Genom ändringar i deklarationsblanketternas avfattning torde i vissa hänseenden deklarationerna kunna få ett innehåll, som gör dem bättre ägnade att ligga till grund för taxeringen. Framför allt gäller detta den rörelsebilaga, som är avsedd för rörelseidkare med bokföring, vilken avslutas medelst vinst- och förlustkonto. Bilagan bör sålunda i större utsträckning än nu innehålla uppgift om sådana poster, som enligt vad erfarenheten givit vid handen behöver särskilt prövas vid taxeringen, exempelvis reparations- och nybyggnadskostnader, representationskostnader, bilkostnader, gåvor o. d. Rörelsebilaga bör vidare innehålla direkta uppgifter om beskaffenheten av det räkenskapsunderlag, på grundval varav densamma upprättats. För närvarande infordras uppgifter i sådant hänseende i stor omfattning genom särskilda skrivelser. Jämväl i jordbruksbilagan kan i samma syfte vissa ändringar vidtagas. Taxeringsförordningen bör

ha sådan avfattning, att den medger sådana ändringar i deklarationsformulären som nyss sagts.

Taxeringsförordningen innehåller i 32 § stadgande, att det är envar obetaget att, utöver vad deklarationsformuläret föranleder, meddela upplysningar till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet. Denna rätt att lämna upplysningar torde föreligga även om uttrycklig föreskrift därom ej meddelas. Emellertid vore det lämpligt att i stället föreskriva, att skattskyldig bör meddela sådana upplysningar utöver vad deklarationsformuläret föranleder till, som är av betydelse för deklarationens granskning och för taxeringen, exempelvis om skattskyldig för bestridande av levnadskostnader o. d. haft tillgång till andra medel än deklarerade inkomster. Genom en sådan föreskrift fästes de skattskyldigas uppmärksamhet på att deklarationsplikten innebär en skyldighet att lämna alla de uppgifter, som behövs för åsättande av en riktig taxering. Föreskriften innebär jämväl en erinran om taxeringsmyndigheternas skyldighet att pröva deklarationens riktighet.

Av stort värde för att främja deklarationspliktens behöriga fullgörande vore att stadga lämplig påföljd för sådana felaktigheter, som för närvarande icke beivras enligt skattestrafflagen. Antalet fall av oriktig deklaration, som föranleder åtal enligt nämnda lag, är jämförelsevis ringa i förhållande till antalet deklARATIONER, som på grund av felaktigheter måste frångås vid taxeringen. Åtalen utgör blott omkring 1 600 per år. Antalet avvikelser från deklaration uppgår emellertid till mer än 1 000 000 om året. Visserligen sker ett stort antal av dessa exempelvis av sådana skäl som att hyresvärdet å bostad uppskattats till annat belopp än i deklarationen e. d., men antalet avvikelser på grund av oriktiga uppgifter kan ändock antagas vara betydande. Av intresse kan i detta hänseende vara att jämföra det nyss angivna antalet åtal, som dock omfattar skattskyldiga av alla kategorier, med det till cirka 5 900 uppgående antalet skattskyldiga, vilkas deklarerade inkomst höjts efter bokföringsgranskning.

Det kan diskuteras att utvidga skattestrafflagens tillämpningsområde på olika sätt, exempelvis genom att införa straff för oriktig deklaration utan begränsning till fall av uppsåt och grov oaktsamhet. Därigenom skulle bevisningssvårigheterna icke behöva hindra beivran i vissa fall, där sådan nu måste underlåtas. Emellertid ter sig det vanliga åtalsförfarandet onekligen alltför omständligt såsom påföljd för de försummelser det här gäller. Det är härvid att märka, att icke enbart åklagar- och domstolsmyndigheterna tages i anspråk för åtal för oriktig deklaration. För närvarande måste taxeringsavdelningarnas personal i betydande omfattning engageras därför och så skulle än mer bli fallet, om åtalsfallen ökades. Det kan vidare ifrågasättas, om åtal är den lämpligaste reaktionen mot alla fall av oriktig

deklaration. Åtalsförfarandet bör nog — såsom nu i allmänhet sker — reserveras för mera flagranta deklarationsbrott.

En annan påföljd än straff för att ge effekt åt bestämmelserna om skyldigheten att avlämna riktiga deklarationer kan motiveras och konstrueras på följande sätt. Flertalet skattskyldiga fullgör sin deklarationsskyldighet fullt tillfredsställande. Beträffande dessa innebär taxeringen intet problem, och kostnaden för taxeringsförfarandet i vad avser dem uppgår till ett minimum. Svårigheterna och kostnaderna orsakas till väsentlig del av att vissa skattskyldiga icke ordentligt fullgör sin deklarationsskyldighet. Det synes skäligt, att de sistnämnda skattskyldiga i samband med den taxering, vid vilken bristfälligheten konstateras, ålägges att efter enkel och lätt-tillämplig grund utöver vanliga skatter erlagga en särskild avgift såsom bidrag till kostnaderna för taxeringskontrollen. Därigenom vinnes dels att de skattskyldiga, som orsakar behovet av en mera omfattande och kostsam kontroll, själva får betala kontrollen och dels att samtliga skattskyldiga får ett påtagligt intresse av att upprätta riktiga deklarationer. Bidraget till kostnaderna för taxeringskontrollen kan lämpligen bestämmas till viss procent av det belopp, som den skattskyldige anses ha underlåtit uppgiva såsom inkomst eller obehörigen tillgodogjort sig såsom omkostnadsavdrag. Bidragsplikten skulle icke få karaktären av straff utan anknytas till den prövning, som sker vid taxeringen. Någon prövning av den skattskyldiges större eller mindre skuld till att oriktig uppgift lämnats skulle icke förekomma, eftersom skyldigheten att erlagga avgift skulle grundas endast på det faktum, att deklarationen på grund av brister däri eller i underlaget för densamma befunnits icke kunna följas vid taxeringen. Avgiftsplikt bör följaktligen inträda även i ett sådant fall som då en skattskyldigs inkomst av rörelse uppskattas skönsmässigt på grund av att bokföring saknas eller bokföringen befunnits icke vara tillförlitlig. Om den av de sakkunniga förordade upplysningsverksamheten genomföres, torde man icke behöva befara, att skattskyldig på grund av okunnighet om vad som är skattepliktig inkomst eller vilka avdrag som får göras blir påförd sådan avgift, då han ju haft möjlighet att genom hänvändelse till upplysningsmyndigheten få upplysning i de spörsmål, varom han varit tveksam. Underlåtes sådan hänvändelse och skulle deklarationen sedan befinnas vara oriktig, synes det icke vara obilligt att även i sådana fall avgift påföres. Ändras taxering, som föranlett påföring av bidrag, skall jämväl beslutet om bidragsplikten ändras.

I samband med frågan om åtgärder för att åstadkomma ett riktigare fullgörande av deklarationsplikten må framhållas det sammanhang, denna fråga har med skatteförfattningarnas beskattningsregler och deras tolkning. För deklarationsmoralens vidmakthållande är det av stor betydelse att skattskyldiga icke tillåtes att genom skentransaktioner eller genom formella åtgöranden, som icke påverkar vederbörandes verkliga skatte-

förmåga utan endast har till syfte att vinna skattelindring eller skattebefrielse, bereder sig en gynnsammare ställning i beskattningshänseende än skattelagstiftningen avser.

Uppgifter till ledning vid annans taxering

Ett effektivt medel att bereda möjlighet för taxeringsmyndigheterna att kontrollera deklARATIONERNAS inkomstuppgifter är att ålägga vederbörande utbetalare att årligen utan anmaning avlämna uppgifter om gjorda utbetalningar eller eljest gottgjorda förmåner av beskaffenhet att i mottagarens hand utgöra skattepliktig inkomst. Emellertid lämpar sig denna form av taxeringskontroll av praktiska skäl endast för kontroll av deklARATIONER från sådana skattskyldiga, som uppbär sin inkomst endast från ett eller ett fåtal olika håll. Där så ej är fallet, kan uppgiftsplikten bli alltför betungande för de uppgiftsskyldiga och det inkommande materialet alltför stort eller svårhanterligt för att lämpligen kunna utnyttjas vid kontrollen. Att införskaffa omfattande material, varav endast en del kan komma till användning vid vissa stickprovsundersökningar, torde icke vara praktiskt. I sådana fall synes andra kontrollmetoder böra anlitas, exempelvis anmaningar att lämna uppgifter i begränsad omfattning eller inhämtande av uppgifter vid granskning av räkenskaper.

Uppgiftsplikt utan anmaning i syfte att i möjligaste mån bereda tillfälle till kontroll av vederbörande mottagares hela inkomst har hittills förelegat endast beträffande inkomst av tjänst. Med hänsyn till denna uppgiftsskyldighets stora betydelse för taxeringen lär det vara uteslutet att begränsa den nu i detta hänseende gällande uppgiftsplikten. Viss om ock ej alltför betydande utvidgning av densamma synes tvärtom erforderlig. Sålunda bör uppgiftsplikt beträffande löner, pensioner o. d. föreligga bl. a. i alla de fall, då vederbörande enligt uppbördsförordningen varit skyldig att göra skatteavdrag från inkomsten. Vidare bör nämnda uppgiftsplikt anknytas till utbetalda belopps beskaffenhet, icke såsom nu till utbetalarens egenskap av arbetsgivare. Bestämmelsens nuvarande avfattning kan i vissa fall ge anledning till tvekan.

I fråga om uppgifternas innehåll bör starkt betonas, att uppgifterna skall upptaga alla förmåner, alltså även sådana naturaförmåner såsom fritt nyttjande av bil, möjlighet att få varor eller nyttigheter till billigt pris e. d. Under senare år har märkts en ökad tendens att överenskomma om sådana förmåner eller betinga sig vederlag i annan form än kontant ersättning i syfte att vinna fördelar i beskattningshänseende. Redan nu föreligger skyldighet att i uppgifterna upptaga sådana förmåner, varför de föreliggande bristerna i huvudsak är att tillskriva bristande kontroll och bristande beivran av försummelser.

En utvidgning av den generella uppgiftsplikten i syfte att möjliggöra en kontroll av inkomsterna, åtminstone i viss mån jämförlig med den som

skriven deklarations- eller uppgiftsskyldighet behörigen fullgjorts eller för inhämtande av uppgifter och upplysningar att tjäna till ledning vid taxering.

Det är naturligt att grundmaterialet för besluten om taxeringarnas åsättande — självdeklarationerna — skall vara föremål för kontroll. Åtgärder för denna kontroll uppfattas stundom felaktigt såsom utslag av misstänksamhet och det göres till och med ibland gällande, att särskilda skäl för misstankar om riktig deklaration e. d. bör kunna påvisas för att en kontrollåtgärd skall få vidtagas. Möjligen kan föreställningar av denna art ha uppkommit på grund av att självdeklarationerna skall avges på heder och samvete och kontrollåtgärderna därför betraktats såsom ett ifrågasättande av deklarantens heder. Det synes angeläget att bestämmelserna om taxeringskontrollen avfattas på sådant sätt, att missuppfattningar av antydd art skingras. Taxeringskontrollen bör anses jämförlig med annan rutinmässig kontroll av ekonomisk natur, exempelvis den revision, som författningsenligt skall äga rum inom ett aktiebolag. Sådan revision skall äga rum och utföres — där den ordentligt fullgöres — på ett ingående och noggrant sätt oavsett huruvida någon anledning till misstanke om obehörigt förfarande föreligger eller ej. På samma sätt bör det betraktas såsom god ordning att det allmänna låter kontrollera, att de inkomster, som skall beskattas, blir riktigt taxerade. Kontrollens omfattning och beskaffenhet bör därvid bestämmas av de praktiska erfarenheterna. För närvarande behöver taxeringskontrollen otvivelaktigt utvidgas, men den bör begränsas i den mån deklara-tionsmoralen kan förbättras.

I frågor rörande taxeringskontrollen bör beaktas, att denna icke enbart är en angelägenhet mellan å ena sidan envar skattskyldig och å andra sidan staten jämte kommunala samfälligheter med beskattningsrätt. Med hänsyn till det i den direkta beskattningen ingående momentet av repartition — fördelning enligt bestämda grunder å samtliga skattskyldiga av belopp, som skall anskaffas för det allmännas utgifter — har envar skattskyldig ett starkt intresse av att alla skattskyldiga blir riktigt taxerade. Varje enskild skattskyldig eller grupp av skattskyldiga med likartade förhållanden har därför befogade anspråk på att taxeringskontrollen göres tillräckligt effektiv för att garantera en likformig och rättvis taxering.

Taxeringskontrollen sker i första hand genom granskning av deklara-tionerna och dessas jämförande med kontrolluppgifter, som avlämnats utan anmaning eller efter anmaning eller på annat sätt införskaffats rörande vissa grupper skattskyldiga. Där ytterligare upplysningar befinnes erforderliga, införskaffas desamma genom förfrågningar, muntligen eller per telefon, eller genom skriftliga anmaningar. Bestämmelserna härom är allmänt hållna och närmare föreskrifter kan näppeligen meddelas, eftersom de uppgifter, som kan vara av betydelse för taxering och kontroll, är av mycket skiftande art. Det är av vikt, att jämväl kontrollsynpunkterna tillräckligt beaktas. Såsom exempel kan nämnas, att en skattskyldigs levnadskostnader

och dessa kostnaders huvudsakliga fördelning å olika poster kan vara av den största betydelse för kontrollen av hans deklaration. Det är sålunda ej ovanligt, att en näringsidkares deklaration och därtill hörande handlingar utvisar ett för levnadskostnader disponibelt belopp, som undantagsvis kan förslå till dessa kostnader men i regel måste antagas vara otillräckligt. För utrönande av om anledning finns till antagande att vederbörande haft inkomster utöver de uppgivna är det nödvändigt att ingå på frågan om den skattskyldiges levnadsstandard och storleken av hans levnadskostnader.

Självfallet bör all taxeringskontroll i nu ifrågavarande form ske under hänsynstagande till ändamålet med kontrollen och till den skattskyldiges intresse av att icke besvärmas mer än som är nödigt. Alla åtgärder bör ske i korrekt form och anledningar till onödig irritation i förhållandet mellan skattskyldiga och myndigheter undvikas. I den mån anledning till erinringar i nu berörda avseenden hittills förekommit, torde det i huvudsak vara att tillskriva de organisatoriska förhållandena. Dessa behandlas i annat sammanhang.

En speciell form av taxeringskontroll påkallar särskild uppmärksamhet, nämligen den s. k. bokföringsgranskningen. Sådan granskning förekommer alltså i så ringa omfattning, att den närmast kan betraktas såsom blott sporadiskt förekommande. Emellertid måste framhållas, att bokföringsgranskning eller därmed jämförlig granskning är den enda form av taxeringskontroll, varigenom kontroll av näringsidkares deklarationer kan ske på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Det måste anses vara en angelägenhet av synnerlig vikt att denna kontrollform användes i ökad omfattning — behovet därav framgår till fullo av tidigare återgivna siffror och i övrigt gjorda erfarenheter. Bokgranskningen bör ske planmässigt och sålunda icke endast då besvär anförts eller eljest särskild anledning därtill yppats.

För att bättre angiva arten av ifrågavarande kontrollåtgärd synes den lämpligen böra benämnas taxeringsrevision. Därigenom markeras, att åtgärden kan omfatta icke blott en granskning av bokföringen med tillhörande handlingar utan även andra undersökningar, som kan tjäna det med taxeringsrevisionen avsedda syftet. Det må i detta sammanhang framhållas, att granskningarna numera ofta måste ske på ett annat sätt än tidigare. Under de första åren, då bokgranskningar skedde, bestod felen huvudsakligen i att belopp obehörigen bokförts såsom omkostnader utan att återföras å rörelsebilagan, under det att bokföringen i och för sig riktigt återgav de förekomna affärshändelserna. Numera förekommer allt oftare, att själva bokföringen är felaktig och exempelvis grundar sig å oriktiga fakturor. Granskningarna blir därför alltmer komplicerade och kräver genomgång av ett allt vidlyftigare material.

Även om taxeringsrevisionen i första hand avser ett eller flera gångna

år, är det för dess effektivitet erforderligt att den får utsträckas att avse jämväl det löpande årets räkenskaper fram till det tillfälle, då revisionen sker. Härigenom kan även kontrolleras, om bokslutet och därmed deklARATIONEN grundats å noteringar, som gjorts fortlöpande. Det är nämligen icke ovanligt, att räkenskaper, som vid första påseendet förefaller oklanderliga, visar sig utgöra efterhandskonstruktioner av allt annat än tillförlitlig karaktär.

Den begränsning av granskningsbefogenheten, som nu föreligger så till vida att granskning må ske för kontroll av den skattskyldiges egen deklARATION, bör bortfalla om granskningen skall kunna bli effektiv. I åtskilliga fall måste nämligen uppgifter för kontroll av en skattskyldigs deklARATION eller bokföring hämtas från annan skattskyldigs bokföring.

Givetvis bör stor uppmärksamhet ägnas åt att varje taxeringsrevision utföres av person, som är lämpad för den granskning, varom i varje särskilt fall är fråga. Är särskild diskretion av behovet påkallad, bör hänsyn därtill tagas. Det är jämväl viktigt — inte minst för att revisionerna skall bli så litet besvärande för de skattskyldiga som möjligt — att uppmärksamhet ägnas åt utarbetande av lämpliga revisionsmetoder och meddelande av instruktion åt personal, som sysselsättes med revisionsarbete. Båda ifrågasvarande spörsmål bör komma i betraktande i samband med frågan om taxeringsorganisationen.

Vid revisionernas planläggande och genomförande bör det icke vara nödvändigt att i varje särskilt fall utföra en fullständig revision. En partiell revision kan stundom vara till fyllest för det ändamål, som är aktuellt. Därvid förutsättes, att bestämmelserna om eftertaxering så utformas, att icke hinder mot eftertaxering kan anses föreligga, om sedermera befinnes, att granskade räkenskaper är behäftade med fel, som lett till en för låg taxering.

Taxeringsarbetet i första instans

Redan tidigare har framhållits, att taxeringsarbetet i första instans är av grundläggande betydelse för taxeringsresultatet. Den i taxeringsförordningen nu förutsatta ordningen, enligt vilken hela eller huvuddelen av taxeringsmaterialet skall eftergranskas i andra instans och taxeringarna i erforderlig omfattning ändras för att de skall bli likformiga och rättvisa, är icke blott mindre rationell genom det dubbelarbete den förutsätter utan torde i praktiken vara ogenomförbar. Vad som göres eller underlåtes i första instans blir i huvudsak bestående. Det är därför angeläget, att taxeringsarbetet i första instans sker på bästa möjliga sätt.

De omständigheter, som nu framför allt försvårar eller omöjliggör ett gott resultat av taxeringsarbetet i första instans — taxeringsarbetets utförande såsom bisyssla, anlitaandet i övervägande omfattning av personal utan tillräcklig insikt i skatteförfattningarna och rutin i taxeringsarbetet samt

knappheten av den för arbetets utförande anslagna tiden — ger anvisning om efter vilka linjer en mera ändamålsenlig organisation bör skapas: en väsentlig förbättring av taxeringsarbetet i första instans torde förutsätta, att det egentliga arbetet överföres å yrkesmässigt arbetande heltidsanställd arbetskraft och att avsevärt längre tid anslås för taxeringsarbetet i första instans.

Tanken att låta utföra taxeringsarbetet genom heltidsanställd arbetskraft är icke ny. Sålunda framhöll redan 1923 års taxeringssakkunniga i sitt år 1925 avgivna betänkande (SOU 1925: 27), att tillämpningen av beskattningslagarna i princip vore att jämställa med varje annan verkställighet av i laga ordning tillkommen författning och valet av därför erforderliga myndigheter vore beroende uteslutande av hänsyn till vad som kunde anses bäst lämpat för vinnande av åsyftat resultat. Det vore i och för sig icke nödvändigt att taxeringen verkställdes av folkvalda nämnder. Svenska folkets grundlagsfästa rätt att sig beskatta utövades av riksdagen genom dess antagande av beskattningslagar. Det vore lika väl förenligt med denna rätt att uppdraga taxeringens verkställande åt för ändamålet anställda tjänstemän. De sakkunniga stannade emellertid vid att förorda bibehållande av den tidigare organisationen, vars brister ansåges i huvudsak bero på att icke alltid de mest skickade blivit satta att utföra taxeringsarbetet och att det brustit i ledningen av detta arbete.

I remissyttrandena över 1923 års taxeringssakkunnigas förslag anfördes i allmänhet icke erinringar mot detsamma, men uttalanden förekom dock från i taxeringsarbetet direkt verksamma myndigheter, som redan vid ifrågasvarande tid ansåg en övergång till anlitan av yrkesmässiga arbetskrafter erforderlig för åstadkommande av en tillfredsställande taxering. Sålunda anförde länsstyrelsen i Södermanlands län, att redan den första taxeringsinstansen borde ordnas på sådant sätt, att dess arbete endast mera sällan gäve anledning till ingående eftergranskning. En än så stor granskningsapparat, arbetande under högtryck en kort tid, kunde icke gottgöra de brister, som i regel vore oundgängligen förbundna med ett arbete uteslutande utfört av förtroendemän. Ett tjänstemannaelement måste ovillkorligen tillkomma redan i första instansen. En för ändamålet utbildad, fast anställd tjänsteman måste finnas till förfogande för varje nämnd.

Erfarenheterna under de snart trettio år, som förflutit sedan ovan återgivna uttalanden gjordes, har icke givit vid handen, att de sakkunnigas förhoppningar om möjligheterna att inom ramen för den gamla organisationen åstadkomma en tillfredsställande taxering blivit uppfyllda. I stället torde dessa erfarenheter ha bestyrkt riktigheten av de av länsstyrelsen i Södermanlands län gjorda uttalandena. För det berättigade i denna uppfattning talar bl. a. det förhållandet, att taxeringsarbetets utförande genom tjänstemän i praktiken partiellt redan genomförts så till vida, att länsstyrelserna för taxeringsuppdrag i allt större utsträckning anlitar sina egna

tjänstemän, framför allt de å landskontoret tjänstgörande, samt personal, tillhörande de lokala skattemyndigheterna. Sålunda har verkställd undersökning visat, att av det för 1952 års taxeringsarbete för ersättningar åt ordförande och kronombud i taxeringsnämnderna samt taxeringskonsulenter anvisade ersättningsbeloppet 7 903 000 kronor ej mindre än 2 241 000 kronor eller nära 30 procent utgått till personal vid länsstyrelserna och de lokala skattemyndigheterna. Särskilt de mera kvalificerade uppdragen, exempelvis såsom ordförande i särskilda taxeringsnämnder eller såsom taxeringskonsulenter, tilldelas i helt övervägande omfattning tjänstemän av angiven kategori. Det bör framhållas, att nämnda förhållande icke härrör av någon länsstyrelsernas benägenhet att gynna tjänstemännen utan beror på svårigheterna att för uppdragen anskaffa andra lämpliga personer och erfarenheten av att ifrågavarande tjänstemän, som genom sin tjänsteutövning förvärvat kunskaper och rutin för taxeringsarbetets utförande, visat sig särskilt väl lämpade för uppdragen. Ansvällningen av prövningsnämndernas arbetsbörda, som inneburit att allt flera taxeringar i följd av besvär eller eljest upptagits till särskild prövning av prövningsnämnderna, har jämväl medfört, att allt flera taxeringar på den vägen kommit att handläggas av tjänstemän. Antalet taxeringar, som blir föremål för särskild prövning av prövningsnämnderna, uppgår numera till omkring 120 000 om året. En övergång från nuvarande system till en taxeringsorganisation, inom vilken det egentliga arbetet utföres av tjänstemän, skulle i huvudsak endast innebära ett fullföljande av en utveckling, som — framtvingen av de faktiska förhållandena — redan börjat. En arbetsuppgift, som till närmare 30 procent utföres av tjänstemän såsom bisyssla, bör med än bättre resultat kunna utföras av tjänstemän, som är anställda för arbetets utförande.

När frågan om taxeringsarbetets utförande genom tjänstemän tidigare diskuterats utan att positivt förslag därom framstälts, har skälen därför i allmänhet varit, att man utgått från att taxeringsarbetet i första instans måste utföras på jämförelsevis kort tid för att kommunerna skulle få ett skatteunderlag till grund för sina beslut om utdebitering samt att det vore svårt att under återstoden av året på lämpligt sätt sysselsätta de för taxeringsarbetet anställda arbetskrafterna. Även i detta hänseende synes numera en lösning möjlig som anknyter till den utveckling, som efter hand ägt rum. Såsom tidigare anförts är de taxeringar, som för närvarande åsättes i första instans, i viss mån av provisorisk karaktär i den betydelsen, att taxeringsförordningen utgår från att taxeringarna skall bli föremål för omprövning å prövningsnämndsstadiet. Stundom åsätter taxeringsnämnderna i följd därav taxeringar, beträffande vilka det förutsättes att de genom besvär av skattskyldig eller efter yrkande av taxeringsintendent skall upptagas till behandling av prövningsnämnden, sedan utredning hunnit verkställas. En liknande — men i vissa avseende bättre — ordning för taxeringarnas åsättande skulle kunna åvägbringas, om taxeringsnämndernas beslut även

formellt betraktades såsom provisoriska i den meningen, att taxeringsnämnd finge upptaga åsatt taxering till ny behandling, då inkomna uppgifter eller vidtagna kontrollåtgärder därtill föranledde. Taxeringsnämndens arbete skulle därmed komma att bedrivas i två perioder, en första period, varunder taxeringar åsattes samtliga skattskyldiga, så att underlag erhöles för debiteringsarbetets påbörjande och kommunernas beslut om utdebitering, och en andra period, under vilken till förnyad behandling upptoges sådana taxeringar, vilkas slutliga bedömande icke hunnit tillräckligt förberedas under den första perioden eller vilka befinnes böra ändras på grund av vad som utrönts efter avslutandet av den första periodens arbete.

Beträffande det stora flertalet skattskyldiga, som har jämförelsevis enkla inkomst- och beskattningsförhållanden, kommer av naturliga skäl den först åsatta taxeringen att bli bestående. Ändringar kommer att erfordras framför allt beträffande taxeringar av mera besvärlig natur. Har deklarationerna från skattskyldiga av denna kategori icke hunnit slutligt granskas under den första perioden, bör taxering i regel åsättas enligt deklarationerna i avvaktan på resultatet av den slutliga granskningen. Att deklarationerna i sådana fall följes vid taxering under den första perioden skulle icke innebära något bedömande av deklarationens innehåll. En under andra perioden ändrad taxering får alltså samma karaktär som en under första perioden med avvikelse från avlämnad deklaration åsatt taxering.

Den första periodens längd blir beroende av vid vilken tidpunkt taxeringslängderna senast bör vara färdigställda för att kunna ligga till grund för debiteringsarbetets påbörjande och kommunernas beslut om utdebitering. Då taxeringslängderna för olika taxeringsdistrikt bör avlämnas efter hand under senare delen av perioden enligt fastställd plan — något som kan genomföras om taxeringsarbetet utföres av tjänstemän och under kontinuerlig arbetsledning — kan dagen för periodens slut sättas senare än om man såsom nu måste räkna med att hela längdmaterialet lämnas först vid periodens slut. Den andra perioden bör sträcka sig från den förstas slut framemot tiden för påbörjandet av följande års taxeringsarbete. De beslut, som meddelas under andra perioden, bör antecknas i ändringslängder, vilka kan upprättas i enklare form än den för prövningsnämnds ändringslängd nu föreskrivna. Sker längdföring av taxeringsnämnds beslut genom lokal skattemyndighets försorg, får arbetet med längdernas färdigställande och noteringen av beslutade ändringar jämkas därefter.

Även om det egentliga taxeringsarbetet utföres av tjänstemän, torde besluten om taxeringar alltjämt böra meddelas under medverkan av nämnder, vari ingår av kommun valda medlemmar. Orts- och lokalkännen domen är av stor betydelse för åtskilliga av de bedömanden, som ingår i besluten om taxeringarnas åsättande, och det torde icke vara praktiskt möjligt att åstad-

komma en rent tjänstemannamässig taxeringsorganisation med så allsidig ords- och lokalkännedom, som den vilken kan erhållas genom medverkan av ordsrepresentanter. Ordsrepresentanternas deltagande i taxeringsarbetet är vidare påkallat med hänsyn till det stora intresse, som kommunerna och de skattskyldiga själva har av att resultatet av taxeringsarbetet blir så rikligt som möjligt.

Vid utformningen av en taxeringsorganisation av den beskaffenhet, som här avses, har man att beakta, att taxeringsarbetet i första instans innefattar arbetsmoment av olikartad natur. Sålunda ingår däri kontrollåtgärder och bedömanden, som kräver speciell utbildning och erfarenhet jämte allmänt gott omdöme, men även ett omfattande arbete av expeditionell eller kontorsmässig natur. Beträffande deklarationsgranskningen kan härvid anmärkas, att denna i fråga om stora kategorier skattskyldiga är av sådan natur, att den med erforderlig arbetsledning kan utföras av därför lämpade kontors- och kanslibiträden. Ett rationellt utförande av taxeringsarbetet förutsätter därför differentiering av arbetsuppgifterna och prövning av vilket slag av personal, som erfordras för de olika uppgifterna.

Vid utformande av en taxeringsorganisation, inom vilken det egentliga arbetet skall utföras av tjänstemän, uppkommer i första hand frågan om den ställning, som skall ges de för arbetet i första instans närmast ansvariga tjänstemännen. Dessa har att utföra de mera kvalificerade arbetsuppgifterna och leda det mera rutinmässiga arbetet samt ombesörja föredragningen hos taxeringsnämnderna. En möjlighet är att låta dessa tjänstemän bli ordförande i nämnderna — en sådan anordning skulle närmast motsvara det nuvarande systemet. Det torde emellertid av olika skäl vara mera ändamålsenligt att tjänstemännen icke är medlemmar av taxeringsnämnderna. Därigenom skulle undvikas att samma person hade att såväl verkställa utredning som bedöma resultatet av den gjorda utredningen. Vidare skulle tjänstemännens främsta uppgift i materiellt hänseende — att opartiskt undersöka och utreda i vad mån avgivna deklARATIONER utgör ett riktigt underlag för taxeringen — bättre markeras, om de icke hade att delta i besluten om taxeringarnas åsättande. Det synes ej heller lämpligt att uppdraga en sådan beslutande uppgift åt tjänstemännen, om dessa skall kunna infogas i en ändamålsenligt uppbyggd organisation för taxeringsarbetets utförande. De sakkunniga anser det på anförda skäl vara lämpligast, att tjänstemännen icke blir medlemmar av beskattningsnämnderna utan tilldelas en ställning, som närmast kan jämföras med de nuvarande taxeringskonsulenternas. Såsom tjänstetitel kan användas taxeringskonsulent, eftersom de nuvarande taxeringskonsulenterna icke skulle finnas inom den nya organisationen.

I organisatoriskt hänseende bör taxeringskonsulenterna vara tjänstemän hos länsstyrelsen och tillhöra den särskilda taxeringsavdelning, som enligt vad i annat sammanhang anføres bör finnas vid varje länsstyrelse. Konsu-

lenterna bör däremot icke vara underställda de taxeringsnämnder, hos vilka de tjänstgör.

I fråga om sammansättningen av taxeringsnämnderna vid genomförande av den föreslagna organisationen har redan framhållits, att nämnderna såsom nu bör till sin huvuddel utgöras av kommunvalda medlemmar. Såsom ordförande bör fungera personer med tillräcklig skatteteknisk sakkunskap för att kunna leda ett självständigt bedömande från taxeringsnämndernas sida av det material, som skall ligga till grund för taxeringen och som inför nämnden föredrages av taxeringskonsulenten. För ordförandeuppdragen kan lämpligen i första hand ifrågakomma tjänstemän hos länsstyrelserna, dock ej tjänstemän å taxeringsavdelningen, samt häradsskrivarna och kronokamrerarna. Det bör ankomma på tjänstemän vid länsstyrelse eller inom häradsskrivarorganisationen att i sin tjänst fullgöra uppdrag såsom taxeringsnämndsordförande. En jämförlig anordning förekommer redan nu beträffande ordförandeskapet i prövningsnämnderna, i vilka vederbörande landskamrerare har att på grund av sin tjänst fungera såsom ordförande. Ordförande bör förordnas av länsstyrelsen. Eftersom det egentliga taxeringsarbetet skall utföras av anställda arbetskrafter, blir ordförandeuppdragen icke betungande. Uppdragen innefattar nämligen blott skyldighet att leda nämndernas sammanträden. Det kan förutsättas, att sammanträdena efter övergången till en yrkesmässig taxeringsorganisation skall taga väsentligt mindre tid i anspråk än för närvarande. Inom taxeringsdistrikt, där taxeringsarbetet redan nu utföres yrkesmässigt, exempelvis i viss utsträckning i Stockholms stad, tager taxeringsnämndernas sammanträden icke någon längre tid i anspråk. I viss utsträckning, särskilt i de större städerna, torde det vara erforderligt att för ordförandeuppdragen anlita andra personer än tjänstemän som nyss sagts.

Beträffande utseendet av de övriga medlemmarna av taxeringsnämnd torde det vara lämpligt bibehålla den nuvarande ordningen att en utses av länsstyrelsen och de övriga väljs av vederbörande kommun eller, då det gäller särskilda taxeringsnämnder med verksamhet inom län eller del av län, av vederbörande landstings förvaltningsutskott eller stadsfullmäktige. Benämningen kronoombud synes icke böra bibehållas för den av länsstyrelsen utsedde ledamoten, eftersom samtliga ledamöter bör fullgöra sitt uppdrag utslutande med syfte att åstadkomma en riktig och likformig taxering. I realiteten torde redan nu kronoombuden i taxeringsnämnderna fungera på detta sätt. Den av länsstyrelsen utsedde ledamoten bör vara en person, som i möjligaste mån känner taxeringsdistriktet i dess helhet och som därför jämväl utanför sammanträdena i fall av behov kan lämna taxeringskonsulenten på orts- och personkännedom grundade upplysningar. En enligt dessa grunder utsedd ledamot kan därigenom komplettera den upp-

sättning ledamöter, som utses av kommunen och som ibland sammansättes på det sättet att varje ledamot företräder kännedomen om viss del av taxeringsdistriktet eller viss grupp av invånarna däri.

Taxeringsavdelningar inom länsstyrelserna

Tidigare har anförts, att de tjänstemän, som skall utföra taxeringsarbetet i första instans, bör vara befattningshavare vid länsstyrelserna. För att möjliggöra en rationell organisation av detta arbete och av taxeringskontrollen bör de nuvarande taxeringssektionerna ombildas till särskilda taxeringsavdelningar inom länsstyrelsen, vilka är fristående från landskontoret. En sådan ombildning kan anses motiverad redan vid nuvarande organisation med hänsyn till skillnaden i fråga om arbetsuppgifter mellan å ena sidan taxeringssektionerna och å andra sidan landskontoret i övrigt och till de olägenheter, som är oundvikliga vid nuvarande organisation. Om taxeringsarbetet i första instans skall kunna genomföras på sätt som föreslagits synes det vara nödvändigt att ha taxeringsavdelningarna organiserade såsom självständiga avdelningar. En sådan anordning torde vidare vara påkallad för att den samordning av de olika taxeringsavdelningarnas arbete genom särskilt centralt organ, som i annat sammanhang föreslås, skall kunna genomföras.

I en taxeringsavdelning med angivna uppgifter bör ingå jurister och civilekonomer med uppgift att leda taxeringskonsulenternas arbete, att utföra mera kvalificerade granskningar och undersökningar samt att verkställa utredningar och avgiva förklaringar i besvärsmål. I avdelningen ingår vidare taxeringskonsulenter och kanslipersonal. Inom taxeringsavdelningen bör den för taxeringsrevisioner avsedda personalen bilda en särskild avdelning för planmässig kontroll genom taxeringsrevisioner hos skattskyldiga, vilkas deklARATIONER bör kontrolleras på detta sätt. Denna avdelningspersonal bör även sörja för sådan utbildning av taxeringskonsulenterna, att dessa i lämplig omfattning kan utföra taxeringsrevisioner av mera rutinmässig art.

Ledningen av taxeringskonsulenternas arbete bör anordnas så, att varje län indelas i lämpligt antal områden och att arbetet inom varje område ledes av taxeringsinspektör (eller annan befattningshavare i jämförlig ställning). Detta bör ske genom kontinuerligt samarbete mellan konsulent och inspektör. Konsulenten bör i tveksamma frågor, exempelvis rörande författningstolkning o. d., inhämta besked av inspektören. Detta förutsätter, att uppdrag såsom ledare av taxeringsarbetet inom visst område anförtros endast åt inspektör som förvärvat erforderlig vana vid handläggning av taxeringsfrågor. Konsulent bör för lämplig tidsperiod (vecka e. d.) avlämna summarisk rapport till inspektören över hur granskningsarbetet fortskrider. Dessa rapporter bör vidarebefordras till chefen för taxeringsavdel-

ningen, som därigenom kan följa taxeringsarbetet i länet. Givetvis förutsättes att inspektörerna står i ständig kontakt med chefen för taxeringsavdelningen och att denne huvudsakligen ägnar sig åt att samordna arbetet inom taxeringsavdelningen och tillse, att detta bedrivs på mest ändamålsenliga sätt.

Besvär till prövningsnämnden bör i första hand ägnas handläggning å taxeringsavdelningen. Därvid bör utredning ske i mån av behov och yttrande av allmänt ombud avgivas. Däremot bör taxeringsavdelningens personal icke tagas i anspråk för upprättande av föredragningspromemorior o. d.

Inom taxeringsavdelningen bör arbetet kunna fördelas på lämpligaste sätt genom arbetsordning och särskilda föreskrifter. Taxeringsförordningen bör avfattas så att den icke lägger hinder i vägen för sådan arbetsfördelning. Av de uppgifter, som nu ankommer på taxeringsintendent, bör endast de som sammanhänger med chefskapet för taxeringsavdelningen ankomma på taxeringsintendenten. Sådana kvantitativt omfattande göromål som avgivande av yttranden, framställande av förslag om ändring i taxeringar o. d. bör kunna fullgöras av andra därför kvalificerade befattningshavare. Därigenom blir den nuvarande anordningen med förordnande av biträdande intendentur icke erforderlig.

Av särskild betydelse är att revisionsavdelningarna ordnas på ändamålsenligt sätt och att tjänsterna inom desamma likställas med övriga tjänster inom taxeringsavdelningen. Med hänsyn till vikten och arten av de uppgifter, som revisionsavdelningen har att utföra, är det önskvärt att för dessa uppgifter lämpad personal icke av sina tjänsters lägre lönegrads-placering föranledes att söka sig över till befattningar, där deras speciella utbildning och erfarenhet icke blir utnyttjad. Beträffande revisionsavdelningarnas arbetsmetoder må framhållas, att huvudvikten bör läggas på fältarbete. Avdelningarna bör kunna disponera kanslipersonal för biträde med vissa i taxeringsrevisionerna ingående göromål, som lämpligen kan utföras av sådan personal, i syfte att den kvalificerade personalens tid skall kunna utnyttjas på bästa sätt. I samma syfte bör nämnda personals resor planläggas så att tid sparas.

De föreslagna taxeringsavdelningarnas organisation och arbetsuppgifter skulle skilja sig från de nuvarande taxeringssektionernas i huvudsak däri, att huvudvikten skulle läggas på taxeringsarbetet i första instans och taxeringskontrollen där.

Prövningsnämnderna

Inom ett taxeringsförfarande, där den första instansen anordnas med syfte att i största möjliga utsträckning åstadkomma definitiva taxeringar, blir prövningsnämndens uppgifter mer begränsade än för närvarande. Den nämnden formellt tillkommande uppgiften att granska och pröva samtliga

taxeringar, vilken nämnden såsom sådan i praktiken icke kan fullgöra, bör upphöra och nämnden fungera såsom andra instans inom taxeringsförfarandet för prövning av dels de besvär, som anföres av skattskyldiga, och dels de yrkanden om ändringar, som framställas av ombud för det allmänna. Om den första instansen kan utvecklas till att arbeta på fullt tillfredsställande sätt, kan det möjligen tänkas att prövningsnämnderna i en framtid icke längre behöver bibehållas, eftersom det icke torde vara erforderligt med fyra instanser i taxeringsmål. Tills vidare får det emellertid anses nödvändigt att fortfarande ha kvar prövningsnämnderna såsom en mellaninstans mellan taxeringsnämnderna och kammarrätten för att icke antalet besvärsfall till kammarrätten skall bli alltför stort. Även om de åtgärder, som av de sakkunniga föreslagits, bör kunna åstadkomma att deklarationerna i viss omfattning blir bättre och att åtskilliga taxeringsbesvär förebygges på grund av mera sakkunnig och rutinerad handläggning av taxeringen i första instans, måste beaktas att den eftersträfvade effektiviseringen av taxeringsarbetet är ägnad att ge upphov till åtskilliga taxeringsbesvär. En verksammare kontroll föranleder till att ett ökat antal tveksamma taxeringsfrågor kommer under prövning. I de många fall, där uppskattning av ett eller annat slag måste ske, finns alltid rum för olika uppfattningar om hur uppskattningen bör ske, och besvär kan alltid förväntas i sådana frågor.

Någon mera avsevärd förändring av nu gällande bestämmelser om prövningsnämndernas sammansättning och verksamhetsformer torde icke vara påkallad. Vid den senaste omorganisationen ansågs lämpligt, att antalet ledamöter i prövningsnämnd borde minskas — tidigare skulle ledamöternas antal uppgå till minst åtta och högst femton — för att nämnden skulle kunna på tillfredsställande sätt fylla sina uppgifter. Antalet ledamöter utom den självskrivna ordföranden bestämdes till minst fyra och högst åtta. Emellertid har det förekommit att de nya bestämmelserna tillämpats på det sättet, att till alla sammanträden med prövningsnämnd, som består av åtta ledamöter, kallas såväl dessa som suppleanterna. I sammanträdena kan alltså inberäknat ordföranden delta intill sjutton personer. Med hänsyn till det sätt, varpå prövningsnämnd är avsedd att fungera — särskilt om den skall fungera enbart såsom besvärsinstans — torde det emellertid vara lämpligast, om prövningsnämnd består av ordförande och fyra ledamöter samt att suppleant inkallas endast vid förfall för ledamot. För att icke tjänstgöringen i de större länen skall bli alltför betungande, bör möjlighet öppnas för Kungl. Maj:t att indela län i två eller flera prövningsdistrikt. Varje distrikt bör ha sådan omfattning, att arbetsuppgifterna kan medhinnas av en nämnd av angiven storlek. Eftersom ordföranden, då inom ett län skall finnas mer än en prövningsnämnd, är gemensam för nämnderna, och taxeringsavdelningen fungerar för länet i dess helhet, bör uppdelningen icke inverka menligt på enhetligheten av målens bedömning.

Viss förenkling i handläggningen av prövningsnämndsärendena torde

kunna genomföras utan att noggrannheten i prövningen äventyras. Det kan ifrågasättas, om den nu förutsatta granskningen av besvärsakter från ledamöternas sida är nödvändig. Den föredragning, som sker genom ordförandens försorg, kan förutsättas vara av sådan beskaffenhet, att någon regelbunden granskning icke är erforderlig. Upprättandet av föredragningspromemorior bör kunna avsevärt begränsas. Med nuvarande organisation av prövningsnämnderna torde ledamöterna förvärva sådan rutin, att det stora flertalet mål kan prövas på muntlig föredragning. Slutligen kan ifrågasättas, om ej protokollföringen, som för närvarande sker på olika sätt i länen, kan rationaliseras. Att i protokollet återge vad som förevarit i varje ärende med den fullständighet, som nu ofta sker, synes knappast nödvändigt, eftersom materialet i varje mål finns samlat i besvärsakten.

Närmare föreskrifter om handhavandet av de expeditionella göromålen för prövningsnämndsarbetet bör emellertid icke intagas i taxeringsförordningen utan meddelas i administrativ ordning.

Vid utformningen av taxeringsorganisation enligt de föreslagna linjerna måste jämväl frågan om den mellankommunala prövningsnämndens bibehållande upptagas till prövning. Denna nämnd inrättades på sin tid för att på ett så tidigt stadium som möjligt enhetlighet skulle åstadkommas i de taxeringar, som avser en och samma skattskyldig med inkomst av beskaffenhet att böra vid taxeringen till kommunal inkomstskatt fördelas mellan kommuner i olika län. Före den mellankommunala prövningsnämndens tillkomst kunde det förekomma, att en skattskyldig på grund av olika uppfattning i fördelningsfrågor taxerades till kommunal inkomstskatt i olika län till sammanlagt högre belopp än det, vartill inkomsten ostridigt uppgått. I samband med taxeringsförordningens tillkomst framställdes förslag att dylika felaktigheter skulle förebyggas genom föreskrift, att fördelningsfrågor av angiven art skulle avgöras av prövningsnämnden i det län, där den skattskyldige vore mantalsskriven. Detta förslag blev ej antaget, emedan det ansågs att en prövningsnämnd icke med full opartiskhet skulle kunna avgöra en fördelningsfråga, där en kommun inom det egna länet och en kommun i annat län hade mot varandra stridande intressen.

Mellankommunala prövningsnämnden har utan tvivel fyllt en viktig uppgift i det avseende, som föranledde dess inrättande. Nämnden och det därtill knutna kansliet har vidare gjort en värdefull insats för att främja enhetlighet vid vissa taxeringsmässiga bedömningar, eftersom nämndens praxis ofta vunnit efterföljd inom hela riket. En del olägenheter orsakas dock av att vissa taxeringar på prövningsnämndsstadiet skall handläggas i annan ordning än av de vanliga prövningsnämnderna. Sålunda måste inom varje län årligen upprättas förteckningar över skattskyldiga, som

tillhör mellankommunala prövningsnämndens handläggning, utdrag ur taxeringslängderna måste utskrivras och deklarationer utplockas för att översändas till mellankommunala prövningsnämnden. Det härav föranledda kansliarbetet är icke oväsentligt. Den eftergranskning av taxeringarna, som bör ske å prövningsnämndsstadiet, och handläggningen av besvärsmål har måst ske utan tillgång till den Orts- och personkänedom, som förefunnits hos taxeringssektion och prövningsnämnd i den skattskyldiges hemort och som ej sällan är av synnerlig betydelse för åsättande av en riktig taxering. Då det gäller större aktiebolag och vissa andra skattskyldiga kan väl Orts- och personkänedom ibland vara av mindre betydelse, men till mellankommunala prövningsnämndens handläggning hör jämväl ett stort antal skattskyldiga, beträffande vilkas taxeringar den interkommunala karaktären är av ringa betydelse, exempelvis innehavare av linjetrafik, som till någon del berör annat län än hemortslänet, rörelseidkare med någon filial på andra sidan en länsgräns o. d.

Inom en taxeringsorganisation, där huvudvikten lägges vid att redan i första instans ett i möjligaste mån definitivt resultat skall åstadkommas, kan en institution av mellankommunala prövningsnämndens karaktär svårligen inpassas. Den likformighet mellan en och samma skattskyldigs taxeringar i olika län, som genom mellankommunala prövningsnämnden skolat garanteras, bör åvägabringas genom kommunikation mellan de olika taxeringsmyndigheterna. Något behov av ett särskilt organ för ändamålet torde så mycket mindre numera föreligga som de tidigare icke ovanliga mellankommunala taxeringstvisterna numera nedgått till ett jämförelsevis ringa antal, vilket i sin tur sammanhänger med att en praxis för sådana frågor bedömande i de flesta fall hunnit utbilda sig och att bedömningen av sådana frågor hos taxeringsnämnder och prövningsnämnder numera sker på ett objektivt sätt. Den uppgift att främja taxeringarnas enhetlighet, som mellankommunala prövningsnämnden tidigare på grund av arten av sin verksamhet fyllt, har genom inrättandet av riksskattenämnden övergått å denna nämnd.

Av anförda skäl anser de sakkunniga, att mellankommunala prövningsnämnden icke längre behöver bibehållas. I det fåtal fall, där interkommunala taxeringsfrågor icke kan lösas genom kommunikation mellan taxeringsmyndigheterna i länen, bör den mellankommunala tvistefrågan kunna underställas riksskattenämnden, som ger besked därom, varefter beskattningsnämnderna har att åsätta taxeringar i enlighet därmed.

En indragning av mellankommunala prövningsnämnden ger icke upphov till några personalfrågor, eftersom den hos nämnden nu verksamma personalen med fördel kan överflyttas till andra taxeringsorgan. Denna personals erfarenhet skulle exempelvis kunna bli till stort gagn inom det av de sakkunniga föreslagna centrala taxeringsorganet.

Centralt organ för taxeringsväsendet

Under de överväganden, som tid efter annan skett rörande möjligheterna att få till stånd ett bättre fungerande taxeringsväsen, har vid olika tillfällen framhållits behovet av ett centralt organ för taxeringsväsendet. Såsom exempel på uttalanden i detta ämne kan åberopas att redan i april 1921 landskamreraren Otto W. Landén i en till statsrådet och chefen för finansdepartementet avlåten promemoria angående åtgärder för taxeringsväsendets omorganisation anförde, att frånvaron av ett centralt taxeringsverk vore en av de väsentligaste orsakerna till att taxeringsväsendet icke kunde fungera på ett tillfredsställande sätt. I ett departementschefsanförande år 1935 (prop. 1935: 148, sid. 60—62) framhölls vidare, att det utan tvivel framstode såsom en betydande brist, att vårt land i motsats till de allra flesta andra länder saknade varje centralt organ med speciell uppgift att leda och övervaka taxeringsarbetet och skattekontrollen.

Om behovet av ett centralt organ för taxeringsväsendet var kännbart redan under skeden med enklare beskattningsförhållanden är det naturligt, att ett sådant organ skulle ha en än större uppgift att fylla i och med att beskattningens betydelse ökats med stegringen av skatterna samt den av den ekonomiska utvecklingen föranledda komplicerungen av beskattningsreglerna och taxeringsarbetet.

Förslag om inrättande av centralt organ för taxeringsväsendet framlades av 1947 års taxeringssakkunniga i dess betänkande med förslag om inrättande av en riksskattenämnd m. m. (SOU 1949: 62). Enligt förslaget skulle inrättas en riksskattenämnd, bestående av ordförande och sex ledamöter samt så sammansatt att i densamma bleve representerad såväl skattejuridisk erfarenhet som sakkunskap på olika områden av förvärvslivet. Ordföranden borde vara heltidsanställd men övriga ledamöter skulle inneha ledamotskapet såsom förtroendeuppdrag. Nämndens personal skulle i första hand utgöras av en jurist såsom kanslichef, en bokföringskonsulent samt expeditionspersonal. Arbetsuppgifterna för nämnden och dess kansli skulle i huvudsak omfatta

- 1) rådgivande och vägledande verksamhet för undanröjande av förefintliga ojämnheter i taxeringen de olika länen emellan,
- 2) granskning av förslag till länsanvisningar rörande taxeringen och framställande av de erinringar, vartill fog kunde föreligga, innan förslagen underställdes prövningsnämnderna,
- 3) ledningen av förberedandet av allmänna fastighetstaxeringar,
- 4) utfärdande av anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna angående sådana göromål — uppskattningsfrågor och rättsfrågor — som varit föremål för olika avgöranden eller visat sig vara ägnade att bereda taxeringsmyndigheterna särskilda bekymmer, ävensom anvisningar beträffande det praktiska arbetets bedrivande,

5) avgivande av yttranden i taxeringsfrågor, när sådant påkallades av landskamrerare och taxeringsintendenter,

6) förande av rättsfallsregister och samlande av annat material av betydelse för taxeringsarbetet samt distribution av lämpligt material därur till länsstyrelserna,

7) anordnande av kurser för taxeringstjänstemän,

8) viss samordning av taxeringskontrollen genom överläggning därom med taxeringsintendenterna å möten med dessa,

9) meddelande av förhandsbesked i taxeringsfrågor på ansökning av skattskyldiga, samt

10) avgivande av utlåtanden till Kungl. Maj:t i frågor rörande skattelagstiftning m. m.

I riksskattenämndens uppgifter skulle enligt de sakkunnigas förslag icke ingå central dirigerings av taxeringsarbetet eller ingripande i de lokala taxeringsmyndigheternas handhavande av taxeringskontrollen. Ej heller skulle nämnden i annan form än genom förhandsbesked — vilka skulle vara avgiftsbelagda och förutsattes förekomma i blott mycket begränsad omfattning — besvara förfrågningar från de skattskyldiga.

På grundval av de sakkunnigas förslag inrättades enligt beslut vid 1951 års riksdag riksskattenämnden, som trädde i funktion den 1 juli 1951.

I organisatoriskt hänseende frångicks de sakkunnigas förslag i det avseendet, att uppdraget såsom ordförande i nämnden skulle vara bisysesla. Nämndens arbetsuppgifter bestämdes i huvudsak på sätt de sakkunniga föreslagit, dock att anordnandet av kurser för taxeringstjänstemän icke ansågs böra ankomma på nämnden. I den för nämnden utfärdade instruktionen angavs att nämnden skulle verka för en effektiv och ändamålsenlig taxeringskontroll. Några särskilda befogenheter i detta hänseende har dock nämnden eller dess befattningshavare icke tilldelats. Sedermera har ytterligare betydande arbetsuppgifter tillkommit, i det att från Kungl. Maj:t till nämnden överflyttats fastställandet av formulär till blanketter för deklarationer och taxeringslängder m. m. samt handläggandet av vissa grupper av ärenden enligt överenskommelser med främmande stater för undvikande av dubbelbeskattning eller om handräckning i beskattningsärenden. Därjämte har åt nämnden uppdragits att pröva och avgöra vissa enligt olika skatteförfattningar förekommande dispensärenden.

De göromål, som föranletts av förhandsbesked, allmänna anvisningar, författningsremisser, dispensärenden och de från Kungl. Maj:t överflyttade ärendena, har varit av sådan omfattning, att den hos riksskattenämnden anställda personalen i endast ringa omfattning kunnat ägna sig åt åtgärder för förbättring av taxeringskontrollen och effektivisering av taxeringsverksamheten. Dess möjligheter därtill är för övrigt mycket begränsade med hänsyn till att personalen saknar egna kontrollbefogenheter och ej heller har rätt att ingripa i länsstyrelsernas eller andra taxeringsorgans verksamhet.

Av det anförda framgår att riksskattenämnden icke har befogenheter eller organisatoriska resurser för att leda eller kontinuerligt öva inseeende över det egentliga taxeringsarbetet och taxeringskontrollen. För dessa uppgifter bär de tjugufyra länsstyrelserna och överståthållarämbetet alltjämt var för sig ansvaret.

För att taxeringsarbetet och taxeringskontrollen skall kunna tillräckligt effektiviseras, synes enligt de sakkunnigas uppfattning på ett centralt organ böra ankomma följande uppgifter:

1) *Ledning och samordning av taxeringsavdelningarnas arbete.* Härmed åsyftas främst att taxeringskontrollen skall kunna göras så likformig och ändamålsenlig som möjligt inom riket i dess helhet. Givetvis ifrågakommer icke någon ledning av arbetet i detalj utan i huvudsak endast beträffande den allmänna planläggningen av arbetet och tillgängliga arbetskrafters rationella utnyttjande. De olika taxeringsavdelningarnas arbete bör följas och särskild uppmärksamhet ägnas åt att möjligheter till rationalisering tillvaratages. I synnerhet om det egentliga taxeringsarbetet skall utföras av tjänstemän har ett centralt organ en viktig uppgift att fylla i berörda hänseende. Taxeringskontrollen kan av naturliga skäl ske med mycket olika grad av effektivitet och det torde därför vara nödvändigt att taxeringsavdelningarnas arbetsmetoder och resultat fortlöpande granskas av centralt organ för att icke effektiviteten i arbetet skall bli ojämn. Ej minst för bedömning av personalbehovet vid de olika taxeringsavdelningarna torde det vara erforderligt med ett centralt organ, som har ingående kännedom om arbetet. Taxeringskontrollens omfattning och storleken av den därför avsedda personalen bör avvägas med hänsyn till det behov därav, som förändras av deklARATIONERNAS beskaffenhet. Den härför erforderliga överblicken över taxeringsverksamheten i riket i dess helhet kan näppeligen erhållas annorledes än genom ett centralt organ för själva taxeringsväsendet. I det centrala organets uppgifter bör ingå utarbetande och tillhandahållande av lämpliga hjälpmedel för taxeringsarbetet såsom överskådliga handledningar för skatteförfattningarnas tillämpning, ekonomiska utredningar av betydelse för taxeringsverksamheten m. m.

Det centrala organet bör vidare tillhandagå vederbörande statsdepartement vid behandlingen av anslagsfrågor o. d., som rör taxeringsavdelningarna.

2) *Upplysningsverksamhet.* I annat sammanhang har anförts önskvärdheten av att skattskyldiga beredes möjlighet att utan omgång erhålla besked huruvida viss intäkt skall deklarerars eller viss utgift få avdragas. Besked bör även lämnas rörande skyldighet att lämna uppgift till ledning vid annans taxering. Denna upplysningsverksamhet bör av praktiska hänsyn bedrivas av det centrala organet, som till grund därför bör ha tillgång till ett utförligt rättsfallsregister och anskaffa andra lämpliga hjälpmedel för verksamheten. Även taxeringsmyndigheterna och deras tjänstemän bör

kunna anlita upplysningsverksamheten och därigenom inbespara tidsödande arbete med att hålla reda på eller efterforska rättsfall o. d. Den här avsedda upplysningsverksamheten bör gå ut på snabba, korta, klara besked till ledning vid fullgörande av deklara-tions- och uppgiftsskyldighet eller vid deklara-tionskontroll. Stora anspråk på skatteteknisk sakkunskap måste ställas på upplysningsverksamhetens handhavare men det bör icke möta svårigheter för ett centralt organ att tillfredsställande organisera en sådan verksamhet. De meddelade upplysningarna skulle givetvis icke vara bindande för skattskyldiga eller beskattningsmyndigheterna, men desamma skulle utan tvivel bidra till att deklara-tionerna bleve bättre och spara tid för taxeringsmyndigheterna. Givetvis skulle begäran om upplysning kunna avvisas, om den framställdes för att söka utröna möjligheter till skatteflykt eller eljest icke tjänade ett legitimt ändamål.

3) *Taxeringskontroll m. m.* Åtskilliga kontrolluppgifter är av den beskaffenhet att de med fördel kan utföras av ett centralt organ, exempelvis införskaffande av kontrollmaterial av betydelse för taxeringsarbetet i hela landet. Det synes vidare vara ändamålsenligt att hos en central myndighet ha tillgång till personal, som vid behov kan bistå olika taxeringsavdelningar, då behov yppas av tillfällig förstärkning av arbetskrafterna. Personalen vid det centrala organet kan genom tjänstgöring under vissa perioder hos taxeringsavdelningarna förmedla erfarenheter av betydelse för taxeringskontrollen. I det centrala organets personal bör ingå personer med särskild rutin i fråga om granskningar av mera speciellt slag. Dessa personer bör verkställa granskningar, där sådan rutin erfordras, och kan meddela instruktion å taxeringsavdelningarna rörande lämpliga metoder för sådan granskning. Även i vissa andra fall, exempelvis av diskretionsskäl, kan det vara värdefullt att kunna anlita personal från ett centralt organ.

De uppgifter, som enligt vad här sagts bör ankomma på ett centralt organ, skiljer sig i fråga om syftet icke nämnvärt från den rådgivande och vägledande verksamhet, som riksskattenämnden har att utöva. Emellertid kan enligt de sakkunnigas uppfattning taxeringsverksamheten endast i ringa mån främjas enbart genom central myndighets rådgivning och vägledning av mera allmän art. Den numera ganska rikhaltiga skattelitteraturen torde göra att behovet av anvisningar med allmänt innehåll är jämförelsevis ringa. Vad som framför allt behövs för en effektivisering av taxeringsarbetet torde vara aktiva insatser inom kontrollverksamheten och ökad fasthet i organisationen genom åtgärder av ovan nämnd beskaffenhet.

Ett centralt organ för taxeringsväsendet med verkliga befogenheter att utöva ledning av det egentliga taxeringsarbetet skulle medföra, att vissa detaljföreskrifter av teknisk natur, som nu måste meddelas i taxeringsförordningen eller av Kungl. Maj:t utfärdade författningar, kan ersättas av anvisningar från det centrala organet. Därigenom bör vissa tekniska

detaljer kunna regleras mera praktiskt och smidigare än om regleringen skall ske i författningsväg.

De här nämnda centrala arbetsuppgifterna kan självfallet icke utföras av riksskattenämnden såsom sådan, eftersom de förutsätter en kontinuerlig verksamhet av heltidstjänstgörande personal. Det torde icke heller vara lämpligt att nämnden utövar ledningen av verksamheten, då detta knappast vore förenligt med nämndens beslutande uppgifter. Verksamheten skulle för övrigt huvudsakligen bestå av göromål, som bör ankomma på ett organ av centralt verks karaktär och icke på en nämnd.

Det centrala organet synes kunna organiseras på det sättet, att riksskattenämndens kansli ombildas och utbygges till en taxeringsstyrelse. Riksskattenämnden bör därvid bibehållas såsom beslutande myndighet i fråga om förhandsbesked, anvisningar rörande skatteförfattningarnas tillämpning, fastställande av deklarationsblanketter o. d. Den verksamhet, som nämnden och dess tjänstemän förutsatts skola utöva genom rådgivning åt taxeringsavdelningarna o. d., bör däremot övertagas av taxeringsstyrelsen. Denna bör ombesörja riksskattenämndens kansligöromål. Därigenom kan de erfarenheter och det material, som samlas hos taxeringsstyrelsen, utnyttjas av riksskattenämnden.

Taxeringsstyrelsen synes böra omfatta
 en byrå för de ärenden, som skall avgöras av riksskattenämnden,
 en byrå för taxeringskontroll och därmed sammanhängande göromål,
 samt

en byrå för övriga ärenden (upplysningsverksamhet, samband med taxeringsavdelningarna m. m.).

På chefen för taxeringsstyrelsen måste ställas stora anspråk. På honom ankommer icke endast ledningen av taxeringsstyrelsen utan även inseedet över taxeringsavdelningarnas verksamhet. Chefen för taxeringsstyrelsen synes därför böra erhålla generaldirektörs ställning. Övriga befattningshavares lönegradsplacering bör bestämmas med hänsyn till placeringen av tjänstemän å taxeringsavdelningarna med motsvarande göromål.

Inrättandet av ett centralt organ med de föreslagna uppgifterna påverkar i viss mån länsstyrelsernas ställning i taxeringsorganisationen. Denna ändring är dock i huvudsak av formell natur, eftersom länsstyrelsen såsom sådan numera knappast kan anses utöva någon ledning av taxeringsverksamheten. I realiteten utövas denna ledning i vad avser taxeringsarbetet i första instans, taxeringskontrollen, utredningen i besvärsmål och bevakandet av det allmännas intresse däri av taxeringsintendenten med biträde av taxeringssektionens befattningshavare samt i vad avser ordförandeskapet i prövningsnämnden och vad därmed äger samband av landskamreraren. På länsstyrelsen såsom sådan ankommer blott vissa administrativa åtgärder av mera allmän natur såsom indelning av län i taxeringsdistrikt, förordnande av ordförande och kronoombud i taxeringsnämnderna m. m.

Om det föreslagna centrala organet inrättas, bör det ankomma på taxeringsintendenten i stället för på länsstyrelsen att med biträde av tjänstemännen å taxeringsavdelningen leda och övervaka taxeringsarbetet i länet. Vid fullgörande av denna uppgift liksom övriga på taxeringsavdelningens tjänstemän ankommande göromål står taxeringsintendenten under inseende av taxeringsstyrelsen. I organisatoriskt hänseende blir taxeringsintendenten och befattningshavarna å taxeringsavdelningen fortfarande tjänstemän vid länsstyrelsen. Tjänstemännen å taxeringsavdelningen bör dock icke få tagas i anspråk för andra göromål än sådana, som direkt sammanhänger med taxeringsväsendet. Länsstyrelsen bör fortfarande vara beslutande myndighet i fråga om indelning i taxeringsdistrikt, förordnande av taxeringsnämndsordförande o. d. Att taxeringsavdelningarna bibehålles såsom avdelningar inom länsstyrelsen, ehuru deras handhavande av taxeringskontroll m. m. ställes under ledning av central myndighet, torde vara mera rationellt än att desamma ombildas till fristående länsmyndigheter för taxeringsarbetet.

Besvärsförfarandet

Taxeringsförordningen innehåller för närvarande jämförelsevis knapphändiga föreskrifter om besvärsförfarandet i taxeringsmål. Föreskrifter finns om besvärsrätt — denna är praktiskt taget obegränsad — och besvärstid jämte vad som skall iakttagas vid besvärs anförande. Däremot saknas så gott som helt bestämmelser om handläggningen samt om bevisning och bevisprövning.

Såsom tidigare anförts är besvärsförfarandet och dess handhavande av synnerligen stor betydelse för taxeringsväsendet. Utgången i besvärsmålen återverkar på beskattningsnämndernas ställningstaganden. Det kunde med hänsyn härtill ifrågasättas, om ej besvärsförfarandet i vissa hänseenden borde närmare regleras i taxeringsförordningen. Behovet av en sådan reglering torde ha gjort sig alltmer gällande i och med att för taxeringen erforderliga bedömanden blivit mer komplicerade.

Emellertid är taxeringsmålen av ytterst olikartad beskaffenhet både med avseende på innehåll och det sätt, på vilket besvärstalan utföres. Bestämmelser som beaktade mål av olika beskaffenhet måste bli jämförelsevis invecklade. En mera detaljerad reglering av förfarandet skulle vidare beröra skattedomstolarnas organisation och verksamhet — ett ämne som faller utanför de sakkunnigas uppdrag. Vissa omständigheter bör dock icke förbigås med hänsyn till desammas stora betydelse för taxeringen i första instans och för taxeringskontrollen.

I 93 § taxeringsförordningen föreskrives — jämte det att bestämmelser meddelas om införskaffande av yttranden och påminnelser — att taxeringsintendenten har att åvägbringa för prövning av besvär och framställ-

ningar erforderlig utredning. Däremot finns ingen föreskrift i vad mån skattskyldig, som anför besvär i taxeringsmål, har att förebringa utredning till stöd för sina uppgifter eller yrkanden. Det torde ligga i sakens natur att klagande som förfogar över befintligt bevismaterial bör förebringa den utredning han vill åberopa till stöd för sina yrkanden. En anvisning härom synes böra införas i taxeringsförordningen. Den nuvarande avfattningen kan inge en klagande den uppfattningen att han kan nöja sig med att intaga en rent negativ ståndpunkt även i fall där utredning behövs och klaganden ensam har möjligheter att åstadkomma sådan. Ett åläggande att bidra till utredningen, som sålunda skulle ges den klagande, kan närmast betraktas såsom ett komplement till deklaraionsplikten. Har denna fullgjorts på grundval av ett bristfälligt primärmaterial bör klaganden ha att förebringa tillfredsställande utredning om sina inkomster för att hans påståenden skall godtagas. För det allmännas företrädare är det ofta omöjligt att förebringa utredning, kanske just på grund av den skattskyldiges försummelse att behörigen fullgöra sin bokföringsplikt eller att genom anteckningar hålla reda på sina inkomster och utgifter.

Med anknytning till vad tidigare anförts om sambandet mellan taxeringsarbetet å nämndsstadiet och besvär förfarandet hos skattedomstolarna vill de sakkunniga beträffande skattedomstolarnas handläggning av taxeringsbesvär beröra vissa önskemål, vilkas beaktande enligt de sakkunnigas uppfattning vore av stor betydelse för taxeringsväsendet.

Skattedomstolarna begränsar i allmänhet sin handläggning av besvärsmål till ett avgörande på grundval av besvär sakten i det skick den inkommit. Ledning av förfarandet genom förfrågningar eller erinringar för avhjälpande av otydlighet eller ofullständighet i utredningen förekommer mera sällan. Då de skattskyldiga och det allmännas företrädare på grund av förfarandets skriftliga natur samt skattedomstolarnas centralisering som regel icke har någon direkt kontakt med skattedomstolarna, blir följden att de skattskyldiga och det allmännas företrädare ofta saknar kännedom om vilken utredning som lämpligen bör förebringas och hur vederbörande besvärinstans ser på bevisbördans fördelning. Detta leder till osäkerhet och ojämnhet i såväl klagandens som förklarandens utförande av talan och framläggande av utredning, och bedömandet av målen kommer ej sällan att grundas å mer eller mindre ofullständiga utredningar. Det kan ifrågasättas om icke en mera aktiv ledning av besvär förfarandet från skattedomstolarnas sida i syfte att komma fram till en mot de faktiska förhållandena svarande riktig taxering skulle främja såväl en tillfredsställande utgång i besvärsmålen som taxerings förfarandet i dess helhet. Bevisbördan finge därvid fördelas på ett mindre schematiskt sätt än för närvarande stundom sker.

Ett ofta uttalat önskemål är att skattedomstolarna i betydligt större utsträckning än vad nu är fallet skulle förse sina utslag med motivering, i

synnerhet då ändring vidtages i den lägre instansens avgörande. Inte minst gäller detta bedömningen av bevis- och utredningsfrågor. För närvarande torde både de skattskyldiga och det allmännas företrädare på grund av frånvaron av motivering vid mottagandet av ett utslag i taxeringsmål ej sällan ställa sig frågande angående utslagetts innebörd. Detta leder i sin tur till osäkerhet om hur talan bör utföras och hur taxeringsfrågorna bedömes av skattedomstolarna. Denna osäkerhet bidrager i sin tur till att öka besvärshäufigkelsen och därmed skattedomstolarnas arbetsbörda.

Om såväl de ifrågasatta åtgärderna för ledning av besvärsförfarandet som önskvärdheten av motivering i utslagen gäller, att de icke är aktuella i alla mål. Det därmed avsedda ändamålet skulle vinnas, om önskemålen tillgodosåges i ett jämförelsevis begränsat antal mål.

De olägenheter, som nu vållas av väntetiden i taxeringsmål, torde kunna i viss utsträckning förebyggas genom ordnande av regelbunden förtursbehandling av mål, som är av prejudicerande natur eller rör flera skattskyldiga eller flera års taxering för samma skattskyldig. För sådant ändamål borde länsstyrelse eller taxeringsintendent äga att vid insändande av besvärsakt till kammarrätten göra framställning om förtursbehandling å särskild blankett. Om sådana mål omedelbart prövades av kammarrätten och, i förekommande fall, jämväl av regeringsrätten, skulle det lända till icke oväsentlig lättnad för taxeringsavdelningarna. Den ifrågasatta åtgärden skulle vidare bidra till att minska skattedomstolarnas arbetsbörda, eftersom skattedomstolarna skulle undgå prövning av ett stort antal följdmål.

Eftertaxering

Möjligheter att åsätta eftertaxering i fall, där inkomst eller förmögenhet tidigare undgått beskattning är erforderliga icke endast med hänsyn till det allmännas ekonomiska intresse av att utfå de skatter, som författningenslignigt bör erläggas. Även såsom ett medel att ge eftertryck åt bestämmelserna om deklarationsplikten riktiga fullgörande är ett ändamålsenligt utformat eftertaxeringsinstitut av största vikt. De skattskyldiga är i princip pliktiga att bidra till en riktig taxering genom att avlämna i behörig ordning avfattade, riktiga och fullständiga självdeklarationer. Av praktiska skäl är det omöjligt att vid den årliga taxeringen så ingående granska och kontrollera varje deklaration, att alla felaktigheter skulle uppdagas. Granskning och kontroll av denna omfattning bleve alltför kostsam för det allmänna och besvärande för de skattskyldiga. Om det därför av praktiska skäl är nödvändigt att begränsa kontrollverksamheten, är det å andra sidan lika nödvändigt tillse, att icke mindre nogräknade skattskyldiga begagna sig därav för att undandraga sig skatt genom underlåtenhet att deklarerera eller genom avlämnande av deklarationer, vilkas godtagande i befintligt skick leder till för låg taxering.

En icke ovanlig situation, vari ökade möjligheter till eftertaxering erfordras, är sålunda den då en rörelseidkares bokföring vid granskning befinnes behäftad med brister av den art, att en behörig taxering icke kan beräknas enbart genom rättelse av direkt påvisade fel utan skönsmässig inkomstuppskattning måste tillgripas. Om motsvarande brister vidlåder tidigare års räkenskaper, anses enligt gällande praxis eftertaxering kunna ske endast på grundval av de direkt påvisade felen. Den skönsmässiga inkomstuppskattning, som betraktas såsom fullt befogad beträffande det löpande årets taxering, anses icke få ske vid åsättande av eftertaxering, ehuru den sakligt sett vore lika befogad. Att sådan uppskattning icke skett vid taxeringen de år, för vilka eftertaxeringen ifrågakommer, är vanligen enbart beroende på att vederbörande då icke bokföringsgranskats. Det förekommer alltemellanåt att skattskyldiga, när bokföringsgranskning skall ske, undanskaffar tidigare års bokföring för att därigenom förhindra sådana eftertaxeringar, vartill en granskning av räkenskaperna skulle kunna ge anledning. Det löpande årets bokföring tillhandahålles däremot, eftersom den skattskyldige eljest riskerar att helt skönsmässig taxering för det året måste tillgripas.

I allmänhet har eftertaxering ansetts icke böra få ske, om bokföringsgranskning skett men sedermera uppdagade felaktigheter därvid icke observerats. Några sakliga skäl att i sådana fall vägra eftertaxering synes icke föreligga. En bokföringsgranskning bör icke anses innebära något godkännande av vad som vid granskningen lämnats utan erinran. Nyssnämnda inställning hos praxis leder dessutom till att bokföringsgranskningar måste göras vidlyftigare och därmed kostsammare för det allmänna och mer besvärande för den skattskyldige än vad eljest behövde ske. I åtskilliga fall kan nämligen en bokföringsgranskning, om därmed avses att utreda viss omständighet, begränsas till blott viss del av bokföringsmaterialet. En dylik i och för sig önskvärd begränsning måste underlätas, om den verkställda bokföringsgranskningen anses hindra eftertaxering på grund av sedermera uppdagade felaktigheter.

Bestämmelserna om eftertaxering bör enligt de sakkunnigas uppfattning givas sådant innehåll att genom eftertaxering i princip kan till beskattning upptagas all inkomst eller förmögenhet, som tidigare oriktigt undgått taxering. Någon den skattskyldiges rätt kan icke därigenom anses trädas för nära, eftersom någon ny eller extra skatt icke uttages genom eftertaxeringen. Denna syftar endast till rättelse av ett missförhållande och åvägbringande av en riktig beskattning. Eftertaxering bör alltså ej såsom stundom sker uppfattas såsom en straffåtgärd mot den skattskyldige eller eljest betraktas såsom något därmed jämförligt extraordinärt ingripande, för vars tillämpning särskilt stränga krav bör uppställas.

Genom eftertaxering bör emellertid icke en redan prövad taxeringsfråga, exempelvis fråga huruvida viss intäkt författningsenligt är skatte-

pliktig eller ej, få ånyo upptagas till prövning enbart på grund av ändrad uppfattning om tolkningen av vederbörande skatteförfattning eller om värderingen av bostad eller därmed jämförlig förmån.

I samband med frågan om eftertaxeringsreglernas utformning bör beaktas den opåkallade favör, som för närvarande kan tillgodokomma skattskyldig vilken underlåter deklarerera inkomst och senare åsättes eftertaxering för densamma jämfört med den, som väl deklarerar inkomsten men underlåter erlægga preliminär skatt för densamma. Den sistnämnde påföres ränta enligt föreskrifterna i 27 § uppbördsförordningen, men den förre drabbas icke av någon påföljd på grund av att skatten erlægges ett eller flera år för sent. För att undanröja denna inadvartens — och för att inskräpa vikten av att deklarationsskyldigheten riktigt fullgöres — bör skatt som utgår på grund av eftertaxering beräknas till förhöjt belopp. Förhöjning synes lämpligen böra ske med fem procent för år, räknat från och med året före det, då den eftertaxerade inkomsten (eller förmögenheten) rätteligen bort taxeras, till och med det år, då beslut om eftertaxeringen meddelas.

Sekretessfrågor

Sekretessfrågor i samband med taxeringsförfarandet är av två väsentliga skilda slag. Å ena sidan har beträffande vissa handlingar av betydelse för taxeringskontrollen hävdats att de borde få undanhållas de kontrollerande myndigheternas insyn med hänsyn till något föreliggande sekretessintresse. Å andra sidan har diskuterats i vad mån det till taxeringsmyndigheterna ingivna deklarations- och uppgiftsmaterialet samt de av myndigheterna i samband med taxeringsförfarandet upprättade handlingarna borde vara tillgängliga för utomstående.

Av de fall, som kan hänföras till den förstnämnda gruppen, har diskussionen i huvudsak gällt dels läkares och tandläkares patientkort eller jämförliga anteckningar och dels hos vissa statliga organ, exempelvis valutakontoret, tillgängliga uppgifter av ekonomisk natur.

Då det gäller att utforma bestämmelser, som för framtiden reglerar myndigheternas rätt till granskning av handlingar för taxeringskontroll, synes självfallet att endast verkliga och mycket tungt vägande skäl bör få begränsa möjligheterna till sådan granskning. Det allmännas intresse av att taxeringarna blir riktiga synes böra tillmätas så stor betydelse att sekretesshänsynen utom i rena undantagsfall bör få vika. I varje fall saknas anledning att beakta sådana anspråk på sekretess, som mer eller mindre kan vara föranledda av vissa skattskyldigas önskan att hindra kontroll av inkomsterna. Under taxeringsarbetet har förekommit fall, då en sådan önskan med hänsyn till omständigheterna måste antagas ha varit den egentliga orsaken till underlåtenheten att tillhandahålla kontrollmaterial.

Det allmännas intresse är härvidlag icke begränsat till de skattebelopp, som kan komma att undanhållas av en viss genom sekretessbestämmelser från insyn skyddad grupp skattskyldiga. Efterlåtenhet gentemot en sådan grupp och de missbruk, som därav följer, återverkar kraftigt på andra grupperns deklarationsmoral och minskar därmed effektiviteten av taxeringsverksamheten över huvud taget. Behovet av kontroll är utan tvivel så stort, att i princip allt material av betydelse för kontrollen bör vara tillgängligt. Detta innebär givetvis icke att materialet regelbundet skall granskas. Det har nämligen visat sig, att enbart möjligheterna till effektiv kontroll är ett mycket verksamt medel för att främja upprättandet av riktiga deklARATIONER, under det att bristen på sådana möjligheter har ytterst menliga inverknings på deklarationsmoralen. Vid avvägningen av kontrollbefogenheterna med hänsyn till sekretessintressena bör jämväl beaktas det avseende, som för ernående av en rättvis och riktig taxering måste fästas vid sambandet mellan deklarationernas bevisvärde och kontrollmöjligheterna. Förutsättningen för att deklarationerna skall tillmätas bevisvärde bör med hänsyn till gjorda erfarenheter vara att deklarationernas tillförlitlighet kan på något sätt nöjaktigt övervakas. Om tillgången till visst kontrollmaterial av sekretesshänsyn anses böra avskäras, bör därför andra lika verksamma kontrollmöjligheter anvisas.

Det enda skäl som kan åberopas för att från granskning undantaga läkare- och tandläkarehandlingar torde vara hänsynen till patienterna. Emellertid synes dessa hänsyn kunna tillräckligt tillgodoses genom att granskningarna uppdrages åt tillräckligt kvalificerade granskningsmän. De sakkunniga har i taxeringsförordningen upptagit en föreskrift i syfte att denna omständighet skall beaktas. Den av de sakkunniga föreslagna centrala myndigheten bör vid granskningar av förevarande slag kunna tillhandahålla särskilt kvalificerade granskningsmän med erfarenheter av den slags granskning, varom fråga är. Det må framhållas att jämväl granskningsmännen har tystnadsplikt och att denna är omgärdad med minst lika stränga straffbestämmelser som de för läkare, tandläkare och deras biträden gällande. Redan nu kommer patienters förhållanden i samband med läkarbesök i stor omfattning till andras kännedom genom läkarintyg, sjuk-kasseräkningar, recept o. d. Någon verklig olägenhet av att den ifrågasatta granskningsrätten införes torde därför icke kunna uppstå. Det bör framhållas, att granskningarna givetvis skall begränsas till vad som är av betydelse för taxeringskontrollen.

Hos myndigheter förvarade handlingar bör vara tillgängliga för taxeringskontroll, även om handlingarna icke är offentliga. Skulle i något enstaka fall särskilda skäl påkalla undantag härifrån, bör beslut härom förbehållas Kungl. Maj:t, som därvid kan pröva, huruvida vederbörande taxeringsmyndighet i annan ordning kan erhålla uppgifter, som är av betydelse för taxeringskontrollen. Jämväl vid inhämtande av uppgifter av be-

tydelse för taxeringen från statliga och kommunala myndigheter bör det föreslagna centrala organet för taxeringskontrollen kunna medverka till att erforderliga uppgifter kommer taxeringsarbetet till godo utan att olägenhet därav vållas.

I fråga om taxeringshandlingars offentlighet gäller för närvarande enligt 56 § taxeringsförordningen att självdeklarationer och andra uppgifter, vilka avlämnats till ledning vid taxering för inkomst eller förmögenhet, är hemliga. Förmögenhetslängd och prövningsnämnds ändringslängd beträffande förmögenhetstaxeringen ävensom handlingar i ärenden rörande förhandsbesked från riksskattenämnden är likaledes hemliga enligt 17 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar. Offentliga är däremot övriga handlingar såsom fastighets- och inkomstlängderna, besvärsskrifter, av länsstyrelse upprättade sammanställningar av statistiska undersökningar, taxerings- och prövningsnämnders protokoll samt kammarrättens och regeringsrättens utslag.

Det främsta intresset knyter sig därvid till frågan om taxeringslängdernas offentlighet. Någon gång har gjorts gällande att inkomstlängdernas offentlighet borde upphöra men det har från andra håll ifrågasatts att offentligheten borde utsträckas att omfatta även förmögenhetslängderna. Beträffande de sistnämnda har vidare erinrats att deras hemlighållande i viss mån vore illusorisk, eftersom uppgift om de till statlig förmögenhetsskatt debiterade skattebeloppen kunde erhållas ur de offentliga uppbördshandlingarna och man från skattebeloppen genom skattetabellerna kunde räkna sig till vederbörandes beskattningsbara förmögenhet.

Frågan om taxeringslängdernas offentlighet eller hemlighållande har betydelse för de skattskyldiga i den mån de har intresse av att deras inkomst eller förmögenhet icke kommer till andras kännedom. Mot dessa sekretessintressen kan ställas de utan tvivel legitima anspråk som skattebetalarna har att kunna få kännedom om taxeringarna och därmed ha möjlighet att bilda sig en uppfattning om taxeringarnas och beskattningens verkningar icke blott i allmänhet utan även i enskilda fall. Med hänsyn till allas intresse av att beskattningen sker likformigt och rättvist har offentlighetsprincipens tillämpning i detta hänseende en väsentlig uppgift att fylla.

Ur det allmännas synpunkt kan den frågan ställas, vilken verkan taxeringslängdernas offentlighet eller ej har på deklARATIONSSKYLDIGHETENS fullgörande och på taxeringsarbetet. Denna verkan kan tänkas vara dubbelriktad. Taxeringssiffrornas offentlighet kan å ena sidan föranleda skattskyldiga att uppge för låg inkomst — icke för att undgå skatter utan för att slippa skylta med sina verkliga inkomster. Å andra sidan kan offentligheten hindra mången deklarerant från att deklarerera för lågt, eftersom han måste befara, att alltför låga siffror väcker uppmärksamhet och leder till att taxeringsmyndigheterna företager en närmare undersökning.

Huruvida och i vilken omfattning taxeringslängderna skall vara offentliga är givetvis en omdömes- och avvägningsfråga. Enligt de sakkunnigas uppfattning har emellertid offentligheten en synnerligen stor betydelse för taxeringsverksamhetens effektivitet. Vetskapen om att vem som helst kan få del av de taxerade inkomsterna torde påverka deklARATIONERNA i rätt riktning i vida större omfattning än det kan tänkas förekomma, att skattskyldiga av samma skäl deklarerar för lågt. Taxeringslängdernas offentlighet bidrager därmed till möjligheterna att kunna begränsa åtgärderna för taxeringskontroll. Taxeringen till statlig förmögenhetsskatt, vars resultat icke redovisas i för allmänheten tillgängliga handlingar, är enligt de sakkunnigas uppfattning ojämnare än inkomsttaxeringen — trots dennas brister — och en väsentlig anledning härtill torde vara att förmögenhetstaxeringarna är skyddade från den insyn, som inkomstlängdernas offentlighet medger beträffande inkomsttaxeringen.

Hänsynen till taxeringsverksamhetens effektivitet talar sålunda enligt de sakkunnigas uppfattning för att taxeringslängderna i största möjliga utsträckning bör vara offentliga. För offentlighetsprincipens tillämpning kan vidare åberopas det ovan berörda allmänna intresset för skattebetalarna att kunna få åtminstone någon kännedom om hur beskattningsväsendet fungerar. Envar skattskyldigs rätt kan ju i princip anses vara beroende av hur andra skattskyldiga blir taxerade. Det intresse av att kunna följa taxeringsverksamhetens resultat, som måste tillerkännas skattebetalarna, är så mycket större som skatteundandragande och skatteflyktsåtgärder är så vanliga som de faktiskt är.

Det bör framhållas, att inkomsttaxeringarnas offentlighet medger deras utnyttjande för åtskilliga andra ändamål än beskattningen. Sålunda användes taxeringssiffrorna i stor omfattning såsom underlag vid prövning av rätten till vissa sociala bidrag. Även i det enskilda ekonomiska livet torde taxeringssiffrornas offentlighet i ej ringa grad vara till nytta genom de möjligheter, som därigenom ges att få en uppfattning om en persons allmänna ekonomiska ställning.

Av de skäl, som sålunda anförts, synes enligt de sakkunnigas uppfattning offentlighetsprincipen böra såvitt möjligt upprätthållas och någon begränsning av inkomstlängdernas offentlighet sålunda icke ifrågakomma. Vid sådant förhållande bör övervägas om skäl föreligger att bibehålla det sekretesskydd, som alltjämt gäller för förmögenhetslängderna. Härom stadgas i 17 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbetomma allmänna handlingar, att förmögenhetslängd ävensom prövningsnämnds ändringslängd beträffande taxering till statlig förmögenhetsskatt ej utan den skattskyldiges samtycke må utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter längdens datum. Emellertid är de uppbördskort, varå debiteringen av utskylder sker, icke undantagna från offentlighet. I följd härav

har envar rätt att hos vederbörande uppbördsmyndighet begära uppgift om beloppet av den statliga förmögenhetsskatt, som kan ha påförts viss person. Av tabell för uträkning av den statliga förmögenhetsskatten kan därefter lätt inhämtas, hur stor den skattskyldigas beskattningsbara förmögenhet är.

Den inadvertens, som föreligger så till vida att förmögenhetslängderna är hemliga men att uppgifter om storleken av de skattskyldigas beskattningsbara förmögenheter, om ock med viss omgång, kan erhållas ur handlingar, som är offentliga, upptogs till behandling i prop. nr 100/1953 med förslag bl. a. till uppbördsförordning. Av innehållet i propositionen inhämtas följande: Det anförda stadgandet i sekretesslagen tillkom år 1938 i samband med införandet av särskild skatt å förmögenhet. Bestämmelsen hade därefter icke undergått annan ändring än som betingats av att den särskilda skatten å förmögenhet år 1947 ersatts med statlig förmögenhetsskatt. Sekretesskyddet infördes på förslag av 1936 års skattekommitté, som ansåg offentliggörandet av förmögenhetssiffror vara ur kontrollsynpunkt mindre viktigt än offentliggörandet av inkomstsiffror. I prop. nr 258/1938 med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen anfördes i anledning av remissyttranden, att det skulle medföra stora praktiska besvärigheter att fullständiga sekretesskyddet beträffande förmögenhetsuppgifterna genom att göra uppbördsböckerna hemliga i vad avsåg förmögenhetsskatten. Förevarande fråga berördes jämväl i bevillningsutskottets utlåtande nr 39/1946 i anledning av motioner om utredning angående åtgärder för skyddande av deklara-tionshemligheten, vilka motioner på utskottets hemställan icke föranledde någon åtgärd.

I skrivelse den 30 november 1949 till Kungl. Maj:t anförde Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges härads-skrivarförening, att sekretessbestämmelsen för förmögenhetslängderna bleve illusorisk genom möjligheten att genom uppgifter om debiterad förmögenhetsskatt erhålla upplysning om de beskattningsbara förmögenheterna och att berörda möjlighet i allt större utsträckning utnyttjades. Föreningarna förordade att jämväl uppgifterna rörande debiteringen av förmögenhetsskatt skulle ges sekretesskydd.

Motioner i förevarande ämne väcktes vid 1950 och 1951 års riksdagar. På hemställan av konstitutionsutskottet (utlåtanden nr 12/1950 och nr 6/1951) föranledde motionerna med hänsyn till pågående utredningar icke någon åtgärd.

Sekretessfrågan behandlades slutligen av 1949 års uppbördssakkunniga i deras betänkande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet (SOU 1952:1). Där i anfördes bl. a. att även om det ur kontrollsynpunkt eller av andra hänsyn icke syntes föreligga något större intresse av att debiteringslängden vore offentlig, det dock icke syntes förenligt med själva

grundtanken i tryckfrihetsförordningen om allmänna handlingars offentlighet att göra *hela* denna längd hemlig. Av praktiska skäl kunde det icke komma i fråga att bereda sekretesskydd åt endast sådana kolumner i uppbördshandlingarna, vilka avsåge förmögenhetsskatten. Möjlighet funnes visserligen i och för sig att anordna separat debitering och uppbörd av förmögenhetsskatt, men detta skulle medföra åtskilliga olägenheter av besvärande natur samt extra kostnader, approximativt beräknade till omkring 240 000 kronor för år. Med hänsyn därtill och då någon skada veterligen icke uppkommit av att uppgifterna i uppbördshandlingarna var offentliga, borde enligt de sakkunnigas mening nu gällande regler bibehållas. De sakkunniga påpekade emellertid, att skäl kunde anföras för att även förmögenhetslängderna borde vara offentliga. Liksom då det gällde inkomsttaxeringen skulle sekretesskyddet för sådant fall gälla endast den skattskyldiges till ledning för taxeringen gällande uppgifter m. m. Resultatet av taxeringen sådant detta redovisades i längderna skulle däremot vara offentligt. Praktiska fördelar skulle därigenom vinnas. Den särskilda förmögenhetslängden kunde sålunda avskaffas; uppgifterna om skattepliktig och beskattningsbar förmögenhet skulle kunna införas i inkomstlängden.

De sakkunnigas förslag i fråga om uppbördshandlingarnas offentlighet var emellertid icke enhälligt. Av de sex sakkunniga uttalade tre, med instämmande av en av de sakkunniga anlita expert, att det för förmögenhetslängderna gällande sekretesskyddet borde utsträckas att omfatta jämväl debiteringslängd och uppbördskort. Dessa handlingar var enligt ifrågasvarande sakkunnigeledamöters uppfattning tillkomna för internt bruk och det borde därför icke anses stridande mot offentlighetsprincipen att bereda handlingarna sekretesskydd. Till förmån för denna uppfattning talade hänsynen till de enskildas ekonomiska intresse och privatlivets helgd. Att denna tanke icke vore ny framginge därav att enligt särskild föreskrift debetseklar vid utsändande till de skattskyldiga skulle vara tillslutna så att uppgifterna däri icke kunde läsas utan att förseglingen bröts.

I remissyttrandena över de sakkunnigas förslag gjordes i allmänhet icke någon erinran mot sakkunnigmajoritetens förslag om bibehållande av debiteringshandlingarnas offentlighet. Emellertid förekom därjämte såväl uttalanden, vilka stödde förslaget om sekretesskydd, som uttryck för uppfattningen att skäl kunde anföras för att göra förmögenhetslängderna offentliga.

I den återopade prop. nr 100/1953 uttalade departementschefen, att — såsom de sakkunniga framhållit — några nackdelar veterligen icke varit förenade med de nuvarande bestämmelserna. Det vore svårt att inse att det kunde lända någon till men att av offentligen tillgängliga handlingar kunde inhämtas vissa uppgifter om hans förmögenhetsställning. Med denna uppfattning skulle, såsom ock från flera håll ifrågasatts, närmast ifrågakomma att avskaffa sekretesskyddet för förmögenhetslängden, något som för

övrigt skulle medföra praktiska fördelar ur debiteringssynpunkt. Departementschefen förklarade sig emellertid icke beredd att i berörda sammanhang taga någon slutlig ställning till förevarande spörsmål.

I förmögenhetslängderna upptages från och med 1954 års taxering endast sådana skattskyldiga, som har skattepliktig förmögenhet å minst 50 000 kronor. Antalet skattskyldiga med minst 50 000 kronors förmögenhet utgjorde vid 1953 års taxering 174 560 och torde vid 1954 års taxering uppgå till ett något högre antal.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har olika meningar yppats i frågan om sekretesskydd för uppgifter rörande förmögenhetstaxeringen. Lösningen av frågan är närmast beroende av huru avvägningen sker mellan de obestridliga allmänna intressena av offentlighetsprincipens upprätthållande och det intresse de till förmögenhetsskatt taxerade personerna kan ha av att uppgifterna icke blir tillgängliga.

Ur allmän synpunkt kan till förmån för längdernas offentlighet åberopas, att åstadkommandet av en jämlik och rättvis taxering torde avsevärt främjas samt att möjligheterna till insyn i taxeringsväsendets och beskattningens funktion får anses vara ett medborgerligt intresse av vikt. Att sådan insyn medges beträffande inkomsterna men icke beträffande förmögenheterna ter sig inkonsekvent. Härtill kommer den förenkling i det praktiska taxeringsarbetet, som kan vinnas genom möjligheten att slopa de särskilda förmögenhetslängderna.

Till stöd för sekretesskraven har brukat åberopas de enskildas ekonomiska intresse och privatlivets helgd. Det måste emellertid anses tveksamt, om något direkt ekonomiskt intresse kan anses föreligga i detta hänseende. Här bortses från sådana föga beaktansvärda intressen som att förmögenhetstaxeringen möjligen skulle motsäga de uppgifter en skattskyldig i annat sammanhang kan vilja lämna om sin förmögenhet eller det än mindre beaktansvärda intresse, som en skattskyldig kan ha av att på grund av sekretessen äga möjlighet att helt eller delvis undgå en på skatteförfattningarna grundad beskattning. Beaktansvärt kan däremot vara om skattskyldig har ett verkligt intresse av att vara skyddad mot insyn i sina förmögenhetsförhållanden för att undvika att bli ansatt av låne- och hjälpsökande e. d. Emellertid torde sådana personer redan nu ha svårt att med riktigt fullgörande av deklaraationsplikten hålla sitt förmögenhetsinnehav hemligt för den, som vill begagna taxeringslängderna för inhämtande av upplysningar. Inkomsten av kapital skall ju nämligen särskilt upptagas i inkomstlängden, som är offentlig handling. Även höjningen av gränsen för skattepliktens inträde till 50 000 kronor torde ha minskat betydelsen av sekretessen. Enbart kravet på hänsyn till privatlivets helgd torde icke kunna åberopas såsom tillräckligt skäl för sekretess. Eftersom beskattningen över huvud taget är en fråga av stort allmänt intresse, ligger det

nämligen i sakens natur, att enskildas ekonomiska förhållanden av betydelse för beskattningen knappast kan undgå att beröras av nämnda allmänna intresse. Dessa ekonomiska förhållanden är följaktligen icke utslutande en den skattskyldiges privatsak.

De sakkunniga vill för sin del förorda, att sekretesskyddet för förmögenhetstaxeringarna upphäves. Om de särskilda förmögenhetslängderna slopas och förmögenhetstaxeringen antecknas i inkomstlängderna, blir uppgifterna automatiskt tillgängliga på samma sätt som uppgifterna rörande inkomsttaxeringen. Den ovan återgivna föreskriften i 17 § lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar blir därmed betydelslös och kan upphävas.

Ytterligare en fråga av betydelse för hemlighållandet av taxeringshandlingar skall här beröras. Enligt vad som uppgivits har tvekan förekommit, huruvida de promemorior eller berättelser, som upprättas rörande verkställda bokföringsgranskningar, är offentliga eller ej. Vad i dessa handlingar relateras är oftast att anse såsom kompletterande upplysningar till innehållet i deklARATIONERNA och det skydd, som deklARATIONERNA åtnjuter, synes därför böra komma jämväl promemoriorna och berättelserna till del. Uttrycklig föreskrift härom föreslås.

Anteckningar till tabellbilagorna

I tabell 1 meddelas uppgifter för varje län om deklaramaterialets omfattning samt vissa andra uppgifter, som belyser taxeringsarbetet. Uppgifterna är hämtade från den statistik, som av länsstyrelserna insänts till finansdepartementet i samband med förslag till ersättningar åt taxeringsnämndsordförande m. fl. för 1953 års taxeringsarbete.

Tabell 2 utvisar ökningen av antalet självdeklARATIONER från år 1940 till år 1953. Ökningen från år 1940 utgör nära 50 %.

Tabell 3 innehåller vissa uppgifter om antalet av de ärenden, som under år 1953 inkommit till eller behandlats av länsstyrelsernas taxeringssektioner och varit föremål för beslut av prövningsnämnderna. För jämförelse har medtagits vissa tillgängliga siffror från åren 1939 och 1940. Antalet besvär till prövningsnämnderna har ökat från 33 219 år 1939 till 89 176 år 1953. Jämväl antalet besvär till kammarrätten och regeringsrätten utvisar stark ökning. Stegringen av besvärsfrekvensen torde — i den mån den icke är föranledd av folkmängdsökningen — i huvudsak kunna hänföras till komplicereringen av det ekonomiska livet och därav följande större antal tveksamma taxeringsfrågor, till höjningen av skatterna och det ökade intresse, som i följd därav ägnas taxeringarna samt den effektivisering av taxeringsarbetet, som kunnat genomföras på grund av vidtagna förstärkningar av taxeringsorganisationen.

I tabell 4 har sammanförts uppgifter från länsstyrelserna om antalet under år 1953 verkställda bokföringsgranskningar och resultatet därav. Av tabellen framgår, att granskningsfrekvensen varierar avsevärt mellan länen.

I tabell 5 meddelas uppgifter om antalet anmälningar till åtal enligt skattestrafflagen och utgången därav, i den mån uppgift därom stått att erhålla. Tabellen ger vid handen att antalet anmälningar till åtal varierar på ett sätt, som knappast kan antagas motsvaras av skillnader i de skattskyldigas sätt att deklarerera. Med all sannolikhet tillämpas mycket olikartade grunder inom länen vid prövning av frågor om anmälning till åtal.

Tabell 6 upptager en sammanställning av de besvärärenden, som under tiden 1/7 1951—30/6 1952 handlagts av länsprövningsnämnden i Stockholms län. I tabellen har angivits antalet av de frågor av olika slag, som avsetts i besvären, med angivande av det antal, som avsett belopp av olika storleksordning, ävensom i vad mån vederbörande taxeringsintendent tillstyrkt bifall till besvären eller ej. Tabellen avser att belysa arten av de besvär, som anföres hos prövningsnämnderna, och den behandling, som ägnas besvären å taxeringssektionen. I tabellen redovisas 4 293 besvär, varav vissa innefattat mer än ett yrkande, i följd varav antalet avgjorda frågor upptagits till 4 922. Taxeringsintendentens yttranden har i 2 628 frågor inneburit helt bifall till klagandens yrkanden, i ytterligare 555 frågor delvis bifall och i 1 559 frågor avslag.

KAPITEL V

Personalfrågor och kostnadsberäkningar

Nuvarande kostnader för taxeringsväsendet

Statsverkets kostnader för den årliga taxeringen belastar olika anslag. Ersättningar till ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna samt till prövningsnämndernas ledamöter jämte vissa andra utgifter avföres å ett under sjunde huvudtiteln uppfört anslag till kostnader för årlig taxering, vilket för budgetåret 1954/55 är upptaget till 11 300 000 kronor. Härav kan omkring 8 500 000 kronor beräknas belöpa å ersättningar till ordförande, kronoombud och taxeringskonsulenter. Sådana ersättningar uppgick i runt tal till 7 600 000 kronor år 1952 och 8 250 000 kronor år 1953. Beloppet kan beräknas stiga något varje år till följd av taxeringsmaterialets tillväxt. Kostnaderna för länsstyrelsernas taxeringssektioner bestrides från överståthållarämbetets och länsstyrelsernas avlönings- och omkostnadsanslag. Hur mycket därav som belöper å taxeringssektionerna (och den personal i övrigt, som har att syssla med taxeringsgöromål) låter sig icke exakt beräknas men kan med stöd av uppgifter, som erhållits från överståthållarämbetet och länsstyrelserna, uppskattas till omkring 12 000 000 kronor. Härtill kommer andel i länsstyrelsernas lokalkostnader. Årskostnaden för mellankommunala prövningsnämnden uppgår till omkring 130 000 kronor och för riksskattenämnden till omkring 217 000 kronor. Av kostnaderna för kammarrätten och regeringsrätten torde uppskattningsvis åtminstone ett belopp av 2 500 000 kronor kunna anses belöpa å taxeringsmålen. I samband med statsverkets kostnader för taxeringsväsendet må slutligen erinras om att tjänstebrevsrätt åtnjutes för försändelser i taxeringsärenden och att ett icke oväsentligt belopp av den ersättning, som tillgodoses postverket för befördran av tjänsteförsändelser, belöper på försändelser i taxeringsärenden.

Sammanställes statsverkets nuvarande årliga kostnader för taxeringsväsendet erhålles fränsett lokalkostnader och kostnader för postförsändelser följande avrundade belopp:

	kronor
ersättningar till ordförande, kronoombud och taxeringskonsulenter . . .	8 500 000
ersättningar till vissa städer för längdföring, sortering m. m.	600 000
diverse kostnader, bl. a. reseersättningar och arvoden till prövningsnämndernas ledamöter, taxeringskonsulenters resor, tillhandahållande av kuvert och blanketter m. m.	2 070 000
avlönings- och expenskostnader för överståthållarämbetets och länsstyrelsernas taxeringssektioner och övrig med taxeringsgöromål selsatt personal	12 000 000
mellankommunala prövningsnämnden	130 000
riksskattenämnden	220 000
å taxeringsmål belöpande andel i kostnader för kammarrätten och regeringsrätten	2 500 000
	26 020 000

I fråga om de anförda kostnadsbeloppen bör erinras, att ordförandena och kronoombuden i taxeringsnämnderna jämte taxeringskonsulenterna anser att de nu utgående ersättningarna är för låga och icke bereder skälig ersättning för utfört arbete och av uppdragen föranledda kostnader. Befogenheten av de tid efter annan framförda kraven på höjning av ersättningarna har vid upprepade tillfällen vitsordats av länsstyrelserna. En höjning av arvoden med 20 procent, motsvarande en kostnadsökning av minst 1 500 000 kronor, torde allmänt betraktas såsom skälig. Vidare är den personal, som för närvarande anvisats taxeringssektionerna, på långt när icke tillräcklig för utförande av de arbetsuppgifter, som enligt taxeringsförordningen ankommer på sektionerna, och den taxeringskontroll, som är av behovet starkt påkallad. Enligt uppgifter, som inhämtats från länsstyrelserna, kan behovet av ytterligare personal uppskattas till sammanlagt omkring 250 befattningshavare, motsvarande en beräknad årskostnad av minst 3 000 000 kronor.

Personalbehov inom en taxeringsorganisation enligt de sakkunnigas förslag

Den i organisatoriskt hänseende viktigaste frågan vid genomförande av en organisation enligt de sakkunnigas förslag är huru det arbete, som nu utföres av taxeringsnämndsordförande och taxeringskonsulenter samt i viss utsträckning av kronoombud, skall utföras. Såsom tidigare berörts kan dessa göromål med hänsyn till svårighetsgraden uppdelas i olika grupper:

- 1) sortering, numrering och inprickning av deklARATIONER och löneuppgifter,
- 2) granskning och kontroll av enklare deklARATIONER från löntagare m. fl.,
- 3) granskning av övriga deklARATIONER,
- 4) längdföring, korrespondens med andra taxeringsmyndigheter, expediering av underrättelser m. m.,
- 5) personlig kontakt med allmänheten, föredragning i taxeringsnämnden, arbetsledning vid granskning av de enklare deklARATIONERNA m. m.

Den för ifrågavarande göromål avsedda personalen skall enligt de sakkunnigas förslag anställas vid länsstyrelsernas taxeringsavdelningar.

Beträffande de under 1) avsedda göromålen — vilka i städer med egen uppbördsförvaltning är avsedd att utföras av resp. städer — är att märka, att de i huvudsak pågår endast en kort tid omedelbart efter deklARATIONERNAS och kontrolluppgifternas avlämnande i början av året. För att biträda vid sådant arbete bör extra personal anlitas. Det kan framhållas, att detta arbete i Stockholms stad utföres centralt under loppet av cirka tre veckor.

De under 2) och 4) upptagna göromålen synes, i den mån de icke i städer med egen uppbördsförvaltning ankommer på lokal skattemyndighet, till stor del kunna utföras av personal (även kvinnlig) i lönegraderna 11—18, som bör tjänstgöra såsom konsulenter i enklare distrikt eller såsom medhjälpare åt konsulenter.

För de mera kvalificerade göromålen bör personal i högre lönegrad vara anställd. Denna synes i allmänhet kunna placeras i de lönegrader, som gäller för landskanslistor, eller sålunda i lönegraderna 21—25. En avsevärd del av de nuvarande taxeringsnämndsordförandena utgöres av personer, som är anställda vid länsstyrelserna i nämnda eller lägre lönegrader. Särskilda kompetensvillkor för ifrågavarande tjänster synes icke erforderliga. Utbildning och fortbildning bör ordnas för taxeringskonsulenterna genom kursverksamhet, som ledes av taxeringsstyrelsen. För särskilt kvalificerade konsulentgöromål, exempelvis hos särskilda taxeringsnämnder, bör finnas ett antal konsulenttjänster i lönegrad 27.

Rörande antalet behöfliga tjänster är att märka att taxeringsarbetet i första instans skall pågå hela året och att viss förenkling av arbetet med deklaraTIONSGRANSKNINGEN kan påräknas till följd av redan genomförda förenklingar (inkomstberäkning för en- och tvåfamiljsfastigheter och bostadsrätter) samt de åtgärder i samma riktning, som är under övervägande. Med hänsyn härtill och de erfarenheter, som gjorts under taxeringsarbetet, synes man för hela riket kunna räkna med ett behov av en befattningshavare för varje 9 000-tal invånare. Till jämförelse kan erinras, att en taxeringsnämndsordförande för närvarande ofta har att under cirka fyra månader på fritid verkställa taxering i distrikt med 3 000 à 4 000 eller flera invånare. Av antalet erforderliga tjänster — ca 800 — torde något mer än en tredjedel eller omkring 300 böra placeras i de angivna högre lönegraderna och omkring 500 i de lägre.

Behovet av tjänster inom varje län bör — därest den föreslagna organisationen genomföres — göras till föremål för noggrann undersökning med beaktande av antalet deklARATIONER av olika svårighetsgrad inom varje län.

De sammanlagda årliga lönekostnaderna för den personal, som erfordras för taxeringsarbetet i första instans, synes emellertid kunna beräknas på följande sätt:

500 tjänster i löneklass 15 (ortsgrupp 4) à 9 684	4 842 000
300 tjänster i löneklass 24 (ortsgrupp 4) à 14 988	4 496 400
extra arbetskraft	261 600
	<hr/>
	Kr. 9 600 000

Härtill kommer vissa belopp för expenser och lokalkostnader. Det bör emellertid vara möjligt att sedan den nya yrkesmässigt uppbyggda organisationen trätt i tillämpning genom rationaliseringsåtgärder och förenklingar något minska personalbehovet. Taxeringsarbetet bedrivs för närvarande under jämförelsevis tunga och tidsödande former — något som är oundvikligt så länge arbetet skall utföras såsom bisysslor av arbetskraft, som till stor del är orutinerad, och utan enhetlig ledning.

Uppdrag att vara ordförande i taxeringsnämnd skall enligt förslaget i regel ankomma på häradsskrivare eller tjänsteman vid länsstyrelsen och ha karaktären av uppdrag i tjänsten. Då ordförandeskapet endast innefattar uppgift att vara ordförande vid sammanträdena med nämnden, blir detsamma föga betungande. Med hänsyn till den förberedande granskning, som deklARATIONERNA underkastas, behöver sammanträdena icke taga på långt när den tid i anspråk som för närvarande är fallet. I de fall, där taxeringen redan nu i huvudsak verkställs av tjänstemän, är sammanträdes-tiden betydligt kortare än eljest. I den mån ordförandeuppdragen med hänsyn till andra tjänstegöromål icke kan medhinnas av tjänstemän, kan andra lämpliga personer därför anlitas. I de större städerna torde detta bliva nödvändigt i större utsträckning, vilket icke bör möta svårigheter med hänsyn till att ordförandena icke längre betungas med expeditionella uppgifter. De kostnader, som härav föranledes, blir jämförelsevis små.

Den personal, som nu finns å länsstyrelsernas taxeringssektioner, torde i huvudsak förslå för de uppgifter, som inom den nya organisationen skall tillkomma densamma, nämligen ledning av konsulenternas och deras biträdens arbete samt verkställande av utredning i besväriligare ärenden, ävensom avgivande av förklaring i besvärsmål, handläggning av åtalsärenden, o. d. En avsevärd utökning av antalet bokgranskningar får emellertid anses snarast erforderlig. I första hand bör detta ske genom att den för bokgranskningar avsedda redan befintliga personalen frigöres från andra arbetsuppgifter, som nu åläggas den. Personalbehovet i förevarande hänseende får vidare antagas vara starkt beroende av de åtgärder, som vidtages för att deklARATIONERNA skall bli riktigare, och av det antal revisorer, som anknyses till det föreslagna centrala organet. Med hänsyn till svårigheterna att nu bedöma storleken av erforderlig personalökning för revisionsavdelningarna synes med överbäggande av frågan därom böra anstå till dess frågan om åtgärder för åstadkommande av bättre deklARATIONER och om taxeringsstyrelsens inrättande och dess personal blivit prövad. De sakkunniga vill i

fråga om revisionspersonalen framhålla att denna personal bör beredas tillgång till den biträdespersonal, som är erforderlig för att revisionspersonalen skall kunna arbeta rationellt.

Taxeringsstyrelsens huvuduppgifter blir enligt de sakkunnigas förslag ledning och samordning av taxeringsavdelningarnas verksamhet, upplysningsverksamhet och taxeringskontroll. Därjämte bör en byrå inom taxeringsstyrelsen fungera såsom kansli åt riksskattenämnden. Behovet av personal är beroende framför allt av den omfattning, vari taxeringskontrollen utövas centralt. Enligt de sakkunnigas uppfattning synes lämpligt, att möjligheterna därtill göres relativt vida, eftersom den centrala verksamheten är ägnad att minska arbetet för de lokala myndigheterna och därmed minska kostnaderna för dessa.

Kostnaderna för den föreslagna taxeringsstyrelsen — förutom vad som nu ingår i riksskattenämndens stat — synes förslagsvis kunna beräknas på följande sätt:

	kronor
en chef och tre byråchefer	122 000
omkring tjuu befattningshavare i kvalificerad ställning för taxeringskontroll m. m.	350 000
kanslipersonal (huvudsakligen för taxeringskontroll)	50 000
reskostnader, expenser m. m.	28 000
	550 000

De sakkunniga har icke ansett sig böra ingå på de ändringar i lönegradsplaceringen för länsstyrelsernas tjänstemän, som kan föranledas av den föreslagna organisationen eller lönegradsplaceringen för befattningshavare inom taxeringsstyrelsen. Frågan härom synes böra upptagas till särskild undersökning, sedan de principiella spörsmålen om taxeringsorganisationen samt föreslagna åtgärder för vinnande av riktigare fullgörande av deklaraionsplikten och vidgade möjligheter till kontroll varit föremål för övervägande.

Vissa svårigheter torde uppkomma att på en gång erhålla personal för befattningshavarna inom den nya taxeringsorganisationen. I viss omfattning torde nuvarande taxeringsnämndsordförande kunna påräknas för sådana befattningar. I övrigt bör — om den föreslagna omorganisationen beslutas — utbildningsverksamhet för skolning av personal igångsättas snarast möjligt. Det torde slutligen vara lämpligt att under viss övergångstid medgiva att konsulentuppdrag i lämplig utsträckning innehaves såsom bisyssla mot arvode, därvid hinder icke bör möta att såsom konsulent anlita person å annan ort än residensstaden. Närmare föreskrifter härom bör meddelas i administrativ ordning.

Den föreslagna organisationen medför en icke obetydlig ökning av lokalbehovet vid länsstyrelserna. Svårigheter torde möta att omedelbart tillgodose detta behov, varför provisoriska anordningar kan visa sig erforderliga. De sakkunniga har emellertid icke ansett sig böra redan nu ingå på undersökning av möjligheterna att tillgodose det lokalbehov, som följer av den föreslagna organisationen.

KAPITEL VI

Sammanfattning av de sakkunnigas förslag

Gjorda undersökningar visar, att mycket betydande belopp årligen undgår beskattning till följd av att oriktiga deklARATIONER förekommer i stor omfattning. Storleken av undanhållna inkomster kan av naturliga skäl icke direkt påvisas, men vissa beräkningar ger vid handen, att den sammanlagda taxerade inkomsten torde med åtminstone en å två miljarder kronor understiga vad som rätteligen borde taxeras. Ett tydligt samband föreligger mellan deklARATIONERNAS kvalitet och möjligheterna till kontroll. Kontrollmöjligheterna är enligt nu gällande bestämmelser mycket ojämna. Under det att flertalet löntagares inkomster helt eller så gott som helt kan kontrolleras, måste kontrollen betecknas såsom bristfällig beträffande rörelseidkare av olika slag, utöfvere av s. k. fria yrken, vissa grupper jordbrukare samt inkomsttagare med inkomster av tillfällig beskaffenhet.

Under år 1953 verkställdes bokföringsgranskning eller därmed jämförlig undersökning hos 7 339 skattskyldiga, motsvarande blott omkring 2,5 procent av antalet skattskyldiga, som kan bli föremål för sådan undersökning. I 1 015 fall föranledde granskningarna icke erinran mot avgiven deklARATION, men i 6 324 fall resulterade granskningarna i förslag om uppskattning av inkomsten till högre belopp än den skattskyldige deklarerat. Sammanlagt föreslogs höjningar å i runt tal 52,5 miljoner kronor. I betänkandet lämnas ett flertal exempel på resultatet av bokföringsgranskningar, varav framgår, att de undanhållna inkomstbeloppen i vissa fall kan uppgå till hundratusentals kronor.

Åtgärderna för åstadkommande av en riktigare taxering bör — eftersom deklARATIONER måste ligga till grund för taxeringen — i första hand gå ut på att främja *ett riktigtare fullgörande av deklARATIONSPLIKTEN*. I sådant hänseende föreslås stadgande att den som redan nu är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen skall fullgöra denna skyldighet på sådant sätt, att bokföringen kan tjäna såsom underlag för deklARATIONEN och för kontroll av dennas riktighet. Den som nu icke är bokföringsskyldig men bedriver rörelse eller eljest uppbär inkomst i spridda poster från allmänheten skall vara skyldig att föra fortlöpande anteckningar om inkomster och utgifter. Anteckningarna skall utvisa vad den skattskyldige insatt i verksamheten eller därur uttagit, exempelvis för levnadskostnader o. d. Närmare anvisningar om sättet för anteckningarnas förande skall kunna meddelas av riksskattenämnden efter hörande av branschsammanlutning. Uttrycklig

bestämmelse föreslås, att för den som icke ordentligt fullgör sin bokförings- eller anteckningskyldighet skall inkomsten uppskattas efter vad som med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet synes skäligt, om icke den skattskyldige kan förebbringa tillfredsställande utredning om sin inkomst.

Utförliga föreskrifter föreslås av innebörd att skattskyldig, som fört räkenskaper, på ett betydligt fullständigare sätt än nu i deklarationen skall lämna sådana uppgifter, som enligt vad gjorda erfarenheter visar behövs för granskning och kontroll. Därigenom kan förebyggas, att vissa rutinmässiga förfrågningar årligen måste riktas till ett stort antal skattskyldiga. Skattskyldig skall vidare lämna klart besked, om deklarationen grundar sig på räkenskaper eller anteckningar.

Även i övrigt skall deklaration innehålla vissa upplysningar av särskild betydelse för taxeringskontrollen.

För att en deklarant icke skall behöva tveka om viss inkomst skall deklarerar eller om viss utgift får avdragas, skall envar ha rätt att vända sig till ett centralt organ med skriftlig förfrågan därom. Besvarandet av dessa frågor, som bör ske kostnadsfritt, skall enbart ha karaktär av upplysningsverksamhet till ledning för upprättandet av deklarationer, för att dessa skall kunna bli så riktiga som möjligt. Det förekommer ej sällan, att skattskyldig, då deklaration befinnes vara felaktig, såsom skäl åberopar sin bristande kännedom om skattelagarna. Beredes möjlighet till erhållande av kostnadsfria vederhäftiga upplysningar härom, kan kraven på deklarationernas riktighet skärpas.

Med hänsyn till att taxeringskontrollen är relativt kostsam för det allmänna och att dessa kostnader i huvudsak orsakas av dem som uppsåtligt eller av oaktsamhet deklarerar oriktigt, föreslås att skattskyldig, som i sin deklaration utelämnat skattepliktig inkomst eller felaktigt tillgodogjort sig avdrag utan att lämna korrekta upplysningar om avdragets beskaffenhet, i samband med taxeringen skall påföras en särskild avgift såsom bidrag till kostnaderna för taxeringskontrollen. Avgiften föreslås till 10 procent av icke deklarerad inkomst eller obehörigt avdrag och 1 procent av icke deklarerad förmögenhet. Genom den föreslagna avgiften beräknas de illojala deklaranterna själva få betala kostnaderna för den på grund av deras förfarande nödvändiga taxeringskontrollen. Oberoende av avgiften skall i fall, då skattestrafflagen är tillämplig, åtal ske i vanlig ordning.

Det förutsättes att skattskyldiga med enkla inkomst- och beskattningsförhållanden, om av de sakkunniga tidigare föreslagna förenklingar av vissa beskattningsregler genomföres, skall kunna deklarerar å en förenklad deklara-tionsblankett, vartill utkast bifogas betänkandet.

Beträffande *taxeringskontrollen* anföres, att likformighet mellan olika grupper av skattskyldiga bör eftersträvas. För kontroll av jordbrukarnas inkomster skall alla, som i någon sin verksamhet uppköper produkter från

jordbruk eller skogsbruk, lämna uppgifter om likvider i samma ordning som uppgifter nu lämnas om anställdas löner. Genom att kontroll över den övervägande delen av jordbrukarnas inkomster på detta sätt anordnas, har bestämmelser om skyldighet för jordbrukare i allmänhet att föra fortlöpande anteckningar om inkomster och utgifter ansetts kunna undvaras. Det förutsättes att uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande omsorgsfullt övervakas, så att alla uppköpare i nämnda hänseende blir likställda.

Vidgad skyldighet för näringsidkare i allmänhet att efter anmaning lämna uppgift om köp och försäljningar föreslås liksom uttryckliga föreskrifter om plikt att föra erforderliga anteckningar att ligga till grund för skyldighetens fullgörande. Bestämmelserna om uppgiftsplikt rörande vissa löneinkomster m. m. föreslås skola kompletteras.

De nuvarande i vissa hänseenden vaga bestämmelserna om bokföringsgranskning ersättes med mera preciserade föreskrifter om att *taxeringsrevision* må ske hos vissa skattskyldiga. Sådan revision skall få verkställas även för kontroll av deklARATIONER från annan skattskyldig än den hos vilken revisionen sker. Vid taxeringsrevision skall granskning få ske jämväl av handlingar, vilkas innehåll innefattas under tystnadsplikt, som åligger den skattskyldige. Sekretesshänsynen skall tillgodoses genom att granskaren är ålagd samma tystnadsplikt, som gäller för den, hos vilken revisionen sker. De sakkunniga framhåller, att taxeringsrevisioner bör ske såsom normala och rutinmässiga kontrollåtgärder, vilka genomföres planerligt och anses såsom likställda med den kontroll, som genom arbetsgivares löneuppgifter äger rum beträffande löntagare.

Statliga verks och inrättnings handlingar skall vara tillgängliga för granskning och erforderliga uppgifter därur i särskilda fall lämnas, även om de i övrigt är hemliga. Därunder inbegripes även postgirokontorets uppgifter om insättningar och uttag, i samband varmed föreslås en motsvarande uppgiftsskyldighet för andra penningförvaltande inrättningar.

Såsom ett komplement till övriga åtgärder och för att minska utsikterna att genom bristfälligt fullgörande av deklARATIONSPLIKTEN kunna obehörigen undgå skatt föreslås vidgade möjligheter till *eftertaxering*. Skatt på grund av eftertaxering skall förhöjas med ränta efter fem procent per år för den tid, varunder skatt undanhållits.

Beträffande *taxeringsorganisationen* framhålles, att den nuvarande anordningen med taxeringsarbetets utförande såsom bisysslor och i stor omfattning av orutinerad personal är otidsenlig och mindre rationell. Denna anordning är otillfredsställande icke blott med hänsyn till det allmännas intresse av riktiga taxeringar utan även ur de skattskyldigas synpunkt. Det egentliga taxeringsarbetet skall enligt förslaget överföras å heltidsanställd arbetskraft, som anställs hos länsstyrelsernas taxeringsavdelningar. Taxeringsnämnderna bibehålles såsom beslutande organ, men deras sammanträdestid beräknas kunna avkortas avsevärt med hänsyn till det förarbete,

som skall utföras av de anställda arbetskrafterna. Antalet befattningshavare i olika lönegrader för taxeringsarbetet i första instans beräknas till omkring 800. De för taxeringsarbetet närmast ansvariga och hos taxeringsnämnderna föredragande tjänstemännen föreslås benämnda taxeringskonsulenter. De årliga avlöningskostnaderna för den personal, som erfordras för taxeringsarbetet i första instans, beräknas till 9,6 miljoner kronor eller cirka en miljon kronor mer än som för närvarande åtgår för arvoden åt taxeringsnämndsordförande, kronombud och taxeringskonsulenter.

Tyngdpunkten av taxeringsarbetet förlägges till första instans, och arbetet där får fortgå hela året. Taxeringslängder skall avlämnas i mitten av året. Till dess beräknas flertalet deklARATIONER vara slutgranskade. För skattskyldiga med mera komplicerade förhållanden, vilkas deklARATIONER ej hunnit slutgranskas, omprövas taxeringarna under andra halvåret, och ändring vidtages där skäl därtill på grund av kontrollåtgärder eller andra omständigheter befinnes föreligga.

Taxeringsavdelningarnas personal leder taxeringskonsulenternas arbete och utför taxeringskontroll av mera kvalificerad art. Revisionspersonalen bör i huvudsak ägna sig åt taxeringsrevisioner och därmed jämförliga undersökningar att ligga till grund för taxeringsnämndernas beslut. Taxeringsavdelningarna föreslås bli fristående från landskontoren i övrigt.

Prövningsnämnderna, vilkas arbete till följd av den omsorgsfullare taxeringen i första instans beräknas minska i kvantitativt hänseende, skall fungera enbart såsom besvärinstans för prövning av besvär från skattskyldiga och framställningar från allmänt ombud. Sådana framställningar torde bli erforderliga i ringa omfattning, då upptäckta fel som regel kan rättas genom att taxeringsnämnden omprövar tidigare beslut. Såsom allmänt ombud med uppgift att avge yttrande över besvär eller göra framställning om ändring i taxeringsnämnds beslut skall taxeringsintendent eller annan tjänsteman å taxeringsavdelningen fungera.

Med hänsyn till att det huvudsakliga taxeringsarbetet skall förläggas till första instans anses mellankommunala prövningsnämnden kunna upphöra. Särskilda bestämmelser för åstadkommande i annan ordning av likformighet mellan taxeringar i olika län föreslås.

För att leda och samordna taxeringskontrollen i riket, vid behov bistå taxeringsavdelningarna med tillfällig personalförstärkning samt verkställa taxeringskontroll av betydelse för landet i dess helhet, föreslås inrättande av ett centralt organ, taxeringsstyrelsen, med ett 30-tal befattningshavare. Taxeringsstyrelsen skall ägna särskild uppmärksamhet åt rationaliseringsfrågor av betydelse för taxeringsverksamheten. Riksskattenämndens kansli föreslås skola ingå såsom en byrå i taxeringsstyrelsen men riksskattenämnden bibehållas oförändrad såsom beslutande organ för meddelande av förhandsbesked, utfärdande av anvisningar rörande tolkningen av skatteförfattningar, fastställelse av blanketter m. m.

KAPITEL VII

Specialmotivering till författningsförslagen

Förslaget till taxeringsförordning

Inledning

1928 års taxeringsförordning har efter sin tillkomst ändrats ett flertal gånger. Åtskilliga paragrafer har upphävts. Å andra sidan har tillkommit nya bestämmelser, som, då de icke låtit sig infogas i de tidigare befintliga paragraferna, givit upphov till s. k. a-paragrafer. Då det visat sig svårt att i den tidigare paragrafföljden inpassa de ytterligare eller ändrade bestämmelser, som föranledes av de sakkunnigas förslag till ändringar i taxeringsorganisationen och åtgärder för en effektivare taxering, har de sakkunniga funnit lämpligt att i samband med den åt dem uppdragna översynen av taxeringsförordningen uppgöra förslag till en omredigering av densamma. För vinnande av större överskådlighet har de sakkunniga därvid i en första avdelning sammanfört de stadganden, som reglerar den årliga taxeringen för inkomst och förmögenhet. Därtill skall senare komma en avdelning rörande fastighetstaxering. I denna avdelning skall i tillämpliga delar hänvisas till den första, varför den senare avdelningen kan göras jämförelsevis kortfattad.

Vid omredigeringen har utelämnats vissa detaljer av instruktionsmässig eller därmed jämförlig karaktär, vilka lämpligen kan regleras genom administrativa föreskrifter.

Nu gällande taxeringsförordning har i specialmotiveringen betecknats TF.

1 §.

Såsom huvudprincip för den taxeringsverksamhet, som äger rum för beskattningsändamål, brukar uppställas, att taxeringarna skall överensstämma med skatteförfattningarna samt vara i möjligaste måtto likformiga och rättvisa. Uttryckliga föreskrifter har i gällande taxeringsförordning i detta hänseende meddelats i fråga om taxeringsintendents uppgifter

(93 och 97 §§ TF) samt beskattningsnämndernas verksamhet (109 § TF). Då nämnda princip självfallet bör vara vägledande för taxeringsförfarandet i dess helhet och sålunda bör beaktas även vid fullgörande av deklarations- och uppgiftsskyldighet liksom under besvär förfarandet, synes föreskriften böra ingå bland de inledande stadgandena.

2 §.

I stället för uttrycket »taxering för inkomst eller förmögenhet» användes beteckningarna »inkomsttaxering» och »förmögenhetstaxering». Ett gemensamt uttryck för taxeringarna enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt torde kunna vara av visst värde bl. a. vid avfattning av utslag och beslut.

3 §.

Enligt förslaget skall åt särskilda taxeringsnämnder kunna uppdragas taxeringen av sådana skattskyldiga, vilkas taxering nu behandlas av särskilda taxeringsnämnder och speciella taxeringsnämnder. Länsstyrelse bör ha frihet att besluta om inrättande av särskilda taxeringsnämnder och deras arbetsuppgifter på sätt synes lämpligast med hänsyn till förhållandena inom länet, tillgänglig personaluppsättning och övriga omständigheter.

Med hänsyn till den numerera gällande kommunindelningen torde för- ening av två eller flera kommuner till ett lokalt taxeringsdistrikt icke vara aktuell.

5 §.

Mandattiden för vald ledamot av taxeringsnämnd utgör för närvarande blott ett år. Med hänsyn till att taxeringsarbetet i första instans avses skola pågå under hela året och därmed förlorar sin tidigare säsongbetonade karaktär, torde det vara lämpligt att mandattiden liksom för flertalet kommunala uppdrag utsträcker till fyra år. Mandattidens förlängning torde vara ägnad att ge ökad stadga åt arbetet i första instans och skapa större intresse hos medlemmarna för ledamotskapet.

Av 10 § framgår, att nyval skall äga rum, om distriktsindelning under valperioden ändras.

6 §.

Av den allmänna motiveringen framgår, att deklarationsgranskningen och expeditionella göromål avses skola utföras av tjänstemän. Den för nämnda arbete hos varje taxeringsnämnd närmast ansvarige tjänstemannen benämnes taxeringskonsulent. Vissa arbetsuppgifter, exempelvis sortering o. d., bör i regel utföras centralt för län eller del av län. För övriga kansli- och expeditionsgöromål bör taxeringskonsulenten åtnjuta biträde.

Taxeringskonsulent skall vara tjänsteman å länsstyrelsens taxeringsavdelning och är därmed underställd taxeringsintendenten.

Under ett antal övergångsår torde det vara lämpligt att konsulentuppdrag kan innehavas såsom bisyssla. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter i nämnda hänseende.

7 §.

Med den sammansättning, prövningsnämnderna numera har, kan hinder icke anses föreligga mot att prövningsnämnd i skattskyldigs hemortslän handlägger fråga rörande fördelning mellan kommuner i olika län av den skattskyldiges till kommunal inkomstskatt skattepliktiga inkomst. Verkliga tvister om sådan fördelning är numera sällan förekommande.

8 §.

För närvarande kan hälften av hela antalet ledamöter av prövningsnämnd få utgöras av medlemmar i taxeringsnämnd. Med hänsyn till prövningsnämndens funktion synes det vara lämpligast att medlemmar av prövningsnämnd icke samtidigt är medlemmar av taxeringsnämnd.

9 §.

Stadgandet om rätt att avsäga sig uppdrag i beskattningsnämnd har utformats efter mönster av bestämmelsen i 7 § kommunallagen om rätt att avsäga sig uppdrag såsom fullmäktig.

11 §.

De i 14 § 2 mom. TF meddelade föreskrifterna synes icke längre erforderliga. I mån av behov kan erforderliga föreskrifter meddelas i administrativ väg.

12 §.

Det är av betydelse att deklARATIONSSKYLDIGHETENS fullgörande på olika sätt underlättas. Redan nu vidtages på många håll särskilda anordningar för deklARATIONERNAS mottagande. Det synes lämpligt att kommun, där så anses erforderligt, kan åläggas att vidtaga sådana anordningar.

Enligt 15 § 2 mom. TF skall i stad med egen uppbördsförvaltning den lokala skattemyndigheten lämna erforderligt biträde vid uppläggandet och kompletterandet av de längder, som skall föras hos taxeringsnämnd i staden. I allmänhet brukar i städer med egen uppbördsförvaltning biträde lämnas jämväl med vissa andra taxeringsgöromål av teknisk art. Det synes lämpligt att städernas skyldigheter i nämnda hänseenden närmare preciseras. Av praktiska skäl är det lämpligt, att städerna genom sina kronokamrerarkontor ombesörjer ordnande och numrering av deklARATIONER och kon-

trolluppgifter samt uppläggande, förande och summering av taxeringslängder.

Möjligheten för kommun att för taxeringsarbetet anvisa tjänsteman — exempelvis för verkställande av taxeringsrevisioner inom kommunen — bör bibehållas.

14 §.

Den obegränsade deklarationsplikt, som nu gäller för aktiebolag och ekonomisk förening, bör utsträckas till att omfatta även s. k. familjestiftelser. Genom att mantalsskrivningsskyldigheten slopats för juridiska personer uppkommer svårigheter att kontrollera att juridiska personer behörigen fullgör sin deklarationsskyldighet. Behovet av kontroll torde vara särskilt stort i fråga om familjestiftelser. Antalet dylika stiftelser har under senare år ökat och med hänsyn till att de ofta bildats i syfte att vinna lättnader i beskattningen, föreligger anledning att särskilt uppmärksamma dem vid taxeringen.

De nuvarande i 26 § 3 mom. TF meddelade bestämmelserna för samer rörande uppgift om inkomst av renkötsel och i sådan rörelse nedlagd förmögenhet torde numera kunna undvaras. Samerna har genom sin organisation gjort upprepade framställningar om att i deklarationshänseende bli helt likställda med övriga svenska medborgare och tillräckliga skäl synes icke föreligga att vägra bifall härtill. Någon olägenhet för taxeringen bör icke uppkomma om — såsom de sakkunniga föreslagit — biträde vid taxeringen av inkomst av renkötsel och i sådan verksamhet nedlagd förmögenhet alltjämt skall lämnas av befattningshavare inom lappväsendet.

17 §.

Föreskrifterna om deklarations innehåll överensstämmer i huvudsak med de i 29 § TF intagna. I 2 mom. har föreskrift meddelats att intäkt eller tillgång icke må utelämnas på grund av att åtgärd eller anordning vidtagits i syfte att kringgå skatteförfattningarna. Sådana åtgärder förekommer i icke ringa omfattning och deklarationsskyldig bör vara pliktig att lämna upplysningar därom, för att åtgärdernas verkningar i beskattningshänseende skall kunna prövas av taxeringsmyndigheterna. Det är den skattskyldige obetaget att framställa de yrkanden i nämnda hänseende, vartill han anser sig äga fog. Genom att lämna riktiga upplysningar om de vidtagna åtgärderna kan han emellertid undgå den påföljd, som avses skola inträda, om inkomster eller tillgångar obehörigen utelämnas.

Vad här sagts om intäkt eller tillgång bör äga motsvarande tillämpning i fråga om avdrag för omkostnad vid inkomstberäkning eller skuld vid förmögenhetsuppskattning.

18 §.

Rörelsebilaga, som enligt formulär av nu gällande lydelse upprättas med utgångspunkt från den å vinst- och förlustkonto redovisade nettovinsten, är ofta alltför ofullständig för att kunna tjäna såsom underlag för bedömning av huruvida deklarerad inkomst kan antagas vara riktig. På grund därav måste skrivelser med förfrågningar avlåtas till deklarenten. För att behovet av sådana förfrågningar skall minska och myndigheterna beredas ett bättre underlag för granskningen har i förevarande paragraf upptagits närmare föreskrifter om vad skattskyldig, som redovisar inkomst på grundval av vinst- och förlustkonto, har att uppgiva i sin deklaration.

21 §.

Mera detaljerade föreskrifter om uppgifter till ledning vid fördelning mellan två eller flera kommuner av inkomst från en förvärvskälla synes icke erforderliga i taxeringsförordningen. Skattskyldiga med sådana förvärvskällor har praktiskt taget alltid sådana insikter i fråga om beskattningsreglerna, att det är tillfyllest med en hänvisning till kommunalskattelagens föreskrifter i ämnet.

23 §.

Det i 32 § TF intagna stadgandet att det är envar obetaget att, utöver vad deklarationsformuläret föranleder, meddela upplysningar till ledning för egen taxering föreslås skola utbytas mot en föreskrift att skattskyldig *bör* meddela sådana upplysningar. Därigenom markeras, att deklarationen skall vara så fullständig, att den utgör ett tillfredsställande underlag för taxeringens åsättande. Grundar sig uppgift om inkomst, som icke avser värde å naturaförmån, å uppskattning av den skattskyldige och icke å exakta uppgifter, *bör* upplysning därom lämnas. Upplysning *bör* vidare lämnas, om den skattskyldige för levnadskostnader eller andra personliga utgifter kunnat disponera mera nämnvärda belopp, som icke uppgivits såsom inkomst. Därigenom blir åtskilliga förfrågningar överflödiga.

I 2 mom. har den allmänna bestämmelsen om skyldighet att lämna upplysningar kompletterats med uttrycklig föreskrift, att uppgiftsplikten avser jämväl omständigheter av betydelse för taxeringskontroll. Där så erfordras, *bör* alltså uppgift om skattskyldigs levnadskostnader av olika slag kunna begäras. En uppställning rörande den skattskyldiges levnadskostnader är ofta nödvändig för undersökning av en deklarations riktighet. Det är icke ovanligt, att en för en skattskyldig upprättad s. k. kontantberäkning visar ett överskott, som möjligen kan förslå vid ett ytterst sparsamt levnadssätt men som är för litet för en person med mera normala levnadsvanor och än mindre räcker till för en jämförelsevis god levnadsstandard. En taxeringsnämnd kan i ett sådant fall med sin person- och lokalkännedom ofta med

god säkerhet bedöma, om den skattskyldiges deklaration är trovärdig eller ej, men om taxeringen genom besvär av den skattskyldige bringas under prövning av skattedomstol, som saknar denna person- och lokalkännedom, kan underlaget för prövningen utan utredning om den skattskyldiges levnadskostnader bli alltför ofullständigt. Rätten för taxeringsmyndigheterna att begära upplysningar måste därför göras så omfattande, att alla uppgifter av betydelse för taxeringskontroll och taxering kan erhållas.

24 §.

Enligt 53 § kommunalskattelagen, 7 § förordningen om statlig inkomstskatt och 6 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt är vissa juridiska personer skattskyldiga blott för vissa slag av inkomst eller helt frikallade från skattskyldighet. I den mån sådan juridisk person är frikallad från skattskyldighet föreligger ej heller för densamma deklaraionsplikt. Vid taxeringen har taxeringsmyndigheterna att pröva, vilka av de existerande juridiska personerna som är skattskyldiga och vilka som är skattefria. Beträffande vissa av de från skattskyldighet helt eller delvis frikallade subjekten är deras ställning i beskattningshänseende så självklar, att någon verklig prövning icke erfordras, men i andra fall kan frågan om skattskyldighet eller icke vara tveksam. Där prövning måste ske, försvåras denna av att myndigheterna icke — såsom när det gäller fysiska personer, över vilka mantalslängd årligen upprättas — har tillgång till någon i förväg upprättad förteckning över existerande juridiska personer. Vid tillkomsten av gällande folkbokföringsförordning avsågs, att mantalsskrivningen efter hand skulle komma att omfatta jämväl de juridiska personerna, men denna plan har numera övergivits. Rörande de juridiska personer, som är föremål för registrering hos myndighet — framför allt aktiebolag och ekonomiska föreningar — kan myndigheterna genom vederbörliga register vinna kännedom, men beträffande andra, särskilt vissa stiftelser och föreningar, synes särskilda åtgärder erforderliga för att prövning av frågan om deras skattskyldighet eller skattefrihet skall komma till stånd, i den mån stiftelserna eller föreningarna icke genom avgivande av självdeklaration själva uppger sig vara skattskyldiga. Stiftelser och föreningar, som med orätt förmenar sig vara frikallade från skattskyldighet, kan genom att underlåta att avlämna självdeklaration undgå taxeringsmyndigheternas uppmärksamhet.

Beskattningsspörsmål i samband med vissa av här åsyftade stiftelser har nyligen behandlats i företagsbeskattningskommitténs betänkande SOU 1954: 19. Kommittén har däri (sid. 290) uttalat, att kommittén icke närmare gått in på frågan om bl. a. en effektivare kontroll av att stiftelser blir i förekommande fall beskattade för inkomst och förmögenhet, då kommittén förutsatt att denna fråga skulle behandlas av de sakkunniga.

Erfarenheterna från taxeringsarbetet ger vid handen, att taxeringsmyndigheterna bör beredas tillfälle att pröva skattskyldigheten beträffande de

subjekt, varom här är fråga och beträffande vilka en sådan prövning kan anses påkallad. Detta kan lämpligen ske i den formen, att subjekten åläggas att avlämna uppgifter å särskild blankett till ledning vid skattskyldighetens bedömande. I fråga om åtskilliga av dem torde det räcka med en engångsprövning, varefter de kan befrias från vidare uppgiftsskyldighet. Beträffande andra, som har mera svävande ändamålsbestämmelser eller kan antagas inrättade huvudsakligen av skatteskäl, synes lämpligt att uppgiftsskyldigheten fullgöres årligen. Missbruk har förekommit, exempelvis beträffande personalstiftelser, som helt eller så gott som helt tillgodosett aktieägare i företag i stället för personal i egentlig mening. Även åtskilliga av de pensionsstiftelser, som under senare år inrättats, har utan tvivel tillkommit huvudsakligen för att undgå eller uppskjuta beskattning, och dessa behöver övervakas, så att de blir beskattade, i den mån förutsättningar därför föreligger.

De sakkunniga förutsätter, att uppgiftsskyldighetens utformning, som närmast beror av hur den för ändamålet avsedda blanketten avfattas, kommer att ske på sådant sätt, att skyldighetens fullgörande icke blir nämnvärt betungande. De uppgifter, som föranleder undantagande från fortsatt uppgiftsskyldighet, kan förvaras såsom register över skattefria subjekt. Vidare förutsattes att, om den föreslagna uppgiftsplikten införes, denna genom administrativa föreskrifter samordnas med den uppgiftsplikt, som kan föreligga enligt 1929 års lag om tillsyn över stiftelser. För stiftelser, varå nämnda lag är eller blir tillämplig, behöver sålunda uppgiftsplikten enligt förevarande paragraf icke innebära någon belastning.

25 §.

Den i 36 § 1 mom. TF medgivna möjligheten för skattskyldig att hos taxeringsintendent begära utsättande av särskild tid för deklarations avlämnande har med tiden kommit att utnyttjas i en omfattning, som icke var avsedd vid bestämmelsens tillkomst och som på många håll i väsentlig mån hindrar taxeringsarbetet. Enbart bestyret med mottagandet och behandlingen av framställningarna är exempelvis i Stockholms stad av sådan omfattning, att det inkräktar på andra arbetsuppgifter. På sina håll uppfattas föreskriften om möjligheten att i följd av omständighet av säregen beskaffenhet kunna erhålla anstånd såsom en rätt att av vilken anledning som helst erhålla sådant anstånd. Enligt de sakkunnigas uppfattning bör möjligheterna att få särskild tid utsatt begränsas till fall, då så kan anses erforderligt med hänsyn till den särskilda beskaffenheten av den skattskyldiges förvärvskällor eller hans verksamhets mera betydande omfattning. Vid hinder av mera tillfällig art, som kan anses innefatta giltig ursäkt för underlåtenhet att avlämna självdeklaration, inträder icke någon påföljd, om deklarationen kommer för sent, och något utsättande av särskild tid erfordras ej. Då den skattskyldige redan före taxeringsårets ingång har kännedom om omstän-

dighet, som enligt de sakkunnigas förslag skall betraktas såsom skäl för utsättande av särskild tid, bör framställning vara ingiven före taxeringsårets ingång. Därigenom markeras, att senare tillfälligt uppkommande hinder icke utgör skäl för sådan framställning.

De sakkunniga föreslår icke någon ändring i gällande bestämmelser om tiden för deklarations avlämnande. Framställningar har i olika sammanhang gjorts om att denna tid skulle förlängas. Emellertid skulle ett tillmötesgående av sådana framställningar medföra allvarliga olägenheter för taxeringsarbetet. Några större svårigheter att iakttaga deklarationstiden torde knappast föreligga, om vederbörande skattskyldig i god tid vidtager anstalter därför. Om tidsnöd uppkommer, lär det ofta bero på att vissa skattskyldiga är benägna att uppskjuta deklarationens upprättande till dagarna omedelbart innan den skall avlämnas. Denna benägenhet torde kvarstå, även om deklarationstiden framflyttas, och någon egentlig vinst skulle alltså icke uppstå genom framflyttningen. Det kan i detta sammanhang framhållas, att hänvändelser till vissa yrkessammanslutningar i syfte att skattskyldiga, som därtill hade möjlighet, skulle avlämna sina deklara-tioner tidigare än vid deklarationstidens utgång, icke lett till något resultat.

26 §.

För att icke ordningen och redan i deklarations- och taxeringsförfarandet skall äventyras, bör en avlämnad deklaration betraktas såsom definitiv från den skattskyldiges sida med avseende å poster, som är grundade å uppskattning eller värdering, exempelvis värdering av lager eller av fordringar eller grund för beräkning av värdeminskningssavdrag. Det förekommer, att skattskyldig, om yrkat avdrag såsom obehörigt icke kan godkännas, begär att i stället exempelvis få lagervärdet ytterligare nedskrivet med motsvarande belopp för att därmed undgå att inkomsten beräknas högre än som deklarerats. Det har till och med hänt, att skattskyldig ansett sig genom sådant yrkande kunna undgå ansvar för oriktig deklaration. De sakkunniga föreslår uttryckligt stadgande, att yrkande av angiven innebörd icke skall få framställas, sedan deklarationstiden utgått, med mindre felaktighet förelegat beträffande de uppgifter, som legat till grund för deklarationen.

27 §.

De i förslaget upptagna bestämmelserna har anpassats efter den föreslagna organisationen och det sätt, varpå deklarationen skall kunna avlämnas genom kommunal anordning.

28 §.

1 mom. För den, som varit skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, inträder såsom påföljd förlust av besvärsmätt. Hørsammar icke sådan skattskyldig anmaning att inkomma med självdeklaration, kan han

enligt 108 § dömas till dagsböter. Den som icke varit deklarationskyldig utan anmaning, får sådan skyldighet, då han erhåller anmaning. Hörsammas icke anmaningen, kan han dömas till böter. Den nu föreskrivna anordningen med två efter varandra följande anmaningar innan bötesstraff kan ifrågakomma synes innebära onödig omgång.

2 mom. Stundom är en deklaration så bristfälligt avfattad, att den över huvud taget icke är ägnad att tjäna såsom underlag för prövning av den skattskyldiges taxering. I sådana fall bör den skattskyldige kunna anmanas att avlämna en helt ny deklaration. Fattas endast någon enstaka uppgift, som bort upptagas i deklarationen, bör den skattskyldige anmanas att inkomma med den felande uppgiften.

29 §.

2 mom. Enligt nu gällande föreskrifter skall anmaning alltid utsändas i rekommenderat brev. Det förekommer, att adressat underlåter att avhämta sådant brev. I praktiken har anmaningar i viss utsträckning brukat sändas i vanligt brev, vilket inneburit minskad omgång såväl för vederbörande myndighet som för den skattskyldige. Sådana anmaningar torde efterkommas i samma utsträckning som de i rekommenderat brev utsända. Föreskriften om utsändande av anmaning i rekommenderat brev torde därför kunna utgå. Självfallet får — huru än anmaningen utsändes — påföljd för underlåtenhet att efterkomma densamma icke göras gällande med mindre den anmanade fått del av anmaningen.

31 §.

Benämningen »kontrolluppgift» har använts såsom gemensam beteckning för uppgifter om utbetalda belopp eller gottgjorda förmåner, som utan anmaning eller efter anmaning skall avlämnas till ledning vid annans taxering.

Uppgiftsskyldigheten rörande lönebelopp och jämförliga belopp har något vidgats. Sålunda skall sådan skyldighet alltid föreligga för den som vid utbetalning av belopp varit skyldig verkställa skatteavdrag enligt uppborädsförelörden.

I fråga om uppgiftsskyldigheten för uppköpare av produkter från jordbruk och skogsbruk hänvisas till den allmänna motiveringen.

Det förekommer att aktiebolag eller ekonomisk förening, som har endast en eller ett fåtal intressenter, lämnar sina intressenter förmåner, vilka icke uppges såsom löner, utdelningar e. d. Särskild uppgiftsplikt bör föreligga i fråga om sådana förmåner.

Beträffande kontrolluppgifter rörande löner, vid vars utbetalning avdrag för pensionsavgifter skett, förekommer för närvarande ej sällan missuppfattningar. Med hänsyn härtill bör dessa uppgifter upptaga såväl brutto- som nettobelopp.

Skatteavdrag skall angivas å kontrolluppgift.

33 §.

Skyldigheten att efter anmaning lämna uppgifter har utvidgats. Mest betydelsefull är i detta hänseende skyldigheten för näringsidkare att lämna uppgifter om köp av och försäljningar till annan namngiven näringsidkare. Sådana uppgifter är stundom av synnerligen stort värde för kontroll av vissa näringsidkares deklARATIONER.

Den nu gällande skyldigheten för bank eller penningförvaltande inrättning att lämna uppgift om upplupen ränta och vid viss tidpunkt inestående medel har ansetts böra kompletteras med skyldighet att lämna uppgifter om insättningar och uttag under viss tid.

Med hänsyn till att anmaningar enligt 2 och 3 mom. bör avlåtas med urskillning och beaktande av att uppgiftsskyldig icke bör oskäligt betungas, har anmaningsrätten enligt dessa moment förbehållits taxeringsintendent. Det bör vidare ankomma på taxeringsstyrelsen att tillse, att denna anmaningsrätt icke utövas i större utsträckning än som är angeläget med hänsyn till taxeringskontrollens effektivitet.

35 §.

Uppgifter till ledning för aktievärdering brukar för närvarande på begäran lämnas av aktiebolag och ekonomiska föreningar utan att skyldighet därtill formellt föreligger. Den föreslagna bestämmelsen innebär sålunda endast att ett redan tillämpat förfarande erhåller författningsenligt stöd.

37 §.

De uppgifter, som avlämnas rörande uppburna obligationsräntor, bör i speciella fall kunna utnyttjas för taxeringskontroll, även i den mån de icke enligt Kungl. Maj:ts årliga förordnanden överlämnas till taxeringsmyndigheterna. Särskilt stadgande härom har föreslagits.

38 §.

Avfattningen av motsvarande bestämmelse i TF — 52 § — torde enligt vad de sakkunniga erfarit i vissa fall ha lett till tvekan om bestämmelsens innebörd. Hos statliga och kommunala myndigheter liksom hos allmänna inrättningar och överförmyndare befintliga handlingar bör med hänsyn till det allmänna intresset av taxeringarnas riktighet alltid få utnyttjas för taxeringskontroll. Föreligger av alldeles speciella skäl anledning till undantag härifrån, bör det ankomma på Kungl. Maj:t att förordna därom. Kungl. Maj:t kan därvid bestämma, att innehållet i handlingarna ändock i lämplig ordning skall komma taxeringskontrollen till nytta.

Huruvida myndighet skall på anfordran lämna behövliga uppgifter eller om taxeringsmyndigheterna själva skall hos den myndighet, som har handlingar om hand, anteckna uppgifterna bör närmast betraktas såsom en lämplighetsfråga, som bör lösas genom samråd mellan myndigheterna.

40 §.

Deklarations- och uppgiftsskyldigheten är avsedd att tillgodose behovet av uppgifter för taxering här i riket. Emellertid kan behov föreligga av kontrolluppgifter rörande utbetalningar eller gottgjorda förmåner, som icke utgör här i riket skattepliktig inkomst, för att under förutsättning av ömsesidighet enligt avtal tillhandahållas vederbörande myndigheter i annat land. En uppgiftsskyldighet av denna art kan även vara till ledning för taxeringsmyndigheterna inom landet, då det gäller bedömandet av fall, där tvekan kan förekomma huruvida inkomst skall beskattas eller ej. För att denna uppgiftsskyldighet ej skall behöva göras mer omfattande än som påfordras av det med uppgifterna avsedda ändamålet, synes det böra ankomma på Kungl. Maj:t att, i den mån ingångna avtal eller andra omständigheter därtill föranleder, genom särskilda föreskrifter reglera uppgiftsskyldigheten. Denna torde under alla omständigheter bli så begränsad, att den icke blir betungande.

41 §.

Enligt motsvarande föreskrifter i TF — 51 § — skall förmyndare alltid avge deklaration för myndling. Denne synes emellertid böra deklarerera för sådan inkomst och förmögenhet, som han själv förvaltar.

Deklarationsskyldigheten för dödsbo synes böra åligga den som förvaltar boets egendom.

42 §.

De i 53 § TF meddelade bestämmelserna om sättet för deklarationsblanketter tillhandahållande är i vissa hänseenden föråldrade. Dessa bestämmelser synes böra ersättas med av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter. Blanketterna bör tillhandahållas i sådan ordning, att allmänheten får tillgång till dem på ett så bekvämt sätt som möjligt. Det bör exempelvis vara möjligt för avsides boende att kunna rekvirera sådana blanketter och få dem utsända i tjänstebrev. Att avhämta blanketter på utlämningsställe kan nämligen för vissa skattskyldiga innebära en onödigt betungande omgång, som försvårar deklarationsskyldighetens fullgörande. Det är av synnerlig vikt att deklarationsblanketter tillhandahållas i god tid. I varje fall bör blanketter vara tillgängliga ute i länen i god tid före taxeringsårets ingång.

44 §.

Till förebyggande av att taxeringsarbetet försvåras genom att anmaning eller underrättelse i rekommenderat brev icke utlöses, föreslås skyldighet att utlösa sådan försändelse. Såsom påföljd för försummelse har i 102 § stadgats, att den försumlige skall vara skyldig att betala kostnaderna för delgivning, som på grund av försummelsen måste ske genom polismyndighet.

46 §.

I 56 § TF stadgas, att självdeklaration utom i särskilt angivna fall icke må vara för någon tillgänglig utan att den som avgivit självdeklarationen skriftligen medgivit dess offentliggörande. Det synes emellertid tillräckligt med medgivande av mera begränsad omfattning.

Inkomna kontrolluppgifter bör under viss tid få hemlighållas även för den person, vilkens inkomster uppgifterna avser. Det har förekommit, att skattskyldiga som deklarerat viss bruttoinkomst utan specifikation eller försummat sin deklarationsskyldighet och anmanas att specificera inkomst eller avlämna deklaration innan anmaningen efterkommes begär att få taga del av eller erhålla avskrift av de kontrolluppgifter, som inkommit. I specifikationen eller deklARATIONEN medtages därefter blott belopp, som är upptagna å de inkomna uppgifterna. Härigenom går syftet med kontrolluppgifterna delvis förlorat, i det att ingen upplysning erhålles om inkomster, som den skattskyldige kan ha haft utan att kontrolluppgifter därå inkommit.

49 §.

Såsom framhållits i den allmänna motiveringen är deklARATIONs- och uppgiftsskyldigheten enligt TF så utformad, att skattskyldig, som bedriver rörelse eller eljest uppbär sina inkomster i ett stort antal poster spridda under hela eller större delen av året, i allmänhet icke kan fullgöra nämnda skyldighet utan stöd av bokföring eller fortlöpande anteckningar om inkomster och utgifter. Plikten att sörja för erforderligt grundmaterial för deklARATIONsSkyldighetens fullgörande bör emellertid uttryckligen fastslås, varvid bör markeras, att grundmaterialet skall vara av beskaffenhet att medge kontroll av huru deklARATIONs- och uppgiftsskyldigheten fullgjorts.

För den som är skyldig att föra räkenskaper enligt bokföringslagen synes annan föreskrift icke erforderlig än en bestämmelse att bokföringen skall kunna tjäna såsom underlag för fullgörande av skyldigheter enligt taxeringsförordningen och medge nöjaktig kontroll.

Den skyldighet att anteckna inkomster och utgifter, som föreslås för vissa kategorier skattskyldiga å vilka bokföringslagen eller den särskilda bokföringsförordningen för jordbrukare icke gäller, synes icke böra närmare utformas genom författningsbestämmelser, eftersom skyldighetens innebörd får anses tillräckligt angiven genom dess ändamål — att tjäna såsom underlag för deklARATIONs- och uppgiftsskyldigheten enligt taxeringsförordningen och för taxeringskontrollen. Med hänsyn till de mycket skiftande förhållanden, varunder olika inkomsttagare är verksamma, är det för övrigt vanskligt att stadga mera utförliga för alla gällande likalydande regler rörande sättet för anteckningars förande m. m. Det torde emellertid vara av värde för en och annan grupp skattskyldiga att ha tillgång till anvisningar, hur skyldigheten lämpligen kan av skattskyldiga inom denna grupp full-

göras för att tjäna sitt syfte. I paragrafen har därför angivits, att sådana anvisningar kan utfärdas av riksskattenämnden, efter hörande, där så kan ske, av yrkessammanslutning e. d.

Frågan om föreskrifter med syfte att ge eftertryck åt bestämmelserna i förevarande § behandlas under nästföljande §.

50 §.

Skatteförfattningarnas bestämmelser om inkomstsuppskattning förutsätter, att inkomsten som regel skall beräknas på grundval av faktiska, siffermässigt riktiga uppgifter om bruttoinkomster och omkostnader i varje förvärvskälla. Endast i vissa hänseenden, såsom i fråga om värde å naturaförmåner, storleken av årlig värdeminskning o. d. skall i inkomstberäkningen ingå en på erfarenhetstal och bedömning grundad uppskattning.

Emellertid saknas för närvarande bestämmelser om huru skall förfaras, då nödigt underlag för en inkomstberäkning av angivna noggranna beskaffenhet saknas eller underlaget är i ett eller annat avseende bristfälligt.

Enligt de föreslagna bestämmelserna i 49 § har vissa skattskyldiga uttryckligen ålagts att vid fullgörande av bokföringsplikt enligt bokföringslagen taga hänsyn till deklarationsskyldigheten och taxeringskontrollen resp. att föra anteckningar om inkomster och utgifter till ledning vid deklaration och taxeringskontroll. Fråga uppkommer därvid, huru nödigt eftertryck åt dessa föreskrifter lämpligen bör ges. Att stadga bötesstraff för försummelse skulle utan tvivel medföra stora tillämpningssvårigheter. Det synes mera ändamålsenligt att söka trygga föreskrifternas iakttagande genom en uttrycklig bestämmelse, att inkomsten av förvärvskälla, beträffande vilken försummelse föreligger, skall skönsmässigt uppskattas av taxeringsmyndigheterna, därest icke den skattskyldige förebringat tillfredsställande utredning om sina inkomster. Lämnas i deklaration uppgift om inkomsten av en förvärvskälla av förevarande art utan att till grund för inkomstberäkningen legat riktiga och fullständiga grundnoteringar föreligger nämligen beträffande inkomstsuppgiften så många ovissa moment, att densamma måste betraktas såsom helt eller delvis grundad på skönsuppskattning av den skattskyldige. Denna skönsuppskattning blir icke riktigare, om, såsom ofta sker, en formellt riktig räkenskapsavslutning konstrueras med ledning av de mer eller mindre bristfälliga grundnoteringarna. Den skattskyldige bör icke kunna göra anspråk på att en uppgift skall godtagas såsom exakt, då den grundar sig på bristfälligt underlag och därför icke är exakt. Det bör vidare beaktas, att i sådana fall ett riktigt resultat i allmänhet icke erhålles endast genom rättelse av de direkt påvisbara felen.

En tillfredsställande skönsuppskattning av rörelseinkomst förutsätter god person- och lokalkännedom, vilken i allmänhet är väl företrädd inom beskattningsnämnderna. Det ligger emellertid i sakens natur att de erfarenhetsrön och alla de i varje särskilt fall föreliggande omständigheter, som

legat till grund för en skönsuppskattning, icke kan fullständigt antecknas i vederbörande deklaration. Ej heller kan i allmänhet riktigheten av den gjorda uppskattningen verifieras. Det är särskilt med hänsyn härtill som det är av vikt att en skattskyldig, som överklagar en på grund av bristfälliga räkenskaper beslutad skönstaxering, såsom i förevarande § föreslagits, skall ha att förebringa tillfredsställande utredning om sina inkomster.

51 §.

Den kontrollåtgärd, som nu omförmäles i 32, 79 och 93 §§ TF och benämnas granskning av skattskyldigs bokföring, skall enligt förslaget betecknas taxeringsrevision. Denna skall icke vara begränsad till att avse blott kontroll av huru den granskade fullgjort sin egen deklarations- och uppgiftsskyldighet.

De nytillkomna bestämmelserna om rätt att i erforderlig utsträckning genast få taga del av handlingar och att få granska jämväl det löpande årets handlingar torde mera sällan behöva tillämpas. Det helt övervägande antalet skattskyldiga brukar redan nu ställa det material, som erfordras för granskningen, till förfogande. Emellertid finns skattskyldiga som deklarerar oriktigt samt gör allt för att försvåra eller omöjliggöra kontrollen. Taxeringsmyndigheterna måste ha möjligheter att inskrida mot dessa, icke blott för att i det enskilda fallet kunna åstadkomma underlag för en riktig taxering utan även för att förebygga de allvarliga återverkningar på deklarations- och skattemoralen, som blir en följd av att de illojala deklaranterna icke kan hållas efter.

Revisionsverksamheten bör planläggas och bedrivas på sådant sätt, att jämväl skyldigheten att lämna uppgifter till ledning vid annans taxering blir föremål för erforderlig kontroll. Denna skyldighet fullgöres väl i allmänhet ordentligt men vissa brister förekommer, exempelvis beträffande uppgifter om naturaförmåner o. d.

52 §.

För komplettering av den taxeringsrevision, som kan äga rum enligt 51 §, föreslås bestämmelser om rätt att för erhållande av uppgifter av betydelse för taxeringskontroll verkställa granskning hos den som bedriver förmedlingsverksamhet. Såsom exempel på sådan verksamhet kan nämnas vissa slag av artistförmedling.

53 §.

Med hänsyn till att företag kan bedriva sin verksamhet inom olika delar av landet synes lämpligt att såväl taxeringsintendent i hemortslänet som taxeringsintendent i län, där taxeringsrevision skall äga rum, har behörighet att förordna om revision. Den sistnämndes behörighet är motiverad av att kontroll kan behöva ske till ledning vid taxering inom länet. Är olika

intendenter behöriga att besluta om taxeringsrevision hos viss skattskyldig, bör kommunikation dem emellan i förekommande fall ske till förebyggande av att förordnande om revision meddelas av mer än en intendent.

55 §.

Med hänsyn till den ändrade organisation av taxeringsverksamheten, som föreslås av de sakkunniga, bör uppgiften att vaka över taxeringsarbetet i första instans ankomma på taxeringsintendenten.

56 §.

Sammanträden av den art, som avses i denna §, torde ha en uppgift att fylla även inom en taxeringsorganisation av den föreslagna beskaffenheten, även om behovet av sådana sammanträden kan förväntas bli något mindre än för närvarande.

59 §.

I egenskap av föredragande bör taxeringskonsulent ha skyldighet att i taxeringslängd eller protokoll anteckna, om taxeringsnämnds beslut rörande taxering avviker från hans åsikt. Med ledning av sådana anteckningar kan undersökas, huruvida anledning för allmänt ombud föreligger att för åvägabringande av en rättvis och likformig taxering hos prövningsnämnden göra framställning om ändring i taxeringsnämndens beslut.

61 §.

Föreskrifterna i denna § syftar till att den s. k. malmöblanketten, som redan för närvarande användes men i praxis icke betraktas såsom författningsenlig underrättelse om avvikelse från deklaration, skall kunna komma till ändamålsenlig användning. Blanketten är avsedd att i huvudsak utnyttjas då vid den förberedande granskningen anledning till avvikelse från deklaration förekommer och någon tvekan icke föreligger om huru rättelse bör ske. Blanketten bör emellertid användas även då taxeringsnämnden anser att den skattskyldige bör få yttra sig och eventuellt förebringa utredning med anledning av den taxering, nämnden anser böra ifrågakomma, om skäl för annat beslut icke företes.

62 §.

Taxering å två orter av samma inkomst eller olikformighet vid fördelning av inkomst mellan två eller flera kommuner bör under alla omständigheter undvikas. Det är vederbörande kommun eller allmänt ombud obetaget att sedermera föra den talan angående rätt beskattningsort, vartill skäl kan föreligga. Med hänsyn till att verkliga tvister av mellankommunal art är sällan förekommande bör det icke möta svårigheter att genom kommunikation mellan vederbörande taxeringsmyndigheter redan i första instans få en likformig taxering till stånd.

63 §.

Enligt den föreslagna organisationen skall taxeringsnämnd arbeta under hela taxeringsåret. I taxeringslängd införda taxeringar är att anse såsom preliminära så till vida att desamma skall kunna upptagas till ny prövning av nämnden, då ytterligare granskning eller inkomna uppgifter eller vidtagna kontrollåtgärder därtill föranleder. Taxeringsnämnden kan sålunda själv rätta förelupna fel. Det förutsättes, att flertalet taxeringar skall vara definitivt behandlade under första hälften av taxeringsåret och att till behandling under andra halvåret skall komma upp endast taxeringar av mera invecklad beskaffenhet.

64 §.

Den nuvarande föreskriften att taxeringslängd skall underskrivas av samtliga medlemmar i taxeringsnämnd är i vissa fall ägnad att medföra onödig omgång. Det torde vara tillfyllest med underskrift av ordföranden och en ledamot samt konsulenten.

66 §.

Enligt 90 § TF skall å självdeklaration verkställas anteckning om beslut rörande avvikelse från deklarationen och om skälen därför. I praxis förekommer, att kopia av expedierad underrättelse i stället bilägges deklarationen. Då detta tillvägagångssätt synes praktiskt, har första stycket i förevarande § formulerats så att hinder däremot icke föreligger.

69 §.

Prövningsnämnd bör ha möjlighet att för verkställande av besiktning av betydelse för större taxeringsfråga eller av därmed jämförlig anledning förlägga sammanträde eller viss del av sammanträde till annan ort inom länet än residensstaden. Med hänsyn därtill har ändring vidtagits i den i 97 § TF meddelade föreskrift, som inskränker möjligheten att sammanträda å annan ort till det fall, då utomordentlig händelse inträffat.

Allmänt ombud skall närvara vid nämndens sammanträden och äger därvid yttra sig. Att yttranderätten skall begagnas för att främja författningens enlighet, likformighet och rättvisa framgår av 1 §. Av den allmänna motiveeringen framgår, att något partsförhållande i processrättslig mening mellan allmänt ombud och vederbörande skattskyldig icke bör anses föreligga.

Hinder mot att prövningsnämnd överlägger enskilt utan närvaro av allmänt ombud föreligger givetvis ej. Särskild bestämmelse därom har icke ansetts erforderlig.

I 110 § TF intagen föreskrift att skattskyldig äger vara tillstådes inför prövningsnämnd samt därvid utföra sin talan har i vissa fall lett till att handläggningen hos prövningsnämnd genom den skattskyldiges eller hans

ombuds sätt att utföra talan tenderat att utveckla sig efter mönster av den muntliga rättegången vid de allmänna domstolarna. Skall den muntliga handläggningen hos prövningsnämnd utformas efter nämnda mönster, synes man få räkna med en omgestaltning av företräderskapet för det allmänna, så att från dess sida kan förebringas utredning exempelvis liknande den som står åklagarmyndigheterna till buds i form av polisutredningar. Hela frågan om bevisningen i taxeringsmål måste omprövas och möjligheterna att genom vittnesförhör och partsförhör under sanningsförsäkran åstadkomma utredning undersökas. Behovet av personal för utförande av partstalan för det allmänna skulle väsentligt överstiga vad som erfordras för utövande av den funktion, som nu tillkommer taxeringsintendent och enligt förslaget skall tillkomma allmänt ombud. Prövningsnämndernas resurser måste vidare förstärkas med tekniska anordningar eller personal för upptagande av vad som förekommer vid den muntliga handläggningen. Detta bör nämligen bli tillgängligt för skattedomstolarna. Man måste vidare överväga rätt för allmänt ombud att påfordra, att den skattskyldige personligen inställer sig hos prövningsnämnden och hos skattedomstol med därav följande svårlösta organisatoriska problem. Genom framkonstruerande av en partsmotsättning mellan allmänt ombud och vederbörande skattskyldig torde den sistnämndes skyldighet att genom riktigt fullgörande av deklara-tions- och uppgiftsplikten bidra till en riktig och rättvis taxering komma att förbises. Det allmännas företrädare skulle, om han betraktades enbart såsom partsombud, måhända förledas att ta till sina yrkanden med prutmán, för att icke avvägningen mellan hans och den skattskyldiges av partshänsyn utformade yrkanden skulle resultera i taxeringar till lägre belopp än de riktiga.

Det kan visserligen ligga någon överdrift i de farhågor, som här uttalats, men å andra sidan anser de sakkunniga vissa förekomna tendenser vara av den art, att de tänkbara följderna av deras ytterligare utveckling icke bör förbises. De sakkunniga anser i förevarande fråga, att bestämmelserna om den muntliga handläggningen hos prövningsnämnd bör revideras på sådant sätt, att denna handläggning — såsom gäller för taxeringsnämnd — skall begränsas till att skattskyldig är berättigad att personligen företräda inför prövningsnämnden för att meddela upplysningar. Därvid kan förekomma de samtal rörande den skattskyldiges förhållanden, som är ägnade att ge upplysning rörande de för hans taxeringsfrågor väsentliga omständigheterna. Att den skattskyldige därvid kan medha biträde, torde icke behöva särskilt angivas, men biträdets uppgift bör därvid icke vara att utföra partstalan, riktande sig mot det allmännas företrädare såsom förment motpart. Däremot bör skattskyldig icke äga att, utan att själv vara närvarande, låta sig företrädas av ombud. Ett ombud torde nämligen i allmänhet anse sin uppgift begränsad till att utföra partstalan. Ombudets möjligheter att lämna objektiva och fullständiga upplysningar till ledning vid

den skattskyldiges taxering är mycket begränsade, eftersom den skattskyldige i allmänhet underlåter att informera ombudet om andra än till hans förmån talande omständigheter och ombudet icke kan anföra annat än huvudmannen meddelat honom. Ett ombud är följaktligen av föga värde såsom källa till upplysningar. Vad som kan meddelas genom ombud kan lika väl meddelas skriftligen.

73 §.

Ehuru prövningsnämnden enligt de sakkunnigas förslag i huvudsak skall ha karaktären av besvärinstans, bör densamma icke vara bunden av de yrkanden, som framställts i de taxeringsfrågor, vilka bringas under dess prövning.

74 §.

Det synes icke erforderligt, att prövningsnämnden i dess helhet tages i anspråk för ärenden, som huvudsakligen är av expeditionell natur. Beslut därom bör å nämndens vägnar kunna meddelas av dess ordförande.

Innehållet i denna § bör jämföras med föreskrifterna i 63 §.

75 §.

Föreskrifterna i denna § är föranledda av förslaget att mellankommunala prövningsnämnden icke längre skall bibehållas. Till förekommande av dubbeltaxering — eller att någon oriktigt undgår taxering — har i 75 § meddelats den regeln, att tvist om varest en skattskyldig skall taxeras till statlig inkomstskatt skall hänskjutas till riksskattenämndens avgörande, såvida icke enighet i sådan fråga kan vinnas genom samråd mellan de av frågan berörda taxeringsmyndigheterna.

77 §.

Justeringen av prövningsnämnds protokoll torde regelmässigt verkställas av nämndens ordförande, varför föreskriften att justering kan verkställas inför nämnden torde kunna utgå.

I fråga om sådana ärenden, som å nämndens vägnar må prövas av dess ordförande, synes en förteckning över meddelade beslut vara till fyllest.

78 §.

Den nu gällande föreskriften att protokollsutdrag med prövningsnämnds beslut, som utsänts till skattskyldig med posten men återkommit såsom obeställbart, skall delges genom polismyndighet, torde kunna utbytas mot en föreskrift, att sådan delgivning må ske.

83 §.

Besvärstiden för kommun har ansetts kunna sättas till densamma som för taxeringsintendent eller två månader. Besvär av kommun förekommer mera sällan och kommunens ombud torde i sådana fall följa behandlingen av de ärenden, varav kommunen har intresse, på sådant sätt att besvär kan anföras inom den föreslagna tiden.

85 §.

Bestämmelserna i 1 mom. är avsedda att ersätta de föreskrifter om rätten att anföra besvär i extraordinär ordning, som är meddelade i 123 § 2 mom. TF. Den extraordinära besvärsrätten syftar till att möjliggöra rättelse i fall, då en taxering till följd av förelupet fel blivit oriktig eller då skattskyldig på grund av utebliven underrättelse icke erhållit möjlighet att begagna den vanliga besvärsrätten. Omredigeringen av bestämmelserna om extraordinär besvärsrätt är icke avsedd att medföra någon inskränkning av nämnda besvärsrätt jämfört med vad nu gäller.

De i 123 § 3 mom. TF meddelade särskilda besvär föreskrifterna har med viss omformulering upptagits i 2 mom. av förevarande §. Den ändrade avfattningen är närmast avsedd att öka möjligheterna till rättelse av taxeringar, som till följd av försummat eller bristfälligt fullgörande av deklara- tionsplikten blivit väsentligt för höga.

Allmänt ombud bör kunna göra framställning för åvägabringande av rättelse i samtliga de fall, som avses i förevarande §. Därigenom kan rättelse med minsta möjliga omgång ske, då fel av myndigheterna själva upptäckes sedan den fastställda tiden för rättelse i vanlig ordning utgått. Den nytillkomna bestämmelsen att allmänt ombud kan göra framställning enligt 2 mom. kan begagnas för att åvägabringa sänkning av uppenbart för höga taxeringar, jämväl i sådana fall då den skattskyldige saknar medel att betala påförda skatter och underlåter att vidtaga någon åtgärd samt staten, om ändring ej sker, skulle ha att gottgöra vederbörande kommun de på grund av de för höga taxeringarna debiterade kommunalskatterna.

Bestämmelsen i 123 § 3 mom. TF att talan icke må föras mot prövnings- nämnds beslut att icke till prövning upptaga besvär enligt nämnda mom. synes icke böra bibehållas. Gällande bestämmelser om förlust i vissa fall av besvärsrätt till kammarrätten och Kungl. Maj:t blir dock tillämpliga även med avseende å besvär som här avses.

86 §.

Tiden för allmänt ombuds framställning i extraordinär ordning synes böra utsträckas med ett år jämfört med nuvarande regler. Kännedom om omständigheter som bör föranleda sådan framställning — särskilt i vad

avser fall enligt 85 § 2 mom. — torde stundom erhållas först senare än under kalenderåret efter taxeringsåret.

87 §.

Den i 127 § TF intagna föreskriften att delgivningsbevis skall bifogas besvär till Kungl. Maj:t torde kunna utgå.

88 §.

Den föreslagna bestämmelsen om rätt att föra talan mot prövningsnämnds beslut eller kammarrättens utslag i form av anslutningsbesvär torde vara ägnad att minska besvärsfrekvensen. Såväl den skattskyldige som det allmännas företrädare lär stundom vara beredda att godtaga ett utslag eller beslut, som icke utfallit helt i enlighet med vederbörandes yrkande, om blott hans talan hålles öppen för den händelse besvär anföres från andra sidan.

91 §.

Det synes vara av betydelse att framhålla, att en klagande i taxeringsmål bör i erforderlig utsträckning förebringa utredning om de faktiska omständigheter, som är av betydelse för ett riktigt bedömande av taxering, som avses i målet.

92 §.

Uppgifter som lämnas i besvärsskrifter och andra inlagor i taxeringsmål innefattar stundom en komplettering eller ändring av vad som uppgivits i deklaration. Det kan vara av värde att få fastslaget, om den skattskyldige själv vitsordar riktigheten av sådana tillägg och ändringar.

94 §.

Enligt 128 § TF äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t att i vissa fall i samband med prövning av besvär i taxeringsmål vidtaga ändring i annan taxering än den, varom talan i målet föres. Sådan ändring kan vid prövning av besvär enligt 123 § TF vidtagas jämväl av prövningsnämnd. Det finns emellertid ett icke ringa antal fall, som icke omfattas av de nu gällande bestämmelserna, där ändring bör kunna ske för att såväl den taxering, varom talan föres, som annan taxering, vilken är beroende av bedömningen i besvärsmålet, skall bli riktiga. Såsom exempel på situationer, där möjlighet till ändring bör införas, kan nämnas mål där fråga är, huruvida viss inkomst är att hänföra till det ena eller det andra beskattningsåret, vem av två eller flera personer som är skattskyldig för viss inkomst, om avdraget räntebelopp eller periodiskt understöd är avdragsgillt för en skattskyldig och på grund därav utgör skattepliktig inkomst för en annan skattskyldig, om en skattskyldig är berättigad till avdrag för skuld och annan skattskyldig såsom förmögenhetstillgång bör upptaga motsvarande fordran

o. d. För närvarande kan ändringar i dylika fall vidtagas endast om vederbörande taxeringsintendent genom särskilda besvär framställt yrkande om eventuellt påkallade följdändringar. Detta synes emellertid innebära en onödig omgång. Det torde vara rationellt att för här avsedda fall vidga möjligheterna att i besvärsmålen efter vederbörandes hörande vidtaga följdändringar.

95 §.

De föreslagna bestämmelserna avser att ersätta föreskrifterna i 124 a § TF om rätt att genom besvär i extraordinär ordning påkalla sådan ändring i inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering, som föranledes av ändrad fastighetstaxering. Efter fastighetsskattens inarbetning i den kommunala inkomstskatten kommer fastighetsskatt icke att såsom nu debiteras särskilt. Ändring i fastighets taxeringsvärde, vilken sker i anledning av besvär, kommer alltså icke att automatiskt föranleda restitution av skatt.

Det synes icke tillfredsställande att en fastighetsägare, som anfört besvär rörande fastighetstaxering och fått sin talan helt eller delvis bifallen, skall vara nödsakad att dessutom anföra särskilda besvär över sin inkomsttaxering för att erhålla återbetalning av den skatt, som han med hänsyn till nedsatt taxeringsvärde bör återfå. Beslut om den ändring i inkomsttaxeringen, som föranledes av nedsättning i taxeringsvärde, synes därför böra meddelas ex officio. Eftersom sådant beslut endast förutsätter en beräkning av teknisk natur och icke någon prövning i egentlig mening, synes beslut i frågan kunna, då det icke meddelas i samband med besvärsprövning, å prövningsnämndens vägnar fattas av dess ordförande.

För att här avsedda ändringar i inkomsttaxering eller förmögenhetstaxering skall bli så få som möjligt är det synnerligen angeläget att åtgärder vidtages för att besvär och framställningar rörande fastighetstaxering skall bli avgjorda utan dröjsmål.

97 §.

Det synes lämpligt att de länsanvisningar, som nu enligt 75 § TF utfärdas av prövningsnämnderna, ersättes med anvisningar, utfärdade av riksskattenämnden, därvid hänsyn i förekommande fall kan tagas till förhållanden, som är speciella för visst län eller vissa län. Den nu gällande anordningen, enligt vilken riksskattenämnden endast har att yttra sig över uppgjorda förslag till anvisningar, synes icke vara tillräcklig för åstadkommande av önskvärd enhetlighet vid bedömningen av likartade taxeringsfrågor.

98 §.

Förutom de uppgifter, som enligt den allmänna motiveringen avses skola ankomma på taxeringsstyrelsen, bör denna ombesörja kontakt med myn-

digheter i andra länder, där sådan är önskvärd för åstadkommande av behörig taxeringskontroll.

I frågor om åtal för oriktig deklaration bör taxeringsstyrelsen under samverkan med vederbörande åklagarmyndigheter söka få till stånd enhetlig bedömning och i besvärligare fall bistå taxeringsavdelningarna och åklagarmyndigheterna vid utredningen.

Taxeringsstyrelsen bör, då tendenser till skatteflykt observeras, ta initiativ till erforderliga åtgärder däremot.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt förhållandet mellan taxeringsmyndigheterna och allmänheten, bl. a. i syfte att den för taxeringskontrollen stadgade uppgiftsskyldigheten blir så litet betungande som möjligt.

Det är önskvärt att taxeringsstyrelsen årligen avger en redogörelse för hur taxeringsverksamheten bedrivs och taxeringskontrollen fungerar. Denna redogörelse bör vara så utförlig, att den ger en uppfattning om taxeringsförfarandets effektivitet.

106 §.

Enligt 23 kap. 1 § rättegångsbalken skall förundersökning inledas, så snart på grund av angivelse eller eljest anledning förekommer, att brott, som hör under allmänt åtal förövats. Förundersökning och åtal rörande brott mot skattestrafflagen och de särskilda ansvarsbestämmelserna i taxeringsförordningen bör ske under enahanda förutsättningar, som gäller för brott i allmänhet. Under 98 § har framhållits angelägenheten av åtgärder för en enhetlig bedömning av åtalsfrågorna.

107 §.

För att skyldigheten att lämna uppgifter till ledning vid annans taxering skall kunna ordentligt fullgöras, är det erforderligt att den uppgiftsskyldige erhåller nödiga upplysningar om de personer, till vilka han utbetalar belopp, varom uppgift skall lämnas. Jämväl penningförvaltande inrättning är i behov av sådana upplysningar beträffande insättare. Erfarenheterna från taxeringsarbetet ger vid handen, att felaktiga eller ofullständiga upplysningar ej sällan medför, att behörigt fullgörande av uppgiftsskyldigheten förhindras eller försvåras. Det synes lämpligt att genom straffbestämmelser inskräpa plikten för den som uppbär eller i penningförvaltande inrättning insätter belopp, varom uppgiftsskyldighet föreligger, att lämna erforderliga uppgifter att tjäna såsom underlag för uppgiftsskyldighetens fullgörande.

108 §.

De straffbestämmelser, som icke upptagits i 104, 105 och 107 §§, har sammanförts i förevarande §, enligt vilken straffet skall utgöras av dagsböter. Rörande särskilda punkter i denna § anföres följande:

1) Straffpåföljd bör kunna inträda så snart anmaning att avlämna självdeklaration icke hörsammass.

3) Skyldigheten att avlämna ifrågavarande handlingar försummas i avsevärd omfattning, vilket orsakar ett tidskrävande anmaningsförfarande och är hindrande för taxeringsarbetet. Det synes därför lämpligt att genom bötesstraff ge eftertryck åt bestämmelserna om skyldigheten att avlämna förvaltnings- och revisionsberättelser.

4) Bötesstraff synes vara den lämpligaste påföljden för förseelser av denna art. Såsom alternativ till bötesföljden kan ifrågakomma förlust av besvärsrätt rörande taxering, som åsatts vederbörande. En sådan påföljd skulle emellertid ofta kunna bli långt allvarligare än ett bötesstraff.

5) Den nu stadgade påföljden av högst 300 kronors böter synes alltför lindrig med hänsyn till den synnerliga betydelsen av att ifrågavarande uppgiftsskyldighet behörigen fullgöres.

13) Kontroll av att fysiska personer fullgör sin deklarationsskyldighet kan av taxeringsmyndigheterna utövas med ledning av mantalslängden. Denna möjlighet står icke till buds beträffande juridiska personer, då dessa icke mantals skrives. Med hänsyn härtill synes lämpligt att stadga bötesstraff för försummelse från en juridisk persons företrädare att avlämna deklaration. Införandet av denna påföljd skulle utan tvivel avsevärt reducera taxeringsorganens arbete med att hålla reda på och anmana de juridiska personer, vilkas företrädare nu försummar sin deklarationsskyldighet. Det bör fordras av den, som åtager sig att ombesörja en juridisk persons angelägenheter, att han jämväl ordentligt fullgör den juridiska personens deklara tionsplikt. Att så sker är av betydelse icke blott för det allmänna utan även för den juridiska personen själv, som på grund av deklarationsförsummelse kan förlora sin besvärsrätt i taxeringsmål och därigenom åsamkas ekonomisk förlust eller utsättas för eftertaxering och därmed förbundna påföljder.

14) Erfarenheter från taxeringsarbetet har visat, att vissa uppgiftsskyldiga försummar att sörja för underlag, som är nödvändigt för upprättandet av föreskrivna uppgifter till ledning vid annans taxering. Det synes erforderligt att genom särskild straffbestämmelse inskräpa vikten av att uppgiftsskyldig i detta hänseende fullgör vad som åligger honom.

15) Med hänsyn till att taxeringsrevision är den enda effektiva åtgärden för taxeringskontroll hos vissa grupper skattskyldiga synes lämpligt att stadga bötesstraff för underlåtenhet att lämna föreskriven medverkan till sådan kontroll. Ett sådant stadgande är ägnat att understryka, att taxeringskontrollen bör med såvitt möjligt lika effektivitet utövas i fråga om olika grupper skattskyldiga. Enbart vitespåföljd är, enligt vad erfarenheterna från taxeringsarbetet givit vid handen, stundom otillräcklig.

109 §.

I allmänhet tillhandahåller kommunerna, där så påkallas, redan nu lokaler för taxeringsnämndernas sammanträden. Det synes lämpligt att för underlättande av taxeringsarbetet införa föreskrift om skyldighet för kommun att så göra.

110 §.

De utförliga föreskrifter om bestridandet av vissa kostnader för taxeringsarbetet, som nu är meddelade i 145 § TF, synes lämpligen kunna meddelas i administrativ ordning. Därigenom kan nämnda föreskrifter, som tid efter annan behöver revideras eller kompletteras, ändras med mindre omgång än som blir fallet, om varje sådan åtgärd skall föranleda ändring i taxeringsförordningen.

Föreskrifter rörande eftertaxering

En utsträckning av den tid, inom vilken eftertaxering må åsättas, synes önskvärd bl. a. emedan fråga om eftertaxerings åsättande, som genom besvär hänskjutes till skattedomstolarnas avgörande, kan komma under slutlig prövning först sedan den nu gällande femårstiden utgått (jfr R. Å. 1942: ref. 8). Det förekommer vidare att fråga om eftertaxering blir aktuell på grund av utslag i taxeringsmål, som meddelas först sedan femårstiden utgått, eller att först efter nämnda tids förlopp uppdragas att en större inkomst undanhållits från beskattning. Även om möjligheterna att i särskilda fall åsätta eftertaxering, på sätt föreslagits, utsträcker till att avse de senaste tio åren, utgår de sakkunniga från att eftertaxeringar i allmänhet, exempelvis då det gäller icke deklarerade ränteinkomster å mindre belopp, skall såsom nu kunna begränsas till att avse de senaste fem åren. Så är påkallat bl. a. med hänsyn till bestämmelserna om tiden för bevarande av självdeklarationer.

The first part of the paper discusses the general situation of the country and the position of the government. It is a very interesting and informative study of the political and economic conditions of the country.

The second part of the paper discusses the social conditions of the country. It is a very interesting and informative study of the social conditions of the country.

The third part of the paper discusses the economic conditions of the country. It is a very interesting and informative study of the economic conditions of the country.

The fourth part of the paper discusses the cultural conditions of the country. It is a very interesting and informative study of the cultural conditions of the country.

B I L A G O R

L ä n	I inkomstlängden uppförda skattskyldiga, för vilka upptagits taxerad inkomst		I fastighetslängden upptagna taxeringsenheter		I n k o m s t d e k l a r a t i o n e r			
	Antal	Antal	Antal	Antal	Allmänna självdeklarationer	Bilagor	Ang. rörelse enl. form. nr 7 a o. b	Ang. rörelse enl. fo nr 8 a
Stockholms stad ¹	—	—	17 071	502 840	—	—	—	—
Stockholms län.....	212 445	133 787	1 950	211 358	11 744	100 554	10 743	7 236
Uppsala.....	88 544	28 682	1 557	88 550	9 551	25 949	3 802	3 511
Södermanland.....	121 731	40 920	2 002	123 526	10 776	33 606	5 739	4 465
Östergötland.....	195 545	60 188	2 503	195 663	22 292	46 735	10 929	6 922
Jönköping.....	149 939	63 269	2 315	155 322	23 988	35 788	9 920	6 825
Kronoberg.....	82 010	42 938	1 010	83 499	19 625	17 680	6 137	3 089
Kalmar.....	119 785	59 059	1 300	121 751	20 133	33 818	10 456	4 892
Gotland.....	30 700	17 731	629	30 760	7 040	7 309	2 223	1 029
Blekinge.....	75 024	35 974	1 148	76 066	7 759	21 726	5 282	2 433
Kristianstad.....	140 610	82 406	2 422	144 898	23 493	42 550	13 581	5 442
Malmöhus.....	372 841	108 185	7 454	381 347	26 369	99 479	22 910	14 589
Halland.....	93 084	52 164	1 052	91 771	15 114	29 236	5 217	3 337
Göteborg och Bohus.	338 430	102 697	10 293	357 547	16 723	95 500	18 995	12 982
Älvsborg.....	205 296	91 905	3 197	210 103	32 787	50 058	10 640	7 909
Skaraborg.....	133 793	59 827	1 712	137 843	30 236	28 688	7 039	4 890
Värmland.....	163 489	73 464	2 352	158 472	32 889	30 490	8 812	4 902
Örebro.....	138 058	52 957	1 843	138 120	16 275	34 140	6 296	5 027
Västmanland.....	116 194	32 933	1 566	112 967	10 103	25 832	4 237	3 380
Kopparberg.....	152 781	78 311	3 762	152 016	29 843	31 019	9 697	5 040
Gävleborg.....	152 364	67 228	2 256	149 635	19 671	34 065	11 340	4 613
Västernorrland.....	147 142	70 744	1 839	150 596	26 908	32 082	10 358	4 059
Jämtland.....	75 090	38 560	1 033	73 550	20 362	11 070	4 304	2 082
Västerbotten.....	115 017	63 296	1 080	112 960	30 230	18 364	9 531	3 290
Norrbottn.....	114 151	62 150	1 057	112 567	22 648	19 599	7 302	3 258
Summa	3 534 063	1 519 375	74 403	4 073 727	486 559	905 337	215 490	125 203

¹ Överståthållarämbetet har ej kunnat lämna uppgifter i samtliga hänseenden.

² Uppgiften avser endast antalet anmaningar att deklarerat.

³ » » » antalet underrättelser om definitiv avvikelser från deklARATION.

Samfattning år 1953

Ang. för örelse nl. orm. r 8 b c	Investe- ringsav- giftsdekla- rationer o. ifyllda for- mulär av- seende in- vesterings- konto för skog	Andra taxe- rings- uppgifter	Anma- ningar att deklarera eller att fullstän- diga själv- deklara- tion m.m.	Under- rättelser om avvikelse från de- klaration m. m.	I förmö- genhets- längden upptagna skattskyld- iga med beskatt- ningsbar förmögen- het	Efter- taxe- ringar	Ny- och omtaxe- ringar av fast- ighet	Uppgif- ter för inkomst- statisti- ken	Uppgifter för jord- brukssta- tistiken
Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
—	—	1 400 000	24 744 ²	41 694 ³	—	—	—	64 761	—
6 154	1 781	476 708	38 546	56 966	21 452	36	5 360	29 453	1 095
3 433	1 223	179 556	24 754	21 144	9 440	17	745	12 222	1 160
4 355	2 123	236 014	37 108	32 362	10 548	49	1 011	15 781	1 306
6 672	3 649	340 968	35 982	45 263	18 064	60	1 307	26 044	1 882
6 492	2 664	281 021	31 732	32 838	18 535	56	1 564	21 066	1 089
3 070	1 589	170 775	22 759	33 818	10 921	17	790	11 659	786
4 708	2 420	303 531	42 704	45 420	14 834	42	1 713	16 068	1 421
920	480	61 844	8 212	12 100	3 189	1	530	4 129	619
2 303	657	170 482	29 178	24 045	5 668	26	772	10 860	453
5 115	2 078	275 122	48 922	45 711	17 469	14	2 299	19 679	1 952
13 336	3 554	714 351	68 560	108 463	37 369	133	2 910	45 137	2 767
3 284	975	189 946	16 902	46 399	11 137	—	1 834	12 360	1 190
10 719	2 166	623 337	69 421	119 405	25 169	205	4 067	41 673	667
7 420	2 569	485 698	52 460	81 145	20 579	252	2 307	30 165	1 701
4 884	1 802	221 068	30 793	33 651	16 176	51	1 140	18 633	2 478
4 296	4 967	404 498	31 732	47 615	14 852	32	1 607	21 565	1 366
5 036	1 652	277 217	32 879	43 550	12 389	46	1 077	18 060	1 117
3 850	1 858	218 385	26 167	27 857	9 242	11	788	15 102	1 193
4 588	4 943	365 526	22 264	43 021	13 193	40	3 548	20 785	903
4 746	3 856	357 577	29 876	64 548	10 562	144	1 309	21 829	803
3 906	2 757	382 346	50 965	54 569	8 821	33	1 792	20 371	622
1 781	2 222	214 207	22 094	40 853	6 187	28	906	11 643	417
2 875	1 710	467 752	54 031	45 648	7 680	37	1 998	15 780	749
2 567	1 336	361 820	40 741	58 508	4 739	34	2 316	17 081	423
16 510	55 031	9 179 749	893 526	1 206 593	328 215	1 364	43 690	541 906	28 159

Antalet allmänna självdeklARATIONER åren 1940, 1946 och 1953

L ä n	1940	1946	1953
Stockholms stad.....	388 168	461 213	519 911
Stockholms län.....	141 952	180 898	213 308
Uppsala.....	64 671	79 847	90 107
Södermanland.....	90 697	108 538	125 528
Östergötland.....	145 047	179 744	198 166
Jönköping.....	107 093	131 562	157 637
Kronoberg.....	51 938	71 349	84 509
Kalmar.....	81 555	103 030	123 051
Gotland.....	18 000	27 136	31 389
Blekinge.....	46 182	63 944	77 214
Kristianstad.....	101 060	126 507	147 320
Malmöhus.....	288 711	327 753	388 801
Halland.....	62 595	78 619	92 823
Göteborg och Bohus.....	260 150	308 336	367 840
Älvsborg.....	125 180	168 995	213 300
Skaraborg.....	103 116	124 482	139 555
Värmland.....	107 889	135 194	160 824
Örebro.....	103 357	122 618	139 963
Västmanland.....	75 026	93 494	114 533
Kopparberg.....	109 099	129 068	155 778
Gävleborg.....	100 285	124 008	151 891
Västernorrland.....	106 852	130 277	152 435
Jämtland.....	34 840	60 610	74 583
Västerbotten.....	68 468	95 833	114 040
Norrbottnen.....	49 558	86 686	113 624
Summa	2 831 489	3 519 741	4 148 130

Prövningsnämndernas och taxeringssektionernas arbets-

L ä n	Antal av prövningsnämnderna handlagda ärenden under år 1953				Antal av skattskyldig eller svär och gjorda ansökningsnämnderna		
	Totalt	Därav	Av- gjorda $\frac{1}{1}-\frac{31}{7}$		1939	1953	Därav in- sen $\frac{1}{1}-\frac{30}{6}$ ¹
			Avgjorda $\frac{1}{8}-\frac{31}{12}$ å sådan tid, så sent att pröv- ningsnäm- dens beslut ordinarie de- kunnat be- aktas vid ej påverkats den ordinarie debiteringen				
1	2	3	4	5	6	7	8
Stockholms stad.....	14 574	7 101	3 747	3 726	2 623	11 745	2 599
Stockholms län.....	7 992	3 482	818	3 692	1 749	6 926	1 700
Uppsala.....	2 731	965	1 374	392	860	1 786	387
Södermanland.....	3 913	1 306	1 441	1 166	768	2 954	644
Östergötland.....	4 142	2 132	1 085	925	1 178	3 350	637
Jönköping.....	3 200	1 711	1 060	429	1 105	2 717	485
Kronoberg.....	3 068	1 102	633	1 333	745	1 722	329
Kalmar.....	3 055	1 778	818	459	1 472	2 235	439
Gotland.....	1 072	325	544	203	344	574	121
Blekinge.....	2 518	1 593	553	372	727	1 976	390
Kristianstad.....	4 120	2 289	1 308	523	819	2 534	238
Malmöhus.....	7 997	4 952	1 199	1 846	1 902	6 865	1 531
Halland.....	2 925	1 235	1 375	315	616	1 975	516
Göteborg och Bohus..	10 463	5 461	2 233	2 769	2 308	7 860	2 585
Älvsborg.....	4 968	2 719	1 087	1 162	1 750	3 905	749
Skaraborg.....	2 914	1 409	1 025	480	1 128	2 776	553
Värmland.....	4 919	1 609	1 889	1 421	1 501	2 953	801
Örebro.....	5 550	2 314	2 038	1 198	992	3 267	613
Västmanland.....	3 060	2 051	484	525	972	2 365	510
Kopparberg.....	3 208	1 826	1 097	285	1 536	2 353	743
Gävleborg.....	4 100	2 148	1 335	617	1 415	2 967	596
Västernorrland.....	6 234	3 527	1 761	946	2 134	4 113	711
Jämtland.....	2 788	1 065	1 075	648	1 073	1 946	381
Västerbotten.....	5 124	2 296	2 246	582	2 258	3 535	922
Norrbottn.....	4 321	2 325	1 479	517	1 244	3 777	766
Mellankommunala prövningsnämnden..	1 616	—	—	—	—	—	—
Summa	120 572	58 721	33 704	26 531	33 219	89 176	19 946

¹ Avser i huvudsak *efter* ordinarie besvärstid anförda besvär över 1952 års taxering.

² » » » *inom* » » » » » » 1953 » » »

³ » » » *efter* » » » » » » 1953 » » »

⁴ Tekniska fel i taxeringen har intill tiden för slutskatteseidlarnas utsändande (omkring 15

Bilaga 3

börda år 1953. Jämförelse med åren 1939 och 1940

kommun anförda be- ar till prövnings-	Av taxeringsintendent (lands- kamrerare år 1940) hos pröv- ningsnämnd framställda och fullföljda yrkanden			Antal besvär till kammarrätten		Antal besvär till regeringsrätten		
	1940	1953	Totalt	1940	1953	1940	1953	
komna till länsstyrel-	Avseende	Totalt	Därav av-					
$\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{7}$ ²	blott an-		seende tek-					
$\frac{1}{8}$ — $\frac{31}{12}$ ³	nat än for-		niska fel					
	mell rät-		i taxe-					
	telse		ringen					
9	10	11	12	13	14	15	16	17
6 262	2 884	507	3 230 ⁴	—	645	2 515	143	563
3 378	1 848	755	1 770	204	394	622	76	111
962	437	652	1 150	475	193	132	8	30
1 677	633	1 710	1 295	305	256	251	43	55
1 880	833	317	1 839	256	186	500	23	142
1 668	564	263	728	361	143	269	46	27
1 101	292	148	1 181	252	158	260	12	63
1 383	413	1 043	725	121	182	423	31	118
375	78	169	616	58	26	76	44	24
1 163	423	863	526	119	121	179	9	27
1 799	497	494	764	148	147	343	24	107
3 918	1 416	691	2 148	327	399	773	34	109
1 114	345	1 194	787	25	163	450	30	71
3 097	2 178	835	2 865	569	512	783	47	240
2 381	775	468	1 567	311	276	429	42	106
1 669	554	425	446	171	220	217	21	82
1 343	809	1 112	1 634	289	255	253	35	65
2 035	619	194	1 973	281	122	459	18	92
1 240	615	693	1 117	142	198	183	22	40
1 038	572	887	841	136	377	153	13	60
1 829	542	966	1 348	413	170	262	13	22
2 487	915	815	1 752	321	540	397	160	84
1 085	480	394	784	13	116	145	14	24
1 912	701	1 210	789	167	200	227	16	25
2 388	623	921	1 507	771	204	236	22	31
—	—	—	—	—	—	115	—	47
49 184	20 046	17 726	33 382	6 235	6 203	10 652	946	2 365

november) rättats under hand. Sådana rättelser har uppgått till 4 197 st.

Län	Totalt		Därav		Offensiva granskningar (= av annan anledning än skattskyldigs besvär över taxering)				Summa inkomstbelopp som höjningarna avsett
	Antal granskningar	Summa inkomstbelopp, som därvid framställda anmärkningar avsett	Antal utan erinran mot deklarerad inkomst	Antal med höjning av deklarerad inkomst	Summa inkomstbelopp som höjningarna avsett	Antal utan erinran mot deklarerad inkomst	Antal utan erinran mot höjning av deklarerad inkomst	Antal med förslag om höjning av deklarerad inkomst	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Stockholms stad.....	385	9 200 812 ¹	—	—	—	—	—	—	
Stockholms län.....	447	2 179 600	36	363	1 689 800	12	36	489 800	
Uppsala.....	282	1 105 410	59	217	622 800	2	4	482 610	
Södermanland.....	218	— ²	4	188	—	2	24	—	
Östergötland.....	107	315 132	11	78	264 977	11	7	50 155	
Jönköping.....	332	1 792 599	38	278	909 432	2	14	883 167	
Kronoberg.....	396	923 360	64	245	782 370	4	83	140 990	
Kalmar.....	306	2 209 536	44	226	1 728 058	13	23	481 478	
Gotland.....	65	343 400	4	51	256 000	1	9	87 400	
Blekinge.....	133	538 969	17	102	421 153	3	11	117 816	
Kristianstad.....	508	2 226 615	112	374	1 724 380	5	17	502 235	
Malmöhus.....	758	4 746 250	76	557	2 550 150	27	98	2 196 100	
Halland.....	197	1 474 230 ³	2	117	509 300	2	19	614 930	
Göteborg och Bohus.....	419	2 434 563	41	237	808 671	43	98	1 625 892	
Älvsborg.....	166	425 154	13	149	419 295	0	4	5 859	
Skaraborg.....	256	724 800	27	217	660 000	1	11	64 800	
Värmland.....	244	2 766 000	25	184	2 575 000	10	25	191 000	
Örebro.....	257	1 250 454	15	184	766 357	16	42	484 097	
Västmanland.....	114	791 000	8	88	636 000	0	18	155 000	
Kopparberg.....	80	304 864	7	63	272 309	1	9	32 555	
Gävleborg.....	346	1 152 195	37	298	1 040 832	2	9	111 363	
Västernorrland.....	598	1 503 100	64	457	1 410 300	15	62	92 800	
Jämtland.....	272	984 200	33	196	775 900	9	34	208 300	
Västerbotten.....	183	1 515 070	34	139	1 455 620	2	8	59 450	
Norrbottn.....	227	1 200 668	5	194	1 066 557	3	25	134 111	
Mellankommunala prövningsnämnden.....	43	10 399 348	5	7	28 850	4	27	10 370 498	
Summa 7 339	52 507 329	781	5 209	23 374 111	190	717	19 582 406		

¹ Anmärkning mot deklarerad inkomst har gjorts i 351 fall. Någon uppdelning på defensiva och offensiva granskningar har ej kunnat göras.

² Uppgift om det ekonomiska utbytet av granskningsverksamheten har ej kunnat lämnas.

³ I den totala uppgiften ingår 57 granskningar, som verkställdes av kommunalt anställd revisor. Av denne anmärkta inkomstbelopp har icke kunnat exakt angivas men beräknats till 350 000 kronor.

Bilaga 5

Antalet anmälningar för brott mot skattestrafflagen år 1952

L ä n	Totalt	Därav antal anmälningar som föranlett åtal		som ej för- anlett åtal	där åtalsfrågan ej avgjorts
		Antal	Av häradsrätt och rådhusrätt utdömda böter i avgjorda mål		
Stockholms stad	163	79	728 877	41	43
Stockholms län	136	84	1	44	8
Uppsala	46	32	15 575	13	1
Södermanland	70	48	68 155	21	1
Östergötland	122	80	44 500	31	11
Jönköping	48	38	26 250	10	0
Kronoberg	72	49	23 445	10	13
Kalmar	84	64	53 875	16	4
Gotland	9	5	8 800	3	1
Blekinge	33	19	6 270	13	1
Kristianstad	120	81	47 275	39	0
Malmöhus	280	213	43 450	67	0
Halland	41	28	7 925	12	1
Göteborg och Bohus .	199	135	97 135	41	23
Älvsborg	262	173	120 332	81	8
Skaraborg	19	13	5 400	6	0
Värmland	69	33	42 000	33	3
Örebro	152	94	23 480	50	8
Västmanland	2	2	2	0	0
Kopparberg	18	16	4 915	1	1
Gävleborg	100	78	40 150	22	0
Västernorrland	131	93	82 400	37	1
Jämtland	104	82	25 465	18	4
Västerbotten	95	64	35 500	18	13
Norrbottn	9	4	1	2	3
Summa	2 384	1 607	1 551 174	629	148

¹ Uppgift saknas.² Ett åtal har ogillats, medan det andra ej avgjorts.

Uppgifter rörande besvär och ansökningar av skattskyldig och kommun, som handtagts av Stockholms läns prövningsnämnd under verksamhetsåret 1/7 1951—30/6 1952

Taxeringsfrågas art	Antal frågor	Inkomst- eller tvisten avsett	Inkomst- eller utgiftsbelopp, som Beloppet ej angivet el. av un-derordnat intresse	7	8	9	10		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Besvär (el. framställning) av skattskyldig									
A. Inkomsttaxering									
1) <i>Jordbruksfastighet</i>									
Värde å bostad el. egna uttag av produkter..	32	7	22	3	—	7	4	20	2
Enligt kontrolluppgift.....	19	8	9	2	—	8	1	10	1
Efter skön.....	53	2	11	40	—	12	14	22	2
Löpande försäljning el. realisation av djur....	8	—	2	6	—	8	—	—	—
Annan intäkt.....	7	—	3	4	—	1	—	4	2
Avdrag för lön till personal.....	18	2	12	4	—	6	3	9	—
» inköp el. byte av döda inventarier	38	1	12	25	—	16	11	11	1
» reparation av byggnad.....	21	3	9	9	—	7	1	13	—
» inköp av djur.....	5	—	1	4	—	1	2	2	—
» resor, representation, bil e. d.....	7	1	4	2	—	1	2	4	—
» värdeminskning av byggnad.....	15	7	5	3	—	2	1	12	—
» annat.....	37	7	17	13	—	17	4	13	—
Summa	260	38	107	115	—	86	43	120	8
2) <i>Annan fastighet</i>									
Hyresvärde för egen bostad.....	155	39	100	16	—	26	27	96	3
Efter skön.....	9	1	5	3	—	3	1	5	—
Avdrag för reparation av byggnad.....	93	5	39	49	—	36	16	35	2
» vattenförbrukning o. d. (ofta sammanhänger dessa frågor med not-men för bostadsvärdet).....	42	22	17	3	—	6	9	27	1
» » värdeminskning av byggnad.....	45	34	9	2	—	5	1	39	—
» » » värmepanna e. d. i byggnad.....	18	6	9	3	—	4	2	11	—
Annat.....	37	10	19	8	—	17	2	15	2
Summa	399	117	198	84	—	97	58	228	8

Bilaga 6 (forts.)

Taxeringsfrågans art	Antal frågor	Inkomst- eller utgiftsbelopp, som tvisten avsett	över 1 000 kr.	Beloppet ej angivet el. av underordnat intresse	Taxeringsintendentens yttrande över besvären	Avslag bifall	Avser taxering före år 1951		
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Avdrag för representation.....	20	2	12	6	—	2	2	14	—
» kläder.....	11	8	3	—	—	—	—	11	1
» verktyg.....	12	9	3	—	—	9	1	2	—
» lunch.....	8	2	6	—	—	—	—	8	1
» flyttningskostnader.....	6	1	4	1	—	—	—	6	1
» felräkningspengar.....	7	6	1	—	—	6	—	1	—
» kontor, telefon o. d.....	27	9	14	4	—	6	1	19	—
» pensionsavgift.....	6	1	5	—	—	6	—	—	1
» bilkostnader el. egen bil i tjänsten	29	2	9	18	—	4	13	12	1
» kostnader på grund av bostadsbristen.....	7	—	—	7	—	—	3	4	1
» studiekostnader.....	5	—	3	2	—	—	—	5	—
» annat.....	40	9	18	13	—	8	3	24	3
Summa	806	187	321	298	—	338	110	325	62
5) Tillfällig förvärvsverksamhet									
Efter skön.....	5	1	—	4	—	1	1	2	1
Realisationsvinst å fastighet (ofta beräknad efter skön i TN).....	88	1	11	76	—	43	13	27	5
Realisationsvinst å rörelse.....	4	—	—	4	—	1	1	1	1
» aktier.....	2	—	—	2	—	—	—	—	—
Restituerad skatt.....	7	2	2	3	—	4	2	1	—
Annan intäkt.....	11	—	6	5	—	8	—	2	—
Avdrag för resekostnader.....	14	1	9	4	—	1	7	6	—
» annat.....	14	5	6	3	—	1	4	9	—
Summa	145	10	34	101	—	61	28	48	8

6) <i>Kapital</i>										
Enligt kontrolluppgift.....	12	7	4	1	—	6	—	—	6	1
Avkastning å utländska tillgodohavanden	6	—	2	3	1	3	—	—	1	1
Annan intäkt.....	12	3	5	4	—	11	—	—	1	1
Avdrag för gäldränta.....	12	3	8	1	—	8	—	—	2	2
» » annat.....	5	2	1	2	—	1	—	—	3	—
Summa	47	15	20	11	1	29	—	—	13	6
7) <i>Allmänna andrag</i>										
Avdrag för kommunalskatt.....	55	9	35	11	—	—	—	—	—	—
» » periodiskt understöd.....	63	1	18	44	—	28	7	17	17	6
» » pensionsavgift.....	5	3	2	—	—	24	13	21	21	6
» » försäkringspremier.....	21	18	3	—	—	5	—	—	—	—
Särskilt avdrag för gift kvinna med inkomst av rörelse el. eget arbete.....	24	1	23	—	—	18	—	—	5	8
Avdrag för makes ej utnyttjade allmänna av- drag.....	6	—	3	3	—	5	—	—	1	—
Avdrag för underskott å jordbruksastighet.....	9	—	1	8	—	3	3	2	2	—
Avdrag för underskott å annan fastighet.....	21	4	9	8	—	6	4	9	9	1
Avdrag för underskott å rörelse.....	31	—	9	22	—	10	6	12	12	2
» » » tillfällig förvärvs- verksamhet.....	3	1	1	1	—	1	—	—	1	—
» » » underskott å kapital.....	3	—	1	2	—	2	—	—	1	—
Summa	241	37	105	99	—	108	34	82	82	24
8) <i>Ortsavdrag</i>										
Yrkande om familjeavdrag för hustru, barn el. husföreståndarinna.....	175	—	—	—	—	143	18	12	12	39
» » särtaxering.....	47	—	—	—	—	35	—	9	9	13
» » samtaxering.....	5	—	—	—	—	5	—	—	—	—
» » » annat.....	5	—	—	—	—	5	—	—	—	2
Summa	232	—	—	—	—	188	18	21	21	54
9) <i>Avdrag för nedsatt skatteförmåga</i>										
Besvär över TN:s beslut.....	104	—	—	—	—	61	7	36	36	15
Framställning hos PN.....	346	—	—	—	—	241	14	86	86	97
Summa	450	—	—	—	—	302	21	122	122	112
10) <i>Dödsbefrielse</i>										
Besvär över TN:s beslut.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Framställning hos PN.....	114	—	—	—	—	70	—	35	35	—
Summa	115	—	—	—	—	70	—	36	36	—

Bilaga 6 (forts.)

Taxeringsfrågans art	Antal frågor	Inkomst- eller utgiftsbelopp, som tvisten avsett		5	6	7	Taxeringsintendentens yttrande över besvären		Avser taxering före år 1951
		1—200 kr.	200—1 000 kr.				öfver 1 000 kr.	Beloppet ej angivet el. av underordnat intresse	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11) Diverse frågor									
Intäkt deklarerad på annat sätt än TN antagit	25	3	11	11	—	—	24	—	—
Dubbeltaxering o. d.	74	—	9	65	—	—	73	—	28
Missuppfattning av klaganden	43	—	—	—	43	—	—	41	11
Ej preciserat yrkande om omprövning	24	—	—	—	24	—	—	24	14
Besvären återkallade	32	—	—	—	32	—	—	32	2
Klaganden ej underrättad om att TN rättat fel i deklARATION o. d.	11	—	—	—	11	—	—	11	3
Felräkning o. d. i TN	92	16	44	32	—	—	90	2	14
Förväxling på person	14	3	4	7	—	—	14	—	—
Fel i deklARATION	99	10	49	40	—	—	84	1	13
Felräknad beskattningsbar inkomst o. d.	8	2	2	4	—	—	8	—	4
Annat	12	—	2	6	—	—	10	—	3
Summa	434	34	121	165	114	303	3	122	105
12) Besvären medför höjning av taxeringen									
(fel i deklARATION o. a.)	20	4	5	11	—	—	17	—	2
13) Eftertaxering									
	1	—	—	1	—	—	—	1	—
14) Taxering som blivit åsatt utan deklARATION									
Yrkande om undanröjande: tjänst	171	47	84	40	—	—	149	7	10
» » » : rörelse	39	10	7	22	—	—	32	1	3
» » » : annan förvärvskälla	6	1	1	4	—	—	3	1	2
» » » nedsättning: tjänst	345	179	114	52	—	—	243	63	29
» » » : rörelse	60	7	21	32	—	—	31	12	10
» » » : annan förvärvskälla	5	2	1	2	—	—	4	—	1
Yrkandet medför höjning av taxeringen	9	7	—	2	—	—	9	—	—
Summa	635	253	228	154	—	471	84	55	249

B. Förmögenhetstaxering

Värde å aktier.....	72	—	—	—	—	—	—	—	—	8	54	—
» fastighet.....	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
» levande inventarier i jordbruk.....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	—
Kapitalvärde av livränta o. d.....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tillägg av barns förmögenhet.....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—
Avdrag för makes underskott i förmögenhet.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Fel i deklaration o. d.....	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Annat.....	27	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	6
Besväraren medför höjning av taxeringen.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Taxering som åsatts utan deklaration:												
Yrkande om undanröjande.....	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
» nedsättning.....	10	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	4
Summa	162	—	—	—	—	—	—	—	—	61	16	78
20												

C. Särskild fastighetstaxering

Yrkande om undanröjande av taxeringsvärdet: fastigheten dubbeltaxerad.....	13	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	2
» ej längre bebyggd.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2
» utgör allmän väg o. d.....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	3
» ej längre bestående.....	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Yrkande om nedsättning av taxeringsvärdet.....	92	—	—	—	—	—	—	—	—	66	10	13
» höjning.....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
» » uppdelning.....	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
» » att fastigheten överföres till den s. k. skattefria längden.....	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	2
» » annan upptages som skattskyldig för fastigheten.....	27	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	3
Annat.....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	1
Summa	178	—	—	—	—	—	—	—	—	144	11	18
33												

Framställning om preliminärt taxeringsvärde för fastighet.....

Summa	150	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—
-------	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	---

D. Utskiftningsskatt.....

Summa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Totalsumma 4 922 ¹										2 628 ²	555 ²	1 559 ²
716												

II. Besvär av kommun

Yrkande om taxering av viss skattskyldig.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

¹ Antalet handlagda och undersökta besvärssändaren har utgjort 4 293 st. I en del fall har den skattskyldige besvärat sig över taxeringsnämnds beslut i olika hänseenden. Antalet taxeringsfrågor har härigenom kommit att uppgå till 4 922 st.

² I återstående frågor har taxeringsintendents yttrande utmynnat i följande taxeringsförelägg:

- i 72 fall, att besväraren ej skulle prövas,
- » 6 fall, att besväraren skulle bifallas samt att ytterligare nedsättning av taxeringen var befogad,
- » 4 fall, att taxeringen skulle nedsättas på sätt den skattskyldige yrkat men på annan grund än i besväraren anförts,
- » 21 fall, att besväraren skulle bifallas men att viss kvittning borde ske,
- » 9 fall, att besväraren skulle bifallas men att taxeringen ändock borde höjas på annan grund,
- » 18 fall, att besväraren skulle avslås men att taxeringen på annan grund ändock borde nedsättas, samt
- » 50 fall, att besväraren skulle avslås och att taxeringen dessutom skulle höjas utöver vad taxeringsnämnden bestämt.

Utkast till förenklad deklara-tionsblankett, avsedd att användas av skattskyldiga, som icke har annan inkomst än av tjänst jämte högst 200 kronors inkomst av kapital. (Genom vissa ändringar och tillägg kan blankettens användningsområde utvidgas till att omfatta även skattskyldiga, som jämväl har inkomst av en- eller tvåfamiljsfastighet eller har högre omkostnads- och premieavdrag än minimibeloppen.)

Denna blankett användes av skattskyldig, som enbart haft inkomst av tjänst, arbetsanställning eller pension (inkomst av kapital å högst 200 kr. räknas icke) och som enbart yrkar minimiavdrag för omkostnader och premier.

Formulär nr 1 c
Deklarationsblankett nr 1

Allmän självdeklaration att avlämnas år 1954 för taxering i

kommun av:

(hemortskommunen för år 1953)

DEBETSEDEL Å PRELIMINÄR SKATT FÖR ÅR 1953

Nr * *

ERLAGD PREL. SKATT KR. (Ifylles av den skattskyldige)

EFTERNAMN FULLSTÄNDIGA FÖRNAMN

FÖDD YRKE, TITEL, ANSTÄLLNING (Uppgifterna skall avse förhållandena d. 1 nov. 1952. Obs! Samma uppgifter återfinnes å debetsedeln å prel. skatt för år 1953)

Hemvist i hemortskommunen för år 1953

Landsbygden: FÖRSAMLING/KÖPING

MUNICIPALSAMHÄLLE LÄN

HEMMAN, LÄGENHET E. D., (Fastigh. beteckn. enl. jordregistret el. fastighetsregistret)

Stad: FÖRSAMLING

KVARTER o. NR STADSÅGA

GATA, VÄG E. D., NR (OBS! Adressen den 1 nov. 1952)

Härigenom försäkras på heder och samvele och vid laga ansvar all jag under år 1953

1) icke haft inkomst av kapital (= ränta, utdelning o. d.) till högre belopp än 200 kr., samt

2) därutöver icke haft annan inkomst än följande:

Inkomst av tjänst, arbetsanställning, pension, periodiskt understöd o. d. (skatteavdrag medräknas; kontanter och alla naturaförmåner uppgives):

kr. » » » » »

(Namn eller firmanamn och adress för arbetsgivare eller annan, som utbetalat belopp)

Kr.

Avgår avdrag för omkostnader 100

Skattepliktig inkomst av tjänst

Avdrag för premier o. d.* 150

All taxera Kr.

*) Har den skattskyldige under större delen av år 1953 varit gift och levt tillsammans med andra maken, får detta avdrag höjas till 300 kr., om andra maken icke gjort något avdrag för premier. Är andra makens premieavdrag lägre än 150 kr., får avdraget höjas så att makarnas avdrag sammanlagt uppgår till 300 kr.

Särskilda uppgifter. (Sätt ett kryss i tillämplig ruta!)

I Civilstånd: ogift gift änka hem-skild från-skild } Om under år 1953 skett ändring, anges dagen därför: 31/12 1953

II Uppgift av den som den 31/12 1952 var gift: Sammanlevde Ni under större delen av år 1953 med andra maken? Ja Nej .

III Uppgift av den som den 31/12 1952 icke var gift eller ock besvarat frågan under II med "nej":

1) Hade Ni den 1/11 1953 barn, fött under tiden 1/11 1937—1/11 1953, som stadigvarande vistades i Ert hem och för vilket rätt till allmänt

barbidrag förelåg? Ja Nej . Om så var fallet, hade Ni husföreståndarinna under större delen av år 1953? Ja Nej Stod barnet (något av barnen) under Er vårdnad? Ja Nej

2) Hade Ni den 1/11 1953 barn, som ovan under 1) sägs, vilket icke stadigvarande vistades i Ert hem men som Ni helt eller delvis under höll? Ja Nej . Om så var fallet, stod barnet (något av barnen) under Er vårdnad? Ja Nej . Sammanlevde Ni under större delen av år 1953 med den som hade vårdnaden om barnet (barnen)? Ja Nej .

IV Diverse uppgifter:

a) Nationalitet (Ifylles icke av svensk medborgare)

b) Jag vistades (var bosatt) år 1953 i Sverige liden / — / (ifylles icke om vistelsen/bosättningen/ varal hela året)

Vidare försäkras att jag vid 1953 års utgång icke hade andra tillgångar

och skulder än följande:

Kr. Bilar, båtar o. d. Bankmedel Obligationer o. d. Fordringar Kontanter Aktier Hemmavarande barns under 21 år förmögenhet, som skall deklarerars av mig Summa Avgår skulder

Behållen förmögenhet Särskilda upplysningar och yrkanden införas å omstående sida. den 1954

Namn: Nuvarande bostads- och postadress: Telefonnr:

Gift skattskyldig skall (om jämväl andra maken avgiver självdeklaration) här anteckna: Makens namn: (För gift kvinna angives även efternamnet som ogift)

Makens adress: (den 1 nov. 1952)

Taxeringsnämndens anteckn.:

	Statlig ink.-skatt	Komm. ink.-skatt
Tax. ink.		
Ortsavdr.		
Besk.-b. ink.		

Tablå utvisande nuvarande bestämmelsers motsvarighet i den föreslagna
taxeringsförordningen

Beteckningar:

× = stadgandet avser fastighetstaxering

— = » utan motsvarighet i förslaget

0 = » har redan tidigare upphävts

m = meningen

Nu gällande

1 §
2 §
3 § 1 mom.
3 § 2 mom. 1 st.
3 § 2 mom. 2 o. 3 st.
3 § 2 mom. 4 st.
4 §
5—7 a §
8 §
9 §
10 §
11 §
12 §
13 §
14 § 1 mom.
14 § 2 mom.
15 §
16 §
17—25 §
26 § 1 o. 2 mom.
26 § 3 mom.
27 §
28 §
29 § 1 mom.
29 § 2 mom.
29 § 3 mom.
30 §
31 §
32 § 1 o. 2 mom.
32 § 3 mom.
33 §
34 §
35 § 1 o. 2 mom.
35 § 3 mom.
35 § 4 mom.
36 § 1 o. 2 mom.
36 § 3 mom.
36 § 4 mom. 1 st.
36 § 4 mom. 2 st.
37 §
38 § 1 mom.

Motsvarighet i förslaget

1 § 1 m.
2 §
×
3 §
7 § 1 o. 2 st.
—
4 §
×
5 o. 6 § 1 st.
8 §
—
0
9 § 1—3 mom.
10 §
11 §
—
12 § 2—4 mom.
—
×
14 § 1—2 mom.
—
15 §
16 §
17 § 1, 3 o. 4 mom.
19 §
20 §
21 §
21 §
22 §
23 §
51 § 1 mom.
31 § 1—3 mom.
32 § 1 mom.
33 § 1 o. 2 mom.
33 § 4 mom. 1 m.
51 § 1 mom.
34 §
25 § 1—4 mom.
31 § 4 mom.
32 § 2 mom.
25 § 5 mom. o. 39 § 4 mom.
—
27 §
31 § 4 mom.
32 § 2 mom. o. 39 § 4 mom.
28 § 1 o. 2 mom.

Nu gällande

38 § 2 mom.
 38 § 3 mom.
 39 § 1 mom. 1 st.
 39 § 1 mom. 2 st.
 39 § 2 o. 3 mom.
 39 § 4 o. 5 mom.
 39 § 6 mom.
 40 § 1 mom.
 40 § 2 mom.
 40a § 1—3 mom.
 40a § 4 mom.
 41 §
 42 §
 43—50 §
 51 §
 52 §
 53 §
 54 § 1 st.
 54 § 2 st.
 55 § 1 mom.
 55 § 2 mom.
 55 § 3 mom.
 56 § 1 mom.
 56 § 2 mom.
 57 §
 58—74 §
 75 § 1 st.
 75 § 2 st.
 76 §
 77 §
 78 §
 79 § 1 o. 2 mom.
 79 § 3 mom.
 80 §
 80a §
 81 o. 82 §
 83 §
 84 § 1 mom.
 84 § 2 mom.
 85 §
 86 §
 87 §
 88 §
 89 §
 90 § 1 mom.
 90 § 2—4 mom.
 91 §
 92 §
 93 § 1 st.
 93 § 2 st.
 93 § 3 st.
 93 § 4 st.
 93 § 5 st.
 93 § 6 st.
 94 §
 95 § 1 st.

Motsvarighet i förslaget

39 § 1 mom.
 {29 § 1 mom.
 {39 § 4 mom.
 30 § 1 mom.
 48 § 1 st.
 30 § 2 o. 3 mom.
 —
 54 § 1 st.
 —
 48 § 1 st. o. 54 § 1 st.
 36 §
 39 § 1 o. 4 mom. o. 48 § 1 st.
 —
 37 § 1—4 mom.
 0
 41 §
 38 §
 {42 §
 {43 §
 45 §
 51 § 1 mom.
 {28 § 4 mom.
 {33 § 4 mom.
 {53 § 1 mom.
 {39 § 3 mom.
 {29 § 2 mom.
 {39 § 4 mom.
 —
 46 §
 ×
 47 §
 ×
 jfr 97 § spec. mot.
 56 §
 —
 3 §
 6 § 2 st.
 53 §
 51 § 2 mom.
 —
 6 § 2 st.
 0
 {57 § 1 o. 2 mom.
 {6 § 2 st.
 ×
 62 §
 —
 64 § 1—5 st.
 59 §
 67 §
 0
 ×
 66 § 1, 2 o. 5 mom.
 64 § 6 st.
 —
 —
 53 §
 —
 —
 72 §
 75 §
 —
 7 § 3 st.

Nu gällande

95 § 2 st.
 95 § 3 st.
 95 § 4 st.
 96 §
 97 §
 97a § 1 st.)
 2 st.)
 97a § 3 st.
 98 §
 99 §
 100 §
 101 § 1 st.
 101 § 2 st.
 102 §
 103 §
 104—106 §
 107 § 1 mom.
 107 § 2 mom.
 108 §
 109 § 1 st.
 109 § 2 st.
 110 §
 111 §
 112 §
 113 §
 114 §
 115 §
 116 §
 117 §
 118 §
 119 §
 120 §
 121 § 1 mom.
 121 § 2 mom.
 122 § 1 mom.
 122 § 2 mom.
 123 § 1 mom.
 123 § 2—4 mom.
 124 §
 124a §
 125 §
 126 §
 127 §
 128 §
 129 §
 130 §
 131 § 1 mom.
 131 § 2 mom.
 132 §
 133 §
 134 § 1 st.
 134 § 2 st.
 135 § 1 st.
 135 § 2 st.
 135a §
 136 §
 137 §

Motsvarighet i förslaget

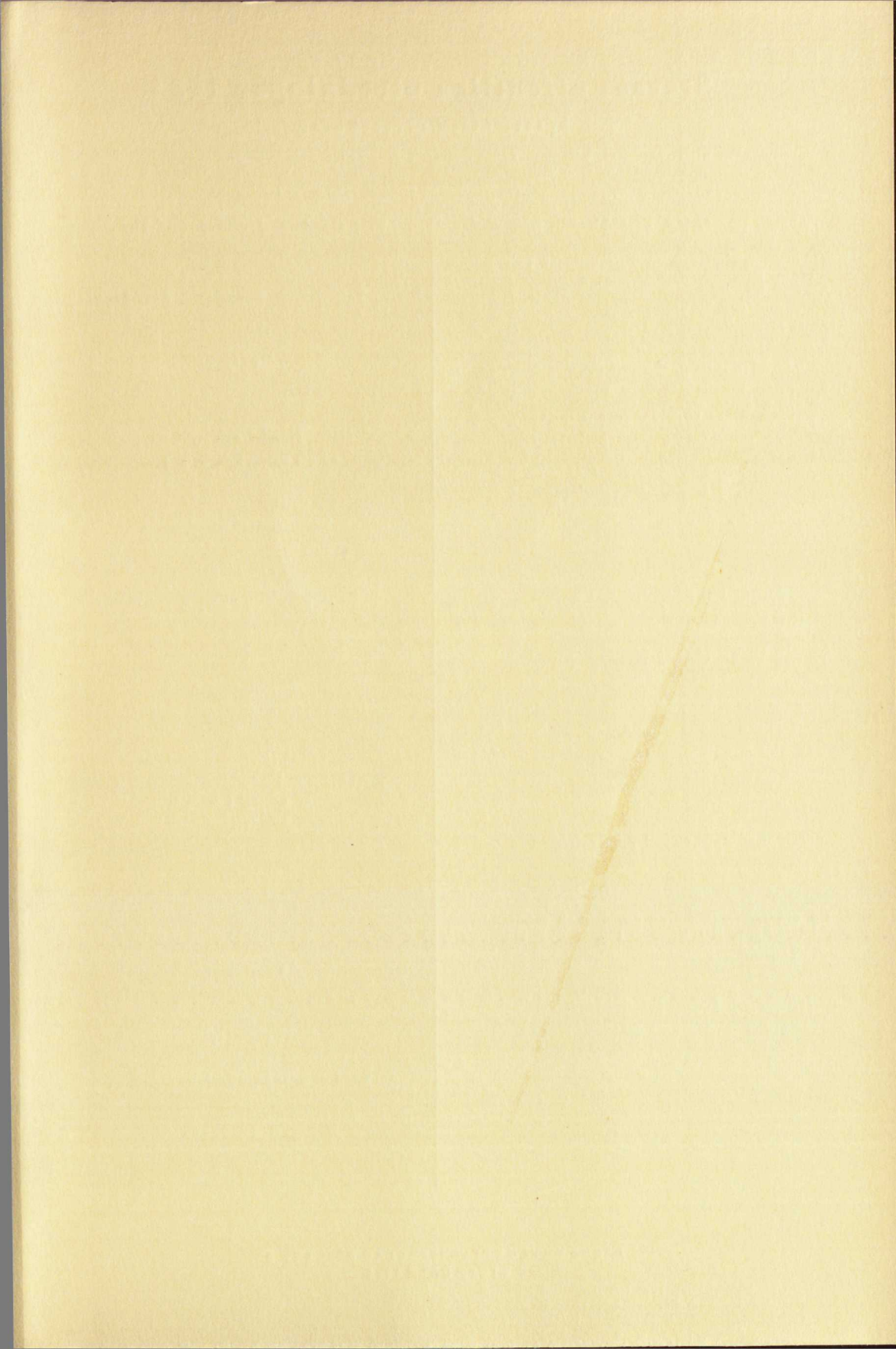
—
 69 § 7 st.
 7 § 4 st.
 7 § 3 st.
 69 § 1—5 st.
 81 §
 73 §
 76 §
 77 §
 78 § 4 st.
 78 § 1—3 st.
 78 § 4 st.
 ×
 0
 0
 —
 {55 §
 {57 § 4 mom.
 —
 12 § 1 o. 3 mom.
 1 § 2 m.
 —
 {57 § 3 mom.
 {69 § 6 st.
 {58 §
 {70 §
 {60 §
 {71 §
 —
 0
 66 § 4 mom.
 {68 §
 {79 §
 {101 §
 ×
 }80 §
 0
 ×
 82 §
 83 §
 84 §
 ×
 85 §
 86 §
 95 §
 86 § 3 st.
 ×
 87 §
 94 §
 ×
 96 §
 ×
 89 §
 90 §
 —
 —
 93 §
 —
 ×
 97 §
 99 §
 100 §

Nu gällande

138 o. 139 §	---
140 §	---
141 § 1 mom.	---
141 § 2—5 mom.	---
142 §	---
143 §	---
144 § 1 mom. 1 o. 2 st.	---
144 § 1 mom. 3 st.	---
144 § 2 mom.	---
144 § 3 mom.	---
144 § 4 mom.	---
145 §	X
146 §	})

Motsvarighet i förslaget

104 §	---
105 § 1 o. 2 st.	---
107 §	---
108 §	---
106 §	---
---	---
105 § 3 st.	---
48 § 2 st.	---
54 § 2 st.	---
---	---
109 §	---
110 §	---

Statens offentliga utredningar 1954

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Arvdabalk. [6]
Betänkande angående Instansordningen i vattenmål
m m [9]
Förslag till Jordrationaliseringslag m. m. [16]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Om proportionella val inom kommunala representationer m. m 1950 års folkomröstnings- och val-
sättsutrednings betänkande. 6. [17]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Förslag till förenkling av vissa beskattningsregler.
[18]
Förslag till ändrad företagsbeskattning. [19]
Förslag till effektivare taxering. [24]

Politi.

Nationalekonomi och socialpolitik.

Bostadskollektiva kommittén. 2. Kollektivhus. [3]
Socialförsäkringsutredningen. 2. Moderskapsförsä-
kring m. m. [4]
Vården vid ungdomsvårdsskolorna [5]
Ny arbetstidslagstiftning och partiell arbetstidsför-
kortning. 5. [22] Bilagor. [23]

Hälsa- och sjukvård.

Betänkande med utredning och förslag rörande
hörselvården. [14]

Allmänt näringsväsen.

Elkraftförsörjningen. [12]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industri.

Handel och sjöfart.

Inrättande av ett sjöfartsverk. [21]

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Förslag till lag om sparbanker m. m. [10]

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Svensk namnbok 1954. [1]
Musikliv i Sverige Betänkande med förslag till Åt-
gårdar för att främja det svenska musiklivets ut-
veckling. [2]
Yrkesutbildningen. [11]
Om kompetenskrav. Betänkande avgiivet av kompe-
tensutredningen. [15]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Nordiska parlamentariska kommittén. 6. Upphävande
av all passkontroll vid gränserna mellan de
nordiska länderna. [7] 7 och 8. Nordiska post-
och teletaxor. [20]
Nordisk kontakt. Betänkande om utgivande av en
nordisk parlamentarisk tidskriftspublikation. [8]
En gemensam nordisk marknad. [13]